bpt
mary webb
nepreţuita otravă

mary webb

neprețuita otravă

(SARN) ROMAN

TRADUCERE ȘI PREFAȚĂ DE ADINA ARSENESCU

1970

E D I T U R A M I N E R V A
B U C U R E Ș T I

PRECIOUS BAKE A novel by MARY WEBB
JONATHAN CAPE 39 BEDFORD SQUARE
AND AT TORONTO FIRST PUBLISHED
JUl,Y 1924

PREFAȚĂ

Transformările economice şi sociale pe care Anglia le cunoaşte la sfîrşitul seeoluui al XIX-lea şi începutul seoolului XX sînt şi mai mult marcate de anii primului război mondial, adevărată piatră de hotar în istoria so- cial-politică a Angliei şi în dezvoltarea ei culturală. Discreditarea atitor instituţii ca urmare a războiului, tratatul de la Versailles, tulburările din Irlanda, mişcările muncitoreşti, care aveau să atingă punctul culminant cu greva din 1926, produc mare nelinişte, îndoieli, uimire, confuzie. Poporul englez -caută să se refacă de pe urma ravagiilor războiului, clasele dominante speră şi doresc să se întoarcă la normal, adică la confortul material şi indolenţa morală specifice decadei eduardiene. Chiar de la începutul epocii, cînd începe şi se precizează tabloul imperialismului, alături de un Kipling, care preamăreşte marea expansiune colonială a Angliei, apar şi o sumă de scriitori* ca Wells, Galsworthy, care vor zugrăvi în mod critic şi demascator anumite aspecte sociale ale epocii, în timp ce un Shaw va merge mai departe în critica societăţii burgheze, subliniind necesitatea înlocuirii capitalismului cu socialismul. După primul război mondial se ridică noi generaţii de scriitori alături de cei existenţi. Aceştia însă nu vor oglindi în operele lor societatea în toate frămîntările şi contradicţiile ei, ci vor aduce în scrierile lor imaginea unei atitudini personale, • adesea pesimistă, fiecare avînd să facă faţă unei lumi confuze şi fragmentare.

D. H. Lawrence, Virginia Woolf, A. Huxley, Dorothy Richardson, James Joyce sînt unele dintre numele cele mai proeminente ale acestei perioade, deosebindu-se unul de altul, avînd în comun doar aceeaşi reacţie faţă do tradiţia naturalistă pe care do fapt toţi au îmbrăţişat-o la început, reacţie însă diferită ca intensitate. Dar pe lîngă aceştia, bine cunoscuţi şi mereu discutaţi, se numără şi o seamă de alţi scriitori care, deşi nu apar în ilumina directă a reflectorului şi sînt mai puţin îndrăzneţi în revoluţionarea genurilor literare, aduc în paginile cărţilor lor frumuseţea naturală a unor ţinuturi îndepărtate, dragostea lor nemărginită pentru natură, pentru om, anumite regiuni cu tot ce au ele mai

specific, viața satului englez, practici, tradiții, superstiții din timpuri de demult.

„Cînd lucrurile de pe vremuri sînt lucruri de la țară, este meci ușor să scrii despre ele, căci în viața de la țară există o permanență, o continuitate ce face puțin importantă trecerea timpului", scrie Mary Webb, care face parte tocmai din această pleiadă de scriitori. Asemenea lui Tho- mas Hardy, fără a atinge însă dramatismul vi forța acestuia, ea zugrăvește tablouri semnificative din viața satului englez, dintr-o anumită regiune pe care o cunoaște bine și de care este legată printr-o adîncă dragoste. Cele cinci romane scrise de Mary Webb: *The Golden Arrow (Săgeata de aur),* 1916, *Gome to Earth (Vulpea),* 1917; *The*Housc în Dormer Forest (Casa din pădurea Dormer),* 1920; *Seven 'for a Secret (Șapte pentru, un secret),* 1922; *The Precious Bane (Neprețuita otravă)* (Sarn), 1924, apă- rînd în timpul și imediat după primul război mondial, au avut un slab răsunet. Romanul *Sarn,* deși a fost distins' cu premiul „Femina"[1] pentru 1924—1925, s-a vîndut puțin. Abia prin 1928, după ce primul ministru de atunci, Stanley Baldwin, impresionat de frumusețea cărții, atrage, cu prilejul unei manifestări publice, atenția asupra creației lui Mary Webb, aceasta începe să cunoască o caldă apreciere și popularitate. Era însă prea tîrziu pentru ca autoarea să se mai poată bucura.

În acea perioadă confuză, cartea lui Mary Webb aducea imagini din trecut, viața de la țară cu datini, credințe și tradiții. Era, așa cum spunea Baldwin: *„...o revelație a frumuseții pămîntene a unui petic de pămînt din Anglia ■perioadei de la XVaterloo, un ținut de la fruntariile din vest, bîntuit de umbrele superstițiilor și stăpînit de folclorul legendar..."*

[1] Premiul „Femina Vie Heureuse" se acordă unui scriitor tînăr oare aduce descrieri și aspecte din viața engleză.

Cărțile Jui Mary Webb prezintă un ținut îndepărtat și mai puțin cunoscut din vestul Angliei ce se întinde pînă spre țara galilor, ținut în cea mai mare parte egricol, brăzdat de riul Severn, cel mai lung din Anglia. Este așadar una din acele *„borderlands"* pe pămîntul cărora au rodit din belșug basmele, legendele, s-au țesut superstițiile și credrnțele. O regiune foarte veche, unde urmele" stăpînirii romane mai dăinuiesc încă, reprezentînd o dovadă în plus a vechimii locului. Cîțiva ani mai tîrziu, spre 449—455 tot pe aceste meleaguri, după retragerea trupelor romane, s-au înfruntat celții cu anglii și saxonii, amestecîndu-se de-a lungul veacurilor. Amestecul a diferite seminții, fiecare .cu tradițiile și credințele ei, ca și urmele trecutului împletite cu frumusețea naturii dau pămîntului și oamenilor **o** înfățișare cu totul specială. Totul pare învăluit într-o atmosferă ireală : *„... locurile... prea vechi ca să mai fie adevărate. Pădurea, gospodăria și biserica la capătul celălalt al iazului îți apăreau ca în vis",* cum scrie Mary Webb. Solul e mai mult mlăștinos, cu păduri tainice, cu lacuri ale căror ape se învolburează uneori și pe luciul cărora se deschid cu dărnicie , nuferi, cu trestii ce cresc înalte, ' unduindu-se la cea mai mică adiere a vîntului, cîmpii aurite primăvara de galbenul ciubo- țicăi cucului, cu tufișuri dese, de unde la cea mai mică mișcare țîșnește un iepure, sau cine știe ce altă vietate. Oamenii întorc brazdele, cultivă zarzavaturi și flori, cresc albine, torc, țes pînzeturi la războaiele așezate în podurile pline de fructe, își duc existența în mijlocul unor gospodării închise, izolați de restul comunităților. Legendele, basmele, credințele, datinile și superstițiile formează parte integrantă din viața lor. Pentru cei care drumețesc prin aceste meleaguri oamenii par închiși, ursuzi, puțin comunicativi, iar curiozitățile turiștilor sînt satisfăcute de înfățișarea vechilor castele din'piatră, a căsuțelor din lemn albe și negre, de localități purtînd nume cu o rezonanță ciudată, ca: Stedment, Squilver, Stiperstone, sau Nipstone și Nind. Dar dincolo de acestea, cei care îndrăgesc natura și se pot identifica cu ea știu să deslușească o frumusețe și -un farmec neîntrecut. în acest ținut străvechi s-a născut, a copilărit și a trăit cea mai mare parte a scurtei ei vieți, Mary Webb. Tatăl, George Meredith, învățător, era de origine Welsh (celt) în timp ce mama, Sara Alice Scolt, făcea parte din clanul lui Walter Scott. Acest amestec între un Welsh și un scoțian

explică poate mai bine înclinarea către poezie şi povestire pe care scriitoarea de mai tîrziu avea să o simtă încă din primii ani ai copilăriei. Această copilărie s-a desfăşurat în mijlocul naturii atît de captivante, într-o mică casă de ţară numită „The Grange" (Hambarul) din împrejurimile localităţii Munch Wenlock, denumire a cărei rezonanţă face să ţi se contureze în faţa ochilor o locuinţă engleză din acele atît de caracteristice, o casă cu ferestre mici, cu gratii groase, cu un acoperiş de stuf sau ţiglă roşie, cu o grădină plină de flori. Anii adolescenţei 6e vor scurge într-o casă al cărui nume e şi el plin de farmecul trecutului, „The Old Mill", vechea moară de la
Meole Braoe, lîngă Shrewsbury. Şi aici farmecul locurilor vechi se împletceşte cu poveştile şi proverbele povestite din tată în fiu, cu o atmosferă plină de încîntare.
„Siiropshire este o regiune în care frumuseţea şi demnitatea lucrurilor vechi dăirtuiesc de-a lungul vremii. Am avut fericirea nu numai să mă nasc şi să fiu crescută în atmosfera-i magică şi să leg multe prietenii cu ţăranii care prin amintirile şi povestirile lor mi-au înflăcărat imaginaţia, dar am avut, de asemenea, fericirea să am alăturea de mine o fiinţă ca tatăl meu, care ştia atîtea basme vechi şi legende auzite la rîndul lui prin viu grai şi nu din cărţi. Tata purta şi o mare dragoste naturii, iubea frumuseţea pădurilor şi a holdelor bogate, dragoste ce era cu atît mai puternică cu cît rareori o putea destăinui", scrie Mary Webb în prefaţa la *Sarn.*
Figura plină de simpatie şi căldură, atît de încîntătoare a lui John Arden din *Golden Arrow* are în ea tocmai trăsăturile acestui părinte iubit. De la el Mary Webb a moştenit şi a nutrit în adîncul sufletului şi o puternică dragoste pentru natură, dar în acelaşi timp şi ataşamentul faţă de oamenii de la ţară pe care îi va cunoaşte bine, îi va observa îndeaproape, atunci cînd îi va auzi povestind întîmplări de demult cît şi mai tîrziu, pe cînd îşi va vinde produsele grădinii ei, în zilele de tîrg, la Shrewsbury. Temperament nostalgic, visător şi sensibil, Mary Webb va reda toate aceste observaţii pline de un puternic lirism, în puţinele cărţi pe care le-a lăsat patrimoniului literaturii universale.
Asemenea unei George Eliot, Emily şi Charlotte Bronte, Mary Webb aduce în cărţile ei experienţa propriei sale vieţi. Aceste

scriitoare şi-au dus existenţa la ţară, în locuri îndepărtate, adesea
însingurate, departe de viaţa ce pulsa tumultuoasă în jurul lor.
Ele nu şi-au putut pune probleme de ordin social. Operele'lor nu
reflectă în mod direct conflictul social fundamental şi nici
contradicţiile caracteristice epocii în care trăiesc. Dacă zilele lor se
.scurgeau într-un mediu mărginit, ele au ştiut însă să se aplece
asupra oamenilor din jur, să le observe îndeaproape viaţa, care de
altfel se confunda cu propria lor viaţă, şi să dea la iveală
sentimentele puternice care îi stăpineau. O plimbare printr-o
pădure, o pasăre ciripind într-un pom le fericea, atît de bogată efa
viaţa lor interioară. Supra- sensibile, dotate cu o imaginaţie
hrănită de tradiţiile trecutului, izolate în vechile lor case de ţară,
ducindtt-şi existenţa în linişte şi singurătate, aşteptînd parcă să .
se împlinească cine ştie ce minune, ele au dat lumii unele din cele
mai frumoase, mai îneîntătoare romane. în acelaşi timp paginile
cărţilor lor sînt pline de un puternic realism, ele au valoarea unor
preţioase documente sotiale ale unei anumite epoci, mai
îndepărtate de zilele noastre. Cărţile lui Mary Webb, cu oamenii şi
obiceiurile lor, în care legătura dintre om şi mediul natural este
puternic subliniată, izvorăsc dintr-o îndelungată observaţie a oa-
menilor şi locurilor, din clipo de singurătate şi emoţie, în care
sufletul prea plin de bogăţia acumulată simte acea trebuinţă
firească de a se destăinui. Din paginile cărţilor ei se desprind toate
stările sufleteşti pe care le-a încercat adesea autoarea însăşi, toate
tainele pe oare a ştiut să le smulgă unei flori, unei libelule, unui
copac, unei păsări, în plimbările-i singuratice, cînd se crîndaa la
propria ei viaţă plină de îndoieli şi frămîntări. Ea transmite
necontenit personajelor propriile sale sentimente, trăsăturile
specifice firii ei.
Creaţia lui Mary Webb pare a fi un fel de emanaţie a pămîntului,
a cîmpiilor, a pădurilor şi lacurilor, în mijlocul cărora îşi ducea
existenţa. Personajele sînt legate de pămînt, care s-a schimbat
puţin în decursul sutelor de ani. De aceea multe dintre personaje
par că trăiesc în afara timpului, într-o epocă cînd evenimentele
istorice şi oamenii se conturează neclar, asemenea unor mituri.
Fondul rustic al autoarei o face să nutrească mereu acel sentiment
al prieteniei, care există între ţărani şi natură, sentiment pe care

îl întîlnim cu prisosință și la Creangă al nostru. Mai mult chiar, scriitoarea se găsește în mijlocul unei comuniuni permanente cu natura. De aceea Mary Webb nu zugrăvește natura oa un peisagist, ca T6ophile Gautier, de pildă, sau Goncourt. asemenea unor pictori care par că trăiesc într-un atelier. Ea nu dă o ■transcripție artistică a naturii, aceasta nu este un decor frumos, cu ajutorul căruia poate să obțină anumite efecte, ci are un rol funcțional bine determinat. Natura întovărășește mereu personajele, face parte integrantă din viații lor.
Asemenea oamenilor din Wessex-ul lui Hardy, oamenii din Shropshire-ul lui Mary Wcbb se identifică cu natura, care devine propriul lor chip, iar aceasta reflectă parcă peisajul înconjurător. Între om și natură există o comuniune perfectă, o fuziune. Ambre, din *Casa din pădurea Dorrner,* nu găsește posibilitatea de evaziune decît în na-' tură care o va răsplăti, făcînd-o să afle dragostea. Enoch, din același roman, este legat puternic de natura ce-l înconjoară, e în comuniune directă cu aceasta. Hazel, din *Vulpea,* este pruncul naturii misterioase și totodată interpreta ei. Ea nu se simte bine decît în mijlocul naturii, pentru ca numai natura e inofensivă, lumea oamenilor îi apare răufăcătoare. Nevoia de a scăpa de necazurile vieții, de a se refugia dintr-o lume dușmănoasă și rece și a-și găsi adăpost în natură se observă la cele mai multe dintre personajele ei „*...nefiind mulțumită nici cu ființa -mea, nici cu viata mea, îmi caut plăcerile și bucuriile pe unde pot să le aflu. Așteptam și eu unele lucruri așa cum o fată își așteaptă la marginea pădurii iubitul. Unul dintre acestea era tocmai unduirea plină de strălucire a (iriului...",* mărturisește Prue Sarn, cea cu buza d-i- iepure.
În toate acțiunile ei, în toate-mișcările ei, Prue e legată do natură și își destăinuiește mereu dragostea ; imaginea dealurilor albăstrui o urmărește mereu, face parte din propria-i ființă. O înclinare spre contemplare, spre răstălmăcire **o** face parcă să transfigureze natura și atunci **o** vom auzi-o spunînd : „*Cînd am ajuns pe cîmp, mi s-a părut, fără a ști de el, că niciodată nu a fost o zi mai frumoasă. Grindurile dinspre Lullingford erau tot atît de albastre, ca și cerul unei zile de vară, un albastru tare adine fi plin de făgăduieli..."*

Cerul, cîmpiile, soarele, toate iau parte la viața personajelor, la viața lor sufletească. Oricare pagină ai întoarce, ori unde ai deschide cartea, găseș-ti acea legătură complexă între scriitoare și natură, așa cum **o** afli adesea și în cărțile lui Sadoveanu.
Omul poartă natura în sinea sa. Robert Rideout din *Șapte pentru un secret* refuză să se ducă să lucreze la un veterinar, simțindu-se prea legat de pămînturile pe care trăia. *„Zi de zi, din zori se tot gîndea la acea cîmpie..." „...Simțea că există între această regiune și el o simpatie, un fel de armonie și fără încetare se țeseau între ținut și el fire din ce în ce mai numeroase."*
Alături de dragostea pentru natură, ca o altă fațetă a acesteia, apare dragostea pentru vietățile care nu cuvîntă. Hazel, acea făptură sălbatică, simte o puternică afecțiune și milă pentru o pisică oarbă, pentru albinele înghețate de frigul iernii, pentiu un pui de vulpe scăpat din bătaia puștii vînătorului. v
Prue Sarn iubește animalele și acestea **o** iubesc, ea urmărește vrăjită libelulele prinzînd ființă, ascultă plină de emoție cîntul păsărilor. Enoch înțelege toate vietățile care nu cuvîntă.
Trăind mereu în mijlocul naturii, un personaj, o atitudine îi sugerează întotdeauna autoarei o imagine din mediul din jur. Jancis, cea atît de frumoasă, cînd e necăjită îi evocă lui Prue imaginea unei flori de măcieș pe **o** zi ploioasă și rece. Gillian din *Șapte pentru un secret „...sttnd între ei era ca o lună nouă între doi arbori bătrîni de tisă."* Ghedeon, îngîndurat, îi aduoe aminte de *„o salcie* pZîn- *ţţâloare într-o zi de. vară fără vînt, depănîndu-și gîndurile deasupra apei"* sau altădată : *„era ca tisa de la poarta ţintirimului, pare visează tot anul și își ține visul tot atât de tăinuit ca și fructele-i roșii de sub crengi"* iar *„cei din neamul Sam au întotdeauna ochii cenușii, un cenușiu rece, asemenea iazului iarna".*
Natura, la Mary Webb ca și la Hardy[2], a cărui influență nu putem-să ne împiedicăm de a o sesiza uneori, nu este numai o simplă

---

[2] Mary Webb avea o deosebită admirație pentru Hardy și chiar i-a dedicat romanul *Șapte pentru un secret*.

imagine, un decor, ea devine adesea un personaj. Este asemenea unuia din acele locuri din literatura universală care joacă un rol important, ca Mississippi a lui Mark Twain, Golfo Placido a lui Conrad, sau Egdon Heath din romanul lui Hardy, *Reîntoarcerea pe meleagurile natale.*

Tot asemenea şi iazul Sarn apare ca un personaj, un simbol complex, o imagine extinsă a naturii din care omul face parte. Autoarea îl înfăţişează sub toate aspectele, în toate anotimpurile, îi descrie parcă viaţa secretă. Iazu] Sarn are un rol activ, prezenţa i se simte mereu în toate momentele importante din viaţa personajelor. Mai mult decît atît, om şi iaz poartă acelaşi nume: *Sarn.* În lac se oglindeşte cortegiul funebru, cînd bătrînul Sarn este dus spre locul de veci şi Prue parcă atunci îşi dă seama mai bine de întîmplare. în apele Sarnului se îneacă Jancis şi adîncurile lacului îl cheamă şi-l înghit pe Ghedeon. Pe malul iazului este hulită Prue şi gata să fie aruncată acolo ca apele-i să o înghită. Prue nu înţelege cum apa iazului nu le ajută să stingă incendiul şi o auzim spunînd • *„...mi se părea că e tare trist cînd aveam tot lacul acolo lîngă noi, să nu putem lua apă ca să potolim focul decît atît doar cît intra în cîteva vase ale noastre".* Departe de Sarn, în anii bătrîneţii. Prue îşi va aminti de .....*susurul iazului cînd îl acoperea gheaţa şi cum năvălea apa în dulapul de sub scări, atunci cînd se topea zăpada. Acolo cerul îm se vedea niciodată, decît doar cel ce se oglindea în iaz."*

Copleşită de frumuseţile naturii şi ele micilor vieţuitoare care nu cuvintă, Mary Webb a iubit şi observat îndeaproape omul. Dragostea ei s-a îndreptat în special spre cei cu palmele bătătorite de muncă, spre cei dezmoşteniţi, cei umili şi asupriţi pe care i-a cunoscut îndeaproape. A ştiut să 6e plece asupra chipurilor chinuite sau urîte şi să pătrundă dincolo de înfăţişarea exterioară, să cerceteze sufletele şi sg scoată la iveală tot ceea ce a găsit mai frumos, mai vibrant în ele. În acelaşi timp nu a pregetat să înfăţişeze patimile, josnicia, egoismul, ambiţia, punîndu-le mereu în contrast cu frumuseţea sufletească, cu bunătatea, generozitatea. Mary Webb stăruie asupra urîţeniei sau defectelor fizice ale personajelor feminine, în mod special, punînd în evidenţă, în contrast cu acestea, calităţile lor sufleteşti.

Frumusețea lor morală o depășește cu mult pe cea fizică. *„Puțin importă forma chipului,* spune Mary Webb, *acesta este totdeauna frumos, atunci cînd spiritul exultă și strălucește prin el"* și apoi adaugă ! *„Astfel figura lui Ambre, în rare clipe, era frumoasă așa cum sînt puține fete..."* Aceste persojiaje apar cu atît mai emoționante, cu cît un ușor accent autobiografic le dă o rezonanță specială. Iată-le, Prue, Ambre, fiecare urîtă, avînd cîte o deformație fizică[3], dar bune, blînde, pline de atîta umanitate și înțelegere. Ele sînt frămîntate, nemulțumite, în conflict cu lumea : *„...lumea asta care rîdea în timp ce eu vărsăm lacrimi amare",* strigă plină de durere Prue.

---

[3] Se ştie că şi Mary Webb avea o deformație la gît.

Mary Webb a ştiut cu neîntrecută măiestrie să pună faţă în faţă naivitatea, candoarea şi încrederea în om, cu răutatea, prefăcătoria, laşitatea, necinstea. Hazel personifică revolta contra tiraniei, a prostiei, a prejudecăţilor, este sălbatică, sfioasă, se simte în largul ei numai cînd aleargă pe cîmpii, străbate pădurea, urcă dealurile. Dincolo de acestea e ca un animal prins într-o cursă. Ea are o adevărată repulsie faţă de toate micimile vieţii şi brutalităţile acesteia. *„Oh, lume murdară, oarbă şi rece, cînd te vei spăla şi vei fi curată oare"*, sti-igă Hazel. În inocenţa ei, Hazel este victima lui Reddin. Ca şi Prue Sarn, Hazel este protectoarea celor care sufăr şi sînt persecutaţi. Făptură originală, Ilazel nu-şi poate găsi salvarea, ea cade pradă cruzimii omeneşti, autoarea mergînd astfel pînă la capătul tragediei. Toată'povestea lui Hazel reprezintă tragedia instinctului în faţa căruia se ridică doi inamici i binele şi răul.

Ambre e revoltată contra alor săi, Prue Sarn e urită, arc buză de iepure, oamenii din jur **o** privesc ca pe o făptură blestemată şi, cu minţile lor pline de superstiţii, văd în ea o vrăjitoare pe care o hulesc, în timp *ce* Prue spune : *„...tare îmi mai iubeam semenii şi grozav aş fi vrut să fiu şi eu îndrăgită de ei. În sufletul meu nutream multă prietenie pentru negustorii de vite, pentru fermieri, pentru hangiu şi soţia lui..."* Prue cea dezmoştenită e blîndă, bună şi gingaşă, miloasă, plină de înţelepciune. Poartă în ea toată înţelepciunea ţăranului, accasta e săditi în firea ei izvorînd din experienţa trăirii, din observarea atentă a lucrurilor şi oamenilor care o înconjoară, din cercetarea propriului ei cuget. *„Ştiam însă că de aveam oarecare înţelepciune în mine asta nu-mi venea din cărţi, ci din liniştea podului"*, spunea ea. Adînc îndurerată din pricina buzei ei de iepure, PrUe e mereu însingurată, nemulţumită, totuşi ea ştie să se ridice deasupra suferinţei şi să o domine, iar în rarele clipe cînd nu-şi mai poate stăpîni durerea şi se simte copleşită izbuteşte să-şi revină pînă în cele din urmă, fiind gata oricînd să săvîrşească o faptă bună pentru cei care au întristat-o şi au rănit-o. Plină de multă sensibilitate şi emoţie, vibrează cu înfrigurare în faţa durerii, necazului sau frămîntărilor celor din jurul ei. Ea arc parcă un simţ esoteric al.naturii, fiind în

stare cu sensibilitatea ei să-i pătrundă tainele cele mai ascunse în cursul plimbărilor ei singuratice. Su- fletu-i prea plin de bogăția acumulată simte adesea trebuința de revărsare. Iat-o, acolo, în podul casei din care și-a făcut o tainiță, privind uimită merele roșii de pe polițe, ascultînd și găsind un înțeles parcă scîrțîitului stîl- pilor și grinzilor, aruncîndu-și ochii afară pe lucarnă, întrezărind o reflectare, auzind un ecou. Ecoul și reflectarea formează în conștiința ei o țesătură misterioasă ce face să-i vibreze sufletul, învăluind-o totodată într-o liniște adîneă. Dar frumusețea sufletească a lui Prue este pîhă în cele din urmă descoperită de țesătorul Kester Woodseaves, și el >un om deosebit de toți ceilalți. Astfel Prue va găsi pacea adusă de iubirea împărtășită, după care tînjcsc' toate inimile.

" Mama lui Prue întruchipează și ea bunul simț și înțelepciunea țăranului. Slabă, trudită, împilată, e mereu supusă și necutezătoare, o ființă nevinovată. Dominată mai întîi de bărbatul ei, îngrozită apoi de feciorul ei, cu inima frîntă de durere din cauza buzei de iepure a fetei, de a cărei nenorocire se simte vinovată, se tînguiește mereu, căutînd să se apere parcă. Plină de sensibilitate, ea știe să citească în inima copilei și să ghicească dragostea po care aceasta i-o poartă lui Kester Woodseaves, făcînd apoi tot ce-i stă în putere ca să **o** apropie de țesător.

Figurii blajine a bătrînei și celei blînde și gingașe a lui Prue autoarea le opune figura aspră, severă, neînduplecată a fratelui ei Ghedeon. Ghedeon e un tînăr țăran însetat de avuții și măriri. El este tipul țăranului individualist. Trăsătură curioasă însă, Ghedeon nu-i legat de pămînt, nu iubește pămîntul pentru pămînt. Pămîntul reprezintă pentru Ghedeon mijlocul de îmbogățire. Bl nu are decît un singur gînd, să se îmbogățească, să fie un om de vază Odată dorința-i împlinită este gata să vîndă pă- mîntul. Ghedeon e egoist, ambițios. El trudește din greu din zori și pînă în noapte, îndură și impune celor din jurul lui privațiuni fără număr,"în inima lui nu se află nici urmă de milă. El vrea să stăpînească pe toți, să fie șef. Nimic nu-l abate din calea lui, nimic nu-i poate clinti hotărîrea. Pentru a-și împlini voința sacrifică totul. Merge pînă acolo încît își ucide mama și își împinge iubita la sinucidere. Egoismul și asprimea lui Ghedeon sînt în cele din

urmă pedepsite. în pragul împlinirii ţelului său, în anul în care a cules cea mai bogată recoltă, cînd tocmai avea să devină bogat, flăcările puse de tatăl iubitei lui mistuie întreaga recoltă. Astfel truda, privaţiunile fără număr ale atîtor ani ca şi toate nădejdile lui s-au spulberat. Autoarea caută să arate că totuşi Ghedeon nu era un monstru căci *„dacă a făcut rău şi cu firea-i prea năvalnică a^rânit pe alţii, niciodată însă nu s-a dovedit a fi .josnic, nu a lucrat de mîntuială, niciodată fiu a minţii"... „Toată acea întindere de apă atît de mare nu era parcă îndeajuns ca să-i fie mormînt unui bărbat aşa de puternic. Şi ceaţa ce se întindea pe o distanţă de aproape doi kilometri nu-i era un. giulgiu prea mare."* Aici intervin din nou elementele naturii. Legătura omului cu natura, în mijlocul căreia a trăit, se păstrează şi după ce trece dincolo de fiinţă.

Dacă Ambre e sora adevărată a lui Prue, Gillian Lo- vekin poartă în ea trăsăturile firii lui Ghedeon. Ca şi acesta, ea este stăpînită de ambiţie şi egoism şi pentru a împlini ce are în gînd nu mai ţine seama de nimic, pricinuind suferinţi în jurul ei. Gillian vrea să plece de la ferma care i se pare prea mică pentru a-şi duce existenţa şi a se afirma, după cum Ghedeon consideră că Sarn-ul e prea mic pentru el. Iar dacă Gillian doreşte să cînte din gură şi la harpă nu este pentru măiestria artei, ci pentru ca să se ridice deasupra semenilor săi, să le arate ce poate ea. Gillian voia ca toţi bărbaţii şi femeile să o iubească, să o asculte, să le stoarcă lacrimi şi bani.

În *Nepreţuita otravă (Sarn),* pe lîngă cele cîteva personaje amintite, mai întîlnim şi o seamă de alte figuri din care unele, deşi episodice, sînt conturate pregnant. Mary Webb posedă un dar neîndoielnic de a caracteriza cu umor personajele doar în cîteva trăsături.

Sentimentele şi pasiunile domină — directe, simple, profund umane, — încît e imposibil să nu le recunoşti oriunde şi oricînd. Rivalitatea dintre Robert Rideout şi Ralph Elmer din *Şapte pentru un secret,* de exemplu, este tot atît de iremediabilă ca şi aceea dintre Achile şi Hector.

Mary Webb zugrăveşte întreaga gamă de sentimente a ţărănimii, demnitatea, ambiţiile, prejudecăţile, durerea acesteia. Ţăranii din

cărțile ei își au picioarele adînc înfipte în tradiții, datini, superstiții, credințe, prevestiri, blesteme, farmece.
Aspectelc sînt, poate, uneori, prea convenționale, prea multă candoare și naivitate, prea multă înțelepciune. Omul cinstit triumfă întotdeauna, cel necinstit e nevoit să dispară, egoismul e pedepsit, totul este prea moralizator. Destinul urmărește adesea cîte un personaj, abătînd asupra lui nenorocirea, întreaga atmosferă e încărcată de un determinism din care personajele cu greu pot să se desprindă. Lupta dintre bine și rău. dintre întuneric și lumină e mereu prezentă. O găsim în *Vulpea,* în *Neprețuita otravă,* în *Șapte pentru un secret.* Poveste de dragoste, această carte este povestea conflictului între bine și rău. între lumină și forțele întunericului. Casa iubitului lui Gillian e un refugiu al soarelui, în timp ce casa în care o duce Elmer pe Gillian, după căsătorie, este un sălaș predestinat răului, asemenea unui castel al unui căpcăun cu o slujnică frumoasă și mută *fa o* prințesă încarcerată, iar hilarul Fringal parcă ar fi un pitic care caută mereu să-și fereascā stăpînul de cele rele. Aspectele convenționale sînt mereu prezente, elemente melodramatice intervin uneori.
Iată ce spune însă J. de Lacretelle cu privire la convenționalismul lui Mary Webb : .....*un spirit vrednic de a crea își încearcă forța și își dezvoltă originalitatea urmînd modele recunoscute şt sentimente arhetipuri, iar dacă nu vezi lucrurile așa, îți rămîne doar să arzi o bună parte din fondul nostru literar."*
Asemenea lui Hardy, Mary Webb este pătrunsă de fascinația pe care i-o prioinuiește folclorul și miturile țăranilor. Cărțile ei te îndeamnă uneori să te gîndești la **o** mitologie confuză.
Ca și la Hardy, personajele nu sînt înfățișate în contextul unei vieți sociale, ci mai curînd în raport cu vremea, anotimpurile, meseriile, credințele și obiceiurile pe care le au.
Povestirile lui ,Mary Webb sînt depănate adesea prin gura unei tinere 'țărance, cum sînt eroina din *Săgeata de aur şi* Prue Sarn. Credem că e forma cea mai bună care se poate potrivi subiectelor tratate de autoare. Cărțile ei apar astfel asemenea unor povestiri orale primitive. Prin fața ochilor cititorului se perindă istorisirea faptelor și a întîmplărilor, dar în același timp se conturează și-portretul povestitorului.

Alături de scenele poetice care se succed pline de un cald lirism, se întîlnesc şi scene eroice, omul în luptă cu diferitele forţe ale naturii. Iată de pildă scena în care Ghedeon, Prue, Sammy şi bătrîna Sarn încearcă să stingă focul ce mistuie recolta cu greu adunată. Disperarea şi lupta lor îţi aminteşte pe Gabriel Oak, din cartea lui Hardy *Departe de mulţimea zgomotoasă*, stră- duindu-se să acopere clăile în timpul furtunii.

Mary Webb are meritul de a împreuna pateticul cu graţia primăvăratică, cu naivitatea şi candoarea, iar umorul pe care-l mînuieşte cu multă siguranţă aduce o lumină specială, de o deosebită forţă operei sale. Creaţia literară a lui Mary Webb prezintă o varietate de aspecte, o fuziune între realism, idealism, romanesc şi obscurantism, ceea ce o face la începutul lecturii mai greu accesibilă, cerînd cititorului o anumită familiarizare şi aban- donare. Dar o dată acestea depăşite, recompensa vina repede — un mediu nou, autentic, personaje diferite, întâmplări şi obiceiuri mai puţin xntîlnite cuprind imediat cititorul dornic de asemenea lucruri. Trecerea de la real *la* incantaţie se petrece fără a prinde de veste. -, Dragostea autoarei pentru natură şi comuniunea sa cu mediul natural o duc uneori la prea multe descrieri şi citeodată imaginile se suprapun ; dar în paginile ei totul freamătă, străluceşte, răsună; descrierile sînt asemenea unor *pînze măiestrit ţesute,* în care fiecare fir, fiecare culoare pare să fie parfumul ce se ridică din fineţe ' şi păduri, ciripitul păsărilor, toate impresiile pe care autoarea a ştiut să le primească de la flori, de la nori, de la cer şi. păsări. Un fel.de efervescenţă învăluie fiecare personaj într- o lumină legendară, ce pătrunde adînc îft sufletul acestuia, sădind acolo aspiraţii greu de împlinit, făcîndu-l slab, mereu nemulţumit, frămîntat.

Cărţile ei au fost-numite poeme în proză ale Shropshi- re-ului. *„Ficţiunea devine la Mary Webb o ramură a poeziei, o ramură plină de flori care mulţi ani de aci încolo va aduce încîntare."* [4]

---

[4] R. Lynd, Prefaţa la *Şapte pentru un secret.*

Dacă lui Mary Webb îi lipsesc calitățile unui romancier veritabil, dragostea profundă care o lega de locurile natale, sensibilitatea și permanenta ei viețuire în mijlocul naturii este atît de adîncă, observația oamenilor și a locurilor atît de atentă și amănunțită, puterea de a mînui cuvintele atît de mare, încît te crezi umblînd prin lanurile de grîu din Shropshire, nările ți se umplu de mirosul finului proaspăt cosit și al merelor și perelor puse ia păstrat în pod, vezi nuferii deschizîndu-se pe lac, auzi susurul apei.
Trăind în mijlocul acelor oameni din fragedă copilărie, cunoscîndu-i mai îndeaproape apoi, văzîndu-i fie în zilele de tîrg la Shrewsbury, fie serile, la gura focului, sau la munca cîmpului, Mapy Webb reușește să zugrăvească personajele, să le analizeze sentimentele, să le dezvălui« 6 atletele ca un adevărat maestru realist. '
Dar alăturea de frumusețea zugrăvirii naturii, a lirismului și efervescenței care se desprinde, cartea are și **o** deosebită valoare etnografică prin prezentarea obiceiurilor țăranilor din acel ținut. Întovărășirea de întrajutorare la strînsul recoltei, claca înaintea nunții și practicile legate de înmormîntare, cîntecele și dansurile, cîte și mai cîte, dau un conținut deosebit de bogat și viu cărții. La acestea trebuie adăugată și folosirea directă a unor versuri din folclorul local. În descrierea obiceiurilor, a datinilor, a roților 8e tors sau a războaielor de țesut, autoarea nu se sprijină numai pe cele auzite și povestite din gură în gură, ci pe **o** cercetare amănunțită a documentelor vremii, a culegerilor folclorice, prin examinarea îndeaproape a obiectelor amintite.
Așa după cum spun unii critici, proza ei are **o** cadență care amintește literatura secolului al XVII-lea și în special scrierile lui Sir Thomas Browne.
Stilul e pătruns de poezie, de muzicalitate. încărcat uneori de prea multe metafore, supracolorat, e însă adesea limpede, direct, atinge **o** mare simplitate și frumusețe. Iată de pildă acest pasaj din *Vulpea: „Își pusese urechea lîngă stup și asculta murmurul adînc, solemn ce răzbătea de acolo ; era murmurul viitorului, nu al trecutului. O preocupare pentru viață, nu pentru moarte, umplea*

galeriile dinăuntru." Limba e aceea **a** ţăranilor din Shropshire, plastică, colorată, plină de arhaisme, avînd o rezonanţă deosebită. Dacă oamenii şi locurile despre care scrie Mary Webb ne par prea îndepărtaţi, poate străini de preocupările noastre, lumea ei prea mică, mărginită, iar-notele subiective prea des întîlnite, cărţile ei rămîn totuşi tablouri preţioase, în care visările inimii, fanteziile umorului, reprezentînd tocmai duioşia spiritului, sentimentul naturii, participarea nepremeditată, a vieţii omului la viaţa naturii, fuziunea dintre om şi mediul natural te copleşesc. Cărţile lui Mary Webb sînt născute din ,poezie şi milă"; ele rămîn în acelaşi timp documente cu o deosebită semnificaţie socială, o frescă vie şi impresionantă a satului englez de la începutul secolului trecut.

ADINA ARSENESCU

TABEL CRONOLOGIC

J880—1000 Creşterea rapidă a marilor combinate, trusturi şi carteluri. Tendinţe de acaparare a unei părţi tot mai mari din pieţele mondiale pentru desfacerea produselor monopoliste. Anglia este cea mai mare putere colonială, capitalul industrial cunoaşte un înalt grad de dezvoltare, transformîndu-se la sfîrşi- tul secolului în capital monopolist. Noul imperialism britanic îşi găseşte bardul în Rudyard Kipling. În literatură, schimbările aduse romanului de către George Eliot şi Meredith sînt dominante. Printre tinerii romanciori ajunşi la maturitate se numără t Stevenson, Gissing, Moore. Figura cea mai proeminentă este aceea a lui Henry James, scriitor prolific care a rămas pirul azi contemporanul nostru. Numele lui Meredith şi Hardy continuă să se bucure de răsunet.

1881 Are loc bătălia de la Majuba Hill.

1881 În sătuleţul Leighton-under-Wrekin lîngă! Cressage, în. Shropshire, ţinut unde urmele trecutului îndepărtat se împletesc cu frumuseţea naturii, cu legende şi basme, locuieşte învăţătorul George Edward Meredith îm-

preună cu soția sa, Sarah Alice Scott. Originar din Țara Galilor, el nutrește o profundă dragoste pentru natură. Soția sa este fiica unui doctor din Edinburgh, membru al clanului lui Sir Walter Scott. La 25 martie se naște primul copil al soților Meredith, o fetiță, Mary Gladys.

1882 Se nasc James Joyce, Virginia Woolf, Dorothy Ki-
chardson. Apare cartea lui Thomas Hardy *Two on a Tower (Doi*
într-un turn). încetează din viață Dar- win și poetul Dante Gabriel
Rossetti.

1883 Anglia ocupă Egiptul.

Contradicțiile sociale încep să se ascută tot mal mult: concomitent
se simte o renaștere a tendințelor socialiste în rîndurile
proletariatului și a părții democratice a intelectualilor.
Apare *Comoara din insula piraților (Treasure Is- land)* de
Stevenson.

1884 Ia ființă Federația social-democrată și societatea fabienilor.

1884—1885 Apare Ciclul de imnuri pentru socialiști *Chants for Socialists* de William Morris, versuri în care poetul își manifestă protestul împotriva nedreptății sociale.

Wâlter Pater scrie *Marius the Epicurean.* Se naște scriitorul D. H.
Lawrence.

1885 Scriitorul William Morris împreună cu Eleonora Marx
Avelling, fiica lui Karl Marx, întemeiază Liga socialistă.

1886 Primul ministru liberal, Glądstone, depune în parla
ment prima *Home Rule*, prin care încerca pentru întiia oară în
istorie să asigure poporului irlandez posibilitatea de
autoguvernare. Apare *Ciudata poveste a doctorului Jekyll și a*
domnului Hyde de Stevenson.

1886 Micuța Mary Gladys își petrece primii ani ai copilăriei lîngă Munch Wenlock, într-o căsuță de țară numită „The Grange" și crește în mijlocul naturii înconjurată de flori, albine și tot felul de animale.

Yeats publică primul său volum de versuri. Apare *The Mayor oi*
Casterbridge (Primarul din Casterbridge) de T. Hardy.

1887 Se naște poetul Rupert Brooke

1888 Oscar YVilde publică *The Happy Prince (Prințul fe*
ricit), apare romanul utopic al lui William Morris *A Dream of John*
Ball (Un vis despre John Ball), Plain Tales from the Hills (Simple
povestiri din munți) de Kipling.

Are loc o mare reorganizare a administrației locale. Se naște poetul

T. jS. Eliot.

1889 Moare Robert Browning.

1890 Ia ființă grupul de poeți esteți a căror doctrină era

„arta pentru artă", cunoscuți sub numele de *Decadenți*. Poetul cel mai reprezentativ al grupului este Oscar Wilde. Apare romanul său *The Picture of Dorian Grey (Portretul lui Dorian Grey).*

1891 Apare *Tess of the dUrbervilles (Tess d'Urberville)* de Th. Hardy, *News from Nowehere (Ştiri de nicăieri)* de' William Morris.

¡xxy.

Oscar VVilde ajunge să-şi dea seama de nedreptatea orînduirii burgheze şi caută rezolvarea contradicţiilor în socialism. El publică *The Soul of the Man under Socialism (Sufletul omului în socialism).*

1892 Se nasc scriitorii progresişti Richárd Aldington şi Marc Diarmid.

1892— *1895* Apar piesele de teatru ale lui Oscar Wilde. Se constituie The Independent Labour Party (Partidul Laburist Independent).

1893— *1902* Mary Mcredith locuieşte împreună cu familia ei la Stanton-on-Hine-Heath, la şase mile nord-est de Shrowsbury. Anii şcolii îi petrece în casa părinteascĂ sub supravegherea tatălui, mai apoi este trimisă doar doi ani la o şcoală la Southport. încă de mic copil începe să scrie istorioare şi poezii.

1893 Apar *Poeme* de W. 13. Yeats, *Poeme* de Francis Thompson.

1894 Se nasc Aldous Huxley şi J. B. Priestley. Moare R. I,. Stevenson.

Apare revista *The Yellow Book* care, prin subiectele îndrăzneţe atacate, provoacă scandal.

1894— *1895* Apar *Cărţile Junglei* ale lui Kipling, *The Time Machine (Maşina pentru explorat timpul)* de _ II. G. Wells.

1894—1900 G. B. Shaw scrie un mare număr de articole şi pamflete pe teme social-politice ca şi piesele reunite sub titlul de *Plays Plesant and Unplesant (Piese plăcute şi neplăcute).*

1895 Roentgen face uluitoarea descoperire a razelor X. Becquerel descoperă radioactivitatea.

1896 Apare *Jude the Obscure (Jude cel neştiut)* de Th. Hardy.

1896—189S Soţii Curie izolează poloniul şi radiul.

Wells continuă să „scrie romanele sale fantastice. Apar rînd pe rînd : *The Island of Doctor Moreau (Insula doctorului Moreau), The Invisible Man (Omni invizibil), The War of the Worlds (Războiul lumilor)*

1897 Jubileul de diamant al reginei Victoria. Apogeul im periului britanic.

Apar *De Profundis* de Oscar Wilde, *Liza din Lam- beth* de Somerset Maugham, prima nuvelă a lui J. Galsworthy : *From the Four Winds (Din patru vinturi).*

1898 Moare Gladstone.

Apare *The Ballad of Reading Goal (Balada temniţei din Reading)* de Oscar Wilde.

1899 Apare H'essex *Poems* de Hardy.

Se reprezintă la Dublin piesa lui W. B. Yeats *The Countess Katheleen (Contesa Katheleen).* Prin strădaniile sale şi ale altora ia naştere teatrul naţional irlandez.

Apare o nouă colecţie de poeme de Yeats : *The Wind Among the Heeds (Vintul printre trestii)*

1899— 1901 Războiul anglo-bur.

1900— 1910 Hutherford şi Soddy descoperă izotopii. Planck elaborează teoria cuantelor. Folosirea oţelului şi betonului în construcţii.

Se obţin sinteze ale coloranţilor şi medicamentelor.

Dezvoltarea industriei automobilelor.
Einstein formulează teoria restrînsă a relativităţii.

¡901—1903 G. B. Shaw publică : *The Three Plays for Puritans (Trei piese pentru puritani), Man and Superman (Om şi supraom) cu subtilul O comedie şi o filozofie,* cu anexa *The Revolutionist Handbook and pocket Companion (Manualul şi îndreptarul de buzunar al revoluţionarului).*

1901 Moare regina Victoria, urmează la tron Eduard al VII-lea.

Apare partea a doua a satirei lui Butler: *Întoarcerea în Erewhnon.*

1902 ILegea îrrvăţămmtului în Anglia.

Moare scriitorul Samuel Butler. Apare Romanul *The Vings of the Dove (Aripelg porumbiţei)* de H. James, *Anna of the Five Towns (Ana din cele cinci oraşe)* de A. Bennett.

1902 Mary Meredith se mută la Meole Brace, la o milă de Shrewsbury, la The Old Mill.

1900—11)11 Apar romanele pe teme sociale ale lui H. G. Wells : *Love and Mr. Lewisham (Dragostea şi domnul Lewisham), Kipps, Tono-Buwfay, The His>- tory of Mr. Polly (Povestea domnului Polly)* etc.

1903 Apare postum romanul realist a lui Samuel Butler *The Way of all Flesh (Şi tu vei fi ţărînă).* Apare *The Ambassadors* de H. James. Românul Traian Vuia prezintă Academiei de ştiinţe din Paris un memoriu documentat prin care dă soluţia integrală a zborului cu un aparat mai greu decît aerul. Peste Ocean, fraţii Wright efectuează primul zbor cu un aparat de construcţie proprie, lă- sînd însă deschisă problema decolării.

KXVIII

1904 Apare romanul *The Golden Bowl (VastU de aur)* de romancierul H. James. Romancierul şi dramaturgul scoţian J. B. Barie cunoaşte un succes răsunător cu piesa pentru copii *Peter Pan.* Apare romanul *Insula fariseilor* de Galsworthy.

1904—1905 Războiul ruso-japonez. Prima revoluţie rusă.

1906 Apare romanul *The Man of Property* (Bogătaşul) primul din seria *Forsyte Saga,* de Galsworthy. La Montesson, lîngă Paris, Traian Vuia reuşeşte să se înalţe în aer cu propria putere a motorului instalat pe bordul avionului său.

1907 Apare piesa lui G. B. Shaw, *Maiorul Barbara; The Country House (Conacul)* de Glasworthy ; *Năzdrăvanul Occidentului,* piesa dramaturgului irlandez Synge.

1908 Apar *The Old Wives Tale (Povestea unor femei bătrîne)* de A. Bennett, şi romanul fantastic al lui Chesterton *The Man who was Thursday (Omul care a fost Joi).*

Austria anexează Bosnia şi Herţegovina.

1908— 1911 Extinderea lucrărilor de asistenţă publică din Anglia.

1909 Blériot traversează Canalul Mînecii în avion.

1909— 1912 Galsworthy publică piesele: *Cutia de argint*. *Dreptate*, *Porumbelul* şi romanul său *Frăţie*. Mor George Meredith şi Synge.

Apar nuvelele lui Cehov traduse în limba engleză.

1910 Apare romanul lui Bennett, *Clayhanger*.

În Anglia urmează la tron George V.

1911 Apare romanul lui D. H. Lawrence *The White Peacock (Păunul alb)*.

Italia declară război Turciei şi cucereşte Tripoli- tania.
Legea privind reforma parlamentului englez (relaţiile dintre oele două Camere)
Apar în antologiile publicate an de an de către Marsh poeziile unor poeţi ca: Rupert Brooke, Ed- mund Blunder, Robert Graves, Siegfried Sassoon etc.
1912 Se traduc în engleză romanele lui Dostoiewski.
Apar *Pygmalion* de G. B. Shaw şi romanul autobiografic *Sons and Lovers (Fii şi amanţi)* de D. H. Lawrence.
1912 Mary Meredith se căsătoreşte cu Henry Ber- tram Law Webb, originar din Shropshire, absolvent al universităţii din Cambridge. Se stabilesc la Weston-super-Mare, unde H. B. Webb este numit profesor.
China devine republică
1913 Al doilea război balcanic.
1914 Apar noi scriitori ca Hugh Walpole, Compton Ma- kenzie etc. Văd lumina tiparului culegerea de povestiri *The Dubliners (Cei din Dublin)* de James Joyce şi poeziile lui W. B. Yeats intitulate *Responsabili ties (Răspunderi).* Izbucneşte primul război mondial.
1915 Dorothy Richardson publică *Pointed Roofs 1 Acope rişuri ascuţite),* prima dintr-o serie de mai multe romane reunite sub titlul *Pilgrimage (Pelerinaj),* prima carte care aduce în literatură monologul interior.
Apar romanul lui W. S. Maugham *Of Human Bon- dage (Robii)* şi *The Good Soldier (Povestea unei pasiuni) de Ford Madox Ford.*
2925 Mary Webb şi soţul ei se reîntorc în Shrop- shire-ul lor natal. Locuiesc la Pontesbury şi Lyth Hill. Cultivă zarzavaturi, vînd produsele grădinii lor la piaţă, la Shrewsbury. Mary Webb se dovedeşte a fi o neîntrecută gospodină. în orele libere se dedică scrisului care o pasionează încă din anii copilăriei. Primul volum *The Spring of Joy (Izvorul bu- curiei)* cuprinde eseuri despre natură şi poezii. în prefaţa cărţii, poetul Walter db la Mare remarcă: *„Tot ceea ce a scris este scăldat în poezie".*
Apare cartea Virginei Woolf, *Voyage out*
19W Mary Webb publică primul său roman *The Golden Arrow (Săgeata de aur)* purtind sub- titlul : *O legendă.*
Apar Mr. *Brîtlimj Sees It Through (Domnul Brîtling vede clar)* de H. G. Wells şi *Portrait* of *the Artist* os *a Young Man (Portretul artistului tînăr)* de James Joyce.
1917 Revoluţia rusă.

29*IT* Apare *Gone to Earth (Vulpea)* de Mary Webb.

1918: Armistițiul prin care ia sfîrșit primul' război mondial.

Cade pe front poetul' Wilfred Owen care a exercitat o deosebită influență asupra tinerilor poeți. Kobert IJridges publică o selecție din poeziile lui Gerald Manley Hcpkins (1844—1889) volum ce avea să- exercite o deosebită influență, asupra poeților care apar intre 1920—1930.

Scriitoarea May Sinclair rocenzînd volumul *Pointed Roofs* de Dorothy Ridiardson, folosește pentru prima oară expresia „monolog interior", metodă ce avea să fie folosită de Virginia Woolf și James Joyce.

Legea electorală din Anglia, prin care se acordă drept de vot femeilor, începind de la vîrsta do 30 de ani.

1919 Apar *Playlets of the War (Piese ăe război)* și The *Heartbreak House (Casa inimilor sfărîmate)* de Shaw.

1919—1920 Tratatul de la Versailles.

3920 înființarea partidului comunist englez. Prima reuniune a Ligii națiunilor. Depresiunea postbelică.

Fascismul începe să domine viața politică italiană.

1920 Mary Webb își publică al treilea roman : *Casa din pădurea Dormer.*

. Apare volumul de nuvele de Katherine Mansfield, intitulat *Bliss (Fericire) ; În Chancery (Încătușați* de lege) de J. Galsworthy.

1921 Mary Webb și soțul său se mută la Londra, acesta fiind numit profesor acolo. Locuiesc în" Hampstead, suburbie în nord-vestul Londrei, vestită pentru parcul său^sălbatie imens,. îndrăgit de poeți și scriitori. Continuîndu-și îndeletnicirea sa scriitoricească, Mary Webb colaborează la diferite publicații literare cu articole de critică. îmbrăcată ciudat, cu o înfățișare cu totul deosebită, cu ochi mari, cercetători, e stăpînită, deși foarte timidă, de o nețărmurită curiozitate și atracție pentru societate și celebrități.

1922 Mary Webb publică *Seven for a Secret (Şapte pentru un secret)* cu subtilul O *poveste de dragoste.*

Văd lumina tiparului: *Jacob's Room (Camera lui Iacob)* de Virginia Woolf, poemul lui T. S. Eliot *The Waste Land (Paragina).*

Galsworthy îşi continuă cronica familiei Forsyte, publicînd volumul To *Let (De închiriat).* James Joyce reuşeşte să-şi publice la Paris romanul său *Ulise.*

Apar *: The Fantasia of the Unconscious (Fantezia inconştientului),* de H. D. Lawrence, *The Garden Party* de Katherdne Mansfield.

Proclamarea statului liber al Irlandei (Eire) cu statut de dominion.

1923 Piesa lui Sean O'Casey : *The Shadow of a Gunman (Umbra unui puşcaş).* Moare Katherine Mansfield.

Aldous Huxley publică romanul *Antic Hay* (Fîn *vechi).*

1924 Apare al cincilea roman al lui Mary Webb *The Precious Bane (Sarn).* Primeşte premiul „Femina-Vie Heureuse".

Galsworthy deschide cu romanul *The White Monkey (Maimuţa albă)* ciclul *Modern Comedy* în care cititorul întîlneşte tinerele generaţii ale familiei Forsyte.

Apare romanul lui E. M. Forster: *A Passage to India (O călătorie în India)*

1925 Virginia Woolf publică un volum de critică literară *The Common Reader (Cititorul obişnuit)* şi romanul *Mrs. Dolloway.*

Se publică piesa lui Sean O'Casey l *Juno -ană. the Paycock (Juno şi păunul).*

1926 Greva generală din Anglia.

O nouă piesă de Sean O'Casey; *The Plough and the Stors (Plugul şi steaua).*

1927 Primul ministru Stanley Baldwin îi scrie lui Mary Webb [scrisoarea este publicată în facsimil în ultima ei carte apărută postum, *Armour Wherein He Trusted (Armura de încredere)]* felicitînd-o pentru *Sarn.*

8 octombrie. La St. Leonards, încetează din viaţă Mary Webb. Moartea sa trece neobservată, în presă apar doar cîteva note scurte.

1928 25 *aprilie,* La un banchet ce are loc la Fondul literar, primul ministru Stanley Baldwin îi aduce elogii lui Mary Webb. Cele cinci volume sînt imediat retipărite. Scoase apoi în mai multe ediţii succesive, traduse în limbi străine, cărţile lui Mary Webb sînt primite cu aprecieri deosebite, dar tardive.

Se votează o nouă lege dind drept de vot femeilor în aceleaşi condiţii ca şi bărbaţii. Apar *Orlando* de Virginia Wbolf şi *Punct contra punct* de Aldous Huxley.

1929 Apare postum cartea neterminată a lui Mary Webb : *The Armour Wherein He Trusted (Armura de încredere).*

' 'A. A

CARTEA INTII

Capitolul I

IAZUL 6ARN

Prima dată cînd l-am văzut pe Kester a fost la o clacă pentru o nuntă Şi dacă-n zilele de astăzi, cînd tot felul de născociri ciudate se adună în jurul nostru, de aud vorbindu-se că undeva prin ţară se folosesc noi maşini de treierat şi legat, dacă cumva cei care se vor întîmpla să citească acestea nu ştiu ce era o clacă pentru nuntă, **o** vor afla la timpul potrivit. Dar cu toate că era claca lui Jancis Beguildy, care pe acea vreme să tot fi avut vreo douăzeci şi trei de ani, iar eu cu doi ani mai puţin, nu ăsta-î începutul povestirii ce am de gînd să deapăn.

Kester spune că toate basmele, adevărate sau născocite, se pierd departe, dincolo de zilele copilăriei, mai departe chiar decît: vremea cînd eşti prunc în leagăn de papură. Poate n-aţi dormit niciodată într-un leagăn de papură, dar noi toţi cei din Sarn am făcut-o. Este atîta papură pe aici! Şi nevasta bătrînului Beguildy era mare meşteră să le împletească, pe cercuri de poloboace şi apoi să le pună pe tălpi de lemn încovoiate şi... gata leagănul — un leagăn curat, moale şi verde, încît pruncul putea să s^ simtă acolo tot atît de bine ca ş» omida în gogoaşă Cum spune Kester, „fluture gata să se nască":. Kester are ale lui, aşa-i el. N-ar zice niciodată omidă, ci : „Sînt pe verzele noastre o mulţime de fluturi gata să se nască, Prue". Şi n-ar spune vreodată „e iarnă", ci „vara doarme". Şi nu-i boboc cît de mic, şi cît de mohorît colorat, ca să nu-i zică „începutul înfloririi". Dar nu-i încă timpul să vorbesc despre Kester. Ce vreau să povestesc acum e povestea noastră, a tuturor celor de la Sarn, a mamei, a lui Ghedeon şi a mea, povestea lui Jancis (care era atît de frumoasă) şi a vrăjitorului Beguildy şi încă a altor doi sau trei oameni de pe acolo. Erau puţini la număr locuitorii acelor meleaguri. Fără tăgadă aşa o să tot fie mereu, căci locul nu-i îndrăgit de oameni. Să se datorească oare apei al cărei zgomot îl tot auzi de la un capăt al anului la celălalt ? Oriunde priveşti sau asculţi nu vezi şi nu auzi decît apa. Sau poate să fie din pricina copacilor uriaşi ce parcă aşteaptă şi chibzuiese la dreapta şi la stînga ta, sau de vină~i liniştea adîncă a locului, de-ai zice că a fost zămislit numai cu o oră mai devreme şi nicidecum pentru noi. Sau o fi poate sărăcia pămîntului, mai m=;U mlăştinos, cu iarbă proastă, aşa cum e pe unde cresc din belşug papura şi

trestia şi florile pe care le numim pe aici „paigle". Floarea aceea galbenă de-i ziceţi poate ciuboţica cucului. Noi i-am spus întotdeauna „paigle" sau cheile raiului. Pajiştile de la Sarn, acoperite de ciuboţica cucului în floare, erau o minune. Cît vedeai cu ochiul totul era ca de aur, încît ai fi zis că, nici măcar un picior de înger nu ar fi fost vrednic să calce pe acolo. Şi ai fi putut strînge un mănunchi mare (înainte ca sturzul să-şi cînte de două ori cîntecul), căci n-aveai clecît să te apleci şi să aduni cu amîndouă mîinile. Oriunde ţi-ai fi îndreptat privirile nu vedeai decît aur, pînă hăt în colo spre Sarn, unde începea pădurea şi întinderea cea mare de apă cenuşie, strălucind şi tremurînd în soare. Pe acea vreme frumoasă de primăvară, cînd frunzele începeau să mijească, iar mestecenii aveau muguri de culoarea griului, nici pădurea şi nici apa nu mai erau întunecate. Numai în stejărişul nostru credeai că te afli spre sfîrşitul anului, din pricina frunzelor tinere cafenii. Aşa căntotdeauna luna mai la noi avea parcă o boare de octombrie. Dar era atît de bine să stai în fineaţă şi să te tot uiţi către dealurile cele depărtate. Molifţii îşi înălţau vîrfurile verzi, iar cît despre aurul ciuboţicăi cucului îţi mergea drept la inimă. Chiar şi lacul Sarn părea un văl de ceaţă albăstruie în aura gălbuie a mestecenilor. Şi întreg locul era ca învăluit într-un vis, încît un bondar de trecea în zbor te făcea să tresari, ca şi cum ai fi auzit un strigăt. Iar azi, încă, cînd vreo albină vine la ghivecele cu micşunele din fereastra mea, văd foarte limpede toate acestea ca şi lacul Plash întinzîndu-se ca în amurg, dincolo de pădure, de parcă ar fi fost fundul spart al unei sticle. Plash era mai mare decît Sarn şi nefiind înconjurat de copaci, pe părţile ce nu erau străjuite de dealuri puteai să vezi norii ce păreau că acolo le e obîrşia şi întotdeauna mă făceau să mă gîndesc că sînt ca nuferii albi care înfloresc pe malurile Sarnului mai bine de jumătate din vară. Plash era asemenea oricărui alt lac sau eleşteu. Apele-i nu se învolburau ca cele ale Sarnului şi nici în străfunduri nu dăngăneau clopotele unui sat înghiţit de apă. Era adevărat ce se spunea despre Sarn că acolo se putea simţi ceva deosebit.

La Plash locuia Beguildy cu familia lui. Acolo în casa lor, parte din piatră, parte un fel de pivniţă, am învăţat pu buchiile. Poate să vi se pară de necrezut că

 femeie sărmană ca mine să fie în stare să scrie, să

citească şi să povestească toate astea într-o carte. Dacă stau să mă gîndesc bine, cînd eram o fetişcană, puţine adevărate doamne, chiar, erau în stare să scrie altceva de- cît o scrisoare de" dragoste, iar multe nu puteau decît să mîzgălească doar astfel de cuvinte ca : „Acestea sînt gutui şi mere" pe borcanele de dulceaţă, iar altele abia ştiau să-şi treacă numele în catastifele pentru cununii. Cîte mai veneau la mine să le scriu epistole de dragoste ! Şi ce greu e să scrii scrisorile de dragoste ale alteia din ini- ma-ţi înflăcărată.
De n-ar fi'fost Beguildy niciodată n-aş fi aşternut toate astea pe hîrtie. El m-a învăţat să scriu, să citesc şi să socotesc. Cu toate că era afurisit de biserică şi spunea că se pricepe la tot felul de lucruri, pe care nu le-am crezut nici cînd şi se ocupa de multe dintre cele în care nu-i bine să ne amestecăm, totuşi n-o să uit vreodată să-i mulţumesc Domnului pentru că mi l-a scos în cale. Şi îmi vine să cred şi acum că, datorită unui har neobişnuit al Celui de Sus, i-a dat prin minte lui Beguildy să mă înveţe carte. Căci un vrăjitor nu poate fi niciodată socotit ca un slujitor al său, ci mai curînd al lui Lucifer. Nu că Beguildy ar fi fost un om rău, era doar lipsit de bunătate, ca şi cum tot binele ar fi fost pîrjolit de flacăra minţii sale aprinse care trebuia să afle şi să pătrundă toate tainele. Cît despre dragoste nici nu-i ştia numele. El putea să citească în stele şi să spună viitorul şi mai zicea că ştie să înlăture duhurile rele. Cîndva l-am întrebat unde-i viitorul, de-l poate vedea aşa limpede. Şi atunci mi-a spus : „E la un loc cu trecutul, copilă, în spatele timpului"[1]. Nu puteai niciodată să-i vii de hac. Cînd i-am povestit lui Kester ce mi-a spus, Kester nici n-a vrut să audă. El zice că trecutul şi viitorul sînt două suveici în mîinile Domnului, ţesînd veşnicia. Şi Kester era de meserie ţesător şi asta l-a făcut poate să vorbească aşa. Eu cred că noi nu putem şti ce-i trecutul şi nici viitoruL Sîntem atît de mici şi neajutoraţi pe acest pămînt ca şi un leagăn verde de trestie, în care omenirea stă privind spre stele, fără a şti ce sînt acelea.
De îndată ce am putut să scriu mi-am înjghebat un caiet cu o învelitoare de cît şi în fiecare duminică am tot scris ori ce bucurie sau întîmplare bună am avut în săptămînă pentru a le păstra amintirea. Iar dacă timpurile au fost pline de supărări şi amărăciuni pentru mine le-am trecut şi pe acelea acolo şi £şa parcă mă simţeam mai uşurată. Cînd preotul nostru,

aflînd despre minciunile care se tot spuneau pe seama mea, m-a rugat să adun tot ce-mi puteam aminti într-o carte şi să scriu acolo întregul adevăr şi nimic altceva, am fost în stare să-mi împrospătez amintirile, recitind toate cele cîte le aşternusem pe hîrtie duminică de duminică.

Acum au trecut toate şi supărările şi cazna Vremea e liniştită ca într-una din acele seri de iarnă tihnite, după ce a căzut zăpada, cînd firmamentul c verde şi mieii bebăie. Stau aici, la foc, cu *Biblia* ia îndemînă. Sînt batrîna şi tare obosită, cu o datorie de împlinit încă înainte de a mă despărţi de această lume. Cînd privesc pe fereastră şi văd cîmpia şi bolta cerească deasupra munţilor îmi amintesc de pădurile dese de la Sarn şi susurul iazului cînd îl acoperea gheaţa şi cum. năvălea apa în dulapul de sub scări, atunci cînd se topea zăpada. Acolo cerul nu se vedea niciodată, decît doar cel ce se oglindea în iaz. Dar cerul pe care-l întrezăreşti în apă nu-i cel adevărat. îl vezi ca într-o oglindă întunecată în care umbrele lungi ale trestiilor parcă se subţie şi îşi îndreaptă vîrful ascuţit spre stelele călătoare. Şi chiar soarele şi luna pot lipsi de acolo, căci luna se pierde uneori printre frunzele nuferilor, iar alteori cîte un bîtlan se ridică în faţa soarelui.

Capitolul II

LI S-A DAT DE VESTE ALBINELOR

Fratele meu Ghedeon s-a născut în anul în care a început războiul c*u francezii. De aceea tata a vrut să-i dea numele de Ghedeon, acesta fiind un nurfle războinic. Jancis spunea mereu că i se potrivea foarte bine, căci nu aveai cum să-l scurtezi. Cele mai multe nume poţi să le prefaci în tot felul de alintări, ca şi cum dintr-o rochie sau o manta ai putea să croieşti o hăinuţă pentru un copil. Dar din Ghedeon nu aveai ce să scoţi. Şi numele era ca omul. Eu ţineam la fratele meu mai mult decît alte fete la fraţii lor, dar nu puteam să nu văd asta. De nu te cheamă nimeni pe nume în curînd ţi se uită numele. Şi erau mulţi acei care nu-i spuneau niciodată pe nume, ci doar Sarn. Pe cînd trăia tata, era Sarn bătrînul şi Sarn cel tînăr. Dar după ce a murit tata, Ghedeon parcă a luat întreg locul pentru sine. îmi aduc aminte cum a ieşit afară în noaptea aceea de vară, de părea că soarbe şi înghite pămîntul şi-l mănîncă cu nesaţ din ochi. Şi asta nu din dragoste pentru pămînt, ci doar pSntru cîştigul pe care l-ar fi putut scoate de acolo. Pe atunci era ca tata Şi în fiecare an îi semăna şi mai mult atît la chip cît şi

la minte. Doar că era mai puțin iute la mînie, mai
încăpățînat, dar încolo era leit tata, pînă în măduva
oaselor. Tata se înfuria cît ai clipi din ochi și atunci se
făcea ca leui în cușcă. Poate că tocmai asta i-a dat
mamei privirea aceea de nevastă supusă. Dar pe
Ghedeon dacă l-am văzut de trei ori- miniindu-se. De
cele mai multe ori, își arăta mînia doar printr-o pri-
vire. îți arunca o dată o căutătură tăioasă de nu-ți
mai trebuia nimic altceva și-I lăsai în plata Domnului
să facă tot ce voiește. Cîndva, am văzut un ciine
chelălăind și tîrîndu-se pentru că-i aruncase o astfel
de căutătură. Cei din neamul Sarn au întotdeauna
ochii cenușiu, un cenușiu rece, asemenea iazului iarna
și toți bărbații sînt posomoriți și tăcuți. Posomorit ca
un Sarn se spune prin partea locului. Și mai merge
vorbi[1] că sînt în neamul nostru și unele ciudățenii, de
ciiid Timotei Sarn a fost trăznit în timpul războaielor
religioase. Erau și pe atunci Sarni pe aici și
întotdeauna au fost de cînd a călcat picior de om prin
meleagurile astea. Ei bine, Timotei s-a ridicat în
contra alor săi și a povețelor preotului și a apucat-o pe
o cale greșită, ori care ar fi fost aceea, la ce bun s-o
mai știm acum. Și a fost trăznit și a rămas ca mort.
Iar cînd s-a lecuit, a fost povățuit de preot să treacă
de partea cea dreaptă, și așa să scape de trăznete.
Dar cei din neamul Sarn au fost întotdeauna
încăpățînați. Și a ținut-o mai departe, așa oum o
apucase, și pe cînd venea o dată acasă, prin stejăriș,
din nou a "căzut trăznetul asupra lui. Și șe vede că i-a
intrat trăznetul în sînge, căci după întîmplarea asta
putea să simtă și să vestească furtuna cu mult înainte
de a izbucni și se zicc că atunci cînd se isca o furtună
fulgerele pîlpîiau și trosneau în jurul lui de nimeni nu
se putea apropia de el. Din acel timp, cei din neamul
Sarn poartă fulgerele în sînge. Mă tot gîndesc de o fi
adevărat, ori poate e o poveste prea de demult ca să-i
mai dai crezare. Îmi închipuiam citeodată că și
locurile de pe aici erau prea vechi ca să mai fie adevă-
rate. Pădurea, gospodăria și biserica la capătul
celălalt al iazului erau atît de vechi încît parcă îți
apăreau ca în vis. Și locurile răspîndeau o înfricoșare
de neînțeles. Oamenii se temeau să calce pe
meleagurile astea după asfințit. Cel mai mic zgomot
al unui pește sărind ,în apă, barca lui Giiedeon,
atingîndu-se de scări cu lovituri ușoare, ca și cum
cineva ar fi bătut la ușă, șoseaua pietruită ce ducea
d* la poarta grădinii noastre drept spre iaz, de părea
că se pierde în adîncurile apei, "Wte măreau șt mai
mult singurătatea locului atît de vechi. IX- multe ori

duminica seara venea de peste apă parcă un dăngănit de clopote. Noi ne închipuiam că erau clopotele satului din fundul lacului, dar acum cred că nu era decît răsunetul clopotelor d,> la biserica noastră. Se zice că în unele locuri, cînd un sunet se lovește de un șir de copaci se întoarce înapoi ca o minge.

Era într-ima din acele duminici seara în timp dăngănitul lor slab se împreuna cu a.1 celor patru clopote ale noastre, cînd noi am tras pen- ir-u a doua oară chiulul de la biserică. Seara era tare frumoasă, iar mama și tata fiind ocupați cu roiurile de albine, am pus ia cale .s-o ștergem și să o așteptăm pe Jancis la poarta cimitirului și să o luăm și pe ea eu noi. Bătrmului Beguilrîy nu-i prea păsa dacă fiică-sa merge sau nu la biserică, nefăcînd nici el casă prea bună cu preotul. O trimitea, cînd ornicul arăta cinci, în fiecare duminică, o dată la patru săptămîm (aveam slujbă numai o dată pe lună, căci preotul mai slujea la o biserică la Brompton și încă la o alta unde locuia, așa că eram și mai vinovați cînd lipseam de la slujbă). Dacă Jancis ajungea *acolo* devreme sau tîrziu, sau chiar de loc, Beguildy nu se sinchisea și nici despre predică nu o întreba vreodată. Pe noi, însă. tata ne asculta seara înainte de culcare. Stătea pe bancă cu varga în mînă și banca aceca, care toată săptămîna ni. se părea așa de mare, se făcea dintr-o dată mică de ai fi zis că e o mobilă pentru păpuși. Orice bancă sau scaun pe care s-ar fi așezat tata parcă se făceau mai mici. Stăteam desculți, în fața tatei, pe pietrele reci, în cămășile noastre nealbite a căror fire le torsese mama și fuseseră țesute, colo sus în pod printre mere, de către țesătorul care lucra cu ziua. Tata ne punea întrebări, iar de răspundeam greșit, făcea un semn pe bancă și pentru fiecare semn Inansam cîte *o* varga. Cu toate că tata nu știa caile, nu uita niciodată nimic. Parcă le-ar fi frămîntat pe toate în minte în timp ce lucra. Cred că era tare isteț și pentru mintea lui știa prea puține lucruri. Dacă ar fi avut o mașină de asta nouă de țesut despre care tot aud vorbindu-se azi ar fi fost tare mulțumit, dar pe atunci nu era nici pomenească de așa ceva. .Singurele Lui mașini eram doar *noi* și în ultima duminică din lună, ca și de Crăciun și Paște, tare doream să fim copiii lui Beguildy, cu toate că era așa de rău văzut de preot, care nu se ferea să-l dojenească și cînd predica.

,

Și-mi amintesc că odată, pe cînd Ghedeon avea șapte ani, iar eu cinci, tata ne-a bătut atît de rău după

predica cea mare din duminica Paştelui, încît Ghedeon în picioare în mijlocul bucătăriei striga : „Vreau şi doresc să fiu feciorul lui Be- guildy şi diavolul n-are decît să-mi ia sufletul, amin". Rău şi-a ieşit tata din minţi în seara aceea. A strigat ca nicicînd la mama şi-i tot spunea că nu s-ar fi putut s-o nimerească mai prost cu copiii, că fata era însemnată de satana, iar acum băiatul se dovedea că a ieşit tot din acelaşi cazan. Asta o ştiu pentru că mama mi-a povestit-o mai tîrziu. Ce-mi aduc aminte, e doar că dintr-o dată s-a făcut tare mică (şi cum de felul ei era micuţă, ai fi crezut că-i un spiriduş dintr-un basm) şi tot spunea : „Ce vină am eu dacă iepurele mi-a tăiat calea ? Ce vină am ?" Părea atît de ciudat să o tot auzi spunînd mereu asta.' Şi dacă închid ochii parcă văd şi acum încăperea aceea şi mai cu deosebire dacă am lîngă mine un mănunchi de ciuboţica cucului. Pesemne că în anul acela Paştele a căzut tîrziu sau se ivise un val de căldură şi prin locurile adăpostite ciuboţica cucului crescuse mai timpuriu, şi culesesem o mulţime. Camera era întunecată ca o pivniţă şi flacăra focului ardea liniştită şi parcă ar fi fost ochiul lui Dumnezeu care veghea. Arunca pete roşii, asemenea unor ochi mici pe fiecare vas de faianţă de pe etajeră. De atunci, ori de cîte ori am privit asemenea lumini roşii, răsfrângeri ale focului, aşa cum clopotele stafii erau răsfrîngeri ale clopotelor de la biserica noastră, mă gîndeam că şi alaiurile lumii noastre nu erau ca şi acestea decît nişte oglindiri. Rînduri, rînduri întregi de focuri, roşii, strălucitoare şi toate arătau doar chipul focului. Dăngănit vesel de clopote şi numai umbre de clopote ; un oftat venind de la un zid de frunze, sau de pe luciul apei. Oglindirea focului era şi-n ochii lui Ghedeon şi a tatei, numai în ochii mamei nu o vedeam, căci ea stătea cu spatele la foc, îndreptată spre masă, pe care era ciuboţica cucului, stringînd cănile şi farfuriile după cină. Iar de vi se pare de necrezut că o copiliţă să-şi aducă aminte atît de limpede de toate cîte au fost, trebuie să vă gîndiţi că timpul îşi sapă urmele în mintea noastră aşa cum un băieţandru sapă litere cu cuţitul şi cu cît literele sînt mai puţine, cu atît le crestează mai adînc. În viaţa noastră, acolo, la Sarn, puţine întîmplări se iveau aşa, încît n-am putea niciodată să le uităm. Vocea mamei mi s-a prins parcă de suflet, cum se prind ciulinii de poalele fustei pe cîmp. Vocea ei era blîndă şi plîngă- reaţă. Tot ce grăia părea să aibă

un înțeles mult mai adînc decît cuvintele și adesea, auzind-o, credeam că văd pe cineva bîjbîind în întuneric, sau străbătînd o cale lungă printr-o trecătoare întunecoasă, întinzînd cînd o mînă într-o parte, cînd o mînă în altă parte, fără a da de nici o lumină. Și astfel, parcă spunea : „Ce vină am eu dacă iepurele mi-a tăiat calea ? Ce vină am eu ?"
Și cînd vorbea, chiar dacă nu spunea nimic vesel, parcă surîdea ușurel, așa cum surîzi atunci cînd vrei să potolești mînia cuiva, sau cînd ți-ai făcut vreun rău și nu dorești să afle nimeni. Era un surîs dureros. Iar atunci cînd tata l-a biciuit din nou pe Ghedeon pentru că voia să fie feciorul lui Beguildy, mama de lîngă masă striga : „Oh! Sarn ! oprește-te, nu mai da, Sarn !" Și tot timpul surîdea de credeai că ar fi putut opri mîna tatei cu glasu-i blînd. Oh ! Biata mamă ! Biata mea mamă ! întîlni-ne-vom oare pe lumea cealaltă. scump sufletel, și putea-vom oare să ne răscumpărăm greșelile noastre față de tine ?
N-am uitat niciodată Paștele acela. Ghedeon însă nu-și mai aducea aminte, căci în ziua în care i-am amintit, spunîndu-i că nu mai puteam trage chiulul, mi-a răspuns :
— Nu-i nimic. O să-i cerem lui Tivvy a dascălului să asculte predica în locul nostru, ca să știm ce să răspundem și apoi, știi, nici nu-mi pasă de mă biciuiește, atît timp cît pot găsi ghiocuri din cele mai frumoase și s-o bat pe Jancis, că ultima dată m-a bătut ea pe mine.
Știți poate ce sînt ghiocurile, căsuțe de melci, pe care copiii le adună cînd sînt goale și le-nșiră, așa cum fac și cu castanele. Pădurile noastre erau pline de melci, iar Ghedeon făcea întreceri cu băieții, chiar și cu cei care locuiau la o depărtare de mai mulți kilometri, dincolo de Plash. Era vestit pretutindeni în împrejurimi, pentru că juca cu sălbăticie de parcă nici n-ar fi fost un joc.
În duminica aceea de iunie, cînd am luat-o din loc, toate clopotele sunau : cele patra clopote de metal do la biserică și cele patru clopote stafii de nu știu unde. Tata era la albine, mama îl ajuta să termine un stup nou, colo jos, unde se afla stejarul cel mare, să pună roiul de albine înăuntru. Roiseră într-o tufă uscată de coacăze și mama spuse cu zîmbetul ei curios : „Asta e semn de moarte", dar Ghedeon tot striga :
Allrinr-n mai, aalbeni o sii tot ai Alb'me-n iunij ți mai bine
Și a mai adăugat r

— Cită vreme avem albine, v cu atît mai bine pentru noi, mamă. N-are decît să moară cino-o pofti.
Doamne ! Mă tem că de pe atunci Ghedeon începuse să se arate tare hulpav. Dar tata a luat ce a spus ca semn de destoinicie şi a început să rîdă, zicînd :
— Pe cinstea mea, acum avem atîtea albine, de va muri careva socot că nu eu oi „avea să le vestesc.
— Da, unde vă sînt crengile de rozmarin, cărţile de rugăciune şi batistele cele curate ? a întrebat mama.
Ghedeon socotise că le va putea lăsa acasă, dar văzînd cum stăteau lucrurile a luat-o la fugă să le aducă, în timp ce mama îmi potrivea mai bine basmaua pe umeri, prinzînd-o cu broşa cea cu piatră neagră pe care a avut-o la moartea lui George al II-lea[5]. Şi pe cînd o prindea tot murmura ca pentru sine :
— Orice ar pune pe ea, sărmana copilă, tot una-i. Vai mie ! vai mie'. Da sînt eu vinovată dacă iepurele mi-a tăiat calea ? Sînt eu vinovată ?
Ori de cîte ori spunea asta, glasu-i se făcea jalnic şi iarăşi mi se părea că văd pe cineva bîj- biincl de-a lungul unui coridor întunecos.
— Hai mamă, lasă asta acum ! ţine bine stupul pînă cînd ridic creanga, a spus tata, uite ce aproape de pămînt au roit.
Aş fi vrut să stau acolo, căci îmi plăcea să văd ghemul acela mare de albine, rumenit ca o prăjitură de Crăciun şi să le aud zumzetul.
Am luat-o din loc prin fundul grădinii, pe **la** pîrleaz, pe poteca edecului, asta fiind calea cea mai scurtă spre biserică, căci voiam să o prindem pe Tivvy înainte de a intra. Lişiţele se hîrjoneau pe iaz, iar apa avea culoarea luminii şi părea străbătută de suliţe.
— Ş-acum trebuie să fugim mîncînd pămîntul, a spus Ghedeon.
— Cine aleargă după noi ?
— Spiriduşii din apă.
Ş-am rupt-o la fugă cît ne ţineau picioarele ş-am ajuns la biserică tocmai cînd ultimele două clopote

---

[5] Rege al Angliei între 1727—1760.

începuseră bing-bang-ul lor, care-mi amintea
întotdeauna de loviturile vergii tatei.
Ne-am așezat pe piatra cea netedă a mormîn- tului,
acolo unde stăteam întotdeauna, cînd ne jucam de-a
Cuceritorii, și cum biserica era pe deal puteam să
vedem în vale cei doi-trei credincioși venind printre
cîmpuri. Dinspre East Coppy urcau Tivvy cu taică-
său, iar jos prin fînețele de la malul apei, unde
măcieșii erau în floare, venea Jancis. Nu era înaltă ca
mine, ci tare mititică, dar întotdeauna o vedeai
înaintea altora, căci parcă toată lumina se aduna în
jurul ei. Avea părul auriu și umbrele de pe față
păreau colorate de rîs- fringerea-i palidă. Eu ziceam
că e asemenea unui nufăr alb plin de polen sau de
miere. Avea o pielița albă, de o albeață ca a smîntînei,
fără urmă de altă culoare atîta timp cît nu se sfia sau
nu se fîstîcea, iar fața-i era gingașă și plinuță, tocmai
atît cît trebuie. Avea o gură roșie surîzătoare, iar cînd
rîdea, gropițele păreau că se unesc unele cu altele. Aș
fi fost în stare s-o sugrum cîteodată pentru surîsul
acela.
Se îndrepta spre noi fără trufie, în fusta-i albastră cu
bluza înflorată și cu basmaua prinsă cu un buchețel
de flori.
Cu toate că nu era decît cu doi ani mai mare decît
mine, fiind de o seamă cu Ghedeon, părea mult mai
vîrstnică, căci și începuse să facă ochi dulci flăcăilor și
oamenii spuneau chiar că „Jan- cis a lui Beguildy o să
aibă curînd un ibovnic"'.
Știam, însă, că bătrînul Beguildy nici nu se gîndea s-o
mărite. Voia să o folosească ca o momeală, să atragă
flăcăii, căci la el veneau să le dea sfaturi mai mult
biete fete fără o para chioară, sau bătrîni care voiau
să arunce blestemul asupra unora sau altora,
cheltuind doar cîțiva bani. Și cînd și-a dat seama că
Jancis se făcea ca **o** floare albă, o îndemna să se
împodobească și să stea la fereastra casei, de s-ar fi
întîmplat să treacă cineva pe acolo. Așa ceva se putea
doar o singură duminică pe lună, căci Plash era un loc
tot atîfc de singuratic ca și Sarn. Făcuse Beguildy o
lampă din sticlă, culoarea trandafirului roșu, și pe
cînd Jancis stătea în pervazul ferestrei i-o atîrna dea-
supra și aprindea înăuntru o luminare ; așa ceva era
necunoscut prin părțile noastre unde nu ardeam decît
fitiluri de papură. Îi intrase în cap că de va trece pe
acolo cine știe ce mărit domnișor, în drum spre tîrg,
ri spre luptele de cocoși, de partea cealaltă a

muntelui, văzînd-o, i s-ar aprinde călcîiele după ea. Atunci l-ar fi poftit înăuntru, i-ar fi dat să bea bere din aceea bună şi tare, i-ar fi vorbit despre vrăji şi farmece, iar pînă în cele din urmă l-ar fi îmbiat să-i arate pe Venera. Era scris într-una din cărţile lui : cum intri într-o încăpere întunecoasă şi dai vrăjitorului cinci galbeni, şi puţin timp după ce acesta rosteşte o vrajă se vede o lumină rozalie şi se simte un parfum de trandafir, iar Venera se ridică goală în mijlocul încăperii. Numai că-n loc de Venera ar fi fost Jancis. Dar prin acele locuri nu prea se arăta nici un mărit domnişor şi singurul bărbat care a văzut-o în pervazul ferestrei n-a fost decît Ghedeori, odată, într-o seară de iarnă, pe cînd se întorcea de la tîrg, pe acolo, pentru că drumul celălalt era acoperit de apă. Aşa i-a căzut cu tronc, încît mi-a vorbit atît de m-a năucit de cap. Să tot fi avut vreo 19 ani, vîrsta cînd băieţii se cam smintesc. Pînă atunci nici că o băgase vreodată în seamă, decît aşs doar ca şi pe mine, pentru a-i spune una sau alta. Din ziua aceea parcă îşi pierduse capul. Nici nu mi-aş fi închipuit că un băiat atît de hotărît şi isteţ ca el putea să se prostească aşa în faţa unei copile. Dar în seara asta nu avea decît 17 ani şi i-a spus :

— Chiuleşte, Jancis şi vino cu noi după melci.

— Oh ! a zis ea, aş. fi vrut să ne jucăm de-a „Prundişul" verde, Prundişul verde".

Spunea în aşa fel „Oh !", cînd începea să vorbească, încît gura-i era ca un trandafir. Dar nu ştiu dacă o făcea pentru asta, sau pentru că era sfioasă şi cam tare de cap.

— N-am ce cîştiga la „Prundişul verde", a spus Ghedeon, o să ne jucăm de-a „Cuceritorii".

— Oh ! aş vrea mai bine „Prundişul verde". Dacă ne jucăm de-a „Cuceritorii" o să mă baţi.

— La naiba ! tocmai de asta o să ne jucăm.

Chiar atunci intră Tivvy pe portiţă şi Ghedeon i-a spus ce voiam de la ea. Cît de toantă era, de multe ori nu putea ţine minte nici măcar cum o cheamă, cu toate că numele ei avea un răsunet ca din alte locuri, darămite, Doamne, o predică. Da Ghedeon a spus că nu-i trebuie decît acolo, cî- teva cuvinte, că are el grijă de rest. Şi-a mai adăugat că de nu şi-o aminti îndeajuns, o să-i răsucească braţul. Cînd a auzit aşa ceva Tivvy a podidit-o plînsul.

Atunci l-am văzut pe dascăl venind, printre brazdele întoarse de plug, cu o înfăţişare serioasă, cu bastonul

cu dungi albe şi negre şi am auzit tropotul calului bălţat al preotului pe drum, **şi** am şters-o, lăsind-o pe Tivvy cu bărbia tremu- rînd şi schimonosindu-şi gura de teamă că **n-o** să-şi aducă aminte nici un cuvînt din predică. Tivvy, în timpul predicii, mă făcea întotdeauna să mă gîndesc la cîinele nostru cînd îl spălam. Se culca şi nici nu-i păsa că apa curge pe el. Tot aşa şi Tivvy cu predica. Şi parcă am presimţit că se va isca gîlceavă.

Era o seară nespus de frumoasă. Rîndunelele zburau în înaltul cerului şi în aer pluteau miresmele puternice ale măcieşului în floare. Iar cînd clopotele, ale noastre şi celelalte, au tăcut ne-am dus să privim în apă, aşa cum făceam în fiecare duminică ou gîndul că poate o să zărim satul scufundat. Dar nu se vedea decît biserica noastră răsturnată, două sau trei morminte şi calul popii care păştea cu capu-n jos.

Cîteodată, în serile de vară, cînd soarele se lăsa spre asfinţit, umbra clopotniţei trecea peste apă pînă la casa noastră şi mi se părea că văd degetul lui Dumnezeu îndreptat spre noi. Ne-am dus în mlaştini, acolo se găseau mulţi melci. Ghedeon a bătut-o de fiecare dată pe Jancis şi asta a fost bine, căci aşa a primit în sfîrşit să se joace şi de-a „Prund işul verde" şi amîndoi au fost mulţumiţi, numai că am întîrziat tare mult şi era cît pe ce s-o pierdem pe Tivvy.

Ilai, dă-i drumul, a spus Ghedeon. Tivvy a începui să plîngă zicînd că nu-şi aduce aminte de nimic. Atunci Ghedeon i-a răsurii braţul, iar ea a strigat :

- Focul ecl veşnic.

Se vcdţycă a spus asta, pentru că era din acele părţi. care-i plăceau dascălului să le tot citească men ii, bătînd măsura cu băţul lui.

— Şi* altceva ?
— Nimic.
— O să-ţi răsucesc braţul pînă o să ţi-l scot din loc, de nu-ţi mai aduci aminte de altceva.
Tiwy şi-a luat un chip viclean ca miţa noastră în lăptărie şi a spus :
— Pastorul a vorbit de Aclam şi Eva, de Şe-mamanjafet, de Isus în iesle şi de cei 30 de arginţi.
Şi faţa lui Ghedeon se întunecă.
— Ce spui n-are nici o noimă, zise el [1]
— Dar fata ţi-a spus totuşi ceva, dă-i drumul, am grăit eu.
Am luat calea spre casă, în timp ce umbra clopotniţei se întindea deasupra iazului.
— Ce s-a citit ? întrebă tata.
— Focul cel veşnic.
— Şi la predică ce s-a spus ?
Bietul Ghedeon a născocit o întreagă poveste din toate cele înşirate de Tiwy. O astfel de poveste n-a auzit nimeni, nicicînd. Tata nu clipea, iar mama surîdea cu durere, în picioare lîngă foc, unde frigea o bucată de slănină.
Şi deodată tata a strigat :
— Mincinosule ! Mincinosule ! Preotul tocmai a fost pe aici să afle de nu-i cineva bolnav, pentru că nu văzuse pe nimeni la biserică. Nu numai că te-ai dus să te plimbi şi ai tras chiulul şi ai mînţit, dar îţi mai baţi şi joc de mine. Faţa lui din roşie s-a făcut stacojie, iar vinele se vedeau ea-n carnea crudă. Te îngrozeai de te uitai la el. Apoi îndreptîndu-se să ia biciul a spus :
— Măi băiete, o să-ţi arc! o mamă de bătaie cum n-ai pomenit încă; şi rostind astea, a pornit-o de-a curmezişul bucătăriei spre Ghedeon. Dar acesta s-a repezit dintr-o dată la el cu capul plecat şi luîndu-i piuitul l-a trîntit jos dintr-o lovitură.
Fie că tata mîncase prea mult, după o zi grea de lucru la albine, fie că era prea mîniat, ori l-o fi minunat căderea, niciodată n-am ştiut-o. Ori- ţe-o fi fost, l-a fulgerat damblaua şi pace. Stătea acolo pe cărămizile roşii nemişcat şi sufla atît de tare, încît zgomotul umplea întreaga casă, ca şi cum ar fi sforăit cineva noaptea. Mama i-a desfăcut cravata de duminică, l-a ridicat, l-a stropit cu apă rece pe faţă, dar nu era nimic de făcut.
Sforăitul acela atît de îngrozitor nu mai sfîr- şea şi ziceai că înghiţise toate celelalte zgomote. Se stingeau

ca și luminările de vînt. Nu se mai auzea nici tic-tacul ceasornicului, nici torsul pisicii, sau sfîrîitul slăninii, nici zumzetul albinelor pe geam. Parcă ar fi înghițit și lumina și mireasma tufelor de trandafiri albi de afară, ca și toate simțurile întregului meu trup și gîndurile toate ce le avusesem pînă atunci. Se părea că aveam să devenim cu toții parte din acest jalnic sforăit.

— Sarn, Sarn ! strigă atunci mama. Oh, Sarn, Sarn, sărmanul de tine, vină-ți în fire ! Și a încercat să-i toarne între buze cîteva picături de iniperă. Dar buzele-i erau tare strînse. Mai apoi sforăitul acela s-a prefăcut într-un horcăit îngrozitor la auzit, iar după puțin timp s-a oprit și dintr-o dată s-a făcut o tăcere ca și cum întreg pămîntul amuțise. În tot acest timp Ghedeon stătea ca de piatră, amintindu-și așa cum mi-a spus mai tîrziu, numai de biciul cu care tata voia să-l bată. Cu toate că nu văzuse pînă atunci pe cineva murind, cînd tata și-a dat sufletul și totul împrejur a amuțit, a rostit cu glasu-i cel din totdeauna, ce de-abia avea un tremur în el:

— S-a sfîrşit, mamă. Mă duc să vestesc albinele, căci de nu, am putea să le pierdem.
Am plîns vreme-ndelungată, mama şi cu mine, Iar cînd n-am mai avut nici o lacrimă de vărsat, micile zgomote din jurul nostru au prins din nou să se audă : tic-tacul pendulei, troznctul lemnelor în foc, suflarea pisicii care dormea.
După ce Ghedeon a intrat în casă, am izbutit toti trei să-l aşezăm pe tata pe o saltea şi să-l în- făşuram într-un cearşaf curat. Faţa nu-i mai era atît de stacojie şi vînătă şi acum arăta ca un bărbat chipeş. Ghedeon a închis uşile şi s-a dus să vadă dacă toate erau la locul lor în întreaga gospodărie. Şi cînd s-a întors i-a spus mamei :
— Du-te mai bine şi te culcă, mamă. Totul e în bună rînduială, iar vitele-s la locul lor. Am dus vestea fiecărui stup de albine ş-am văzut că-s mulţumite şi mă vor de stăpîn.

Capitolul III

PRIJE DUCE INVITAŢIILE

Pe atunci familia celui mort nu prea avea timp să se mai gîndească la propria-i durere decît după înmormîntare. Erau atîtea de făcut. ! Trebuiau pregătite zăbralnicele şi straiele de doliu, dar mai înainte de asta, dacă prin acea casă nu fusese de mult ţesătorul, trebuiau ţesute şi vopsite stofele şi pînzeturile. Tocmai aşa se întîmplase la noi, ţesătorul nu mai fusese tare de mult şi nu aveam mai nimic. Marna I-a rugat pe Ghedeon să se ducă să-l aducă pe ţesătorul cel bătrîn; care îşi avea casa la Lullingford, la poalele munţilor, şi ţesea la unii şi la alţii-cu ziua sau cu săptămâna. Ghedeon a pus şaua pe Bendigo, calul tatei, şi cînd a luat cravaşa i-am văzut pe faţă un suris ciudat. De îndată ce a plecat, mama şi cu mine ne-am apucat de copt, căci aveam de hrănit nu numai pe ţesător ci şi pe femeile din sat pe care trebuia să le poftim la cusutul straielor de doliu. Acestea veneau, aşa cum era obiceiul, cu toată dragostea, dar noi trebuia să ne îngrijim de mîncarea lor.
Ne-am simţit foarte singure în noaptea aceea fără Ghedeon. El a poposit noaptea la Lullingford ; dar a doua zi s-a înturnat devreme şi pe cînd torceam am auzit zgomotul copitelor calului pe pietrele din curte. Torceam de zor ca bătrî- nul ţesător să aibă firele gata pentru ţesut. Acesta a venit repede după Ghedeon călare pe un cal alb numai piele şi oase şi privindu-l mai bine m-a făcut .să mă gîndesc la cavalerul din

Apocalips. De-ai fi bătut pămîntul în lung şi în lat altul mai bătrîn nu ai fi întîlnit. Era tare sprinten însă şi sărea de colo, colo ca o pasăre tot uitîndu-se cu luare aminte la războiul de ţesut, oprindu-şi ochii pe suveică de ziceai că ar fi fost o coţofană bucuroasă de obiectul strălucitor pe care-l găsise. Trebuia să-i duc de minoare sus în pod, căci nu voia sa-şi piardă timpul şi să-şi lase lucrul ca să vină jos la masa. Bine că nu mai aveam mere în pod şi aşa putea să se învîrtă pe acolo în voie.

— Acum, Prur, trebuie să duci scrisorile de pofti re pentru cusut, mi-a spus mama

— Pot să-i dau una şi tui Jancis, mamă ?

Nu, la ce bun să cheltuim, dîndu-i una lui Oaneis. Dar nu are decît să vină, va fi bine venită.

— O sa mă duc să-i spun. Jancis coase foarte trumos, am zis rn.

— Dai- nu atît de frumos ca tine, copila mea; în ciuda celor ce nu-s bune la tine, poţi să coşi bine, cusăturile tale sînt drepte şi frumoase, Prue.

Am luat-o la fugă bucuroasă de laudele primite, cu care nu prea eram obişnuită. Pe lîngă lac l-am întîlnit pe Ghedeon.

—• Duci invitaţiile ?

— Da.

— Jancis vine ?

— Da.

— Bine. Cînd o să fii la ei cere-i lui Beguildy să ne împrumute boii lui cei albi pentru înmor- mîntare. _

— Să-l poarte pe tata la biserică ?

— Da. Şi după ce-o să-l îngropăm pe tata, noi doi o să avem de vorbit câte ceva. Sînt atîtea de pregătit pentru zilele ce au să vină. Iaca aşa, bunăoară toate invitaţiile astea ai fi putut foarte bine să le scrii tu şi am fi economisit un ban.

Mă gîndeam ce o fi vrut să spună, că doar ştia că nu puteam să scriu, dar nu l-am întrebat căci aşa cum îi era obiceiul avea să vorbească cînd socotea că o să vină timpul şi nu înainte. Nimeni n-ar fi zis că are numai şaptesprezece ani, după felul cum vorbea cu vioiciune, cu întreruperi scurte şi dese, dar domol, ai fi crezut că să fi avut vreo douăzeci şi cinci de ani.

Cînd am ajuns la Plash, am găsit-o pe Jancis stînd în grădină şi toi-cînd. Mi-a spus că putem să împrumutăm vitele, care erau ale ei, fiindu-i dăruite de bunică-sa ; niciodată însă nu a avut destulă putere să le pună la jug să are aşa cum am făcut eu mai

tîrziu. Dar le împrumuta la unii şi alţii, pentru vreo clacă şi îşi mai scotea bani de buzunar, cînd nu punea Beguildy mina pe bani. Ţesăl&te, împodobite cu panglici şi fiori, vitele erau de toată frumuseţea.
Am intrat în casă să vorbesc cu Beguildy.
— A murit tata, i-am spus.
— Aşa, aşa ! Ce mă priveşte asta pe mine, prostuţo?
Era un om tare ciudat Beguildy ăsta.
— Spune-mi din cele ce nu ştiu, copila mea.
— Aşadar, ştiai ?
— Hei, ştiam că taică-tău s-a prăpădit, nu i-am văzut oare duhul într-un vîrtej de vînt, duminica trecută, strigîndu-mi cu glasul său aspru şi batjocoritor : „îmi datorezi un galben, Beguildy !"
Spune-mi ceva nou, fetiţo — ceva nou şi neobişnuit. Dacă mi-ai spune de pildă că în această zi de iunie au căzut toate frunzele din copaci sau că prunele mele cele roşietice sînt coapte şi pot să le duc la„tîrg ; sau că iazul a secat, ori că bărbatul nu mai încearcă să rănească femeia pe care o iubeşte, ori că Jancis nu-şi mai tot priveşte chipul în lacul Plash, astea aş mai zice şi eu că sînt noutăţi. Dar că taică-tău a murit, păi asta nu-i nimic. Nu-mi plăcea de loc.
Şi luînd un ciocănaş a început să tot lovească în nişte pietre ce le avea pînă cînd întreaga încăpere păru o peşteră fermecată plină de tot felul de sunete. Fiecare pietricică îşi avea glasul ei şi Beguildy o ştia pe fiecare aşa cum ciobanul îşi cunoaşte oile şi îi era abiceiul ca atunci cînd nu-i erau pe plac vorbele ce le auzea să bată toaca în pietrele lui.
— Am venit să văd dacă puteţi să ne faceţi bine cu boii, ca să tragă carul. Jancis a zis că da,
— Dar trebuie să plătiţi.

— Cît ?
— Aşa ca la clacă, cîte doi bani de cap. Duci după cum văd invitaţiile. Cui i-a plătit mamă-ta să le scrie?
— Preotul ni le-a scris şi mama a pus un galben în caseta milei.
— Proasta. Ce risipă ! Le-aş fi scris foarte bine şi frumos pentru jumătate preţ. Ştiu doar să scriu şi modelul mare şi pe cel mic şi cu litere din cele rotunde şi cu pătrate şi în roşu şi în negru. Preotul nu ştie decît scrisul bisericesc şi pe acesta destul de prost.
— Aş vrea să pot scrie şi eu.
— ■ Asta-i bună, tu şi să scrii!
S-a pus pe rîs aşa cum îi era felul — cu rîsul acela al lui blînd şi uşurel şi oleacă cam piţigăiat.
• - Nu-i pentru copii.
Apoi m-am gîndit o mulţime la asta. îmi închipuiam că ar fi tare frumos să stau la gura sobei şi să scriu invitaţii şi scrisori de dragoste şi socoteli de la tii'g şi chiar clte un vers pentru vreun mormînt. Să ştiu să scriu litere ronde şi pătrate, mari şi mici, roşii sau negre şi scrisul bisericcsc chiar, dacă acesta mi-ar fi fost gîndul. Şi mă gîn- deam că dacă cineva ca Jancis m-ar înfuria, vă- zînd-o cît e de drăguţă, i-aş scrie literele tare urît şi nu aş pune de loc roşu în ele. Dar ştiam că asta ar fi însemnat o răutate din partea mea, căci biata ffancis nu arvea nici o vină dacă era drăguţă.
Mai apoi JBeguildy s-a dus să îngrijească bătăturile unui bătrîn. Şi atunci Jancis şi cu mine ne-am jucat de-a îndrăgostiţii, dar Janeis a zis

f jucam prost rolul meu, şi sigur eă Gbedeon ar jucat mult mai bine.

Capitolul IV

TOĂTE ŞI ROZMARIN

L-am înmormîntat pe tata pe o noapte de vară liniştită şi înrourată.
La vremea aceea era obiceiul prin ţinuturile din jurul Şamului ca înmormîntările să aibă loc noaptea. În familia noastră obiceiul se păstrase de sute de ani. Ziua întreagă am fost ocupată să împodobesc carul cu tisă şi flori de dafin care au un parfum greoi şi dulceag. Am adunat toţi trandafirii albi şi garoafele cele mai înflorite şi apoi am pus printre ele margarete culese de pe păşune şi în timp ce le culegeam mă gîndeam cît de furios ar fi tata să mă vadă călcînd

iarba şi din cînd în cînd mă tot întorceam să privesc
dacă nu cumva vine în urma mea.
După muls, Ghedeon s-a dus să aducă toate vitele şi
le-am pus zăbranice negre în jurul gîtului şi crengi de
tisă în coarne. Trebuia să fii tare cu luare aminte cînd
umblai cu ele, că erau vite din rasa Longhorn şi dacă
oleacă le întăritai o dată te împungeau cu coarnele de-
ţi dădeai ortul popii într-o clipită. '
Unul dintre ciocli era morarul, celălalt era Cal- lard
din valea Callard, cel care lucra tot pămintul ce se
întindea între Sarn şi Plash. Mai erau apoi cei doi
unchi ai noştri care locuiau peste munte.
Ghedeon fiind jelitorul de frunte avea o pălărie înaltă
cu panglici negre, mănuşi negre şi un baston negru
împodobit cu o mulţime de panglici. A trebuit mult
timp pînă cînd au scos coşciugul, căci e^-a mare şi
greu, iar uşile tare înguste. Buclucul ăsta al scosului
pe uşă a coşciugului se ivea
întotdeauna cînd murea cineva din neamul Sar-
#
nilor, dar nimeni nu s-a gîndit vreodată că ar trebui
lărgite uşile. Dascălul mergea înainte ţi- nînd într-o
mînă pălăria şi în cealaltă o torţă mare, apoi urma
carul, iar pe lîngă boi păşeau fiul morarului şi încă un
băiat ca să mîne boii. Carul era împodobit cu frunze şi
crengi şi toată lumea m-a lăudat. Dar eu mi-am adus
aminte că bietul tata îmi tot spunea să curăţ şi să
arunc toate buruienile astea de pe lîngă casă ; iar
acum el era cel pe care-l duceam hurducîndu-l pe pie-
tre, din casa al cărei stăpîn fusese. Eram turburată şi
găseam că-i prea aspru şi lipsit de respect ca să-l
lăsăm aşa cu totul singur pe bietul om la capătul
celălalt al lacului. îmi părea bine cel puţin că era o
noapte de iunie din cele blînde şi nu prea întunecate.
A trebuit s-o luăm pe drumul lung, celălalt fiind doar
o potecă. După ce am trecut de ţarcul vitelor lăsînd în
urmă bălegarul şi am ajuns în drum, ne-am luat
fiecare locurile noastre. Mai întîi Ghedeon singur în
urma coşciugului, apoi mama şi cu mine cu bonetele
şi şalurile noastre negre, avînd în mîini cărţile de
rugăciuni şi crengi de rozmarin, urmau cei doi unchi,
morarul şi Cal- lard, toţi cu torţe şi crengi de
rozmarin. Ajunsesem acum în drumul spre
Lullingford ; ăsta era neted aşa cum nu sînt
drumurile prin părţile noastre. Preotul ne spunea că
fusese făcut de oamenii care se aflau prin locurile
astea încă pe cînd trăia Mîntuitorul. Acei oameni se
numeau romani. Ori cum s-or fi numit, apoi ştiu că se

pricepeau să facă drumuri bune. Drumul se tăia pe malul lacului, dar mai sus decît lacul. Cum treceam aşa în convoi m-am uitat în apă şi am văzut cum ne oglindeam acolo. Alcătuiam un tablou ş^ers căci singura lumină venea de la luna înconjurată de nori pe cale să apună şi de la torţele noastre. Dar în apa întunecată se putea zări o licărire, cîte o scînteie, iar cînd a ieşit din nori se desluşeau formele noastre care alunecau în adîncuri ca umbrele unor vietăţi din lumea ape- lor. Se vedea o pată uriaşă neagră — carul, iar boii parcă erau nişte nori joşi, apoi torţele păreau răsturnate în ape ca şi cînd am fi fost gata să le stingem.

Tot timpul pe cînd mergeam puteam auzi dangătul clopotelor, chemînd trupul neînsufleţit spre locaşul de veci. Glasul lor suna straniu peste întinsul apei în noapte, iar răsunetul lor era încă şi mai ciudat.

O coţofană albă a trecut în zbor pe lîngă noi ca o pană uşoară purtată de vînt. Mama a spus că era duhul tatei care-şi căuta trupul. Nu se mai auzea nici un zgomot decît doar scîrţîitul roţilor şi dăngănitul clopotelor, pînă cînd calul preotului care păştea în păşunea bisericii, zărind în depărtare formele nedesluşite ale boilor s-a apucat de nechezat, crezînd desigur că erau cai şi se bucura că în singurătatea nopţii mai treceau şi alte vietăţi de o seamă cu el prin vecinătate. Cînd am ajuns sub clopotnţa'cimitirului scîrţîitul roţilor, în sfîr- şil, a încetat. Au dat jos sicriul, l-au aşezat pe năsălie şi în mijlocul răsuflării grele a cioclilor s-au auzit cuvintele pline de speranţă : *„Sînt învierea şi viaţa".*

Aceste cuvinte au căzut ca o ploaie liniştită după zile îndelungate do secetă. Am început să mă întreb cum o să fim cînd om ajunge să înviem. Trupurile noastre o să fie deosebite unul de altul sau neclare ca cele oglindite în apă ? Tata o să fie înfui-iat aşa cum era cînd **a** murit sau o să fie ca un băieţel alergînd spre bunica cu un bucheţel de primule în mînă. Mama o să zîmbească oare cu zîmbetul ei dureros sau de-a lungul acestui drum cufundat în beznă **o** să găsească poate o licărire de lumină. Iar eu avea-voi acelaşi trup ce nu mi-e pe plac sau putea-vom oare să ne ţe- scm trupurile care le voim din firele sufletului nostru ?

Sicriul a fost apoi aşezat pe o altă năsălie la marginea gropii şi acoperit cu o pînză albă. Era tocmai cea mai bună faţă de masă a noastră. Au pus după aceea deasupra cana cea mare de cositor plină cu vin de soc.

Era singurul lucru pe care l-a putut da mama. Bine că avea destul să-i tot ajungă şi pentru praznic căci ânul trecut rodise din belşug. Mi se părea ciudat să văd cana aceea acolo pe coşciug cînd de fapt eram deprinşi să o vedem în mijlocul mesei luminată de flăcările butucului de Crăciun.
Preotul a făcut cîţiva paşi înainte, a ridicat cana şi a rostit :
— Beau pentru odihna celui plecat dintre noi.
Rînd pe rînd toţi au băut pentru odihna sufletului tatei. .
La picioarele sicriului era un pahar mai mic şi pîine, dar nimeni nu s-a atins.
Mai- apoi dascălul s-a apropiat şi a grăit :
— O fi oare pe aici vreun mîncător de păcate ?
Atunci mama tînguindu-se a răspuns :
— Nenorocire. Vai şi amar de mine. Nu-i nici un mîncător de păcate pentru acest biet Sarn. Ghcdeon nici nu a vrut să audă.
La vremea aceea mai era încă obiceiul prin ţinuturile noastre ca după moartea cuiva să plăteşti unui sărac, care lua pîinea şi vinul ce i se întindeau peste coşciug şi mîncindu-le spunea:
— îţi dau acum uşurare şi odihnă, biet om, ca să nu mai baţi timpurile şi drumurile. Iar pentru pacea ta pun chezăşie sufletul meu.
Apoi cu o figură liniştită dar îndurerată se întorcea la locul său.
Bunicul spunea că cei mai mulţi dintre aceştia care luau asupra lor păcatele altora erau de obicei bătrîni înţelepţi sau din cei care făceau vrăji să izgonească duhurile rele, oameni care fuseseră loviţi de vreo nenorocire. Sau poate erau nişte bieţi păcătoşi care prin cine ştie ce faptă rea fuseseră alungaţi din rîndurile oamenilor-de-bine şi nimeni nu ar fi vrut să mai aibă de-a face cu ei şi a căror singură hrană adesea nu era decît pîinea şi vinul care li se dădeau peste coşciug. în zilele noastre prin ţinutul Sarn nu mai găseai nici unul. Mai toţi muriseră şi de aveai nevoie trebuia să umbli după ei pînă hăt departe prin munţi. Era cale lungă pînă prin acele locuri şi erau scumpi la preţ căci azi nu o mai făceau pentru nimic aşa cum era obiceiul altădată. C-hedeon a spus :
— Ce să mai risipim banii, la ce ar fi bun să ad ieem un asemenea om.

Dar mama a tot bocit şi jeluit toată noaptea după aceea. Şi cînd dascălul a întrebat : „O fi oare pe aici un mîncător de păcate ?", mama iară a început să plîngă de ţi se rupea inima cînd o vedeai, căci tata şi-a dat duhul în mîinie cu toată povara păcatelor asupra sa şi mai murise încă şi cu ciubotele în picioare, iar asta nu-i în firea lucrurilor şi nici nu vestea nimic bun. Aşa că mama socotea că avea mare nevoie de un „mîncător de păcate" şi nu se putea linişti.
Şi atunci s-a petrecut un lucru de neaşteptat care ne-a zguduit tare rău. Ghedeon s-a apropiat de coşciug şi l-am auzit spunînd :
— Da, este un mîncător de păcate aici.
— Cine-i, nu văd pe nimeni, răspunse dascălul. -
— Eu.
A ridicat paharul plin cu vin de culoare închisă, aţintindu-şi ochii spre mama.
— îmi dai mie toată gospodăria şi pămîntul, mamă, dacă iau asupra mea păcatele tatei ? spuse din nou Ghedeon.
— Nu, nu. Mîncătorii de păcate sînt blestemaţi,
— Ce rău să fie de-oi bea vinul tău şi de-oi mînca o bucată din pîinea făcută de tine ? Dar de nu vrei, nici o pagubă, n-are decât să plece cu păcatele asupra-i.
— Nu, nu. Ajută-l să se ducă în pace, Ghedeon. Să fie liniştit bietul om. Tu eşti tînăr şi plin de viaţă, iar el e rece şi fără ajutor în mîinile Satanei. S-a prăpădit încărcat de păcate, biet suflet, şi cu ciubotele în picioare. De nu-i nimeni care să aibă îndurare de el să aibă măcar feciorul lui!
— Da-mi dai gospodăria şi pămîntul, mamă ?
— Păi cum să nu ţi le dau, fiul meu, ce să fac eu cu ele ? N-ai decît să iei totul aşa cum vei voi.
Atunci Ghedeon a dat de duşcă paharul de vin şi a mîncat pîinea. În tăcerea nopţii nu se auzea decît mestecatul lui.
Mai apoi a pus mîna pe coşciug şi cum stătea acolo în picioare, drept, părea şi mai înalt cu pălăria neagră înaltă, iar faţa îi strălucea de palidă ce era şi a grăit:
— Acum îţi dau uşurarea şi odihna, dragă omule, şi să nu mai baţi cîmpurile şi potecile noastre. Iar pentru pacea ta chezăşie pun sufletul meu ! Amin !
Atunci s-a auzit parcă un oftat în rîndul celor adunaţi acolo, asemenea vîntului prin frunzişuri uscate. Pînă şi boii ce stăteau lîngă poartă ruroe- gînd mi s-a părut că au scos un geamăt.

Dar cînd Ghedeon a spus : „să nu baţi cîmpurile şi potecile noastre" parcă ar fi ameninţat un pribeag să nu mai calce pe acolo. Venise clipa cînd trebuia să se arunce rozmarinul în groapă, după aceea au coborît sicriul şi au întors torţele ca să le stingă.
în sfîrşit se terminase ; ne-am îndreptat spre casă, apucînd-o pe o potecă mai scurtă, iar Ghedeon s-a întors pe drum aducînd carul. Eram o gloată întreagă căci toţi cei care fuseseră la biserică s-au întors cu noi la praznic. Se afla şi fierarul şi văcarul de la ferma din Plash şi baciul din munţi şi argatul morarului şi mai multe femei fără a mai ţine seama şi de cele despre care am mai vorbit.
Mama o lăsase pe Tivvy să îngrijească de foc şi să păzească vasele în care pusese să fiarbă berea cu mirodenii şi laptele cu vin, căci la acea oră din noapte aerul la marginea apei era rece.
Cînd am ajuns acasă am găsit-o pe Jancis jîi pe nevasta lui Beguildy. Focul ardea din plin şi oala cu bere clocotea pe foc. Femeia avea suflet bun, dar nimeni nu o putea suferi pentru că era doar nevasta unui vrăjitor, un eretic. Nimeni nu o chema vreodată la căsătorii şi botezuri. Dar la o înmormîntare, atunci cînd nenorocirea căzuse asupra casei, ce rău mai putea oare face ? Ei ta- re-i mai plăceau petrecerile. I-ar fi plăcut să locuiască la Lullingford şi să aibă o prăvălie acolo, să meargă la biserică în fiecare duminică de cîte două ori şi să cînte în cor. Nu credea în vrăjile bărbatului ei, dar asta nu mi-o spunea decît mie şi doar la doi sau trei dintre prietenii ei mai apro-piaţi. O dată, mult mai tîrziu, cînd la „Casa din piatră" s-au ivit unele necazuri, despre care veţi auzi la timpul lor, m-am nimerit să intru acolo tocmai cînd se certase cu Beguildy şi am găsit-o ţinînd în mînă sticla doamnei Camperdine (în care Beguildy zicea că ţine sufletul bătrînei) ; o scutura de parcă ar fi avut înăuntru un sos care nu fusese bine amestecat, da aşa o scutura de tare de credeai că o să sară dopul. „O să te învăţ eu minte, o să te învăţ minte", striga ea cît o ţinea gura. Doamna Camperdine, cu adevărat ? Doamna Camperdine — apa chioară din lacul Plash, asta-i aici şi nimic altceva.
Arareori o vedeai pe nevasta lui Beguildy ; mereu avea treabă, fie că vedea de găini sau de raţe, fie că săpa sau pescuia. Era tare pricepută la prins peşte. Fără ca ar fi murit toţi de foame, căci Beguildy nu se ţinea de nimic decît de vrăjile lui. Ea ne făcuse atunci

un cuptor întreg de plăcinte pentru praznic căci se gîndise că poate nu o să avem de-ajuns şi tare era blîndă şi avea pe vi- no-ncoace, era blondă şi durdulie ca Jancis şi băuturile şi plăcintele pe care le făcea erau aşa de bune încît toată lumea uita că-i soţia vrăjitorului, pînă chiar şi preotul.

— Trebuie să duc boii acasă, draga mea, am auzit-o spunîndu-i mamei. Avem nevoie de ei acum pentru strînsul finului.

— Aţi început ?

— Da, şi voi ?

— Mă apuc mîine, a spus Ghedeon.

Toţi şi-au îndreptat privirile spre el, aşa cum stătea acolo în prag, arăta înalt şi plin de putere şi mi s-a părut că toţi ar fi făcut o mişcare ca şi cum ar fi vrut să se ferească de el ca de ceva rău.

Preotul s-a sculat să plece.

— A şi venit ziua de mîine, tinere Sam. Ai grijă să te porţi bine mîine ca şi în toate celelalte zile ce vor veni.

— Mîine ! Mîine ! a spus Jancis. Mîine nu e decît un cuvînt de făgăduială.

Şi a căscat, iar dintr-o dată gura ei parcă era un trandafir, iar eu simţeam că tare-i port sîm- betele.

— Un cîntec ! a spus dascălul cu pătrundere, să cîntăm un cîntec sfînt înainte de a pleca.

Ne-am ridicat în picioare în jurul mesei unde ardeau picurînd încet cele 12 luminări, în mare parte topite şi am cîntat:

„O brazdă vei avea, ca fiecare, Atît la creştet, cît şi la picioare Şi faptele din viaţă, bune, rele, În faţa Domnului vor sta şi ele !"

Fiind mai mulţi bărbaţi decît femei, cîntecul răsuna profund, ca zumzetul albinelor într-un tei. Jancis şi Tivvy au cîntat cu glasuri subţiri şi foarte reci ca şi cum deloc nu le-ar fi păsat că trupul neînsufleţit al bietului om zăcea acolo doar cu brazde de iarbă drept tovarăşi.

Pe urmă a fost un fel de du-te vino şi toţi au plecat, în timp ce mama stătea în prag întinzîn- du-le prăjiturile de înmormîntare. Fuseseră făcute din aluat bun, crescut îndeajuns, cu o mulţime de ouă în ele, asemenea unui coşciug şi de jur împrejur erau înfăşurate în hîrtie tivită cu negru.

La vremea asta păsările începuseră să-şi spună cîntul, tare, limpede, iar în cîntul lor răsunau ecouri asemănătoare unor clinchete. Zidurile casei noastre se oglindeau în iaz, semn că soarele începea să se

înalțe. În stejăriș se auzea cucul, iar din fîn primii cosași parcă-și trimiteau cu tărie poruncile.
Ghedeon mi-a spus atunci :
— E prea tîrziu să ne mai culcăm, miine a și venit, hai să mergem în livadă. Vreau să-ți împărtășesc tot ce-am plănuit.
Și cum mergeam așa după el în livada fără fructe sau flori, nici prin minte nu mi-a trecut ce aveau să însemne pentru noi cele plănuite de el.

Capitolul V

CADE PRIMA BRAZDA DE IARBA

Ne-am suit în mărul acela bătrîn, acolo unde ne făcusem între crengi un loc al nostru care ne era tare drag și, așa cum îl priveam pe Ghedeon printre frunzele lucioase, mă tot gîndeam cu oarecare spaimă la păcatele care le luase asupra-și. Toate păcatele tatei, de cînd era un prunc plîngînd și ți- pînd în leagăn, pînă la vîrsta cînd, băiețandru, trăgea chiulul de la biserică, sau cînd, flăcău, se ducea la luptele de cocoși și făcea ochi dulci fetelor, trebuia să le poarte acum Ghedeon. Toate mîniile tatei erau acum ale lui Ghedeon.
— Prue, ia aminte la cele ce am să-ți spun. Noi doi trebuie să ne îmbogățim.
— Dar mama ?
— Da, bine, și mama de asemenea. Dar ea e bătrînă.
— Și ei i-ar plăcea să se îmbogățească cu noi, să fii sigur. E totuna, dacă noi ne îmbogățim, o să se îmbogățească și ea.
— Noi trebuie să muncim, Prue.
— Nu mă tem de muncă, i-am răspuns.
— O să fie destule. Trebuie să scot bani grei de pe pămînturile noastre. Și cînd va veni timpul o să le vindem și o să ne cumpărăm o casă la Lul- lingford și o să fii în rîndurile celor avuți și o să ajungi o doamnă.
— Mi-e totuna de sînt sau nu bogată, de sînt sau nu doamnă.
— Ei bine, nu trebuie să-ți fie totuna. Iar eu o să fiu epitrop și o să spun parohului cine trebuie țintuit la stîlpul ticăloșiei, cine trimis la azil. Și casa pe care o s-o cumpărăm o să fie una din cele mai frumoase și atunci am să am drept de vot, iar cînd vreo fată o avea un copil din flori, o să te duci să o dojenești și să o povățuiești.

— Mi-ar plăcea mai bine să mă joc cu pruncul.
— Oricine se poate juca cu pruncul, dar numai o doamnă mare e în stare să povățuiască. Și o să cumpărăm o casă frumoasă, nu am ales încă casa, dar e tot timpul. Și o să avem și o grădină, și un om care să o îngrijească și servitori și mobile din cele mîndre și argintărie și porțelanuri pretutindeni.
— îmi plac foarte mult porțelanurile, i-am spus eu. O să avem și din cele scumpe de Staffordshire, cu omuleți pe ele ?
— O să poți să ai tot ce o să vrei și un degetar de aur și pe deasupra un dulap plin cu rochii. Dar pentru ca să ai toate astea o să trebuiască să mă ajuți, ani și ani.

— N-am putea oare mai bine să rămînem aici la Sarn şi să avem cîteva mobile şi porţelanuri şi să ne lipsim de toţi servitorii şi rîndaşii ?
— Nu, nu-s oameni destui la Sarn, decît doar la clacă, şi asta nu-i decît o dată pe an. Ce înseamnă o dată pe an ? Şi la ce bun să fii şef dacă nu ai cui să-i poruncești ? Dar să fii şef printre zece mii asta-i altceva. Mai zic şi eu.
— Mă întreb dacă o fi cumva fulgerul ce-I porţi în smge care te face să te simţi astfel, i-am spus eu. *
Şi întotdeauna mă gîndeam că îl avea de cîte ori se petreceau lucruri din cele grozave. Ochii îi străluceau, dar erau ca de gheaţă şi te făcea să dorești parcă ce dorea şi el, chiar împotriva voinţei tale. C.îteodată, cînd îi venea în minte să meargă în pădure să caute urmele bursucilor, mă făcea să cred că voiam acelaşi lucru; deşi eu aş fi vrut mai bine să mă duc să culeg primule.
— Mi-ar trebui cam multe fulgere să împlinesc toate cîte-mi umblă în cap, mi-a răspuns el. Mama mi-a spus că pămîntul şi gospodăria noastră produc numai atît cît ne ajunge să mîncăm, iar tata nu a lăsat nimic decît doar atît ca să plătim ţesătorul, dascălul, să cumpărăm luminările, mănuşile şi toate celelalte cîte au mai trebuit pentru în- mormîntare.
— Şi ce-om putea face noi dacă nu am avut decît doar cele trebuitoare ? l-am întrebat. Şi pînă acum încă mai trăia tata care muncea pentru noi. Nu o să fim în stare niciodată să agonisim ceva, măi băiete.
— O să fac tot ce făcea tata, ba şi mai mult încă.
— Nu o să dovedeşti niciodată.
— Pot să fac tot ce vreau, ba mai mult încă. Am o astfel de putere în mine, încît numai moartea ar putea să mi-o înfrîngă. Iar dacă tu o să mă ajuţi... Cînd a spus aceste cuvinte s-a oprit o clipită, a rupt o frunză din pom şi a făcut-o bucăţele.
— Aşa cum stau lucrurile, tu nu o să te măriţi niciodată, Prue.
Am simţit atunci cum inima a început a-mi bate mai tare, cu durere. Mă gîndeam că a nu te mărita niciodată era o soartă îngrozitoare. Toate fetele se mărită. Şi Jancis şi Tivvy o să se mărite. Pînă chiar şi Polly, fata morarului, care avea întotdeauna coşuri şi era plină de spuzeală fii de tot felul de bube, o să se mărite. Şi dacă o fată se mărită, are casa ei şi seara aprinde lampa şi îşi aşteaptă bărbatul să se întoarcă, sau dacă nu are o lampă, atunci aprinde luminări, pe

care le așează lîngă fereastră și cînd vine bărbatul acasă vede luminările de departe și își zice : „Nevastă-mea e acolo, a aprins luminările" și apoi într-o zi vine și un prunc mare și grav și atunci nevasta lui Be-guildv îi face un leagăn din papură și după aceea se trimit invitațiile pentru botez și iată toți vecinii strîngîndu-se în jurul mamei ca albinele în jurul reginei. Adesea cînd lucrurile mergeau prost îmi spuneam în sinea mea : „Nu te necăji, Prue Sarn, va veni o zi cînd vei fi și tu regină în stupul tău". Am răspuns atunci:

— Să nu mă mărit Ghedeon ? Ba da, o să mă mărit, poți fi sigur de asta.

— Mă tem că nimeni nu o să te ceară de nevastă, Prue.

-— Să nu mă ceară de nevastă ? De ce ?

— Pentru că... ei bine, o să afli în curînd. Dar poți să ai o casă a ta cu toate acestea, și mobilă, dacă dai o mînă de ajutor ca să le dobîndim.

— Să nu am și eu un bărbat, un prunc într-un leagăn ?

— Nu.

■— Da, de ce ?

— Mai bine întreab-o pe mama care-i pricina. O să-ți spună de ce i-a tăiat iepurele calea. Îmi pare tare rău de tine, Prue, dar o să te fac bogată și poate cînd o să avem mulți bani o să găsim vreun leac să te vindece. Da asta o să coste mult, trebuie să muncești din greu și să faci toate cîte ți-oi spune. Ești o fată destul de bine făcută, de n-ar fi povestea asta, băieții s-ar învîrti în jurul tău ca și în jurul lui Jancis.

Am rămas pe gînduri în timp ce la celălalt capăt al livezii se auzea zgomotul apei lovind malul. Apoi am spus că voi face toate cîte o voi Ghedeon.

— Trebuie să faci un legămînt, Prue, un legă-mlnt sfînt, să juri pe *Biblie.* Mă tem că dacă nu juri, într-o bună zi ai să obosești și ai să mă lași în drum.

Și la rîndul meu jur și eu să-mi țiu fă- găduiala.

S-a dus în casă să aducă *Biblia.* Am rămas acolo nemișcată, ascultînd ciorile zburînd spre cuiburile lor, dincolo de grădină și de curte. Se întorceau de pe c-împul de la Plash după ce ciuguliseră pe acolo hrana de dimineață. Mi se făcuse și mie foame, căci, chiar dacă moare vreunul de-al nostru, noi cei rămași în viață trebuie totuși să mîn- căm. Și cum ascultam croncănitul lor încet și fîl- fîitul aripilor,, cînd se lăsau jos, mă gîndeam cît e de ciudată lumea asta a noastră

în care îți îngropi tatăl noaptea și nici nu se crapă bine de ziuă și începi să te gîndeștd la mîncare, la case și avuții, lumea asta-n care porți asupra ta un blestem, pentru că un afurisit de iepure i-a tăiat maică-tii calea înainte de a te naște, în care un fiu mîn- cînd pîinea plămădită de mama sa și sorbind vi-nul pe care ea l-a tescuit își încarcă bietu-i suflet cu toate păcatele lui taică-său.
Ghedeon s-a întors în fugă ținînd în mînă *Biblia* cea mare și grea cu încuietori de argint.
• — Dă-te jos, Prue și jură, a spus el. Acum ia cartea-n mînă. L-am întrebat dacă era sigur că mama ne-ar da voie.
—• Să ne dea voie ? Nu trebuie să-i cerem voie. Nu poate să mă împiedice. Gospodăria și pămîntul sînt ale mele toate. N-ai auzit-o oare grăind așa cînd am luat păcatele tatei asupra-mi ?
— Doar nu o s-o sileşti pe mama să-și ție făgă- -duiala ?
— Da ce crezi tu, își încarcă oare cineva suflatul cu păcate de florile mărului ? Oricît de dulce ar fi păcatul cuiva nu poți să-l înghiți chiar pe degeaba. Toate vor fi ale mele pentru totdeauna pînă cînd mi-o veni chef să le vînd. Și acum jură. Spune după mine : „Făgăduiesc și jur să ascult pe fratele meu Ghedeon Sarn și să-l slujesc ca o slujnică dar fără plată pînă cînd toată voia sa va fi împlinită și-i voi fi tot atît de supusă ca o slujnică, o nevastă sau un cîine. O jur pe sfînta *Biblie.* Amin."
Am rostit cuvintele acestea după Ghedeon, apoi Ghedeon a spus :
— „Jur să rămîn credincios sorei mele Prue Sarn și să împart totul cu ea, iar cînd vom fi oameni avuți și vom vinde Sarn să-i dau pînă la 50 de lire pentru ca să se poată vindeca. O jur pe *Biblie.* Amin."
Cînd totul s-a terminat am crezut că mă cufundasem în apele Sarnului și tremuram de parcă eram cuprinsă de friguri.
— Ce-i cu tine ? m-a întrebat Ghedeon, du-te și aprinde focul, dacă ți-e frig și pregătește de mincare. Mama doarme și putem sta de vorbă în timp ce îmbucăm ceva. Mai sînt încă o mulțime de spus.
Și atunci m-am dus în casă, am aprins focul și am pus masa cît am putut mai frumos ca să mai înveselesc puțin încăperea aceea întunecoasă. M-am gîndit dacă ar fi cumva necuviincios să culeg și să pun în mijloc cîțiva boboci de trandafiri. Și dacă nu era o necuviință

să mîncăm și să bem, de ce ar fi fost necuviință să punem cîteva flori pe masă ?
Cînd Ghedeon s-a întors de la muls, ne-am așezat și mi-a spus toate cîte își pusese în gînd. Mai întîi trebuia să învăț să fac brînză și unt. El urma să facă niște panere din răchită pentru Bendigo și în fiecare zi de tîrg avea să se ducă cu unt, brînză și ouă, faguri de miere și zarzavaturi și chiar flori la Lullingford.
— Trandafirii ăștia, de pildă, poți să-i faci un buchet, ne-ar aduce un mic cîștig, a spus el.
În curînd avem să vindem păsări de tot felul, rațe, iepuri, pește, ciuperci, spunea el.
— O să vezi, Prue, cît o să cîștigăm.
— Dar e drum lung pînă la tîrg. Să străbați aproape cincizeci de kilometri într-o zi !
— O să semăn pe o bucată de pămînt ovăz pentru Bendigo ca să se țină bine, cît despre mine, nu-s niciodată obosit.
Plănuisem că după ce vom fi agonisit ceva bani, să cumpărăm încă o vacă. Și cînd o să fete în primăvară aveau să fie două vaci care să ne dea lapte atunci cînd cealaltă nu o să fie de muls. Așa o să putem face mai mult unt pentru dus la tîrg. După aceea vom cumpăra doi boi pentru arat, pentru ca să punem în mișcare batoza și să cărăm gunoiul, în felul ăsta nu o să mai trebuiască să închiriem vitele lui Beguildy. Cînd o să fete scroafa, hotărîsem să ținem toți purceii și să-i lăsăm liberi prin stejăriș, iar mama trebuia să-și ia ceva de croșetat și să se ducă să-i păzească. Cu atîția purcei puteam să avem slănină pentru vîndut la tîrg pe lîngă cea care o mîncam noi. În gospodăria noastră nu erau decît cinci oi, dar .lăsînd toți mieii puteam ca într-un an să avem lînă de vînzare și o turmă frumușică. Urma ca mama și cu mine să toarcem toată iarna și Ghedeon avea să vîndă tot ce torceam noi la tîrg, la țesătorie sau să dea în schimb băcanului pentru cele trebuitoare de la băcănie, ca sare pentru conserve, drojdie și zahăr. Săpunul îl făceam în casă din leșie. Luminările le făceam tot în casă din seu și papură uscată. Aveam secară, iar o parcelă era semănată cu grîu. Tata ducea din cînd în cînd cîțiva saci pentru măcinat la moară, unde era unchiul lui Tivvy.
— O să cultiv mai mult grîu, lanuri de grîu, a spus Ghedeon, și o să-l duc la moară cu carul. Orice ar face franțujii, griul niciodată nu va fi de prisos. Dară dacă acum e aproape pe degeaba, cînd vor pune taxe pe el,

cum se tot vorbește, o să coste mult. Și atunci o să fie mai bine să ai un lan de grîu, decît să te lăfăiești cu douăzeci de lanuri de alte soiuri. O să semănăm și hamei ca să nu ne lipsească berea, căci știi, Prue, că dacă o să te pim la muncă, nu am de gînd să te las să mori de foame. O să fie mîncare, o mîncare bună, simplă, atît cît îți trebuie să te saturi și nu farafasticuri. Mierea ce-o să rămînă după ce o vom fi luat pe cea mai bună pentru tîrg, fructe cînd sînt ieftine, slănină, cartofi și ouă și unt cînd drumurile vor fi prea proaste pentru mers la tîrg.

— O să mă rog ca drumurile să fie cît mai proaste, am spus eu.

Ghedeon s-a uitat la mine cam pieziș, dar mai apoi văzînd că doar glumeam, a rîs și el.

— Foarte bine, dar numai o vreme al dracului de rea o să mă poată opri.

Glvîdeon plănuise de asemenea să învăț să scriu și să socotesc. Eram bucuroasă, căci tare îndrăgeam gîndul să pot citi cărți și mai cu deosebire *Biblia.* întotdeauna mă necăjeam cînd îl auzeam pe dascăl citind în biserică din *Biblie,* căci orice citea parcă era ca zumzetul unei albine într-o sticlă.

Dacă citea că : *„Și-a luat nevastă și apoi l-a Zâmislit pe Amznadab"* totuna îmi era, căci ce-mi păsa mie de asta ? Dar dacă citea din acele părți în care parcă deslușești foșnetul vîntului printre frunze mi se făcea jale cînd îl auzeam bolborosind și mîncînd cuvintele, umflîndu-se în pene, că era în stare să citească. Tare aș fi voit să pot citi pentru bucuria mea cuvinte precum : „*Corzile de argint să fie dezlegate*" și mă gîndeam cît ar fi de minunat să pot scrie și să aștern pe hîrtie tot ce aș voi să nu uit. Așa că atunci cînd Ghedeon a spus că trebuie să învăț buchile am fost grozav de bucuroasă.

— Dar dacă Beguildy mă învață, cum voi putea să-i plătesc ? am întrebat eu.

— Poți să-l ajuți la strînsul și săpatul cartofilor și la strînsul finului de pe cîmp din cînd în cînd. Beguildy e atît de leneș și de mîndru de vră- jile lui încît habar nu are cum să lucreze cu brațele. Visează la lună și la stele. Are leacuri pentru orice, numai pentru lene nici unul. Tu ești voinică ; ești în stare să sapi aproape tot atît de bine ca și mine. Poți să-i plătești așa. Și de vrei, n-ai decît să-ți pui hainele de doliu și să te duci chiar în astă-seară să-l întrebi.

Ghedeon şi-a luat coasa şi a plecat în fîneață, iar eu m-am apucat de lucru cu mult curaj. Mai că aş fi cîntat olecuță dacă amintirea tatei, bietul de el, nu m-ar fi ținut. Nădejdea să învăț şi eu carte îmi sădise mare bucurie în suflet! Era Ca şi cum o fereastră uriaşă s-a fi deschis larg în fața mea. Şi cine ştie ce aş fi putut vedea prin fereastra asta !
Cînd i-am dus mîncarea lui Ghedeon la amiază, cum treceam prin păduricea unde îşi au ciorile cuiburile, mi-a venit în minte că nu le-am vestit moartea tatei. După un vechi obicei trebuie să le dai de veste, căci de nu, oamenii spun că ciorile ar cădea într-un fel de întristare şi uită să se mai reîntoarcă la cuiburile lor. Atunci în curînd îți vezi ulmii încărcați de cuiburi ca nişte roade negre, dar cuiburile sînt tăcute şi pustii. Şi cu toate că ciorile fac multe stricăciuni, e semn rău dacă-şi părăsesc cuiburile, căci casei pe care o părăsesc nu-i mai merge bine după aceea. Aşa că i-am adus aminte lui Ghedeon şi ne-am îndreptat amîndoi spre pădurice. Ulmi aşa mari nu am mai văzut, nici cei de munte, nici cei obişnuiți nu-i ajung. Frunzele, mari şi dese de vară, făceau ca la rădăcinile lor locul să fie tare umbros. Aiul sălbatic, ale cărui flori abia se scuturaseră, ca şi barba împăiatului care stătea gata să înflorească înverzeau pămîntul de jur împrejur. Frunzele erau albite de găinațul ciorilor. Era o zi foarte călduroasă, plină de tihnă, arareori se simțea o boare, care unduia uşurel vîrfurile copacilor şi un croncănit slab ajungea din cînd în cînd pînă la noi. îmi plăcea să vin acolo, la ciori, în asemenea zile, după masă, după ce terminam treaba şi mă spălam. Şi îndeosebi îmi plăcea să vin în ziua înălțării şi să văd dacă ciorile lucrau sau nu. Căci merge vorba că nici o cioară nu lucrează de-ziua înălțării. Şi e drept că nu am văzut nici una vreodată aducînd măcar un bețişor. În acea zi de sărbătoare, păreau pline de cucernicie, stînd fiecare pe cîte o creangă ca preotul în amvon.

— Hei, ciorilor, am venit să vă vestesc că tata a murit şi acum eu sînt aici stăpînul şi să vă spun să stați în tihnă în cuiburile voastre şi să ştiți că o să vă feresc de toate relele, în afară de bătaia puştii mele şi vă poftesc să rămîneți aici mai departe, a strigat Ghedeon.

De sus din cuiburile lor ciorile îl pîndeau. Cînd a tăcut s-a auzit un fîlfîit repede de aripi şi apoi toate au zburat spre cerul albastru ca şi cum s-ar fi dus să

se sfătuiască cu privire la cele auzite. Apoi repede s-au întors şi s-au aşezat foarte serioase şi liniştite şi atunci am ştiut că au .să ră- mînă. Cînd ne-am înapoiat pe cîmp la lucru, Ghedeon a rîs (în timp ce îşi ascuţea coasa şi l-am auzit spunînd :

— Mă bucur că nu o să. le pierdem, ştii, îmi place grozav plăcinta cu carne de cioară.

Spunînd astea a început să treacă coasa prin iarba plină de margarete mari, de unde parcă se înălţa un oftat prelung. Cum iarba era subţire se zărea printre fire, înainte de a fi doborîtă, ca o străfulgerare, coasa. Iar acum, dacă mă gîndesc bine, mi se pare că tot ce vedeam acolo era voia de neînfrînt a Domnului care aşteaptă să ne bată ceasul, pentru a ne secera, nu din răutate, ci doar pentru că este mai bine pentru noi toţi să nu mai creştem în cîmpie, ci să fim duşi în locaşul său cel liniştit, unde să ne învăluiască veşnica sa bunătate şi iubire.

Capitolul Vi

ÎNŞEUEAZA-ŢI VISURILE MAI ÎNAINTE DE A LE CALARI

De îndată ce am muls, Ghedeon fiind încă la lucru în finețe, m-am dus şi mi-am pus rochia de doliu şi boneta. Niciodată cînd munceam nu purtam bonetă, ca să fac economie la spălat şi toți mă socoteau ca pe o păgînă umblînd cea mai mare parte din timp fără bonetă, pantofi şi ciorapi, cu picioarele goale în tîrlici. Ghedeon ştia să facă tîrlici potriviți pentru treburile grosolane pe care le îndeplineam eu. Aveam şi un halat din sac pînă la genunchi, pe care îl puneam cînd mă duceam să curăț grajdurile, d&r cînd mă gîndeam la casa frumoasă pe care o s-o cumpărăm la Lullingford, la rochiile din brocart, la perdelele de muslină, la porțelanuri, nu prea puneam la inimă toate cele cîte trebuia să le fac.

Eram foarte mîndră de rochia" mea țesută în casă, cu un pieptar ale cărui părți treceau una peste alta, ca şi de pălăria mea cea nouă împodobită cu mici cîrnăciori din panglică, după moda care ieşise pe atunci. Mi-am pieptănat părul în zulufi, cîte unul de fiecare parte şi doi la spate ce-mi ajungeau pînă la mijloc. Cu sufletul în pace mă gîndeam la vremea cînd o să trimitem după acele leacuri ce aveau să mă vindece şi să mă facă tot atît de frumoasă ca şi o zînă. Cînd mulgeam vacile sau curățăm cocina, ori frecam dalele în bucătărie tot la asța mă gîndeam.

Mama, cînd a auzit că porneam spre Plash s-a cam împotrivit căci tare era tristă şi îndurerată ducîndu-şi viața în umbra morții. Se deprinsese atît de bine să potolească un om aprig la mînie, încît acum parcă se simțea descumpănită, aşa cum te simți cînd ai terminat de lucrat ultima andrea a unei perechi de ciorapi. Stătea liniştită într-un colț la gura vetrei toreînd, se auzea încetişor zgomotul roții de tors de parcă ar fi fost o găinuşă. Apoi, dintr-o dată lăsa torsul şi începea să-şi frîngă mîinile, iar atunci mi se părea că mîinile ei erau asemenea lăbuțelor ridicate spre cer ale unei cîr- tițe prinse în cursă. Şi o auzeam spunînd :

— Iacă, duminică e o săptămînă de cînd nu a avut costiță la cină. Duminică, acum două săptă- mîni nu i-au plăcut găluştile şi nu-i de mirare, Prue, că nu erau de loc bune. Şi săptămînă asta de dotiă ori i-am fiert prea tare ouăle, dar bluza, Prue...

Şi cînd spunea asta începea să plîngă.

— Atîta am făcut-o şi desfăcut-o încît a murit înainte de a o termina. O, fata mea, numai cînd te gîndeşti. Mai aveam doar de făcut umerii şi manşetele şi ar fi fost cea mai grozavă bluză pe care am lucrat-o vreodată. Dar m-am lungit atît, aşa că nu a putut aştepta mai mult. A auzit vocea atotputernică de acolo din înaltul culmilor che- m'mdu-l şi nu a mai putut să întîrzic, biet bătrîn, ca să termin bluza. Toate împunsăturile mele au rămas în zadar.

— Acum, mamă, n-ai decît să o termini pentru Ghedeon, am spus eu. O să-i vină foarte bine lui Ghedeon, e voinic, deşi nu chiar atît de lat în spate ca tata, dar o să se mai împlinească. Cînd o avea optsprezece ani nu o fi de mirare să-i vină chiar foarte bine.

—- Pe cinstea mea, e drept ce spui. Nu a luat el oare asupra-i păcatele lui taică-său pentru în- treaga-i viaţă ? A lui o să fie şi bluza.

Mama a luat atunci haina de sărbătoare a lui Ghedeon şi a scos din sertar bluza să o măsoare. Tare doream ca cele două veşminte să se potrivească astfel ca mama să se simtă mulţumită. Se potriveau în adevăr. Atunci s-a liniştit şi s-a aşezat la roata de tors, şi iarăşi a început să se audă huruitul acela ca al unei găinuşe.

Dar huruitul roţii de tors nu s-a auzit prea mult. în timp ce-mi puneam mitenele mă tot privea şi apoi mi-a spus :

— Zulufii tăi sînt frumoşi, Prue, şi apoi a adăugat : Eşti bine făcută, fata mea.

Dar deodată s-a aplecat asupra roţii şi-am auzit iarăşi tînguitul acela dureros.

— Nu-i vina mea dacă iepurele mi-a ieşit în cale, nu-i vina mea.

— Oh, mamă, mamă, am implorat-o, încetează să te mai amărăşti pentru ce nu mai poate fi îndreptat. Nu pot să sufăr să te văd plîngînd aşa, draga mea. Lasă, mamă, ştii. nici nu-mi pasă. Hai, hai, mieluşelul meu (adesea o numeam aşa căci mi se părea atît de plăpîndă şi prăpădită). Hai, nu te mai amărî atît. Ia bine aminte la ce-ţi spun. *îmi place chiar să am buza ca a iepurelui*.

Şi spunîndu-i acestea am luat-o la goană, pe uşa de dindos şi am fugit plîngînd pînă c-înd am ajuns la marginea pădurii.

Plîngeam atît de tare încît se speriaseră şi păsările şi ici-colo se auzea cîte un foşnet de aripi şi în luminiş în

mijlocul potecii un iepuraş de casă se oprise cu o lăbuţă ridicată ca şi cum ar fi vrut să-mi dea binecuvîntarea, ca un preot. Dar vărul lui. iepurele, aruncase asupra mea blestemul!
Mă întrebam în sinea mea de ce oare mă afurisise atît de rău. O făcuse oare aşa de la el, sau l-a împins Necuratul? Dumnezeu lăsîndu-l să mă blesteme voia plin de gelozie să mă lipsească de bărbat şi copil ? Mai tîrziu mi se părea curios că tre- buiam să muncesc toate zilele lucrătoare din săp- tămînă şi duminica din zori pînă în noapte ca să pot aduna bani pentru a îndrepta vătămarea pe care mi-o adusese un biet iepure netot. O ştiam bine că trebuiau mulţi bani ca să mă lecuiesc. Mă cuprindea un ris amar, depănînd prin minte toate acestea, un rîs sinistru ca şi strigătul cocoşului sălbatic, atunci cînd în nopţile întunecate de toamnă se ridică de pe .bălţi între buruienile veştejite şi cerul rece. Bătrînii aprigi rîd aşa cînd îşi văd duşmanii la pămînt. Şi slăvitele doamne de la oraş, cu rochii din brocart, purtînd în pîntece prunci făcuţi cum se cuvine, tot aşa rîd acoperin- du-şi faţa cu evantaiul atunci cînd se duc la închisoare să vadă o frumoasă tîrfă biciuită. Şi tot la fel ar putea rîde şi cel care-şi dă duhul din pricina unei răni căpătate pentru rege, şi în timp ce preotul îi dă împărtăşania, cineva intră în goană, strigînd : „Iată, regele îţi dăruieşte un comitat şi te invită la palat".
Da, aşa rîdeam la acea vreme. Dar azi stau aici, între cămin şi fereastră, în timp ce ceaiul fierbe pe foc, pentru un om care trebuie să se întoarcă acasă înainte de asfinţitul soarelui. Norii sînt neclintiţi asupra muntelui şi cînd încep să rîd, rîd în voie, asemenea ciocănitoarei primăvara, care rîde şi e veselă nevoie mare. O dată zboară într-un ulm şi-o auzi cum rîde acolo, căci copacul e atît de verde. Şi apoi zboară pe un fag şi acolo rîde, văzîndu-l atît de despuiat de frunze, avînd numai mugurii negri cafenii, apoi zboară într-un stejar şi acolo rîde privind frunzele tinere. Da, ciocăni- toarea ştie să rîdă bine şi rîsu-i e dulce ca mierea.
Dacă către sfîrşitul unei lungi vieţi poţi să rîzi astfel, apoi ştii că nu ai trăit în zadar.
în seara aceea însă am rîs asemenea cocoşului sălbatic şi inima-mi se răzvrătise în sinea mea. Totuşi eram tare mulţumită la gîndul că aveam să învăţ să scriu şi să citesc. Eram mulţumită de asemenea căci socoteam că ştiind să scriu şi să citesc

puteam să-i vin de hac lui Ghedeon cu scrisul, de-ar fi fost prea aspru cu mama sau cu mine. Fugeam de-a lungul apei simțindu-mă ușoară și tare la îndemînă, în sandalele mele cele mai bune și tot gîndindu-mă cum voi munci ca să pot do- bîndi leacul care avea să mă facă frumoasă ca o zînă, și cum după puțin timp trebuia să întîlnesc un iubit și apoi aveau să se facă strigările la biserică și nu mult după aceea mă vedeam în casa mea cu un picior pe un leagăn, ținînd ,în brațe un prunc taie serios și mîndru, mai mîndru decît acele păpuși de ceară franțuzești despre care auzeam atît vorbindu-se pe atunci și pe care nu ie văzusem niciodată, dar doream grozav să le văd și eu. Mă simțeam mulțumită să privesc lișițele îno- tînd pe iaz, cu puișorii după ele, de parc-ar fi fost înșirați pe sfoară. Și rîdeam cînd mă uitam la cocostîrcul ce-și avea cuibul cu nevasta lui mai departe, pe malul celălalt al apei; era tare caraghios așa cum stătea ca o stană de piatră printre nuferi. Mai tîrziu l-am văzut o dată și pe Ghedeon arătînd tot așa cînd voia să vorbească cu Jancis, dar nu era în stare să scoată nici un cuvînt, sau cînd își punea cravata cea mai bună. însă nu putea să o înnoade, tot uitîndu-se în oglinda cumpărată din banii ce-i luase, cînd a vîndut a doua oară lîna — asta a fost după ce o văzuse pe Jancis sub lumina trandafirie.

Am întîlnit-o pe Jancis mai înainte de a ajunge la „Stone House“ [1]. Aducea tocmai boii acasă, căci fuseseră închiriați pentru un bîlci și venea să-i ia dis-de-dimineață. Între cei doi boi albi, cu cîte o mînă pe fiecare, cu părul-i de aur strălucitor și cu fața-i ca un trandafir alb părea ca o făptură din altă lume, ca acea doamnă tare frumoasă care murise de mult și se arăta în fiecare vară în noaptea de Sînziene, dar la cîntatul cocoșului fugea.

---- Oh !, am auzit-o- spunînd, ai zulufi, Prue. Să-mi fac și eu zulufi, cînd vin la clacă la Sarn ?

— Cum vrei, i-am răspuns cam arțăgoasă, căci era destul de drăguță și fără zulufi, iar gura ei, atunci, mai mult ca oricînd, parcă semăna cu un trandafir. Mă gîndeam că zulufii ei aveau să arate tare frumoși, atîrnîndu-i pe spate ca niște ciorchini gălbui de agrișe coapte, unele lîngă altele pe creangă, și o vedeam parcă spunînd : „Oh !" și îmi închipuiam cum toți flăcăii din jur ar fi vrut să o sărute.-

După ce a dus vitele la staul, am intrat în casă și i-am spus lui Beguildy :

— Vreau să mă înveți să scriu și să citesc și să socotesc și toate cîte mai știi., O să-ți plătesc prin muncă. Ghedeon și cu mine o să ne îmbogățim și o să.ne cumpărăm o casă la Lullingford și o să avem slujnice și argați și o să port rochii de brocart și o să avem porțelanuri și cîte și mai cîte...

Beguildy m-a privit lung peste cana cu hidromel pe care o avea în față.

— înșeuează-ți visurile, copila mea, înainte de a le călări.

■ — Ce vrei să spui, meștere Beguildy ?

— Răspunsul îl afli singură, e acolo sub boneta ta. Dacă mă învoiesc să te învăț carte, apoi

[1] Casa de piatră (engl.). 50

să știi mai dinainte că nu vreau să aud de între- fc'ii, de răspunsuri sau mai știu eu ce vorbe. Va trebui ca tu singură să găsești răspunsul la toate cîte-ți voi spune. Întoarce-te peste opt zile și atuncea să-mi spui ce înseamnă cuvintele mele. Iar acum, ca să te înveselesc puțin, o să-ți arăt sticla în care e bătrînul Camperdine, străbunicul ăstuia al nostru, cel care venea la fiecare sărbătoare și se pitea în biserică la vremea cînd se strîn- gea recolta și cînta cîntece din cele nerușinate, dar nimeni nu putea să-l grindă, căci nimeni nu-l vedea.

— În afară de dumneata,

Beguildy a zîmbit. Avea un zîmbet ce se înfiripa încetişor şi parcă pe furiş, întocmai cum se iscă încreţiturile pe luciul apei, şi-i rămînea mult timp pe cbip.

— Da, nimeni în afară de mine. I-am jucat o festă grozavă şi l-am prins.

— Cum ai făcut ?

— Dacă ţi-aş spune, Prue Sarn, ai şti tot atît de multe ca şi mine.

— Spune-mi, barem, cum de l-ai închis în sticlă.

— Ai uitat oare învoiala noastră ? Nici o întrebare.

Apoi a pus mîna pe ciocanul lui şi a început să lovească pietrele şi de îndată a prins a se auzi un cîntecel. Şi atunci a intrat şi nevastă-sa. întocmai ca femeia de la bîlci, care intră cînd se bate toba. Ducea un coş cu peşte şi păsări pe care trebuia să le pregătească pentru claca la care fuseseră închiriaţi boii. Avea o pălărie înaltă, verde cum îi sticla, care altădată fusese a lui Beguildy ; asemenea pălării erau pe atunci purtate de hoţii de drumul mare şi pălăria pe părul ei cărunt şi creţ ii dădea o înfăţişare tare ciudată.

— Ai aflat veştile ? m-a întrebat ea.

Era prea ocupată ca să spună mai mult şi tot ce rostea cu vocea ei gravă şi solemnă, căpăta aceeaşi importanţă de parc-ar fi grăit pristavul oraşului atunci cînd stătea în picioare în haina lui cu fireturi la deschiderea bîlciului.

— Am auzit că ar fi murit dracul, zise Beguildy, dar nu e adevărat, căci l-am văzut doar ieri, e plăcut să stai la sporovăială cu el şi e tare bucuros să fie în tovărăşia lui tată-tău, Prue.

— Hai, termină o dată cu flecărerile tale, spuse ea în timp ce curăţa păsările de pene, repede încît peste întreaga încăpere s-ar fi abătut narea dintr-o dată un vîrtej de ninsoare.

— Ai auzit, Prue, că bietul John ţesătorul s-a rătăcit prin pădure noaptea trecută şi s-a înecat în Lacul Negru ? Moartea e tare molipsitoare, bietul bătrîn.

— Cum, mai era doar o oră pînă în zori cînd a plecat, i-am spus eu.

— O oră e destul, destul, e o beznă prin pădurea aceea mai dihai ca în Africa.

— Cine o să vină în locul lui ?

— Se zice că a rămas un nepot, pe care l-a în-
vățat meșteșugul; e la ucenicie pentru un an sau doi.
Pînă atunci, o să se angajeze un altul, bănuiesc. Mai
bine ai lăsa vrăjile și te-ai apuca de meșteșugul ăsta.
strigă ea deodată, uitîndu-se la Beguildy. A luat
vătraiul, l-a înroșit în foc și a început să pîrlească
puiul cu furie de parc-ar fi fost bărba- tu-su.
— Asculțp, femeie, am eu altele mai bune la care
să mă gîndesc decît să stau să țes fire de ierburi ca să
se acopere niște biete corpuri muritoare. Nu vezi că
prind sufletele oamenilor ca pe niște iepuri și-Îi
împiedic să tulbure viețile altora ? Și dacă îi
binecuvîntez sînt binecuvîntați și de-i afu- risec,
afurisiți sînt. Nu m-ai văzut oare vindecînd vărsatul
de vînt și tușea măgărească, și reumatismul, făcînd ca
pîntecele femeilor sterpe să poarte prunci și cîte și
mai cîte ? Prezic viitorul și știu să găsec izvoare de
apă în adîncul pămîntului. Oare cocoșii pe care îi
binecuvîntez eu nu ies întotdeauna învingători în
luptele de cocoși ? Și de aș vrea aș putea să torn o
figură de ceară pentru fiecare om din întreaga
parohie și apoi să-i ard, și ceara și oamenii, nu fac eu
toate astea femeie, ia spune ?.
— Așa zici tu, dragul meu.
Nevastă-sa legă picioarele păsării și apoi o trase în
frigare.
Văzînd că vrăjitorul se supără, am început să-i
povestesc ei despre toate cîte plănuiam, cum avea să
mă învețe să scriu și să citesc.
*— O să te ajute oare capul, copila mea ? Căci și ea ca
și toată lumea socotea că dacă un om avea vreun
beteșug, apoi de la cap venea. După socoteala ei,
Jancis, care era atît de proastă, încît uneori credeai că
e chiar cu totul săracă cu duhul, ar fi trebuit să fie
tare deșteaptă.
— Oh, creierul lui Prue e zdravăn, spuse Be-
guildy, nici o teamă. Numai că sînt prea multe
întrebări acolo înăuntru. O să fie o bună școlăriță.
începem peste opt zile. Jancis, ia pune mîna pe
mătură și du-te și curăță-mi camera, orîn- duiește-mi
toate cărțile, caută-mi cîteva pene și ai grijă de
borcanele mele, să nu le spargi cumva căci nu știi
nicicând ce mai e prin-năuntru. Nu ne trebuie strigoi
pe aici. Și poți să arunci și toate broaștele rîioase de
după dulap, trebuie să fie de mult moarte.
— Prue, dacă mă înveți cum să-mi fac zulufi ca ai
tăi, glăsui Jancis, îți spun ce înseamnă ghicitoarea

tatei. Ştiu, pentru că l-am auzit repetînd-o de multe ori, şi am auzit pe cineva dîndu-i şi răspunsul.
— I-am învîrtit pe vătrai, draga mea, i-am răspuns, dar să nu fie prea fierbinte şi mai întîi spa- lă-l bine. Răspunsul la ghicitoare nu-i nevoie să mi-l spui, mai bine mă strădui să-l aflu singură.
Cînd am ajuns la poarta de lemn şi am trecut pe lîngă tufele de măcieş, roua de pe petale a căzut pe rochia mea. Totul de jur împrejur era atît de liniştit încît puteam auzi oile păscînd la capătul celălalt al iazului, peştii sărind pe întinsul lacului şi pleoscăitul apei în frunzele mari şi ţepene ale trestiilor.
îmbrăcată cum eram în hainele mele cele mai bune într-o zi de lucru, îmi închipuiam că sînt o mărită doamnă. Rareori puteam să plec de la lucru şi în zilele ce aveau să vină asta avea să se în- tîmple şi mai rar încă. Aşa că eram bucuroasă că Ghedeon voia să învăţ, căci măcar o dată pe săp- tămînă puteam să fiu liberă după-masa şi seara.
Şi deodată se simţi o boare, iar atunci frunzele parcă sorbeau tăcerea ca limbile unor mici făpturi ce beau. Sus pe cer erau nori asemenea bucăţelelor de dantelă de pe rochia de nuntă a mamei, iar luna verde mîncată de vîrcolaci se asemăna cu o frunză tînără de fag. Dar jos pe luciul apei era o altă lună, nu tot atît de strălucitoare şi alţi nori mai puţin dantelaţi şd umbra turlei ştearsă şi fantomatică îndreptîndu-şi vîrful peste apă spre noi.

Capitolul VII

RENETE ŞI PERE VĂRATICE

Cînd am intrat în casă mama şi-a ridicat ochii de pe lucilu. Cosea de zor la bluză.
— Ce fată mare, pari, Prue. Şi nu ai încă nici şaisprezece ani.
Am întrebat-o unde era Ghedeon.
— Coseşte la lumina lunii. Un astfel de băiat nu am mai văzut încă ! Atîta trudeşte şi asudă de parcă l-ar fugări cineva din spate.
— Luna se coboară acum după biserică, încît o să isprăvească repede.
M-am dus în fîneaţă. Cosise cît un om în toată puterea. Cînd m-am îndreptat spre el ştergea coasa cu o mînă de iarbă şi o ascuţea înainte de a o pune de o parte. Mă gîndeam că era plăcut să mergi prin brazdele de iarbă umede, dar şi trist totodată. Şi gîndindu-mă la povara pe care şi-a luat-o pe umerii săi băiatul ăsta, mi s-a făcut tare milă de el.

— Hai să mănînci, Ghedeon, i-am spus.
— La naiba, strec-urîndu-te așa de după gardul întunecat în hainele tale negre și cu fața asta atît de albă parcă ai fi un strigoi.
Mai apoi, amintindu-și parcă de toate cîte aveam de îndeplinit, a început să mă întrebe de mi-am văzut de treburile mele.
• — Ai închis păsările ?
— Nu.
— Grăbește-te, ar fi trebuit să fie în cotețe la vremea asta. Ai pus capcanele ?
— Nu, m-am gîndit că le vei pune tu.
— Cînd cosesc nu pot face nimic altceva decît doar treburile ce sînt prea grele pentru tine.
• — Nu-s prea multe.
— După ce ai închis păsările și ai pus capcanele, poți să arunci cîteva undițe pentru noapte în iaz, eu mai am încă de cosit.
— O să-mi trebuiască mult timp, nu mă pricep să pun undițele noaptea, i-am spus aproape plîngînd, căci mă simțeam obosită și era tîrziu, și se apropia o altă zi de muncă.
— Ai căzut sau nu la învoială ?
— Am căzut.
— Păi atunci ține-te de învoială.
Tot umblînd de colo pînă colo pe cînd mama era în pat iar Ghedeon pe cîmp, mă simțeam singură. Tare aș fi vrut să găsesc o cale mai scurtă ca să devin frumoasă asemenea unei zîne. Apoi dintr-o dată mi-a venit un gînd. Mă mir că nu mi-a venit încă mai devreme, dară pînă acum nu mă amă- risem atît din cauza buzei mele de iepure.
Vezi pe alții că le este milă de nenorocirea ta și începi și tu să suferi. Este neîndoielnic că dacă Eva ar fi avut nenorocul să fie tot așa de pocită ca mine, nu i-ar fi păsat pînă cînd nu l-ar fi văzut pe Adam apropiindu-se de ea cu un chip cam descumpănit, iar Domnul și-ar fi încruntat sprîn- cenele în fața lucrului său neizbutit.
Iată ce-mi venise în gînd : de ce oare eu, care aveam atîta nevoie de vindecare nu aș face ca săracii din Sarn altă dată și chiar cum se mai în- tîmplă și acum în zilele noastre din cînd în cînd. Adică atunci cînd în august se tulbură apele, să intru în iaz, în văzul tuturor celor veniți la bîlci, îmbrăcată într-o rochie albă. Mergea vorba că tulburarea apei era ca și aceea

a scăldătoarei Bethesda [6] şi deşi nu avea puterea acelei ape care vindeca în fiecare an şi pentru care nici o boală nu era prea grea, Bethesda fiind pe acel minunat pămînt sfînt unde minunile sînt ca pîinea cea de toate zilele, totuşi se spunea că o dată la şapte ani vindeca pe cineva, dacă boala nu era prea grea. Trebuia să intri în apă după ce ai postit spunînd o mulţime de rugăciuni din cele tare ciudate şi vechi, Cînd o să ştiu a citi o să pot învăţa rugăciunile, căci toate se aflau într-o carte străveche pe care preotul o păstra în altar, nu că ar fi crezut sau ar fi tăgăduit ce scria acolo, ci pentru că acea carte era tare rară şi curioasă.
Ce mă făcea să şovăiesc era faptul că trebuia să se petreacă în văzul tuturor. Aveam nevoie să fiu tare cutezătoare ca să mă înfăţişez aşa ca o tîrfă sau o vrăjitoare legată pe scaunul vinovaţilor şi cînd, cu sfială, le-am vorbit mamei şi lui Ghedeon, nu le-a plăcut de loc.
— Decît să te faci de pomină şi de rîsul a trei sute de oameni, atunci mai bine te duci la bîlci şi faci pe femeia huidumă şi pace.
— Numai că nu sînt o huidumă, i-am spus.
— Nu are a face, o să se vorbească despre tine din Sarn pînă la Lullingford şi de la Plash la Brampton. Să intri în apă aşa ca oricare beteagă săracă lipită pămîntului. „Ia te uită la sora lui Sarn", o să spună oamenii, intră în apă ca cea de pe urmă nenorocită pentru că Sarn e prea zgîrcit ca să cheme sanitarul sau chiar pe doctor. Şi cînd oi merge la tîrg toţi o să întoarcă capul şi o să rîdă de mine. Nu vreau să aud niciodată de o asemenea nerușinare, vezi-ţi de treabă. Du-te mai bine şi fă nişte plăcintă cu mentă şi pregăteşte berea cu mirodenii pentru iarmaroc aşa cum făcea mama altădată şi în felul ăsta o să aduni cîţiva pitaci.
— Da, copila mea, fă aşa cum spune Sarn — dacă te duci la iarmaroc o să poţi să aduni un ban şi o să vezi toate cele cîte sînt de văzut, care altfel nu ar fi cu putinţă să le vezi, din cauza doliului, căci abia sînt două luni de cînd s-a prăpădit bietu taică-tău. Şi gîndeşte-te cît de jalnic ar fi pentru o biată văduvă să i se arunce aşa- în faţă în văzul şi auzul unei întregi gloate că fiică-sa are buză de iepure.

[6] Lac situat lîngă Ierusalim, căruia i se atribuiau calităţi curative.

A prins să-şi frîngă mîinile-i mici şi atunci am ştiut că va începe din nou vechea ei tînguială aşa că am lăsat-o baltă.

— Trebuie să-mi făgăduieşti că nu o să faci niciodată una ca asta, Prue, mi-a poruncit Ghe- deon.

— Îţi făgăduiesc pentru anul ăsta, dar nu mai mult.

— Cînd îţi pui ceva în cap, Prue, nimeni nu poate să-ţi mai scoată, dară de făgăduieşti sau nu, cît o să trăieşti una ca asta n-o să faci.

— Iar după moarte nu o să-mi mai pese, am răspuns, căci dacă mă port bine pe acest pămînt şi ajung în rai, acolo o să mă facă din nou din cap pînă în picioare şi o să fiu tot atît de mîndră ca şi un nufăr de pe lac. Iar de-oi săvîrşi fapte rele

0 să ajung în iad şi o să-mi vînd sufletul de o mie de ori ca să-mi cumpăr un chip frumos şi o să fiu bucuroasă atunci chiar de aş fi blestemată.

1 Şi am fugit sus în pod, unde am plîns şi am tot plîns.

Dar mai apoi liniştea locului şi singurătatea de acolo mi-au mai alinat durerea ; am deschis oblonul cel ce dă înspre livadă şi sub care se ridiea un păr pe spalier şi am scos din sacul de lucru flanela pe care o croşetam. Căci atunci cînd am vorbit despre tulburarea apelor era într-o sîmbătă seară şi cum isprăvisem munca întregii săptămîni îmi pusesem o rochie curată şi îmi luasem sacul de lucru la fel cu rochia. M-am aşezat acolo şi am prins a privi pomii verzi în timp ce nările mi se umpleau de mirosul finului proaspăt cosit purtat de adierea vîntului, căruia i se amesteca şi parfumul de măc-ieş şi cel de cretuşcă în floare pe talu- zul livezii şi auzeam cîntul mierlelor cînd mai aproape, cînd mai departe. Cînd erau departe cu greu puteai să ie deosebeşti de alte păsări cum sînt sturzii, pitulicile, scăieciorii, cintezele care formau un inel fermecat. Ai fi zis că era o pînză ţesută din nenumărate fire printre care se împletea un fir mai gros de aur strălucitor, un cînt tare li- niştitor la auz. Şi atunci m-am gîndit că poate şi dragostea era asemenea unei ţesături din multe fire de toate culorile prin care trecea un fir călăuzitor de aur curat. Podul se afla chiar sub acoperişul de stuf şi pe sub streaşină se înşirau multe cuiburi şi se auzea necontenit ciripitul rîn- dunelelor. Fereastra podului se afla într-un mare fronton, iar acoperişul din stuf cobora într-o parte pînă jos, avînd în vîrf un coş înalt.

Undeva, printre grinzile podului, era cuibul unor viespi — zumzetul lor blînd se auzea mereu — iar dimineața și seara le puteai vedea cum se duceau în șir una după alta să bea apă din iaz. În clipele acelea domnea acolo o liniște desăvîrșită, întreaga livadă era pustie, văzîndu-se doar numai umbra pe care o aruncau merii. Pustii erau de asemenea și livezile din împrejurimi, Ghedeon fiind în fineața cea mai îndepărtată, clădind clăi, acolo unde ar fi trebuit să fiu și eu să-l ajut, Dintr-o dată m-am simțit învăluită de o dulceață atît de puternică cum nu am mai întîlnit nicicînd pînă atunci. Nu era un simțămînt cucernic asemenea aceluia pe care ti—1 sădește în suflet o predică. Era mai mult decît un astfel de simțămînt. Aș. fi zis că o făptură minunată venită pe neașteptate din mari depărtări se aciuise în inima mea. Totul în juru-mi avea parcă o altă înfățișare, mai limpede, mai frumoasă, așa cum se întîmplă uneori în unele dimineațe sclipitoare după ploaie care te îmbie parcă să spui : „Ziua e atît de senină, iar cucul e gata să-și ia zborul spre cer".

Numai că astea nu se datorau zilei, se petrecea cu totul altceva. Nu căutam să aflu ce. Cînd pasărea ajunge la cuibu-i din copac nu se întreabă cine l-a sădit și nici cum îi spun oamenii copacului. Căci pentru păsările pădurii acel copac e totul, așa după cum ceea ce simțeam eu atunci era totul pentru mine. Mai tîrziu, cînd cunoșteam buc-hiile, am citit în *Biblie :*

„Și iubirea sa a fost o flamură preste mine".

Mi-amintesc bine acea seară. Dar dacă m-ar fi întrebat cineva „a cui flamură a fost ?" nu a.ș fi știut răspunde, chiar și azi cînd preotul spune : „Aveai în tine harul Domnului". Nu sînt prea sigură în sinea mea, căci nimic din ce simțeam atunci nu-mi amintea nici de biserică, nici de credincioși, nici de rugăciune, nici de har sau păcate, nici de ispășiri. Era mai degrabă asemenea cîntecului păsărilor, foșnetului narciselor legănate de vînt. Și venea cu aceeași putere ca și vîntul peste lanuri. Și era un lucru tare ciudat de asemenea că o biată femeie îmbrăcată în vcșmînt de sac și care toată ziulica nu făcea decît să curețe cocinile, staulele și grajdurile, ducînd o viață grea și economisind cel de pe urmă bănuț a putut cunoaște dintr-o dată o asemenea minune. Căci cu toată pacea acelor clipe, s-a întîmplat o mare minune care a prefăcut de atunci viața mea. Ori de cîte ori mă

simțeam pierdută și nu știam încotro s-o apuc, fugeam în pod, iar acolo parcă aș fi găsit poame dulci învăluite într-o coajă amară.
Cu toate că această stare nu o cunoșteam decît arareori, totuși aroma ei dăinuia în pod.]Mu aveam decît să mă urc acolo să aud zumzetul albinelor, să simt parfumul sălbatic și dulceag al merelor puse la păstrat, să ascult frunzele cînd atingeau ușor cercevelele ferestrelor, să privesc îndelung crengile cenușii răsucite ale copacilor înălțîndu-se spre cer și să-mi amintesc de acea stare ca să uit apoi de toate. La ușă se afla un zăvor mare de lemn și aveam obiceiul să-l trag, deși nu era nevoie, căci "podul era un loc uitat, unde nu venea nimeni decît doar țesătorul cel care lucra cu ziua, Ghedeon la vremea cînd culegeam merele și eu. Nimeni nu s-ar fi gîndit să mă caute acolo — și locul acela era pentru mine în același timp și salon și biserică. Acoperișul de jur împrejur ajungea pînă jos pe dușumea, grinzile și polițele erau de stejar, iar dușumeaua era cu valuri ca o apă învolburată. Merele și perele își aveau locul lor fiecare după soiul său, mai întîi erau cele crețești, veneau apoi re- netele aurii sau pămîrrtii, ionatanele roșii, merele domnești mari, verzi, care sînt bune pentru pus la cuptor. Aveam și o mulțime de pere, de asemenea, căci în grădina asta veche, care întotdeauna a fost a familiei noastre, fiecare, rînd pe rînd, a tot sădit cîte un pom — găseai astfel tot soiul de pere văratice, pergamute, tămîioase. După strîngerea recoltei, podul, plin de atîta roșu și aur, era strălucitor ca și ferestrele bisericii. Iar culorile fructelor făceau să-mi apară puternic din nou starea încîntătoare, cu toate că la acea vreme nu era nici un măr și nici o pară în pod, dar culorile erau strîns legate pentru mine de mirosul ce dăinuia acolo din timpuri de mult uitate. Și parcă fiecare din acei obraji roșii zîmbeau sărmanei Prue Sarn atît de singură, stînd acolo între războiul de țesut și fereastră. într-o zi am găsit în pod un sipet vechi ros de șoareci. L-am curățat, i-am pus o încuietoare și mi-am orînduit înăuntru penele mele de scris, caietul și *Biblia* pe care mama a spus că pot s-o iau, căci nici ea și nici Ghedeon nu știau carte.
într-o scară de octombrie stăteam în pod, la lumina unui opaiț, făcînd exerciții de scriere ; luna astupase ferăstruica de parcă ar fi fost o tipsie de aramă pusă acolo. De jur împrejurul podului merele se înghesuiau

asemenea unei mulțimi la un bîlci așteptînd să vadă o minune. Mă gîndeam în sinea mea că își spun unul altuia : „Fiți liniștite, nu mai faceți zgomot acum, nu vă mai împingeți atît".
începusem să-mi închipui că toată acea fericire dumnezeiască pe care o simțeam în pod îmi fusese dăruită tocmai pentru că eram blestemată. Căci de n-aș fi avut buza de iepure n-aș fi căutat adăpost în bietul meu suflet singuratic și nu aș fi cunoscut o asemenea fericire. în zadar merele s-ar fi îngrămădit să vadă minunea, căci n-aș fi știut niciodată ce minunăție poate să se reverse de dincolo, de pe celălalt mal al tăcerii.
în timp ce depănam asemenea gînduri, dintr-o dată starea aceea minunată, venind nu știu de unde, și-a făcut din nou loc în inima mea — grăunte căzut din fructul dragostei.

CARTEA A DOUA

./ Capitolul I

CALARE SPRE TIRG

Depănînd această poveste, nu mai țin seama de timp. Atunci cînd inima e grea de durere, ce mai înseamnă timpul ? Nu înseamnă nimic. Mirele însetat îndelung de dragoste apleacă oare urechea cînd straja vestește în noapte orele ce fug grăbite ? Cel care, în zori, își dă duhul, se mai gîn- deşte cît o să arate orologiul cînd se va ivi soarele care pentru el însă nu o să se mai înalțe ? Şi cînd noi biete făpturi omenești ne luptăm împotriva forțelor vrăjmașe, în căutarea păcii noastre sau a ceea ce credem că este pacea noastră, cînd sîntem încolțiți ca taurul în arenă, atunci uităm de timp. Așa au trecut patru ani și cu toate că în lume s-au petrecut cîte și mai cîte, în viața noastră nu s-a întîmplat nimic.
Au ajuns pînă la noi zvonurile despre mari bătălii dincolo de fruntarii și despre nemulțumiri mari în țară. Am aflat că francezii s-au dus în Rusia și nu s-au mai întors dec-ît doar cîte unul, doi.
în sfîrșit, într-o bună seară aurie de vară a venit un călăreț în goană să ne vestească marea victorie de la Waterloo. Dar veștile care l-au bucurat pe Ghedeon cel mai mult au fost cele privind taxele pe grîu.
— Adu-mi o cană din berea noastră de casă, Prue, mi-a strigat, cînd s-a întors de la tîrg și mi-a împărtășit cele aflate. E cea mai bună veste pe care am avut-o vreodată. În doi sau trei ani o să fim bogați. Trebuie[3] să cultivăm cît mai mult grîu. întotdeauna m-am

gîndit că grîul va fi la mare preț, dar nu mi-am
închipuit phiar parcă în- tr-atît. Cînd Callard a venit
să-mi aducă vestea, am rămas paf — nu mai ştiam pe
ce lume sînt. „Maică Doamne ! am spus. Pe cinstea
mea ! am spus. O să punem pe străini "să plăteasca şi
să aducă grîul la noi ?" „Da — cam aşa, a răspuns
Callard. Asta va face ca grîul să fie greu de găsit şi se
va scumpi." „Pe cinstea mea, cumetre — am mirosit
eu că asta clocea mai de mult, da nu-mi venea să cred
ochilor că o să se întîmple." Şi ce gîndeşti că am făcut
atunci, Prue ? M-am dus eu el la circiumă şi l-am
cinstit. Ca să vezi în ce hal de năucit eram. Şi acum
noi doi nu avem altceva de făcut decît să tragem la
jug cît ce-om putea.
Aşa că viaţa se arată să fie şi mai grea decît **a** fost în
cei patru ani, în care am trudit din zori pînă în
noapte, ba şi noaptea uneori la lumina ce pîlpîia a
opaiţului. Mi s-ar fi părut mai puţin greu dacă aş fi
trudit pentru altceva decît pentru bani, dacă aş fi
putut şi eu să mă mîndresc olecuţă că aveam o casă
frumoasă, sau dacă Ghedeon s-ar fi ambiţionat să
aducă măcar îmbunătăţiri fermei. Dar nici pomenească
de aşa ceva. Nu făceam decît să scormonim pămînflil
şi să tot adunăm şi să ne străduim să scoatem bani şi
din piatră seacă şi apoi să ne luăm valea.

Crescusem înaltă cît o prăjină şi mama începuse să-şi frîngă mîinile şi să se vaite acum şi pentru asta. Căci ea fiind micuţă şi cum tot aşa erau şi nevasta lui Beguildy şi Jancis şi mai toate femeile din jur, i se părea că o femeie trebuie să fie micuţă. Aşa că tot crescînd şi crescînd şi cum eram şi foarte slabă (căci cu atîta muncă şi aproape fără nici oleacă de răgaz măcar pentru mîncare, oricine ar fi fost slab) mama spunea că eram ca un plop în mijlocul unei păduri sălbatice sau ca o trestie ce crescuse foarte înaltă în mijlocul lacului. Aşa că am început să-mi fie ruşine şi de înălţimea mea ca şi de cealaltă belea ce o aveam pe cap pînă cînd — dar să nu depăn prea repede firul povestirii mele.

Ghedeon purta acum bluză, care-i stătea foarte bine. Avea douăzeci şi doi de am şi era un flăcău chipeş, bine legat, cu un spate lat, muşchiulos, dar în timp ce i se împlinea corpul i se împlinea şi sufletul, făcîndu-se mai tare decît gheaţa de zece zile. Nu se uita la nici o fată cînd mergea la târg, deşi multe îl sorbeau cu ochii. Într-o zi pe cînd era îmbrăcat cu haina albastră cu nasturi de alamă a

tatei, fiica bătrînului *squire* Camperdine, (nu cel care era în sticlă, ci strănepotul aceluia), a trecut călare pe lîngă el şi i-a zîmbit. Dar cînd l-am întrebat, Ghedeon a rîs doară şi şi-a frecat bărbia aruncîndu-mi o privire prevăzătoare. Fără tăgadă era chipeş şi mi se părea tare nedrept că eu şi nu el m-am născut după ce iepurele i-a tăiat calea mamei, căci Ghedeon ar fi putut să lase să-i crească mustaţa şi să arate foarte mîndru şi nimeni nu ar fi ştiut că are buza de iepure. Dar eu nu aveam cum să o ascund.

Cît despre gospodăria noastră, aceasta înflorea mereu. Aveam o turmă de oi atît de frumoasă în- cît tunsul lor ne lua cîte o săptămînă. Creşteam şi o mulţime de porci care îi dădeau de lucru mamei, căci cît timp era ghindă îi ducea şi-i păzea în stejăriş. Pe cîmpul de lîngă livadă semănasem grîu, dar în primul an nu am strîns nimic, căci grîul din cauza umezelii prea mari a încolţit în spic.

Agonisisem destul ca să putem cumpăra doi boi pentru arat şi alte munci grele. Cum pe atunci boii se foloseau mai puţin, nu erau prea scumpi. Ghedeon mi-a spus să merg cu el la tîrg cînd avea să-i cumpere ca să-l ajut să-i mîne acasă, iar cît timp el umbla după vite, eu puteam să mă yit pe la prăvălii şi apoi aveam să ne ducem să vedem casa, care-şi pusese el în minte să o cumpere, cînd o să fie scoasă la vînzare. Dar asta nu trebuia să-i spunem mamei, căci ea ar fi povestit pe la toată lumea.

— Iar dacă oamenii ar şti că am aşa ceva în gînd s-ar ţine să-mi scadă preţurile mele, în timp ce le-ar dubla pe ale lor şi unde am ajunge atunci ? a spus Ghedeon.

Puteţi să vă închipuiţi că eram tare bucuroasă să merg la ţîrg. Nu ştiu dacă de cînd murise tata am mai plecat din Sarn şi Lullingford întotdeauna mi-a apărut ca un loc minunat.

Eram pe cîmp şi adunam spicele, cînd Ghedeon, întorcîndu-se de la tîrg, mi-a spus asta ; l-am văzut cum venea peste ogoare în lumina asfinţitului şi în timp ce se apropia, umbra lui şi a lui Ben- digo se întindeau de departe de la barieră pînă la livadă.

— Da cum o să merg, căci nu o să pot să stau în şa în spatele tău din cauza coşurilor.

— Dacă mai aduni încă cîteva spice în plus, o să închiriez calul de la moară, cînd duc grîul la măcinat. Te duci mîine la Plash pentru lecţie ?

— Da.
— Poţi să aduci calul cînd te întorci şi eu o să duc grîul sîmbătă.
— Am adunat toate spicele ; nu găseşti nici unul de sămînţă măcar ori unde te-ai uita pe ogorul ăsta sau pe oricare altul, i-am răspuns.
— Spune-i lui Beguildy că aduni şi spicele de pe ogorul lui, am văzut că tocmai au strîns bucatele.
— Da' Jancis şi maică-sa ce o să facă ?
— Ştii doar că Jancis e prea leneşă ca să ridice măcar un spic. Cu toate astea mi-e tare dragă, cît despre chipul ei...
S-a oprit şi a rămas aşa, cu mîna pe coama lui Bendigo, îndreptîndu-şi privirile visătoare departe spre Plash, care în lumina asfinţitului era auriu ca mierea.
Dar rareori se întîmpla ca Ghedeon să-şi găsească astîmpăr şi nu adesea în mintea lui îşi aflau loc şi alte gînduri decît cum să scoată bani. Dar la auzul numelui lui Jancis de multe ori se liniştea şi cînd cădea într-o stare de aceea de tăcere mă făcea să mă gîndesc la un om adormit sub o vrajă, care fusese dus o dată la Beguildy să-l trezească. Şi îmi mai aducea aminte de o salcie plîngătoare într-o zi de vară fără vînt, depă- nîndu-şi gîndurile deasupra apei. Era ca tisa de la poarta ţintirimului care visează tot anul şi îşi ţine visul tot atît de tăinuit ca şi fructele-i roşii de sub crengi. Ghedeon cădea în asemenea vise de cînd o văzuse pe Jancis sub lumina trandafirie. Şi cîteodată îl auzeam mormăind : „Nu, nu", şi ridica din umeri de parcă s-ar fi uşurat de o povară şi se îmboldea singur şi se arăta mai dîrz şi mai plin de putere ca oricînd. Ghedeon era din fire un om dintre acei cărora le place să biciuiască şi să robească şi ceea ce biciuia şi robea mai mult erau propriu-i sînge şi trup. Mă amăram grozav cînd vedeam cum un tînăr poate fi atît de îndîrjit şi hotărît să nu-şi îngăduie nici o plăcere, căci îl iubeam tare mult. Ştiam bine încotro-o apuca du-minica. c-înd îşi scotea bluza de lucru şi îşi punea haina albastră. Se ducea la Plash mai cu osîrdie decît la biserică. Lumina aceea trandafirie îi dăduse ghes să se tot ducă pe acolo, dar cred că şi de nu ar fi fost acea întîmplare tot aşa ar fi făcut. Nevasta lui Beguildy mi-a istorisit cum venea şi bătea la uşă şi cum Jancis alerga îmbrăcată în rochia ei cea mai bună, cu o panglică sau o floare în păr şi cum se făcea cînd roşie, cînd palidă la faţă. Iar cînd venea la noi

vedeam cu ochii mei cum îi zvîcnea inima sub bluză şi mă întrebam cum de se putea aşa ceva, căci pentru mine Ghedeon nu -era decît Ghedeon, iar pentru ea era foc ul şi furtuna şi chiar izvorul vieţii, iar vocea lui era ca aceea a lui Dumnezeu.
Ghedeon intra în casă fără să scoată un cuvînt, se aşeza jos, iar Beguildy, care nu voia ca Jancis să se căsătorească de pe acum, se uita chiondă- riş la el. Stătea ghemuit lîngă vatră, fiind tare friguros, mai cu seamă cum locuiau într-o casă atît de umedă, şi el era din cei care stau toată ziua acasă. Iar Ghedeon se uita şi el tot chiondăriş la Beguildy.
Jancis, la roata de tors, făcea feţe-feţe şi-i tot arunca pe furiş cîte o privire lui Ghedeon, aşa cum face pitulicea. Maic-ă-sa îşi lua un chip ca de piatră şi plănuia cum să-l scoată afară din bucătărie pe bărbatu-său. Cum nu prea avea nici ce spune, nici la ce se gîndi, tare-i plăcea să vadă tineri îndrăgostiţi. Şi mai apoi dorea să fie şi ea bunică. Aşa că pusese la cale în mintea ei tot felul de lucruri cum să-l silească pe Beguildy să iasă afară.
într-o zi, pe cînd Ghedeon o mînca pe Jan- cis din ochi mai mult ca oricînd şi ardea de dorinţa s-o sărute, căci negreşit îşi pusese o pan- glicuţă sau mai ştiu eu ce prin păr ca să pară mai mîndră, maică-sa a ieşit afară, apoi a intrat şi din uşă l-a strigat pe Beguildy, dar acesta nici nu s-a clintit ; -ea, furioasă, a ieşit şi a intrat din nou şi iarăşi l-a strigat, şi cum nu a izbutit să-l urnească de lîngă vatră, unde stătea ca un spiri- duş, a mers pînă acolo încît a pus foc acoperişului de stuf al şopronului. Da, asta a făcut — era o femeie care de-şi punea ceva în minte, nimic nu o abătea, toate trebuiau să fie după voia ei şi seara întreagă l-a pus pe bieţul Beguildy, căruia nu-i plăcea deloc să muncească cu braţele, să care găleţi cu apă să stingă focul. Şi cînd abia izbuteau să potolească focul într-un loc, în timp ce el scotea apă cu găleata din lac, ea punea foc în altă parte.
— Amnarul nu se mai răcea, fata mea, mi-a mărturisit ea după aceea trăgînd un hohot de rîs. N- am văzut niciodată o femeie rîzînd mai cu poftă de cele cîte le făcea. Mi-a spus că pentru a-şi da curaj se ducea să arunce din cînd în cînd o privire pe geam şi, prin cîte un petic mai limpede în sticla de garafă din care era făcută fereastra, vedea că cei doi stăteau unul lîngă altul pe bancă, foarte bine şi cum se cuvine, zicea ea, apoi se întorcea la treaba ei.

Altă dată s-a făcut a scăpa scroafa care a fugit 'drept în stejărişul nostru, unde mai fusese dusă şi altă dată. Lui Beguildy îi plăcea o bucată bună de costiţă şi cum scroafa putea să-i dea mulţi purcei şi asta însemna multă slănină, de frică să nu i se întîmple cine ştie ce, a luat-o la fugă după ea cu un ciomag în mînă, înjurînd în dreapta şi în stînga. Dar de la o vreme a început să fie bănuitor, căci toate belelele veneau duminica şi deşi era păgîn voia să se odihnească în ziua de sărbătoare.
— Nu-mi aduci nici un noroc. De cum vii, belelele curg. Să nu te mai prind că pui picioarele pe aici, i-a spus lui Ghedeon într-o zi.
Aşa că Ghedeon n-a mai dat pe acolo. Atunci a început să se întîlnească cu Jancis prin pădure, îi vedeam adesea, de ningea sau ploua, de era vreme frumoasă sau urîtă, umblînd pe potecile întunecate, ea cu faţa ca un trandafir, strălucitoare, iar el topindu-se după ea, furios totuşi că era îndrăgostit. În timp ce umblau prin pădure, nevasta vrăjitorului se arăta tare dornică să ştie ce se mai găsea prin şipurile lui cele*cu strigoi în ele (aşa susţinea el) încît Beguildy avea mult de furcă ca să-i răspundă. Iar apoi îi dădea un ceai atît de îmbelşugat încît ţinea pînă la vremea cinei. Dar curînd Beguildy a descoperit vicleşugul. S-a mirat ce-o fi găsit-o pe Jancis să se împrietenească atît cu Tivvy, căci zicea că la Tiwy se ducea. Dar cum nu putea vorbi cu dascălul, căci se certaseră la cuţite, într-o seară s-a luat după Jancis, pe furiş, fără să fie văzut; iar cinci s-a întors acasă a bătut-o măr încît a avut ochii roşii săptămîni de-a rîndul şi a fost ca bolnavă de cît plînsese şi în halul în, care era a fugit la Ghedeon. Ghedeon s-a înfuriat cumplit împotriva lui Be- guildy şi i-a spus lui Jancis că ar vrea foarte mult să se însoare cu ea, dar nu înainte de a cîştiga mai mult ca să poată face oarecare avere. Căci altfel nu ar fi fost în stare să o scoată la capăt cu o femeie neîndemînatică ca ea agăţată de el şi fără îndoială şi cu o droaie de plozi. De atunci îl apucau mereu hachiţele şi era neliniştit neputînd s-o vadă pe Jancis dec-ît cînd şi cînd, Beguildy păzind-o de aproape. Ştiu că dorinţa asta a lui de a-mi arăta casa îi venea negreşit de acolo că avea nevoie să se îmbărbăteze pe sine şi să-şi întărească voinţa, căci se temea să nu se dea bătut. Tare s-ar fi lăsat bătut căci era îndrăgostit

lulea de Jancis, dar dacă își pusese ceva în minte nimic nu l-ar fi abătut, oricît ar fi trebuit să aștepte. S-a întîmplat că nu am putut să închiriem calul de la moară mult timp pentru că șchiopăta. Așa că trecuse o bună bucată de timp de la terminarea secerișului, venise iarna, iar Crăciunul bătea la ușă cînd ne-au trimis vorbă de la moară că putem să luăm calul pentru tîrgul de Crăciun, dat fiind că fuseseră în stare să cumpere unul din caii bătrîni ai diligenței de la Lullingford la Silverton și aveau cu ce să se ducă acum la tîrg. Eram tare fericită la gîndul acestei plecări și urmăream starea vremii cu îngrijorare, căci se simțea că avea să vină zăpadă.
Cînd a sosit ziua de mers la tîrg m-am sculat la patru dimineață și ain pregătit toate pentru mama și am adunat cele ce trebuiam să le luăm cu noi, ouă, păsări din care aveam foarte multe, ca și legume, mere și oleacă de unt. în timp ce lustruiam merele în pod am simțit cum pacea îmi cuprinde întreaga făptură, așa cum se întîmpla întotdeauna de cînd v-am povestit despre asta. Opaițul pîlpîia în aerul rece, șoarccii se învîrteau de colo^colo, iar eu stăteam în fața ferestrei deschise care ai fi zis că e un dreptunghi mare de hîrtie neagră. Era o liniște desăvîrșită. Nu se auzea nici cel mai mic zgomot. Pînă și apa lacului înghețase la mal de jur împrejur, așa încît rațele trebuiau să lunece pe gheață în fiecare dimineață pînă dădeau de apă. Pretutindeni domnea o tăcere ce părea că te sfredelește ca o voce strigînd după ajutor, și cînd totul era atît de nemișcat mi se părea întotdeauna că lîngă mine s-ar găsi cineva, pe care-l cunoșteam foarte bine, ah ! de parcă aș fi fost cu o ființă dragă.
Jos, în șopronul întunecat, se auzea cîntecul cocoșului — limpede și dulce și mi s-a părut că nu ar fi venit de la o pasăre de pe pămîntul nostru — dar poate mi se părea așa pentru că eram în pod, acolo unde toate lucrurile erau noi. Vă veți spune că e curios cum o biată femeie ca mine, muncind cu brațele și făcînd numai munci grele, putea să aibă gînduri ce s-ar fi potrivit mai bine pentru doamnele cele mîndre care stăteau liniștite cu o broderie în mînă. Dar eram mereu atît de singură și atunci aveam timp să mă gîndesc, iar cărțile pe care le citeam îmi sădeau atîtea gînduri în minte, tot așa cum înfloresc din belșug trestiile și nu-mă- uita prin pămînturile mlăștinoase și sărace unde alte plante nu mai cresc și nu văd nimic rău în asta, căci asemenea gînduri îmi veneau

numai cînd eram în pod şi niciodată nu mă cuprindeau cînd lucram ca să mă facă să nu-mi caut de treabă.
Aşa că, atunci cînd am auzit cîntatul limpede al cocoşului nostru vestind zorile şi mai erau două ore pînă la zi, am luat-o la goană val-vîrtej să pregătesc mâncarea. Cînd a venit Ghedeon totul era gata şi în cămin ardea un foc mare, căci niciodată nu era nevoie să facem economie de lemne la Sarn, aşa că aveam cu ce să ne mîndrim la o vreme cînd atîtea biete familii din Anglia trebuiau să se adune cîte şase-şapte la un loc şi să-şi fiarbă mîncarea la un singur foc. Eram întotdeauna bucuroasă că aveam lemne berechet şi nu ne costau nimic şi nici lui Ghedeon nu-i lua mult timp tăiatul, mai ales că, dacă ardeam chiar mai mult decît ar fi tăiat el, puteam şi eu singură să tai.
Era cald şi bine şi ne simţeam tare în largul nostru stînd acolo în faţa focului vesel ce arunca lumini roşietice pe dale, pe vesela de faianţă şi pe roţile de tors aşezate într-un colţ. O rugasem pe Tivvy să vină să-i ţină de urît mamei, aşa că eram liniştită, ştiind că n-o să fie singură şi avea să-mi tihnească mersul la oraş, căci niciodată n-aş fi putut să mă bucur de ceva, dacă aş fi ştiut că cei pe care îi iubeam erau singuri sau amărîţi. Cînd scuturam tocmai faţa de masă în uşă şi cum se crăpase de ziuă, am zărit " printre copacii negri pelerina roşie a lui Tivvy. Tivvv nu făcea niciodată nimic şi nici nu se gîndea la nimic aşa că avea timp cît poftea şi nu avea de ce să întîr- zie. Ghedeon potcovise de cu seară pe Bendigo şi calul de la moară şi cînd soarele se înălţase de cîteva suliţe pe cer, totul fiind gata, am pornit la drum.
Iazul era plin de lumini roşii de ai fi zis că întreaga noastră gospodărie, care se oglindea în apă, fusese cuprinsă de flăcări.
Pinii negri îşi întindeau crengile acoperite de chiciură, iar capetele ramurilor ce atîrnau în jos păi eau ca degetele abia scoase din clăbuc. Ciorile mulţumite croncăneau încetişor ca şi cum ar fi ştiut că de îndată ce arăturile noastre aveau să se dezgheţe puţin, le aştepta o hrană îmbelşugată, iar în curte graurii făceau mare gălăgie.
— Să-mi aduceţi o amintire de la tîrg, strigă Tivvy, de pe malul celălalt. Ghedeon s-a bosumflat şi ştiam că singura amintire pe care s-ar fi gîndit să o aducă ar fi fost doar pentru Jancis, aşa că am strigat şi eu :

— O să-ți aduc, dar ce să fie ?
— O panglicuță roșie ca cireașa, să-mi leg părul.
Căci așa proastă cum era Tivvy, știa că are un păr frumos, castaniu strălucitor, des și încîrlion- țat și ori de cîte ori Ghedeon se afla pe lîngă ea tot își scutura cîrlionții încolo și încoace și de cîte ori putea îl vorbea de rău pe Beguildy, dar împotriva lui Jancis n-ar fi scos un cuvînt de frică ca Ghedeon nu cumva să se înfurie. Vădea totuși oarecare istețime,- așa cum se întîmplă adesea cu femeile proaste, atunci cînd sînt îndrăgostite și izbutea întotdeauna să arate că nu prea era de laudă să iubești pe fata unui vrăjitor și că strașnic lucru ar mai fi fost să fii îndrăgostit de fata dascălului, cel care putea să rostească tot felul de rugăciuni tot atît de repede după cum vrăjitorul putea lega și dezlega farmece.
Era o dimineață grozavă, simțeai pămîntul tare sub copitele cailor de jur împrejur, iar cît priveai cu ochii vedeai o mulțime de păsări de baltă și îndeosebi lișițe. Drumul urca. Dincolo de pădurile îndepărtate, de cîmpii, de țarinele arate și de miriștea acoperită de promoroacă, din care țîșneau la zgomotul copitelor cailor potîrnichi, se ridicau dealurile albăstrui ca panselețele. îmi păreau ca dealurile unui pămînt al făgăduinții. Și deodată am auzit un zgomot, un fîlfîit de aripi și un stol de porumbei sălbatici și-a luat zborul spre acele dealuri și, în lumina soarelui, aripile lor erau albăstrui. Ai fi zis că acolo pe dealuri se' afla cine știe ce lucru neobișnuit, vreun izvor al tămăduirii sau altă asemenea minunăție, ori vreun prea sfînt sihastru așa cum era în timpul de demult.
I-am împărtășit și lui Ghedeon gîndurile mele, dar el își avea ochii ațintiți spre Plash, privea fumul albastru ce se ridica din coșul de la „Stone House". Și a prins apoi să fluiere încetișor. Niciodată nu l-am auzit fluierînd tare, nici chiar atunci cînd era fericit — întotdeauna fluiera așa, foarte înăbușit, și parcă numai pentru el.
Văzînd cum stau lucrurile nu am mai scos nici un cuvînt iar curînd după aceea drumul nostru, cel vechi, s-a terminat și am dat în drumul mare care era cam prost, căci oricum ar fi fost vremea, drumul pe care-l făcuseră romanii era tare bun, mult mai bun chiar decît drumul cel pentru care trebuia să plătești o taxă la intrare. Nu mult după aceea am luat-o înainte celor de la moară, și încă altora doi, trei și curînd ne-am trezit pe culmea dealului, intrînd în oraș în timp ce

fluierarii scoteau în jurul nostru strigătul lor de iarnă.
Aşa mers-am noi călare la Lullingford ca să vedem un vis. Căci doar casa pe care aveam să o vedem era ţesută din visele lui Ghedeon. Casa şi tot ce era legat de casă, slujnicile şi argaţii, sindrofiile, ospeţele cu lumea sus-pusă la „Cana cu cidru" la vremea alegerilor.
Cînd treceam tocmai prin albia rîului în partea de jos a oraşului, Ghedeon a spus :
— Cum aş fi vrut ca Jancis să fie aici pe crupă, lîngă mine !
— Bine, **aşa** va fi data viitoare cînd o să venim aici. De ce n-ai lua-o întotdeauna ?
— Nu uita că **e** şi Beguildy.
— Oh ! Beguildy ! O să-l farmec cu farmecele lui şi o să-l descînt cu descîntecele lui, am spus şi am prins să rîd în timp ce urcam pe străduţa îngustă şi pe la ferestre ici şi colo se zăreau capete curioase să vadă cine trecea la vremea aceea.
— Taci, fată, mi-a spus Ghedeon, nu rîde aşa tare, parcă ai fi o corlă.
— Dar o corlă e o bună tovărăşie şi un glas mai plăcut nici că ştiu ; îţi mulţumesc pentru cuvîntul tău de laudă, băiete.
Eram cu adevărat tare mulţumită de lumea de acolo şi de tot ce mă înconjura, căci la Lullingford domnea ceva deosebit, ca şi cum ar fi suflat un alt aer, ca şi cum soarele ar fi strălucit mai tare şi lumina zilei ar fi fost mai sigură. N-aş şti de ce» era aşa. Era un loc tare liniştit, deşi ceva mai puţin liniştit decît azi. Oamenii acum se duc în marile oraşe ; în tinereţea mea însă • se adunau din împrejurimi aici la vremea iarmaroaeelor. Totuşi Lullingford era un orăşel tare liniştit, nu găseai însă acolo liniştea aceea desăvîrşită de la Sarn, care uneori parcă îţi făcea şi frică.
Avea o stradă mare ce se tăia printre case negre şi albe cu frontoane ieşite în afară, iar jos se aflau prăvălii cu ferestre rotunde, cu grădini în spate. La capătul străzii se ridica biserica lungă şi joasă cu o turlă înaltă şi cioplită cu migală, tare plăcută la vedere. În umbra bisericii se întindea hanul cel mare, primitor, pe firma căruia era zugrăvită o cană de cidru albastră pe un fundal roşu. La ferestre atîrnau perdele roşii, iar în tira- pul iernii se zărea oglindindu-se focul; fiind atît de aproape de biserică¾te făcea să te gîndeşti că poate conştiinţa hangiului era

tot aşa de curată ca şi berea sa şi că acolo nimeni nu ar fi băut mai mult decît i-ar fi făcut bine. Dar tare mă îndoiesc.
Duminica, fiecare prăvălie îşi atîrna afară o pînză albă care cădea în jos ca un şorţ şi dădea o înfăţişare plină de cucernicie şi respect. Nu existau prea multe prăvălii acolo şi în fiecare se vindea altfel de mărfuri, aşa că nu trebuia să fugi de colo-colo ca să te tocmeşti. La „CocoşuTverde" găseai lucruri de băcănie, mercerie, vase şi cratiţe de tot felul, veneau apoi prăvălia cu băuturi spirtoase, măcelăria şi brutăria. Lullingford o luase înaintea celorlalte tîr- guri, căci la vremea aceea cînd toată lumea cocea pîine acasă puţine tîrguri s-ar fi putut făli cu o brutărie. Mai era şi o curelărie unde se făceau hamuri şi cizme şi o croitorie. Aceasta era deschisă numai iama, căci vara croitorul umbla prin tot ţinutul, luc-rînd la comandă pentru unii şi alţii. În fine era şi o fierărie, acolo se îmbulzeau copiii cînd ieşeau de la şcoală, în zilele de iarnă la asfinţitul soarelui, ca să-şi încălzească mîinile şi să coacă castane şi cartofi. Tare era plăcut să vezi scăpărjtnd scînteile,. să auzi duduitul focului şi să simţi cum flăcările plăcute te încălzesc pînă în adîncul inimii ca şi dragostea, fără a avea nimic de plătit sau de făcut.
Aproape de fierărie se înşiruiau mai multe căsuţe. Într-una din aceasta îşi avea locuinţa şi ţesătorul. Asemenea croitorului, şi el cutreiera tot ţinutul vara şi cîteodată şi iarna, se ducea prin cîte un sat, dacă drumurile nu erau prea desfundate. Dar cînd vremea era aspră stătea în căsuţa lui la căldurică şi auzea cum afară vîntul mugea dinspre munţii din miazănoapte pînă spre cei din miazăzi. Nu ştiu de ce, dar încă de cînd eram co- piliţă căsuţa asta tare mă mai ademenea. Avea o grădină mititică, împrejmuită cu un gărduţ de stejar, iar poteca din cărămidă roşie era mărginită de tufe de levănţică. În faţa uşii urcau trei trepte foarte albe, fereastra era făcută din multe bucăţele de geam pătrate şi nu din funduri de garafe ca pe la noi. Deasupra era o altă fereastră. în spatele casei se mai afla o bucăţică de grădină care cobora în jos spre pajişte, o a doua fereastră a camerei de zi dădea în partea aceasta, peste grădiniţă şi pajişte, spre munţi. Ştiam toate acestea pentru că fusesem o dată acolo, încă pe cînd trăia bătrînul ţesător, să duc o veste. Faţada casei era acoperită de o viţă tare bătrînă şi răsucită. Aşa ceva era lucru rar pentru un

ţinut cu ierni grele ca al nostru, dar munţii adăposteau oraşul, iar casa ţesătorului era aşezată spre miazăzi aşa că viţa de vie creştea în voie şi dacă în anii mai reci strugurii nu apucau întotdeauna să se coacă, apoi altă dată se coceau tare bine. Să fi fost din cauza viţei aceleia bătrîne, a levănţică, a umbrei plăcute de pe peluză, a tufei stufoase de liliac din faţa uşii, sau din cauza războiului de ţesut din camera de zi atît de curată şi îngrijită, unde era aşa de îmbietor lîngă focul care se oglindea pe vasele de aramă, că nu treceam niciodată pe acolo fără să nu arunc o privire plină de jind spre casă. Pizmuiam sturzii grăsulii care ţopăiau pe peluză.

Casa ţesătorului mă ispitea aşa cum cerul ispiteşte pe bietul păcătos obosit de rătăcirile sale.

în dimineaţa aceea, cînd am trecut călare pe lîngă casă am spus :

— Ghedeon, de ce oare casa asta e altfel decît celelalte ?

— Nu-i de loc.

— Ba da, e ca şi cum ar fi clădită din piatră adusă din altă lume sau din lemne tăiate de prin pădurile de pe Pămîntul Făgăduinţei, am grăit cu înfocare.

— Doamne fereşte, da ce ai, fată, ţi-i oare mintea turbure ? Ţine-ţi gura ori de nu straja o să te ducă la ospiciu.

Aşa că n-am mai scos un cuvînt şi curînd am ajuns la hanul la „Cana cu cidru" şi după ce am priponit caii la un loc cu ceilalţi ne-am dus marfa la tîrg.

Capitolul II

HANUL „LA CANA CU CIDRU"

Tîrgul se ţinea într-un loc deschis, o piaţă pietruită, nu departe de biserică. Fiecare vînzător îşi avea taraba lui, iar între acestea erau clădite unele peste altele roţile de brînză. O seamă de femei mai bătrâne îmbrăcate cuviincios cu bonete şi şaluri vindeau ca şi noi unt, ouă şi păsări. Mai încolo era şi o tarabă cu turtă dulce şi una cu plăcinte, la alte tarabe se vindeau bonete, jucării, tot felul de zorzoane şi flecuşteţe ca şiraguri de mărgele din mărgean, pisici de porţelan, cataramе pentru pantofi, amulete şi poşete brodate cu perle. Era o privelişte însufleţită, înveselită încă şi mai mult de ilicele lucitor şi de vîseul verde cu bobi- ţele albe, de brînzet urile aurii sub razele soarelui, de turta dulce cafenie şi lipicioasă ca mugurii castanilor.

Tot acolo dădea şi uşa măcelăriei — măcelarul stătea în prag lăudîndu-şi marfa. În mînă ţinea un cuţit mare, lucitor, încît numai cît îl vedeai şi te şi gîndeai că aveau să sosească francezii. Mai încolo o femeie îmbia trecătorii cu cartofi fierbinţi şi cîrnăciori de porc, un negustor care vindea veselă îşi scotea marfa la licitaţie şi spărgea cîte o farfurie sau alt vas avînd unul la fel gata pregătit ori de cîte ori bătea orologiul şi asta făcea pe toţi de acolo să rîdă cu poftă. După aceea au venit să ne înveselească saltimbancii. într-un colţ, veterinarul scotea un dinte pentru un *penny* şi în jurul lui se adunaseră o mulţime de gură cască. Strigătele mulţimii, vocile saltimbancilor, ju- cîndu-şi rolurile, zgomotul porţelanurilor sparte, mugetul şi behăitul animalelor aflate într-un ţarc alăturea de piaţă, orologiul bătînd dulce din jumătate în jumătate de oră umpleau întreaga piaţă, puteţi să vă închipuiţi, de vuiete vesele.

După ce ne-am vîndut toată marfa ne-am dus la hanul „La Cana cu cidru" să îmbucăm cîte ceva. Vreo zece-doisprezece bătrînei stăteau afară pe o bancă cu toate că vîntul era rece şi muşca binişor încît bănuiesc că erau morţi de frig. Aveau în mînă cîte o cană mare de cositor şi cîntau cît îi ţinea gura :

„Domnul e pastorul meu, nu am de ce să mă tem".

Fiecare dintre ei cînta în felul lui şi m-am gîn- dit cît de furios ar fi fost Beguildy dacă i-ar fi auzit scoţînd asemenea sunete false, el care era atît de grijuliu ca sunetele ce ieşeau din pietrele lui cînd le lovea cu ciocanul să fie în cea mai de- săvîrşită armonie.

Dar cînd am ajuns lîngă bătrîneii aceia fiecare a amuţit, rămînînd cu gura căscată la mine şi cu ochii holbaţi şi cu mîna înţepenită pe cană. Semănau cu nişte păpuşi din acele născocite pe atunci, trase pe sfoară, care se opresc toate din- tr-o dată, dacă păpuşarul dă drumul sforilor. Stăteau toţi acolo cu hanul în spatele lor, sub razele îngheţate ale soarelui de iarnă care le lumina feţele stacojii cu vine îngroşate, cu privirile speriate. Cînd am trecut pe lîngă bancă, fiecare cap s-a întors încet după noi şi vreo douăzeci de ochi se uitau la mine pieziş peste marginile cănilor, nişte pui de bufniţă întorcînd pe furiş capul şi privind printre pene.

După ce am păşit pragul întunecos cu uşa bătută cu ţinte mari ca la o închisoare şi am intrat în sala unde erau oamenii cei mai cu vază, am surprins de

asemenea mulți ochi ațintiți asupra mea, dar mai cu sfială. Erau acolo o seamă de fermieri cu nevestele lor, și încă vreo eițiva veniți cu prima diligență și se oprise să facă un popas acolo. Se mai afla printre cei de față și fiul bătrînului *squ- ire,* acum preot la Silverton și care în drum spre casă, de Crăciun, trăsese și el la han, în timp ce aștepta să i se potcovească calul. Toți au ridicat capul și m-au privit pe furiș cu multă luare aminte. Și dintr-o dată am înțeles că toți oamenii de acolo și cei dinăuntru și cei dinafară se uitau cu ochi mari la buza mea de iepure. Nu încape îndoială că fiecare, după învățătura și situația lui, gîndea cam așa :

— Ciudată făptură !

— Femeia asta e din cele ce vezi pe la bîlciuri, nu încape îndoială.

— Ia te uită o fetișcană care peste noapte se preface în iepure.

— Asta-i o vrăjitoare — o vrăjitoare îngrozitoare cu buza de iepure.

E de la sine înțeles că tot așa s-au uitat toți cei din Lullingford la mine cînd am mai fost pe acolo și altădată, dar pe atunci eram o copilă și nu luam seama.

Îi auzeam pe bătrineii de afară croncănind ca un stol de corbi ; unul a zis :

— Nu bea cît e pe-aici — o să te otrăveşti.

Altul a spus :

— Nu te uita la ciuma asta, o să te afuriseasc de ai să te usuci și ai să pieri.

Cei dinăuntru se uitau unii la alții și aș fi vrut atunci mai bine să mă înghită pămîntul. Cu tot frigul de afară și deși purtam o rochie tare subțirică și mai stăteam și departe de foc, eram toată un lac de apă. Căci tare îmi mai iubeam semenii și grozav aș fi vrut să fiu și eu îndrăgită de ei. În sufletul meu nutream multă prietenie pentru negustorii de vite, pentru fermieri, pentru hangiu și soția lui. Toți făceau parte din călătoria mea la Lullingford, din lumea aceea care luase în mîini inima mea, așa cum un copil ar ține în mîini o păsărică, care se simte totodată și speriată și la adăpost pentru că e ținută astfel. Aș fi voit să plec departe pe calul meu, să întîlnesc noi chipuri, să bat alte căi, să trec prin noi sate, să văd jucîn- du-se alți și alți copii, veniți nu știu de pe unde ca și cum ar fi fost spiriduși răsăriți așa dintr-o dată, cîntînd de-a lungul unor cîmpii necunoscute, fugind la vremea

asfinţitului, să privesc bătrînei trecînd peste poteci prin finețe stăpînite nu ştiu de cine, îndreptîndu-se spre biserici pitite între copaci ale căror clopote, trase de oameni pe care nu i-am văzut niciodată, sunau toate. Ah ! Cum mi-ar fi plăcut aşa ceva. Dar ar fi trebuit ca toţi bătrîneii aceea să voiască să mă privească cu bunăvoinţă, cînd treceam pe lîngă ei, şi copiii să-mi surîdă şi să-mi arunce flori, iar de-aş fi intrat într-o circiumă sau han, să-i aud spunînd :

— Apropie-te de foc, suflete drag, căci cade noaptea.

— Cum mi-ar fi plăcut aşa ceva !

Văzînd cum se uită la mine lumea cea aievea, am fost încă şi mai uluită, căci trecîndu-mi pînă atunci zilele în singurătate nu ajunsesem să simt cu adevărat cît de mare era nenorocirea mea. Dar acum am aflat că eram *„supusă durerii şi ferecată în cătuşe",* aşa cum scrie la carte. Ah ! prizonieră dincolo de o poartă pe lîngă care marea poartă ţintuită a hanului nu era decît un zăgaz de hîrtie.

în timp ce mă aplecam asupra farfuriei aşa ca boneta să nu lase să se vadă lacrimile care-mi umpluseră ochii, a intrat o doamnă — o făptură tare mîndră, cum rar întîlneşti. Era mlădioasă ca o trestie, purta o jachetă de călărie lungă, roşie, iar păru-i bogat castaniu pieptănat într-un coc mare îi era acoperit de o pălărie de fetru de aceeaşi culoare ca jacheta. Ochii ei negri nu vădeau nici urmă de omenie în ei, şi sticleau ca ochii unei pisici pe o noapte geroasă de iarnă. Avea mănuşi pe mîini şi pinteni la cizme şi cînd a intrat în sală rîdea încă după vorbele ce le schimbase cu bătrîneii de afară.

— Ei, hangiţă, adu repede o mătură. Ne trebuie o mătură aici.

Toţi cei de acolo de faţă au zîmbit şi au prins a chicoti pe înfundate. Am ştiut foarte bine ce avea în gînd cînd am auzit acele cuvinte, căci mama îmi spusese cîndva că de voi auzi oamenii din jur vorbind despre măturí mai bine să plec repede, că ăsta era un fel de a spune că eram vrăjitoare.
Dar Ghedeon nu a luat seamă, căci nefiind însemnat ca mine nici nu-i treceau prin minte asemenea lucruri şi văzîndu-mă zi de zi nu putea să-şi închipuie uimirea celor care mă vedeau pentru prima oară. Era cufundat în gmd urile lui şi se întreba desigur ce era mai bine : să o aibă pe Jan- cis, sau casa mare cu slujnice şi argaţi, aşa că în- tîmplarea nu i-a atras atenţia.
Doamna s-a dus repede la fiul bătrînului *squire* şi l-a bătut pe umăr şi atunci acesta s-a încruntat puţin fiind oarecum rănit în mîndria lui căci i-a spus :
— Aşa, ai venit să petreci Crăciunul acasă ca un băiat cuminte ? Cine-i femeia cu buza de iepure ?
El i-a făcut semn să vorbească mai încet, arătîn- du-i-l pe Ghedeon.
— Ei, dar ce văd, nu-i oaie tînărul Sarn de la Sarn ?, spuse ea şi roşind puţin se îndreptă spre Ghedeon. Era tare mîndru în haina albastră cu nasturi de alamă şi cu banderola neagră pe braţ în semn de doliu pentru tata, cu ochii înecaţi în gîndurile îndreptate spre Jancis. I-am dat cu cotul şi atunci s-a ridicat în picioare, arătind încă şi mai chipeş fiind un băiat tare bine făcut, I-a întins mîna, căci domniile lor arătau multă bunăvoinţă faţă de fermieri şi mai cu seamă alegătorilor la vremea alegerilor şi aruncîndu-i priviri scăpărătoare din ochii ei ne&ri i-a spus :
— în curînd vom avea alegeri şi tata are să-ţi dea ceva de lucru, Sarn. Ar fi bine să vii să ne vezi într-una din aceste zile şi apoi să rămîi la cină, dacă iubita dumitale va voi să te lase.
Mi-a aruncat o privire plină de răutate. Se vede că-şi închipuia că Ghedeon era fiu unic şi m-a luat pe mine drept ibovnica lui, sau poate că a voit să-şi rîdă de el sau să-şi' arate puterea asupra lui, zeflemisindu-l şi făcîndu-l de rîs.
Ghedeon ţinea cu bătrînul *squire* din cauza taxelor pe grîu, dar nu. se hotărîse încă dacă să renunţe sau nu la toate visele lui şi să se rostuiască liniştit cu Jancis şi cu o droaie de plozi pînă cînd moartea îi va despărţi. Aşa că stătea acolo cam nehotărît, iar domnişoara, nefiind deprinsă cu şovăielile unui om de

rînd, s-a cam mîniat : Ei bine, văd că nu ai timp, Sarn, stai . pe gînduri ! Fără îndoială, te duci să dansezi pe Muntele lui Sarsailă de Sfîntul Toma. O să-ți stea bine acolo cu nevastă-ta cînd va începe să călărească pe o coadă de mătură la lumina lunii !
Și a tras un hohot de rîs care suna ca niște clopote dogite și atunci a înțeles și Ghedeon ce avea în gînd. Întotdeauna își dădea seama cam încet, dar era sigur și mergea drept la țintă, grozav de sigur.
Asta a fost una din acele împrejurări despre care am mai pomenit cînd l-am văzut pe Ghedeon tare mîniat. Se făcuse negru la față și ai fi zis că-n ochii care erau și mai tăioși -ca de obicei, se re- vărsaseră apele întunecate și reci ale lacului.
I-a aruncat o căutătură de s-a făcut albă ca varul și i-a spus foarte rar :
— Domnișoară, sînt aici cu sora mea. Și să știți că dacă am poftă să dănțuiesc pe Muntele lui Sarsailă cu vrăjitoarele o s-o fac și de-o să am chef să dănțuiesc la balul vînătorilor am s-o fac așișderea. Dar cu dumneavoastră nu o să dănțuiesc și să fiți sigură că nici pe bătrînul *squire* nu o să-l votez. Un om nu poate să conducă un ținut cînd nu știe să-și stăpînească muierile de acasă și își lasă fata să bată drumurile ca o țigancă — o va- gaboandă. Ar fi trebuit să vă altoiască mai bine.
— Dorabella, a strigat fratele ei, tare necăjit s-o vadă prinsă în așa ceartă.
Ei au plecat, iar Ghedeon s-a așezat jos și și-a văzut mai departe de mîncat. Nu a mîncat cu mai puțină poftă, însă eu abia am mai putut atinge ce aveam pe farfurie. Cum a plecat să cumpere boii, m-am grăbit și eu să ies de acolo. Aveam o mulțime de cumpărături de făcut, mal- țul, ceaiul, zahărul, ciubote pentru noi toți, darul pentru Tivvy, o leacă de tutun pentru Ghe- deon, căci de era zgîrcit cu ceilalți, apoi cu el era și mai și. Cînd am terminat și după ce am mai cumpărat încă cîte ceva în plus pentru Crăciun și le-am îndesat toate în desagii de pe cal, Ghedeon mă aștepta gata să mergem să vedem casa, tare mulțumit de boii pe care- i cumpărase. Erau din rasa Longhorn și foarte voinici. Cum pe atunci nu se mai foloseau boii la muncile cîmpului, costau mult mai puțin ca mai înainte, așa că Ghedeon era vesel, iar amărăciunea mea nu-l tulbura în acea zi, mai mult ca altădată. Cum ar fi putut bănui în adevăr că inima mea sîngera din pricina bătrînilor de pe bancă și din pricina

domnişoarei Dorabella. Se mîniase, căci socotea o rușine pentru el ca cineva din neamul lui să aibă buza de iepure, ba mai mult chiar, să se vorbească și despre vrăjitorie. Dar nu-i păsa de mine mai mult decît de unul din boii săi care ar fi fost lovit în drum. Fluiera încetișor în timp ce mergeam spre casa visurilor lui. Nu știam drumul pe care apucase căci se afla de partea cealaltă a orașului și deci nu în calea noastră și de cîte ori am tot venit la tîrg nu am avut timp de hoinărit. Nu dupS mult timp am părăsit drumul mare și am ajuns la o potecă desfundată, cu făgașuri adinei înghețate, mărginită de tufe albe de promoroacă.
începuse să se lase noaptea, dar Ghedeon n-a- vea grijă, zicea că o să ducem foarte bine vitele, căci o să se vadă ca în plină zi de îndată ce o să se ridice luna. Puteai să-i citești pe față cît de tare era frămîntat de gîndul acestei case. Nu m-am împotrivit de loc la toate cîte a vrut, căci nu-mi plăcea să stric cheful altora. Se află tare puțină plăcere pe lumea asta, iar Ghedeon era dintre acei care își făceau viața foarte grea. Cînd am văzut că voia să ne întoarcem la „Cana cu cidru" și să bem ceaiul acolo, pentru a putea să-mi spună toate cîte avea în cap, ceea ce nu ar fi putut face cu mama de față, nu am scos nici un cuvînt, m-am gîndit însă că mai bine aș intra în iad decît să mă întorc acolo. Dar Ghedeon voia cu tot dinadinsul să stăm de vorbă, acum cît era încă aici, în vacanță, înainte de a se întoarce da Sarn și a fi prins din nou de tăcerea de acolo. Ori cît ar părea de ciudat, însă la Sarn nu puteai să-ți deschizi inima. Nu am știut niciodată dacă asta se datora copacilor mari, plîngăreți, înțepenirii ce te cuprindea pînă în măduva oaselor pe care ți-o dădea apropierea apei, sau casei noastre atît de vechi, pline de amintirile unor oameni de demult duși, ori unei presimțiri ce parcă plutea în aer. Așa că Ghedeon își păstra întotdeauna gîndurile numai pentru el și le întorcea și le învîrtea în mintea lui, de parc-ar fi fost un bulgăre de zăpadă, pînă cînd bulgărele de zăpadă s-ar fi făcut atît de greu incit nici șase oameni nu l-ar fi putut urni și atît de mare încît ar fi putut prinde cu totul înăuntru pe unul dintre ei. Am ajuns la o poartă și apoi am intrat pe o alee pietruită, la capătul celălalt era încă o poartă tare mîndră cu stîlpi înalți deasupra cărora se aflau niște ghiulele mari. De acolo se tăia o alee largă străjuită de straturi de flori bine întreținute.

Am rămas şi am tot privit prin poarta de fier dantelat la casa aceea care Ghedeon spunea că avea să fie a noastră. Nu prea veche, fusese clădită după moartea reginei Ana, era o casă solidă şi mare, cu cîte patru ferestre de fiecare parte a intrării, înconjurată de un portal de piatră. Deasupra celor opt ferestre mai erau încă alte opt şi apoi veneau un şir de ferestruici chiar sub acoperiş, despre care Ghedeon zicea că erau de la camerele slujnicilor. În faţa uşii se aflau mai multe trepte şi un bloc de piatră pentru încălecat ; de o parte a casei se vedea grădina împrejmuită de ziduri şi un porumbar rotund.

Nu se zărea nici o lumină, în umbra copacilor nemişcaţi, iar întreaga clădire atît de liniştită şi întunecată avea o înfăţişare tristă.

— Mi-ar plăcea să văd o lumină, am zis eu.

— Doamne păzeşte, o lumină ? încă nu-i noapte acum, ce asta-i noapte ? La ce le-ar trebui lumină ? Menajera poate încă să toarcă foarte bine la lumina focului, iar bătrînul poate să stea la gura sobei şi să se gîndească la o lume mai bună fără să iroseasca un opaiţ şi mai puţin încă o luminare.

Ai fi zis că Ghedeon îşi şi luase pe seama-i conducerea casei şi nu am putut să mă stăpînesc să nu rîd.

— Văd că tare mai doreşti ca bătrînul să se gîndească la o lume mai bună, am spus eu.

— Da, dar nu prea curînd. Nu ar trebui ca bătrînul să se stingă mai înainte ca noi să fi adunat toţi banii. Şi asta o să fie cam în vreo zece ani de acum încolo.

— Atunci, bietul bătrîn trebuie să-şi comande coşciugul în zece ani ?

— Îţi ârde de glumă azi, Prue. Da, azi sau mîine va trebui totuşi să plece. Vom aştepta să ne vină sorocul.

— Nu-i străbunul domnişoarei Dorabella ?

• — Ba da.

— Nu o să aibă nevoie de casă pentru tînărul Camperdine ? ■87

— Doamne, Dumnezeule, bineînţeles că nu. El visează la un palat de episcop.

— Sau poate atunci pentru vărul lui ?

— Nici gînd, băiatul acela nu face mulţi purici într-un loc. Ştii, cînd o să moară bătrînul, casa o să se vîndă la licitaţie, iar noi trebuie să avem banii gata.

— Ah, ia te uită, o lumină, am şoptit eu.

• — Unde ai văzut-o ?

— Uite colo, la fereastra de jos, de lîngă grădină. O vedeam foarte bine, era o lumină palidă tre- cînd de la o fereastră la alta, mai întîi jos, apoi de-a lungul unei ferestre lungi ce părea să fi fost fereastra scării şi după aceea s-a ivit la etajul de sus. Se lumina cîte o fereastră, apoi se stingea şi iarăşi se lumina o alta. Acea lumină rătăcitoare te făcea să simţi o ciudată nelinişte. Nimic nu te linişteşte mai mult decît o lumină fixă, şi nimic nu-i mai trist decît o lumină care acum o vezi aprinsă, acum o vezi că se stinge în gol. Asta a ţinut destul de mult şi între timp s-a făcut şi mai frig. Nu se auzea nici un zgomot. Stăteam acolo asemenea unor cerşetori în faţa gardului, în timp ce acea lumină rătăcea de colo-colo, prin beznă. Apoi dintr-o dată s-a stins.
-— S-a stins, am spus. Oh, vai mie. . -— Şi ce-i cu asta ?
Aş fi vrut să o văd oprindu-se în spatele unei ferestre şi strălucind peste tot. Dar acum s-a stins.
Simţeam o asemenea durere, încît îmi frecam mîinile reci fără a putea totuşi spune ce mă necăjea atît.
— Era menajera care îşi căuta andrele sau bă- trînul Camperdine poate, care îşi căuta tabachera. Le-au găsit şi acum au stins lumina. Nu-i greu de ghicit.
-— Nu, nici gînd, băiatul meu. Era doar dragostea care încerca să se statornicească. Dar casa nu i-a îngăduit. Noaptea a cuprins totul. Nu se mai vede nici o lumină.
Şi apoi am început să plîng şi asta era o prostie. Ghedeon nu s-a supărat a?a cum m-am aşteptat, boii şi casa îl făcuseră să fie bine dispus. ' Te roade rău ceva, Prue, căci nu eşti din fire plîngăreaţă, mi-a spus Ghedeon, hai acum să bem ceaiul şi să-ţi spun toate ci te îmi umblă prin minte. Am multe de depănat, căci diavoliţa astta de Camperdine m-a făcut să-mi schimb gîn- duirile şi aş voi să ştii noile mele planuri cum le-ai ştiut şi pe cele vechi.
Am părăsit în tăcere poarta închisă lăsînd cele douăzeci şi patru de ferestre fără lumină şi copacii negri stînd acolo nemişcaţi în adîncul nopţii.

Capitolul III

„...SAU SĂ MORI CAZNINDU-TE"

Nu a fost chiar aşa de rău la han cum mă temeam. Bătrînii plecaseră cu vitele, iar fraţii Cam- perdine la vremea aceea erau la masă. De multe ori se întîmplă aşa te temi tare de ceva ; te pregăteşti să înfrunţi şas iacă," dintr-o dată, vezi că nu-i nimic. Hangiul şi cu

hangița sinchisin- du-se puțin de noi au trimis slujnica să ne poarte de grijă, asta era o biată făptură speriată, ca și Polly a morarului, de care nu aveam de ce să-mi fie frică. în toată sala nu ne aflam decît noi, căci oamenii, chiar și azi, iarna pleacă devreme acasă, de la tîrgul de la Lullingford, din cauza drumurilor proaste. Focul strălucitor și ceaiul aburind îmi făceau mare plăcere acum după ce privisem casa cu jalnica-i înfățișare și cu lumina-i moartă.
După puțin timp Ghedeon a prins a vorbi rar, foarte rar, de parcă fiecare cuvînt îl costa o avere.
— Ascultă, Prue, am o mulțime să-ți Spun și dacă nu vrem să ne prindă de-a binelea noaptea pe aici trebuie să încep de îndată. Știi că sînt tare aprins după Jancis.
— Da.
—■ Nu m-am gîndit că aș fi în stare să îndrăgesc o fată așa, Prue. Știe să te îmboldească rău de tot. Am avut în gînd doar să petrec și eu olecuță, dar nici de cum să merg mai departe. Nu mi-a trecut prin minte să mă însor cu ea, nici ibovnic să-i fiu. Am vrut să mă port cum se cuvine cu ea și atît timp cît ne vedeam duminica seara era bine — cînd nu sînt oprelişti nici sîn- gele nu se aprinde. Cum e o oprelişte, cum se înflăcărează sîngele. Pînă cînd bătrînul Beguildy a dat peste noi eram mulțumiți și nevinovați ca două garofițe pe aceeași tulpină.
— Tot așa sînteți și acum ? am întrebat eu.
— Da.
S-a uitat la mine ciudat o clipită și apoi a spus :
— Prue a noastră are un simț mai mult.
— Nu, doar o picătură de bun simț.
— De cînd bătrînul m-a trimis la plimbare am început să jinduiesc după Jancis tot atît de mult ca după casă și câștiguri și cîte și mai cîte.
— Nu cumva mai mult chiar ? • — Nu, Doamne ferește.
— Atunci nu o iubești pe Jancis cu tot dinadînsul, Ghedeon. Tu vrei să-ți astîmperi poftele trupești, de aceea jinduiești după trupul ei.
— Doamne Sfinte ! Parcă aș auzi o predică a preotului. Iată ce fac cărțile dintr-o muiere.
A rîs olecuță cam stînjenit și a început să-și înfunde pipa cu tutun. Știam însă că de aveam oarecare înțelepciune în mine asta nu-mi venea din cărți ci din liniștea podului.

— Cuvinte mari sau nu, lucrurile nu se schimbă. Vreau fata şi pace. Atît o doresc încît eram eît pe-aci să dau naibii toate, s-o iau la Sarn şi să-i cer maică-şi să ne facă un leagăn din papură aşa cum ştie ea. Şi ca să-mi înfrîng ispita te-am adus aici să-ţi arăt casa, să mai vorbim despre unele şi altele. Şi să începem poate să cumpărăm cîte ceva pentru casă.

— Şi să-ţi faci inima şi mai de piatră.
— Hotărîsem să-ţi cer să mă înveţi şi pe mine buchiile. Asta mi-ar fi dat mai multă putere la alegeri şi aş fi putut fi tot atît de bine văzut ca să peţesc şi pe fata bătrînului *squire*.
— Domnişoara Dorabella ?
— Chiar ea. Căci mai la urma urmei ce poate da ea mai mult ca o altă femeie şi ce-i poate da un bărbat, chiar şi un domn, unei femei decît s-**o** lase cu un prunc în pîntece ?
— Taci, o să se audă pînă în bucătărie şi o să se înfurie din pricina grozăviilor pe care le spui.
— Spun doar adevăruri.
— Se poate, dar nu o să fie mai mulţumiţi din această pricină.
— Numai asta am în cap de cînd mi-a aruncat privirea aceea cutezătoare. M-a mîniat, dar şi tare mi-a plăcut. Şi m-am gîndit că aşa fiind aş putea să izbutesc să o dau uitării pe Jancis — căci sau trebuie să mă las de Jancis, sau să nu mă mai gîndesc de loc la cealaltă — şi atunci Jancis ar putea să intre în vorbă cu Sammy al dascălului.
— Asta o s-o dea gata şi apoi Sammy nu-i de însurat şi tot cetind atît din *Biblie* şi cărţile de rugăciune mai e pe deasupra şi puţin cam scrîntit.
— O ia el de i-o dau eu, cu toate toanele ei şi, mai fiind şi fata vrăjitorului, o să-l scoată din ţîţîni — am prins eiteodată cîte o privire în ochii lui Sammy. O s-o ia de nevastă şi o s-o îmblîn- zească — iată ce o să facă Sammy.
— Dar asta ar fi o cruzime prea mare din partea ta, Ghedeon.
— M-am gîndit cînd am plecat la tîrg că tare aş avea chef să i-o dau pe Jancis pe cap cum aş arunca o bucată de pîine lui Towser — căci trebuie să fie una ori alta. Şi în ziua în care o avea cîţiva ţînci în jurul ei o să se simtă mulţumită. Domnul să-i binecuvînteze, poate că o să aibă privirea răutăcioasă a lui Sammy şi gura o să le fie plină de versete chiar de la naştere şi n-ar avea de ce să-i fie teamă. Asta hotărîsem în sinea mea.
— Doamne Sfinte ! Ia te uită cît de atotputernic mai eşti ! am spus eu în glumă, deşi ştiam că de-şi pune ceva în cap aşa şi face. Ghedeon era un om tare, ceea ce e ca şi cum ai zice un om care nu prea mai are timp de bunătate, căci a fi buh înseamnă adesea a trebui să te abaţi de la calea pe care ai pornit. De

asta, de cîte ori mi se. povestește despre cutare sau cutare om mare mă întreb în sinea mea dacă a găsit răgaz să ajungă atît de sus, cine a fost oare lipsit de bucurie pentru ca el să se încununeze cu glorie ? Cîți bătrîni sau copii au fost striviți de roțile caleștii lui ? La ce nunți nu au răsunat cîntecele lui și cîți îndureați au rămas lipsiți de mîngîierea lui ?

— Dar acum, a spus Ghedeon, sînt hotărît și nu mă mai schimb. Nu mă las nici de Jancis, nici de casa de la Lullingford. O să le am pe amîn- două, și o s-o duc pe Jancis într-o rochie de o să stea singură în picioare, cu umerii și pieptul gol așa cum poartă doamnele cele mari, la balul visătorilor, în fața domnișoarei Dorabella. Și nu numai atît, cînd tu și Jancis o să fiți acolo în casa cea mare și oamenii cei mari din împrejurimi o să vină să vă facă vizite în caleștile lor...

— Și mama ! Ai uitat-o pe mama ?

— Iar eu o să fiu un om de vază, mai de vază decît bătrînul *squire* de acum și cum o să fiu încă în putere la vremea aceea...

S-a oprit și a rămas pe gînduri un timp. • — Ei bine, Ghedeon, ce o să faci atunci ?

— Ei bine, atunci de o să-mi iasă în cale Dorabella Camperdine cu ochii ei negri și focoși, zîmbind cu buzele acelea roșii așa cum am vă- zut-o mai adineauri — să ia seama. A mea o să fie, așa, fără cununie — ca să-mi plătească toate cîte ne-a spus azi. Cînd biata copilă a vrăjitorului o să fie nevasta mea cu cununie — apoi din fata nobilului o să fac o țiitoare.

Rostind cuvintele acestea, a izbit o dată atît de puternic cu pumnul în masă încît halba de bere s-a rostogolit pe jos.

— De ești atît de hotărît, băiatul meu, o să fie multe halbe de bere răsturnate.

— Vorbești ca o bătrînă, Prue. Sînt așa cum m-a lăsat Domnul. N-am ce să fac.

Parcă îl aud și acum pe Ghedeon rostind cuvintele acestea cu un sunet în glas aspru și neașteptat în care se putea desluși și o urmă de mîhnire. Ai fi zis că ar fi dat orice să fie ceea ce nu ar fi putut niciodată să fie, ca și cum atunci, în clipele acelea, sufletu-i — departe de Sarn și de orice înrîurire pe care locul o avea asupra sa, ■— s-ar fi luptat din răsputeri să se descătușeze. Poate că ați văzut cîndva cum o libelulă .ieșind din gogoașă, se căznește, se învîrtește atît —

de-ai zice că are de gînd să-şi dea duhul şi mi-a fost dat să văd unele care în agonia lor făceau salturi ca de acrobaţi. Ca să fie slobode trebuie să treacă prin toate astea — e o durere ca şi aceea a naşterii ce-ţi face rău cînd o priveşti. Dar pe Ghedeon al nostru îţi făcea şi mai rău să-l vezi. Stătea aşa acolo lîngă focul îmbietor cu berea vărsată la picioarele lui pe dalele de piatră de parcă era sînge negru. Şi mai bine de o oră nu

9 - Nfeprețuita otravă (SARN) a scos un cuvînt, am ştiut că atît a cam stat în starea asta, căci am auzit-o pe hangiţă strigîndu-i fetei să iuţească focul şi să întoarcă frigarea, căci se apropia vremea cinei." Apoi din nou totul s-a liniştit şi am rămas aşa cu braţele încrucişate pe piept zărind uneori, cînd vreo flacără zvîcnea mai tare, chipul întunecat al lui Ghedeon. Nu scoteam nici un zgomot, eram tot atît de tăcută ca şi o mierlă iarna. Mi se părea că asupra lui se întindea mîna Atotputernicului, luptînd să-l facă să fie altfel decît era, decît îl făcuse tata şi bunicul şi toţi strămoşii noştri de la acel Timotei care purtase fulgerele în sîngele lui. În mintea mea vedeam casa cea nouă de la Lullingford, cu lumina rătăcitoare, voind parcă să se oprească într-un loc din care să nu se mai clintească. Doream cu tot dinadinsul să-i meargă bine lui Ghedeon, să o aibă pe Jancis nu din răzbunare, ci din dragoste, nu pentru ca să-şi astîmpere pofte- le-i trupeşti, ci pentru că era lumina ochilor lui, mireasa lui iubită. Tare aş mai fi vrut să-l văcl gîndindu-se şi la mama şi la mine, aşa ca să nu mai fiu roaba sau cîinele lui.

După un timp îndelungat a'm auzit în cealaltă încăpere o voce întrebînd :

— S-a terminat ? şi o altă voce a răspuns :

— Da, totul e gata. Deşi ştiam că nu era vorba decît de cină, acele cuvinte mi s-au părut că poartă în ele ceva de nezdruncinat.

Ghedeon s-a mişcat şi l-am auzit murmurînd :

— „...Sau să mori c-ăznitidu-te".

Şi am ştiut atunci că noi toţi, Ghedeon, mama, eu, iar acum şi Jancis ne înhămasem să pornim "la un drum lung în beznă.

Am ieşit afară, am înşeuat caii şi am plecat spre casă printr-o lume ce părea tare ca şi o stîncă, mînînd boii înaintea noastră. Ghedeon amuţise din95 nou. Ziua noastră de sărbătoare se terminase. Bălţile de pe drum erau atît de, îngheţate încît nici nu mai pîrîiau cîncl călcăi, se făcuseră tot aşa de tari ca

oțelul, iar tufele de pe margini erau la fel de țepene ca și grilajul de fier al casei de la Lullingford. Am ajuns pe malurile Șamului pe la miezul nopții — apa înghețase mai tare ca dimineața, iar frunzele nuferilor erau prinse sub gheață.

— A fost o zi foarte costisitoare, mi-a spus Ghedeon, nădăjduiesc că ești mulțumită.

Știam ce însemna pentru el să cheltuiască. De obicei cînd mergeam la tîrg luam hrană la desagă o bucată de pîine și beam o dușcă de apă. Așa că, uitînd de bătrîni și de domnișoara Do- rabella i-am spus :

— Da, a fost grozav, băiatule, și îți mulțumesc din inimă.

— Te învoiești la toate ?

— Oare nu am jurat ?

■ — Nu știai de Jancis pe atunci.

— Mă învoiesc și cu Jancis. Dar tot una ar fi chiar de nu m-aș învoi.

— Nu, dacă te-ai împotrivi să lucrezi.

Și dintr-o dată din cerul abia luminat de lună s-a auzit un ușor fluierat.

-- Auzi ? m-a întrebat el. Cei șapte fluierari.

Fiindu-mi tare frică de păsărelele astea ca niște strigoi, m-am grăbit să spun că o fi poate vreo coțofană pe care am speriat-o.

— Nu, a răspuns Ghedeon, fără îndoială că sînt cei șapte fluierari. Prevestesc întîmplări rele.

Era un lucru curios să-l auzi pe Ghedeon vorbind așa, căci el tot timpul rîdea de senine și prevestiri și mai tîrziu, pe cînd eram în podul meu, m-am tot gîndit la asta.

Mama și cu Tivvy ne așteptau și pesemne că mama ne văzuse în frunzele de ceai înecați în Sarn. Cînd am intrat nici nu-i venea să-și creadă ochilor că sîntem aievea, căci a început să plîngă și să-și frece mîinile și tot spunea : „Nu sînt ei. Nu sînt decît niște năluci". Așa că a trebuit să-i dau din darurile de Crăciun pentru ca să-i mai alin durerea. Biata mama era ca un copil. Era atît de simplă, de încrezătoare, atît de fără apărare încît întotdeauna îmi spuneam că ar fi tare crud să o lovești căci ar fi ca și cum ai lovi un prunc în fașă sau un biet fluture de noapte zburînd în întuneric. Ce lucru urît, ce joc drăcesc — să înșeli, să-i fii potrivnic unui biet suflet atît de cuț>7 rat, ale cărui minute mici, tremurătoare, păreau că mereu înalță rugăciuni stăruitoare. '

— Vin să dorm cu tine, Prue, a spus Tivvy. Mă bucur, căci îngheți de te culci singur pe vremea asta atît de geroasă. S-a uitat pieziș la Ghe- deon și am putut să deslușesc că o rodea gelozia din pricina lui Jancis. Și Ghedeon, într-adevăr era un băiat tare chipeș, cu fața roșie înghețată și cu ochii strălucind de toate întîmplările zilei. Nu ar fi avut decît să facă un semn și Tivvy l-ar fi urmat cu ochii închiși. Dar nu era dintre cei care se schimbă ușor. Hotărîrea lui era luată, sau Jancis sau nimeni. Nu voiam să dorm cu Tivvy în pat, căci știam că sforăie și se învîrte în somn. Am așteptat să adoarmă și apoi am luat opaițul și blana tatei care mă acoperea din cap pînă în cîlcîie și m-am dus în pod. Asta era obiceiul meu ori de cîte ori aveam o durere sau o bucurie, mă duceam sus în pod și acolo prindeam a scrie în caietul meu. Și aveam de asemenea mare nevoie de pacea care domnea în pod după ce înghițisem o porție atît de amară din lumea din afara Sar- nului. Cum nu aveam nici un iubit aș fi vrut să pot iubi lumea întreagă sau cel puțin atît cît puteam cuprinde. Eram ca o fată care în ziua de întîi a lunii lui mai stă la răscrucea drumurilor să-i ațină calea cu un buchet de flori în mînă călărețului care ar trece și iată călărețul a trecut pe lîngă mine, dar nu s-a oprit, ci a mers mai departe, răsturnîndu-mă și lăsîndu-mă în noroi cu flori cu tot.

Capitolul IV

VIIAJITOEUL, DIN PLASH

Crăciunul a trecut fără ca nimic să ne turbure liniștea, decît doar că am tăiat un porc. Nimeni nu a pus piciorul de sărbători la noi, pentru că nimeni nu putea veni de nicăieri și nimeni nu avea de ce să vină. Mama nu se simțea bine; tușea și s-a văzut nevoită să stea în pat așa că pînă la Anul Nou n-am mai fost la lecție. Dară în ziua de Anul Nou m-am dus și pentru că întotdeauna voiam să plătesc mai întîi ce datoram am luat numaidecît boii și m-am pornit spre cîmpul pe care îl aram pentru Beguildy. Lui nu-i plăcea să are, așa că pentru fiecare lecție mă învoisem să-i întorc cîteva brazde. Puteam să ar tot atît de bine ca mulți bărbați, nu așa de bine însă ca Ghedeon. Frate-meu trăgea brazda cea mai dreaptă pe care am văzut-o vreodată. Orice lucru care era pe mîna lui Ghedeon era tare bine făcut. Tot ce făcea fie că se vedea sau 99 nu, fie că era săvîrșit o dată sau în fiecare zi, era așa de împlinit de ai fi zis că viața lui întreagă ținea de felul în care lucra atunci. Ghedeon nu făcea nimic de

mîntuială. Dacă strîngea finul în clăi care aveau curînd după aceea să fie încărcate, lucra cu atîta grijă de parcă ar fi avut să cîştige vreo medalie. Cînd era singur pe cimp şi tăia sau lega snopi, avînd doar martori numai norii mari şi pădurea învăluită în negura de vară, ai fi zis că e la un bîlci şi vrea să arate tuturor cît e de dibaci. Adesea îmi era milă de el, văzîndu-l cum nu-şi îngăduie nici un fel de odihnă. Uneori îmi închipuiam că o mulţime de oameni sînt adunaţi să-l privească lucrînd, vedeam parcă ţăranii din împrejurimi uitîndu-se minunaţi la el, arbitrul stînd în carul lui, sau umblînd de ici colo călare. Mi se părea că aud murmurul oamenilor cînd Ghedeon ar fi greşit-o, strigătele de ura, atunci cînd izbutea şi glasul arbitrului răsunînd tare :
„Îi dau premiul întîi lui Ghedeon Sarn pentru arat, secerat şi legat".
Mai apoi, parcă mă trezeam din visarea mea şi atunci vedeam deasupra numai norii mari neclintiţi, tufele din jur, pajiştile pline de creţuşcă, pădurile şi dealurile şi aerul albăstrui în care cio- cirliile tremurau de ai fi crezut că sînt atîrnate de fire prinse de sus din bolta cerească, spunîn- du-şi viersul cu atîta foc de mai-mai să-şi rupă firele. Nu le păsa nici de cine ar fi cîştigat premiul, nici de cine ar fi cîntat cel mai bine sau mai tare, atît timp cît îşi aveau cuiburile, proviziile lor şi cîteva picături de rouă şi tot aerul din jur ca să poată cînta.
Astea toate îmi treceau prin minte, pe cînd aram cele cinci pogoane de la Plash acoperite ca de un linţoliu de promoroaeă, fără a fi însă prea tare pentru arat şi era atît de alb pămîntul încît boii albi păreau gălbui. Pe măsură ce brăzdarul înainta brazdele întoarse aveau o culoare roşiatică care strălucea tare. frumos, iară ciorile flă- mînde, bietele de ele, veneau după plug, călcînd cu un pas mîndru prin brazde.
Nu mult după aceea am văzut-o pe Janc-is fugind spre mine cu maică-sa, pline de nerăbdare să mă înştiinţeze de hotărîrea ei şi a lui Ghedeon de a se lua şi că Beguildy tare se înfuriase din pricina asta. Janc-is era cu adevărat frumoasă, ai fi zis o zînă cu faţa-i purpurie şi cîrlionţii aurii, maică-sa venea din urmă cu şorţul zburîndu-i în vînt tot atît de încărcată parcă de veşti ca şi una din acele vechi fregate franţuzeşti din legendă.

— Doar n-o să stăm să flămînzim aici ca nişte corbi, spuse ea, hai vino în casă să bei o cană de ceai,

Sarn mi-a adus o cutie mare de jumătate de kilogram, nici mai mult nici mai puțin.
Am ştiut atunci că tare trebuia să fi fost îndrăgostit Ghedeon dacă a adus mai mult decît un sfert ; dar n-am zis nimic, mi-am văzut mai departe de treabă, am terminat de arat şi apoi am scos boii de la jug.
— Putem sta tare bine la taclale, căci tata e în camera lui ocupat să o îngrijească pe PoJIv a morarului, spuse Jancis.
— Ce are ?
— Mai bine ai întreba ce nu are, a răspuns nevasta lui Beguildy. Mai întîi a avut tuse măgărească, iară acum are bube dulci. Mereu tot are cîte ceva. A pus-o să stea cu o funie de ceapă prăjită în jurul gîtului, pînă le-am pregătit am vărsat o groază de lacrimi. Să nu te măriți niciodată cu un vrăjitor, Prue. E aşa cum scrie la carte şi tare aş vrea să merg la biserică ca să aud acele •cuvinte : *„Mor în fiecare zi"*. Aşa-i jcînd eşti nevasta unui vrăjitor. Dacă nu-i ceapă e altceva. Mai-mai că mi-am frînt gîtul căutînd pe clopotele de la biserică licheni pentru plodul ăsta atunci cînd a avut vărsat, meşterul fiind prea leneş să se ducă singur să caute.
— Lasă, mamă, nu te mai necăji, după ce o să mă. mărit o să am eu grijă de tine, spuse Jancis.
.Atunci nu am putut să nu suspin gîndindu-mă cîte mai plănuiau cu toții şi cum se băteau în cap toate cele plănuite. Am dus boii în staul şi apoi m-am îndreptat spre casă. Acolo ardea un foc bun şi se simțea un miros de ceai tare plăcut. Cu toate că nu era frumos din partea mea, m-am bucurat olecuță ştiind că Polly e bolnavă, căci aşa Be- guildy avea să întîrzie mai mult ca să o lecuiască. Mama spunea întotdeauna că toți copii morarului erau bolnăvicioşi, pentru că zîna din apa de sub roata morii aruncase sorții asupra mamei lor înainte de a se naşte ei, dar Ghedeon zicea că era din pricină că se hrăneau cu făină din aceea prin care umblaseră guzganii, iară nevasta lui Be- guildy tot spunea că se datora faptului că-i trimitea să-i îngrijească Beguildy.
— Nişte pucioasă şi melasă, asta le-ar trebui şi mîncare bună. Dar la moară nu-i niciodată pîine bună, aşa după cum la o fermă nu găseşti pentru cei ai casei unt bun, căci toate costă scump şi cei ai casei trebuie să se mulțumească cu resturile, spuse ea.

Tocmai atunci şi-a vîrît nasul pe uşă Beguildy şi privind-o pe nevastă-sa cu un chip de parcă visa i-a spus :
— îmi trebuie unt de mai.
— Unt de mai ? ai putea tot atît de bine să ceri şi aur. Cum crezi că avem unt de mai, sau de iunie sau iulie, cînd vindem doar şi ultima bucăţică încă înainte de a-l scoate bine din putinei, iar noi mîncăm numai untură ?
— Trebuie numaidecît să am unt.de mai, căci de' nu, vraja nu iese, zise Beguildy cu un glas aspru.
— La ce-ţi trebuie ?
Ca să prăjesc scoarţă de copac pentru a lecui tuşea măgărească.
— Cît despre untul de mai sau de decembrie pe care o să-l găsească aici poate să şi moară de tuse măgărească ! strigă nevastă-sa.
La aceste cuvinte s-a auzit din camera vecină un răcnet ; era Polly care se şi credea moartă.
— Du-te şi mai citeşte prin cărţile tale şi vezi de caută leacuri care să fie mai la îndemînă, omule, am alte treburi mai bune de făcut decît să mă ţin de vrăjile tale.
— îţi pierzi capul, femeie. O şi vezi pe Jancis măritată şi cu prunc în pîntece, dăruindu-ţi repede un nepot. Dar să ştii că nu toate logodnele ajung la biserică şi nu toate inelele înseamnă cununie, iar nu toţi mirii îşi iau miresele, căsătoria asta nu-mi place. Bătrînul Sarn îmi cere şi acum galbenul pe care i-l datoram, cu toate că de acum înainte e acolo unde nu mai are ce face cu banii. Şi ţi-o spun din nou, că .Sarn cel tînăr e născut sub zodia celor trei parale şi niciodată nu o. să aibă bani. Ş-apoi mai doarme şi pe burtă, ăsta e semn că o să se înece într-o bună zi. Fata mea nu-i pentru Sarn. Nu aveţi decît să poftiţi oamenii la clacă pentru nuntă, nu aveţi decît să călcaţi peste mine şi peste dorinţele mele, foarte bine, dar eu voi un peţitor mai sus-pus. Pe cinstea mea, ia te uită, e tot atît de albă şi frumoasă ca o doamnă şi tot atît de sănătoasă ca un cartof din cei de soi bun ! Şi nu-i domn sau mărime care nu ar voi să stea alăturea de ea în aşternut.
— Dar nu să se căsătorească cu ea, răspunse nevastă-sa.
— Nu-i bai dacă nu se însoară, căci plăteşte bani grei.

Atunci Jancis s-a pus pe plîns mai rău decît Polly. Beguildy s-a dus înapoi în camera lui, iară noi am căutat să o alinăm pe biata copilă. Aşezate în jurul vetrei, în timp ce ne sorbeam ceaiul am pus toate la cale. Aşa am hotărît că eu aveam să scriu invitaţiile pentru clacа nunţii.

— Să facem şi un joc de cărţi pe prăjituri. Putem strînge bani buni cu aşa ceva, a zis nevasta lui Beguildy. Şi ţesătorul o să vină şi o să stea vreo trei zile ca să ţeasă tot ce am tors noi...

Jancis a prins a bate din palme.

— Oh, am auzit-o spunînd, îmi plac atît petrecerile frumoase !

— Dar mie !

— Jocul pe prăjituri o să fie cel mai minunat lucru. Oh, cît îl iubesc pe Ghedeon pentru că m-a cerut de nevastă !

în timp ce tot sporovăiam noi aşa o auzeam pe biata Polly în camera de alăturea tuşind şi sughi- ţînd îngrozitor, iar Beguildy strigînd :

— Taci o dată, nu mai face atît tărăboi, la naiba, ei, lua-te-ar dracu. Eşti doară lecuită.

Mai apoi Jancis şi cu maică-sa m-au rugat să le seri ıı un model de invitaţie, ca să vadă cum arată. Le-am făcut pe plac şi amîndouă au fost tare încîntate privind cele scrise, cu toate că habar n-aveau să citească o iotă, tot aşa după cum doi fluturi nu sînt în stare să citească ce-i scriş pe bornele de la marginea drumului.

— Scrie acolo, zise ea, că Jancis, singura fiică a lui Felix Beguildy şi a soţiei sale Hepzibah este promisă şi logodită cu Ghedeon Sarn, fermier, cu domiciliul pe pămîntul său de la Sarn. Scrie că se vor căsători cît de curînd şi că Jancis poftește pe toţi la o clacă de nuntă.

— Şi mai scrie, încă, spuse Beguildy care şi-a vîrît tocmai atunci capul pe uşă, că sînteţi nişte nebune toate şi că asemenea căsătorie nu va avea loc dec-ît atunci cînd lacul Sarn o să intre sub pămîntul de unde a ieşit, căci mi s-a arătat în globul meu de sticlă un tînăr trecînd călare prin aceste meleaguri cu buzunarele pline de galbeni.

După ce Polly a plecat tuşind mai rău ca ori- cînd, îndreptîndu-mă spre cealaltă cameră pentru lecţie, am bătut-o uşurel pe Jancis cu mîna pe umăr, căci îmi era tare milă de biata copiliţă. Atunci semăna mai mult *ta* niciodată cu o floare de măcieş pe o zi plioioasă şi rece.

— Ia spune, ai arat o bucată frumuşică, nu-i aşa, ia spune ? mă întrebă Beguildy.

— Im, da.

— Ce să te învăţ azi ?

— Dictează-mi : *„Căsătoriile sînt scrise în ceruri"* şi *„Ceea ce Domnul a legat omul să nu dezlege".*

A lăsat să se audă un murmur.

— Fată isteaţă ! Fată isteaţă ! Dar să nu crezi că mă duci. Scrie mai bine : *„Nu te amesteca în lucrurile cele serioase".* Crezi oare că un vrăjitor care ştie toate cele c-îte privesc pe toţi din satul lui, să nu ştie ce se cuvine mai bine pentru ai săi?

— Lasă, meştere, lucrurile aşa. La destule rele o să aibă de făcut faţă biata copilă, cum îi este soarta şi cu un om încăpăţînat ca Ghedeon. De ce te amesteci, poate că o să pricinuieşti asemenea rău de nu o să poţi să mai dregi nimic.

— Ajunge, ajunge, am spus cîte am avut de spus, nu mă mai bate mult la cap.

Deodată a atins uşurel pietrele lui cu ciocanul, semn că nu mai răbda nimic. Şi auzind notele împrăştiindu-se în aer, am ştiut că nu mai trebuia să mai suflu nici un cuvînt. Căci aşa după cum în această muzică scoasă din pietre nu găseai nici urmă de dulceaţă, cum afli în sunetele harpei sau ale viorii, tot aşa nu puteai întîlni urmă de bunătate în inima lui. Pietricelele scoteau un sunet aspru pentru că erau nişte pietre mici. Beguildy nu avea

nici pomeneală de milă în inima lui, pentru că nu avea nici urmă de putere în el. Căci oamenii cei miloşi nu sînt nici femeile, nici cei slabi, ci tocmai bărbaţii cei mai tari şi mai stăpîni pe ei. Mulţi puteau să se lepede de milă, aşa după cum făcea fratele meu, Sarn. Dar în ciuda faptului acesta, într-o bună zi, o să simtă mila şi cu atît o să o simtă mai taie cu cît vor căuta să se lepede de ea mai cu înverşunare. Şi cîndva asta poate face ca omul să fie. cuprins de o atare durere încît să ajungă să-şi blesteme şi ceasul în care s-a născut.

Capitolul V

CLACA NUNTII

Pregătirile pentru petrecere au luat mult timp, mai ales că trebuiau tăcute şi „prăjiturile" pentru joc. Mulţi dintre cei habotnici ziceau că aşa ceva era un joc de noroc şi venea de la Diavol. Dar pentru noi, biete femei care ducem o viaţă alît de singuratică şi tristă, era un prilej de mare înveselim Pînă şi nevasta dascălului a spus că o să vină şi o s-o aducă şi pe Tivvy. A izbutit să hotărască pe gazdă să facă clacă într-o zi cînd dascălul era plecat cu preotul undeva departe, să judece pe o femeie care îşi înşelase bărbatul. Ştia bine că dascălul avea să rămînă acolo pînă în ultima clipă şi că nu avea să se întoarcă decît tîrziu în zori... Şi chiar de ar fi aflat de petrecerea lor s-ar fi mulţumit doar să mormăie oleacă, atît ar fi fost de fericit pentru că putuse pedepsi o vinovată.

Jocului nostru i se zicea „prăjiturile" pentru că jucam cărţi pe prăjituri. Ca să spun adevărul, era un jec de noroc în toată legea. Femeia care făcea serbarea pregătea un cuptor de prăjituri „sau de pişcoturi cu şafran, pe care le vindea musafirilor pentru un *penny* bucata şi le jucau la cărţi. Cine pierdea trebuia să cumpere altele, iar cine cîştiga pleca cu un coş plin de prăjituri, sau de nu, le vindea femeilor care pierdeau cu doi *penny* bucata.

Mama chiar de ar fi fost legată, tot venea. Ghedeon ne-a făgăduit să vadă de treburile noastre în ziua aceea; aşa că am luat-o din loc, dis-de- dimineaţă. Aveam în faţa noastră o zi plină, dimineaţa toată trebuia să toarcem, iar după-amiază ne puneam pe jucat cărţi.

Era o dimineaţă frumoasă, plină de prospeţime, iar vîntul umed ne aducea miresmele clăilor de fîn. Nici un alt miros nu-ţi aminteşte atît de bine de vară în plină iarnă. Iar azi cînd simt această mireasmă văd în faţa ochilor valurile mari de iarbă strălucitoare

unduind ca o mătase verde, florile roşii ale trifoiului şi cristeii zburînd jos deasupra ierbii dese, întunecată de roua dimineţii. Dar în acea zi, prima amintire a fost a muncii pe care adunatul ierbii în clăi o cerea, al sudorii şi trudei noastre sub razele lunii, sculatul înainte de a se crăpa bine de zi, fără a fi putut avea măcar un vis, pentru a ne apuca din nou de trudit şi de asudat. Totuşi clăile miroseau tare bine, ca şi focul pe eare-l aprindea Ghedeon din buruieni şi bălării, ca şi grosul covor de frunze din pădure şi brazii în care ciripeau şi săreau păsărele.
Mama arăta bine cu boneta ei şi cu pelerina cu volănaşe tivite cu panglică, cu obrajii împurpuraţi, cu ochii ei căprui închis, vioi, ai fi zis că era o pasăre dintre cele strălucitoare. Ne luasem numai roţile cele mici de tors căci aveam să toar- cem cînepă şi în şi nu lînă, aşa că erau uşor de purtat. Iazul, în spre nord, era încă îngheţat şi, cu toate că ne aflam abia în februarie, se simţea parcă apropierea primăverii, cînd vedeai zborul de împerechere al lişiţelor şi cum ciorile alergau grăbite încolo şi încoace, făcîndu-şi cuiburile. De pe arbuştii de caprifoi se slobozeau parcă limbi verzi, de mă făceau să mă gîndesc la limbile de foc căzute o dată din ceruri. Frunzele acelea verzi, cu vîrfurile lor pline de viaţă, care dădeau atît de repede în timpul ăsta al amorţirii, mă bucurau mult mai mult cînd le vedeam decît toate florile de caprifoi în plină vară.
Cînd am trecut prin stejăriş, mama îşi mîngîia cu grijă mitenele, zicînd :
— Azi nu mai păzesc porci, azi sînt şi eu o doamnă.
— Nici vorbă. Nimeni nu poate tăgădui că eşti o doamnă, i-am spus eu, tare bucuroasă că o văd mulţumită. Am mai adăugat că va cîştiga o mulţime de plăcinte, îndeajuns ca să ne hrănească o săptămînă de nouă zile.
— Ce gîndeşti, copila mea, oare Jancis o să-mi fie o fiică bună ?
— Nu mă îndoiesc deloc, mamă, i-am răspuns.
•— O să mă lase să stau tot acolo, la locul meu lîngă foc şi o să-mi vorbească cu blîndeţe ?
— Nu-ţi face sînge rău pentru asta de pe acum, o. să treacă timp destul pînă eînd Ghedeon şi Jancis o

să-şi pună pirostriile pe cap.

— Aş voi să fie fără zăbavă, tare mi-ar plăcea să mă văd bunică, Prue. Crezi oare că pruncul o să-i semene ei ori lui Ghedeon ?

I-am răspuns că nefiind înzestrată cu un al şaselea simţ, nu puteam să-i spun cum o să fie, dar gîndesc că o să fie bucăţică ruptă din tată-său.

— Bine ar fi, bine ar fi. Ar fi tare bine să semene cu noi decît cu neamul lui Beguildy. Nu-i bine pentru un prunc să aibă un bunic păgîn...

— Beguildy nu-i nici rău, nici bun, e ca una din acele găoace goală pe dinăuntru, împodobită cu mîndre înflorituri pe dinafară, am adăugat eu.

— Aş fi bucuroasă să-l ştiu plecat azi.

Nevasta lui Beguildy îi trimisese vorbă verei ei de la Lullingford să-l cheme în acea zi să-l îngrijească pe bărbatu-său pe care îl dureau dinţii. Ziceau că îi scosese un dinte veterinarul şi dintele ţinea atît de tare, încît veterinarul care era un om tare aprig la mînie, trăgîndu-i-l, îi zdruncinase pe toţi ccilalţi. Nenorocitul de el, aşa îl dureau dinţii, că urla tot timpul, iară lui Beguildy grozav îi plăcea să se ducă să-l lecuiască. Era foarte mîndru de vraja lui care începea cam aşa:

„Petrică aşezat pe o lespede tare mai plingea"

şi o tot repeta de atîtea ori, încît, pînă la urmă, cel bolnav începea să strige îndurare. Atunci, îi punea o cataplasmă cu sare fierbinte. Fie că era din cauza sării sau a vrăjii, dintr-o dată bolnavul se simţea lecuit de parcă i-ar fi luat durerea cu mîna.

— O să-l ţină tîrziu acolo, ca să nu vină cumva să ne strice voia noastră bună, zise mama bătînd din palme, ca un copil.

Cînd am ajuns pe cîmp, mi s-a părut, fără a şti de ce, că niciodată nu a fost o zi mai frumoasă. Grindurile dinspre Lullingford erau tot atît de albastre, ca şi cerul unei zile de vară, un albastru tare adînc şi plin de făgăduieli, iar natura de jur împrejur era încărcată de o asemenea bogăţie, încît îi dădea o înfăţişare de măreţie, aşa cum zicea preotul nostru. Jur împrejur se vedeau ogoarele purpurii, miriştea aurită de razele soarelui, mai departe lacul Plash de un albastru cristalin, şi în vale se zărea acoperişul roş al morii. Ierburile erau de un verde plin de lumină, de ai fi zis că sînt vitraliile bisericilor sau verdele colinei îndepărtate, unde nu creşte nici o iarbă decît trifoiul Calvarului. Chiar o zi dintre cele mai strălucitoare de vară cu greu poate fi asemuită cu O zi ca aceasta, în

care zăpada abia s-a dus, apa a prins a se slobozi din
gheţuri şi totul sclipeşte de-ţi ia ochii. Lumina vie a
focului ce se vedea prin ferestrele de la „Stone House"
vestea că acea zi nu era la fel cu toate celelalte. Jancis
a venit în fugă să ne deschidă şi s-a plecat sărutînd cu
multă drăgălăşenie mîna mamei. Nu sosiseră încă
decît nevasta morarului cu fiică-sa Polly. Ele erau
întotdeauna primele peste tot, căci spuneau că o oră
departe de casă era ca o oră în ceruri. Nu te lăsau să
afli nimic mai mult decît doar dacă le întrebai cu
stăruinţă. Dacă le întrebai de era din pricina mora-
rului, sau a apei sau mai ştiu eu ce, le auzeai răs-
punzînd : „Morarul". Dară dacă le întrebai ce era cu
morarul atunci răspundeau : .,Văzutu-l-aţi oare
cîndva zîmbind ? Cît despre rîs nici vorbă... Aşa era ;
aveau dreptate. Şi cum se mai şd bîlbîia nu puteai
zice că ar fi fost un tovarăş prea plăcut. Mergea vorba
că pentru a se răzbuna, o vrăjitoare din fundurile
apei, c-e-i fusese, cîndva iubită, îl blestemase, atunci
cînd s-a însurat, să amuţească. Nevastă-sa era o biată
făptură ca un vierme de făină, dar tare cumsecade.
Nevasta dascălului era întocmai opusul ei.
întotdeauna cînd o vedeam mă făceam că mă gîndesc
la caleştile acele mîn- dre, proaspăt vopsite, mari şi
încăpătoare purtate în galop pe drumul mare în
sunetul vesel şi puternic al goarnei. Straiele ei erau
tot atît de viu colorate ca şi penele sticletelui şi de
putea, niciodată nu şovăia să-şi mai pună vreun şal,
un gu- leraş, sau vreo agrafă. Purta atîtea fuste de te
întrebai cum de mai era în stare să meargă şi nu se
împiedica în ele. O dată Tivvy mi-a spus că dacă o
vedeai pe maică-sa dezbrăcîndu-se era ca şi cum ai fi
curăţit o ceapă foaie de foaie pînă la inimă. Tivvy nu
era o fată din cele care ar fi glumit sau ar fi brodat
vreo poveste, asta dovedea că într-adevăr aveai de ce
să te minunezi. De cîte ori o vedeam împreună cu
dascălul mi se părea că-i un caier mare de lînă
vopsită, iar el e o furcă subţire neagră în jurul căreia
avea să se răsucească lîna. După ce a venit şi ea cu
Tivvy eram opt şi roţile noastre de tors murmurau
plăcut în încăperea caldă, în timp ce noi tot flecăream.
Mai apoi a sosit şi nevasta văcarului din Plash cu cele
două fete ale ei atît de blajine şi liniştite cu toată
înălţimea lor. Oamenii vorbeau că în fiecare sîm- bătă
seară tatăl lor le punea la jug şi le bătea ca să nu uite
cum trebuie să se poarte. De îndată ce maica lor le-ar
fi rostit un cuvînt, amîndouă se ridicau în picioare şi

îşi aplecau gîtul lor lung ca două lebede blîndc. Al doisprezecelea oaspete a fost nevasta baciului, care locuia pe cîmpia mlăştinoasă de dincolo de Plash. Era o făptură tare ciudată, dar plăcută la vedere, încît lăsa gura apă bărbaţilor. Avea umeri căzuţi, în şolduri era îngustă, iar părul îi era în culoarea aripei mierlei. Ochii îi avea verzi, limpezi, şi la faţă era roşie ca o piersică coaptă şi părea că tot zîmbeşte în taină numai pentru ea, asemenea unei zîne. Umbla vorba, dară mai ştiu eu de era adevărat sau ba, că baciul nu plătea nici un ban pentru păşuni, care erau ale unui circiumar din Silverton, dară în fiecare an, în noaptea de Sînziene, Fele- na, nevaştă-sa, se urca sus pe deal şi petrecea acolo cu acel circiumar. Se mai auzeau şi alte istorisiri mei grozave încă despre ei. Cică ar fi fost văzută dănţuind goală puşcă la lumina lunii, în mijlocul unui cerc format din vite şi oi, iar o făptură păroasă cu nişte coarne mari de ţap, ce nu putea fi altul decît diavolul, ar fi fost văzut dănţuind cu ea, ţopăind şi schimonosindu-se, în timp ce animalele mugeau şi behăiau uşurel... Dară mie mi se părea că e o fiinţă tare plăcută la vedere şi dibace în toate cîte le făcea.

Am observat că nevasta văcarului nu voia ca fetele ei să toarcă împreună cu Felena. Ea era tare la locul ei şi ar fi chibzuit orice cuvînt şi niciodată nu ai fi auzit-o vorbind despre cele cîte se mai petreceau după nuntă pînă la botez, pre- făcîndu-se că nu ştie ce or fi putînd face tinerii în acest timp. Nevasta văcarului nu i-a spus nici un cuvînt, mama însă a fost aceea care cu bunătate i-a zis :

— Torci ca o zînă, copila mea.

— Nu-i altceva nimic de făcut colo sus la munte, răspunse Felena încetişor, decît să torci şi să tot torci dimineaţa, La amiază şi noaptea.

— În afară de noaptea de Sînziene, fata mea, grăi dintr-o dată nevasta dascălului, căci atunci am auzit că ai tare multe de trebăluit.

Felena s-a făcut roşie ca racul la faţă şi a lăsat capul în jos, iară dintr-o dată Moli şi Sukey, fetele văcarului, au izbucnit ca şi cum de ani şi ani ar fi voit să-şi dea drumul :

— O, lele Felena, este adevărat că te culci cu cîrciumarul în noaptea aceea şi că dănţuieşti goală ? N-am văzut vreodată o femeie atît de mîniată aşa cum a fost atunci nevasta văcarului.

— Sukey, Moli, strigă ea.

-— Mamă prea cinstită, au răspuns ele tare mirate.
— întindeţi mîinile, le spuse mama.
Apoi s-a aplecat şi şi-a scos sandala tare frumoasă, pe care o purta în cinstea acelei zile şi le-a pocnit pînă ce n-a mai putut, încît bietele de ele au început să urle cît le ţinea gura.
Mai tîrziu am aflat că una dintre ele s-a măritat cu un fost surugiu, iar alta a luat un fermier şi că au dus-o foarte bine amîndouă. Chiar de ar fi dus-o rău nu s-ar fi datorat faptului că nu au fost altoite la timp.
Şi-au văzut mai departe de tors tăcînd ca peştele. Gazda se amărîse, căci sărbătoarea începuse să fie cam jalnică. Ca să ne mai înveselim oleacă, am rugat-o pe Janc-is să cînte *Prundişul verde.* Am început atunci să cîntăm cu toatele, pînă şi
Polly, deşi tuşea din cînd în cînd. Felena cînta cu o voce plină de prospeţime, nevasta dascălului avea o voce puternică, vocea mamei era tremurătoare, iară nevasta morarului cînta ca o pasăre ce ieşise atunci din colivie.
Toate aceste cîntece şi murmure făceau ca bucătăria să fie asemenea unui pom plin de grauri. Se apropia ora să ne oprim din tors cînd mama a ■ întrebat dacă nu am putea să cîntăm *Domnul e păstorul meu,* iar mai apoi eu am cerut să cîntăm :
„Dusu-m-a în casa de ospăt,
Şi iubirea sa a fost o flamură preste mine"
Şi tocmai cînd cîntam aceste cuvinte în şuieratul roţilor de tors, ce-ţi amintea strigătul bufniţelor, s-a auzit un pas repede afară, deodată uşa s-a deschis şi o boare de aer proaspăt a pătruns în casă, o dată cu o lungă rază de soare ce a ajuns pînă la mine-şi acolo în uşă stătea el privindu-ne.
„El", am spus ca şi cum l-aţi fi putut recunoaşte tot atît de bine ca şi mine pe nesfîrşitul cuprins al lumii. Stătea acolo în prag, iară atunci, văzîndu-l, m-am ridicat de pe scaunul meu din umbra aceea care mă tăinuia, de parcă ar fi fost oaspetele pe care-l aşteptam.

Capitolul VI

JOCUL CULORILOR .SCUMPE

Cum era ? Cu cine semăna ? Era bine făcut ? N-aş şti să spun. În dragoste nu vezi nimic, nici priviri, nici asemănări, nici trăsături. Cînd eşti o biată insectă în faţa luminii ochilor săi ai putea oare să spui cît e de[111] înalt, ce fel de păr are, dacă e brun sau blond ? Cînd Magdalena era la picioarele singurului om pe care l-a

iubit, dar care n-a iubit-o, ştia ea dacă fiul dulgherului avea trăsăturile maicii sale, dacă era înalt sau scund ? Cînd vom fi noi în faţa Domnului nostru şti-vom noi ce înfăţişare va avea Măria Sa ? Nu. Numai inimile noastre tremura-vor în lumină. N-aş putea să vi-l înfăţişez, dară aş putea să spun ce au făcut toate femeile cînd l-au văzut. Tivvy şi Polly au rămas cu gurile căscate de uimire, cu un deget pe buze. Moli şi Sukey s-au aplecat înainte, aşa cum te-ai apleca la flăcările focului iarna, ca să te încălzeşti, d.ar mama lor le-a tras lîngă ea plină de gelozie. Nevasta dascălului şi-a răsfirat volanele, în timp ce Jancis s-a îmbujorat la obraji şi a spus : „O !" dîndu-şi un eîrlionţ la o parte şi apoi a mai spun un „Oh !" Pe faţa mamei am văzut un zîmbet plin de bunăvoinţă, iară Felena... pe cinstea mea, ochii ei s-au agăţat de el aşa cum cucuveaua cafenie se repede asupra prăzii. Cît despre mine m-am aşezat în colţul meu îndepărtat şi simţeam că roi se muiaseră picioarele, cfici iată acolo se afla iubitul, domnul şi stăpînul meu, iar eu biata de mine aveam buză de iepure.
Întreaga încăpere era învăluită într-o mare tăcere, încît se putea auzi apa picurînd de pe acoperiş. Deodată a izbucnit în rîs, cu adevărat se vede că tare mai arătam caraghioase acolo, stînd nemişcate ca nişte şoricei, cînd trece pisica, amuţind cît ai clipi din ochi, cînd pînă atunci fusesem atît de zgomotoase. Şi-a scos pălăria, s-a aplecat şi l-am auzit grăind :

— Al dumneavoastră prea plecat servitor. Sînt ţesătorul, să nu vă fie cu supărare.
Să nu ne fie cu supărare ! Ca şi cum ar fi putut să ne fie cu supărare orice ar fi spus. Aşadar, el era ţesătorul ! Ei bine, ce-mi păsa... Ar fi putut tot atît de bine să fie însuşi împăratul din ţara zînelor sau chiar un ucigaş hăituit, pentru mine totuna era.
— Kester Woodseaves e numele meu, vă rog, spuse el cu un fel de veselie, amestecată cu oarecare batjocură în ea, privind pe nevasta dascălului, care era cea mai înaltă şi mai zdravănă dintre noi toate. Atunci gazda l-a dus lîngă foc şi i-a dat ceva de îmbucat şi de băut. Eu m-am ţinut c-it mai !a o parte.
— Vii de departe, meştere ? l-a întrebat Felena cu o voce mieroasă. Buzele ei erau cărnoase, roşii şi atrăgătoare, deşi lipsite de bunătate.
— De la Lullingford, nici prea departe nici prea de aproape, a răspuns ţesătorul, măsurînd-o cu privirea din cap pînă în picioare.
— Dacă am măsura calea după zborul corbilor e aproape spuse ea cu un glas rugător.
— Numai că noi nu sîntem corbi.
— Eu locuiesc colo sus pe munte, aşa că sînt mai aproape de Lullingford decît toată lumea de aici.
— O bună bucată de drum călare.
— Nu chiar aşa lungă, c în calea dumitale.
Mă gîndeam că tocmai spunea toate cîte aş fi voit să le spun şi eu.
— Pe cinstea mea, mă întreb de nu-i cumva şi în calea spre iad, răspunse el.
Amîndoi te făceau să te gîndeşti la doi luptători, dar noi nu pricepeam lupta lor.

— Oh, tare îmi pare bine că o să-mi ţeşi dumneata zestrea şi nu înlocuitorul cel uricios, spuse Jancis.
— Aşadar te căsătoreşti, copila mea ?
— Cu Ghedeon Sarn, meştere. II ştii pe Ghe- deon ?
— Am auzit vorbind u-se de el.
M-am întrebat în sinea mea ce o fi auzit vorbind u-se despre Ghedeon. Dintr-o dată ceea ce-mi stătea mai mult la inimă în clipa aceea era să-l placă pe Ghedeon, pe mama şi pe mine şi asta doream mai mult chiar decît doream să ajung să înţeleg cele scrise în evanghelii, care îmi erau greu de înţeles din cauza cuvintelor străine şi al felului întortocheat al povestirii. Mă străduisem mult să desluşesc acele pagini şi cu c-ît te stră- duieşti mai mult cu un lucru cu atît îl simţi mai aproape de sufletul tău. Mai mult ca orice aş fi voit să înţeleg sufletul lui Ioan, cel tot atît de însingurat pe insulița lui ca şi noi cei de la Sarn şi depănînd în mintea lui atîtea gînduri, în acelaşi timp, strălucitoare şi adinei. O fată ca Tivvy nu are niciodată nimic în cap, şi în curînd ajungi să te obosesti tot văzînd un ceaun gol; mama dacă avea două sau trei gînduri, iar Ghedeon doar două. Aşa că gîndurile lui Ioan mă atrăseseră cum nimeni nu o făcuse pînă atunci. Dar acum evangheliile nu erau nimic pe lîngă bunul plac al acestui nou venit.
— Oh, meştere Woodseaves, o să vii la nunta mea dacă Prue îţi scrie o invitaţie ? îl întrebă Jancis.
^— Poate că da, răspunse el privind-o pe nevasta lui Beguildy ca şi cum i-ar fi spus că poate să-l trimită la lucru, dacă ar fi găsit de cuviinţă.
Dară cine o fi acea Prue de poate să scrie invitaţii ?
Eram un lac de apă, dar tocmai cînd Jancis se pregătea să se repeadă să mă scoată din ascunzişul meu, Sukey şi Molì care niciodată nu erau în stare să stea liniştite mult timp, au început să-l întrebe :
— O să veniţi şi la nunţile noastre, meştere ?
Apoi au început să chicotească zgomotos, apropiindu-şi capetele, scuturîndu-şi cîrlionţii pe gî- turile lor lungi, îndoite. Pe urmă, punîndu-şi mîna pe gură au fugit spre el, una i-a şoptit ceva la o ureche, alta la cealaltă ureche, mai apoi s-au întors la locul lor cocoşate de rîş. Jancis, care era prin apropiere, a auzit-o pe Sukey murmurînd : „Tare mi-ar plăcea să-mi fie mire !" Nădăjduiam că maica lor nu a auzit nimic şi nu le va bate, căci mă scăpaseră de ruşinea

de a fi văzută. Nu voiam cu nici un preț să mă vadă, de frică că mi-ar fi aruncat o privire rece și plină de batjocură. Eram ca și narcisele care stau sub pămînt de teamă să nu dea peste un vînt rece de iarnă. Căci de ies prea repede, c-ăutînd soarele, tremură în bătaia vîntului aspru care le doboară și așa și-au pierdut locul călduros fără a întîlni încă vara.

— Ești oare căsătorit, meștere ? a întrebat Felena cu vocea tot atît de unduitoare ca șopîrla în iarbă.

— Nu, nicidecum.

— Logodit poate ?

— îmi vine să cred că ai fost cînd va judecător de instrucție și că-i împovărai pe bieții oameni cu fel de fel de întrebări mai înainte de a-i trimite la ocnă. '

f

Nici nu a ținut seama de spusele lui și a adău- gat:

— Nu ești de prin meleagurile noastre, vii de departe ?

— O, Doamne, Dumnezeule, ba da, e din locurile noastre, draga mea, ciripi mama ca o mică păsărică sărind pe o creangă. A fost doar la ucenicie și s-a întors acuma după ce i s-a înecat unchiul. Unchiul lui ne-a țesut straiele de doliu, după ce bietul meu bărbat a murit ca trăsnit, încălțat cu ciubotele de duminică, cînd roiseră albinele.

— Iară acum, după ce au murit unchiul și mătuşa dumitale, locuiești singur ? întrebă Jancis.

— Da și nu.

— Ai cumva o țiitoare ? se auzi din nou vocea Felenei.

— Toate gîndurile dumitale parcă ar fi înșirate pe un singur fir, știi una și bună.

Atunci, Sukey și Moli au început din nou 8

— Cine îți gătește ?

— Cine îți mătură ?

— Cine îți coase și cîrpește ?

— Cine îți împletește ciorapii ?

— Toate astea le fac singur, domnițelor și gîn- durile îmi țin tovărășie.

S-a uitat apoi de jur împrejur mulțumit și am văzut că-i părea bine că nici una dintre acele femei nu avea dreptul să-i păşească pragul casei.

—- Mulțumesc frumos, spuse el punînd pe masă strachina și cana. Şi acum, la lucru. Războiul e în pod, fireşte ?

— Da, merg să-ți arăt. Este și un pat acolo. Lucrul ajunge pentru două, trei zile. O să ai ce face, nu o să te plîngi că stai degeaba. O să vii să mănînci cu noi, căci nu avem petreceri în fiecare zi.
Cînd s-a întors stăpîna casei, toate gurile mergeau. Sukey și Moli se certau ca să hotărască care din ele i-ar fi turnat berea și care i-ar fi pregătit pipa dacă ar fi trebuit să-l servească. Ar fi rîs și curcile de le-ar fi auzit.
— E un flăcău chipeș, zise nevasta dascălului, și cu frică de Dumnezeu, sînt sigură, numai de l-ar lăsa muierile în pace.
Spunînd astea îi aruncă o privire plină de tîlc Felenei. Dară Felena părea că e pe altă lume.
— îmi place mult mai mult decît Ghedeon, Prue, deși Ghedeon e fratele tău, spuse Tivvy.
Atunci am auzit-o vorbind pentru prima oară pe nevasta morarului :
— E tare deosebit de bărbatul meu, atît cît poate fi un muritor deosebit de altul.
Asta era lauda mai mare pe care o putea aduce ea. Atunci Polly se puse pe tușit, de parcă ar fi vrut să arate că maică-sa avea dreptate. . — Ei, bine, timpul nu stă pe loc și o durere de dinți cît de mare ar fi ea se sfîrșește pînă în cele din urmă și parcă-1- văd pe bărbatul meu în- toreîndu-se acasă, așa că mai bine să ne apucăm de joc pînă nu vine el. Mulțumesc tare frumos pentru tors. Am tors, nu glumă, avem berechet să-i dăm de lucru flăcăului ăsta..
Apoi a scos o farfurie mare albastră plină cu plăcinte, pișcoturi cu safran și omuleți din turtă dulce, care aveau ochi din stafide din cele negre.
Sukey și Moli, văzînd astea toate au scos un strigăt de bucurie.
— Nici nu-mi pasă de toate celelalte eîte mai sînt acolo, dacă pot c-ișiiga un omuleț din turtă dulce, spuse Sukey.

— O să cîştig şase, zise Moli, şase omuleţi cu ochi din stafide pentru mine.
— Păi atunci o să-ţi trebuiască mai multă minte decît ai, căci nu ştiu alt joc mai greu decît jocul „Culorilor scumpe", spuse nevasta dascălului, continuînd apoi : L-am jucat la fiecare petrecere de c-ind eram o copiliţă şi sigur că şi maieă-ta l-a jucat de asemenea, ca şi mama Sarn şi morărița. Şi iacă, cu toate astea c un joc destul de greu şi pentru noi. Iară pentru cele care nu-l ştiu deloc, sau l-au jucat doar din c-ind în cînd, o să fie tare greu şi o să pierdeţi toate prăjiturile.
— Invaţă-le regulile, spuse gazda, tu doar ai cap. Deşi ea nu o spusese în glumă, nu m-am putut ţine de rîs, căci într-adevăr avea un cap tare frumos, să-l tot priveşti cu părul uns şi bine potrivit în cîrlionţi, zulufi şi şuviţe răsucite prinse cu pieptene mare şi tot felul de panglici, iar deasupra o bonetă din cele mari.
A pornit atunci dintr-un capăt în celălalt al bucătăriei ca o c-aleaşc-ă cu şase cai, apropiindu-se de foc şi a prins să ne tot spună cum se joacă jocul „Culorilor scumpe", cum se socotea, care era culoarea ce taie şi bate pe toate celelalte, cum trei cărţi la rînd făceau o terţă, iară patru erau de mare preţ şi puteai să schimbi cărţile, aşa de pildă pentru un doi luai un valet şi dacă nu aveai nici o carte, atunci se chema cuibarul cocoşului şi erai obligat să dai cîte o prăjitură tuturor.
— Nu pot să-mi amintesc nici un singur c-u- vînt măcar, spuse biata Tivvy.
— Nici eu, a zis şi Polly.
Aşa că s-au dat de o parte şi am rămas zece, dar pentru două mese ne trebuiau opt numai şi am zis atunci că eu ¡nu o să joc, dar Jasicis a spus :
— Cum ? tu eşti doar cea mai bună jucătoare dintre noi toate.
Atunci mama lui Sukey şi-a lui Moli a rînduit lucrurile, spunîndu-le :
— Ieşiţi, voi puteţi să vă jucaţi cu Polly şi Tivvy de-a baba-oarba. Dair să nu faceţi gălăgie.
Le-a podidit plînsul pe amindouă, căci doară voiau să cîştige prăjituri. Atunci maica lor le-a întrebat de li se făcuse cumva să mai ia cîte un pantof peste mîini, şi a
că nu alu mai cricnit. Şi apoi le-a cumpărat cîte un om de turtă dulce, promiţîndu-le mai mulţi la sfîrşit.

Felena s-a aşezat la aceeaşi masă cu mine, la drept vorbind nu era chiar o malsă, era o bancă pe care tăiau de obicei porcul şi peste care puseseră o scîndură şi o faţă de masă, căci în bucătărie se afla o singură masă.
-— Nici uneia dintre noi nu-i trebuie un bărbat de turtă dulce, nu-i' aşa, Prue Sarn ? mă întrebă ea. Şi pentru că sîntem prea vîrstnice pentru prăjituri, ce-ar fi dacă am juca pe inima ţesătorului ?
— Cum ţi-e voia, dar socot că n-are ce să ne privească nici pe una nici pe alta.
— Dar ce e cu tine, Prue Sarn, cînd eşti albă ca varul, cînd te faci roşie ca para focului şi cum îţi strălucesc ochii. Ce ai ?
Eram tare mîniată, dar pe de altă parte simţeam parcă o oarecare alinare văzînd că mă socotea la fel cu ea şi nu ca pe o nenorocită hărăzită pe veci să fie lipsită de dragoste. Se vede că fiind ea însăşi bănuită că dănţuia cu diavolul, mă privea ca pe o tovarăşă a ei, din cauza poveştilor de vrăjitorie care se spuneau pe socotela mea. Ajunseseră să tot îndruge despre mine că pe nopţile întunecoase fără lună mă prefăceam în iepure şi fugeam pe toate dealurile şi că treceam prin- tr-un loc tăinuit care se afla pe sub cimitir. Toate poveştile astea la început fuseseră spuse aşa doar în glumă, sau din simplă răutate ori ca să sperie ţîncii, dar mai apoi au început să capete viaţă pe acolo prin singurătatea vechilor case pline de scîrţîituri şi trosnituri în nopţile bîntuite de furtuni. Nimeni nu ar fi fost în stare să prezică ce ar fi ieşit pînă în cele din urmă din asemenea istorisiri şi nici cîte rele ar fi putut să pricinuiască. Nu-mi plăcea să aud numele lui pe buzele Fele- nei, căci iacă aşa dintr-o dată ajunsese pentru mine un nume de mare preţ. Şi mi s-a părut atunci şi aşa avea să fie întotdeauna, căci nu era dintre acei oameni despre care se poate vorbi cu uşurinţă. Privindu-l cu luare aminte de acolo din colţul meu întunecat, m-am gîndit că mînia sa trebuie să fi fost ca tunetul, cu toate că surîsui îi era asemenea unei zile de primăvară plină de o mireasmă caldă de micşunele.
Felena m-a tras la o parte.

>— E un om căruia nu i-am văzut încă asemănarea nici pe un drum, nici la tîrg, toţi ceilalţi sînt nişte

nătăfleţi pe lîngă el. Văzut-ai oare ce culoare au ochii lui ?
— Nu.
— Nici eu nu am putut desluşi. Pleoapele taie ochii ca o linie dreaptă, şi pupila e atît de mare încît nici un poţi să le vezi culoarea. Aş vrea să fiu aproape de el ca să pot afla.
Ochii ei verzi ca sticla au părut dintr-o dată ca învăluiţi într-o ceaţă şi parcă i se citi pe chip ceva ca o înfăţişare de sfîrşeală.
—- Pentru un asemenea om merită să joci, a spus ea apoi.
— Aşezaţi-vă la locurile voastre şi daţi cărţile pentru prima partidă de „Culori" a strigat nevasta dascălului.
în timp ce mă aşezam, întorceam în mintea mea cuvintele Felenei şi în adîncul sufletului meu mi-am spus :
„Asta nu-i om pentru care să pui rămăşaguri. Pentru un om ca el nu se pun rămăşaguri, ci merită să-ţi dai viaţa."
Gîndurile noastre s-au îndreptat toate spre joc, iar cele patru fete fiind trimise afară, asupra întregii încăperi se lăsă o tăcere ca de vis.
Le puteam auzi afară cum cîntau *Podul de orz: „Hai săriţi, jucaţi în voie, zboru-n slavă vi-l luaţi : Lămpile cinci s-or aprinde iute-n casă să-mi intraţi : Către zarea nesfîrşita larg .deschise porţi lăsaţi : Cînd pe-aici va trece craiul, voi cu toţi să-l admiraţi!"*
Dintr-o dată c-întecul nu s-a mai auzit şi m-am întrebat ce s-o fi putut întîmpla, ce puneau oare la cale. Dară eram ocupată voind să o bat pe Fe- lena la joc şi cum nevasta dascălului juca în partidă cu ea, iară tovarăşa mea era morăriţă, ştiam bine că aveam mult de furcă.
în cămin ardea lemn de brad şi focul răspîndea o aromă dulce, dînd o lumină caldă, îndestulătoare pentru jocul nostru. Flăcările luminau pereţii, oamenii din turtă dulce din farfuria albastră, pe Janc- is care era atît de frumoasă ca o podoabă de altar din aur vechi şi în timp ce în minte îmi răsunau cuvintele cîntecului de afară, mă lăsam pradă unor vedenii — visam cu ochii deschişi.
Se făcea că în jurul apelor învolburate ale Sar- nului se adunaseră mulţi oameni. Toţi erau îmbrăcaţi în straie de sărbătoare, dar chipurile lor erau pline de

răutate. Apoi, în mijlocul lor sosi un călăreț pe un cal mare, acesta avea chipul țesătorului. Din mijlocul mulțimii se desprinse o femeie. În jurul gîtului purta un șirag de mărgele verzi și ochii îi erau tot verzi și strălucitori. Prinse a striga : „Trupul meu, trupul meu pentru un galop pe șaua ta !" Dar acesta se îndepărta de ea și ochii îi erau ațintiți spre o altă femeie, care purta o rochie veche și ponosită de o culoare în- tunecată și care se ascundea pentru că avea o buză de iepure. Și călărețul s-a aplecat asupra ei și i-a spus :

— Cunoștința mea dragă ! și ea i-a dat o ramură de rozmarin, fără a scoate însă nici un cu- vînt și bănuia că va trece mai departe. Dar el a c-uprins-o în brațe și a ridicat-o sus în șa și a cuprins-o slrîns cu brațul drept pe după mijloc. Și apoi au plecat amîndoi, iar zgomotul mulțimii se auzea înăbușit, ca bîzîitul unor muște și nu se mai simțea nimic decît mirosul rozmarinului, razele calde ale soarelui și calul alerga înspre munte, acolo de unde vine boarea de dimineață.

— Doi pentru valetul de pică, strigă nevasta dascălului! E rîndul tău, Prue.

Mi-am strîns cît am putut mai tare picioarele sub bancă și m-am avîntat în joc cu îndîrjire. Și pot să spun că de fiecare dată morărița și cu mine am cîștigat mereu, chiar spre marea ei mirare, căci i se părea o adevărată neobrăzare ca ea să o bată pe nevasta dascălului.

— Ai jucat ca o diavoliță, Prue Sarn, spuse Felena.

Se făcuse tîrziu. Jancis a deschis ușa strigînd : „E vremea cinei" și cele patru fete de afară s-au repezit înăuntru. Mi se păreau niște copilițe cu toate că erau aproape de aceeași vîrstă cu mine. Și toate au povestit într-o suflare isprava lor, deși ar fi fost mai bine să o păstreze numai pentru ele.

— Am fost în pod.

— Ne-am așezat pe pat,

— Știe să fluiere ca sturzul.

— Țese tot atît de repede ca și un paianjen.

— Are straie verzi pentru zilele de sărbătoare și o *Biblie* cu poze și știe să citească.

— Are un ceas și o pipă cu inel de argint și a cîștigat medalia la luptele greco-romane de la Sil- verton.

— Nu poate suferi luptele cu taurii nici luptele cu cocoşi şi nici femeile -stricate.
— Îi place un cântecel şi îi place cîte un păhărel dar cu chibzuială şi îi mai place să dănţuiască pe pajişte şi să audă dăngănitul clopotelor.
— Are o grămadă de muşchi tari pe braţe, ca un bulgăre de zăpadă înghețat.
— L-am măsurat la uşa podului cu măsura lui, *cotul*, are vreo 3 coţi în înălţime iar la mijloc măsoară cam 1 cot.
— Are şi o pereche de botfori cu manşete, dar nu-i poartă prea des, i se par prea grozavi pentru el şi al naibii de greu de curăţat.
— El a zis *al naibii*, nu noi.
— Îi sînt dragi copiii şi cîinii şi viaţa tihnită.

— N-ar zice ba să se căsătorească, numai dacă ar găsi o femeie care să-i fie pe plac, dară pînă acum n-a găsit-o.
— Ochii îi sînt albaştri ca cerul, cît am putut vedea printre pleoape şi gene. ţTegrul din mijloc e atît de mare !
•— Şi de ar avea surori, tare i-ar place să fie prietene cu Sukey şi cu mine.
— Doamne păzeşte ! zise mama lui Sukey şi a lui Moli ducînd mîna spre pantof. Nici o mie de grauri prin trestii nu fac atît tărăboi. Mama fetelor tocmai cişţigase, din fericire pentru ele. '
•— Luaţi-vă numaidecît pelerinele, le porunci ea.
—. Cheamiă-l jos, Jancis, au început ele să se milogească.
Jancis l-a chemat la cină. Zgomotul bătătorului şi al pedalelor a încetat şi curînd s-a coborît. Sukey dădu fuga spre el şi-i puse ceva în mînă, apoi amîndouă au făCut o plecăciune grăind : „Mulţumim" şi au plecat după mama lor.
Dară Sukey şi-a mai băgat o dată capul pe uşă şi chicotind suflă în şoaptă :
— I-am dat omuleţul meu de turtă dulce.
— Afară, fetelor ! le strigă'mama şi au pornit-o cu un opaiţ să le lumineze calea şi un ciomag, de s-ar fi legat cineva de ele pe drum.
M-am dus în şopron, ca nu cumva Kester Wood-seaves să mă poată vedea, iară cînd m-am întors plecase din nou în pod. Felena a luat-o din loc mai devreme aruncîndu-i un zîmbet mieros şi spunîndu-i : -
— De-i veni pe la noi, meştere, o să te" învăţ povestea lui Adam şi a Evei.

Cele două femei de la moară nu prea se dădeau duse, dară pînă la urmă au plecat şi ne-am pregătit şi noi de drum. ,

— A fost o petrecere tare frumoasă şi am cîşti- gat o mulţime de prăjituri ca să-l plătesc pe ţesător ; şi noi am tors destul. O clacă, pentru nuntă îţi aduce mari economii. Acum poţi să-i spui fiului dumitale că o să fim gata cu mireasa, şi zestrea, cînd va voi să dea poruncă să facem patul.

Pe cînd ieşeam, tocmai se întorcea şi Beguildy, era puţin cu chef, dară nu beat, Ne-a spus că l-a întîlnit pe vărul domnişoarei Dorabella, care nu voia nicidecum să creadă că el, Beguildy, putea .s.\ o aducă pe Venus, aşa că l-a rugat să vină şi să vadă cu ochii lui.

— Venus ? Unde vrei să fie ? strigă nevastă-sa, cum o s-o faci să vină, dacă nu-i aici ?

Dară Beguildy s-a mulţumit să cînte : *„Petrică stătea şi tot plîngea".*

acompaniindu-se şontîc-şoutîc cu pietrele lui.

Capitolul VII „învăţătorul, !•: AICI"

— Ei bine, Sa'rn, spuse mama cînd ne-am întors, am tors o mulţime şi am petrecut tare bine, acum aşternuturile tale tocmai se ţes — sînt pe război. Ghedeon privi ruşinat, zicînd că o să mai treacă încă multe zile pînă cînd o avea destin bani pentru asta.

— Prue a noastră a cişţigat la joc.

— Da ? bravo ei !
Astea înțelegea și respecta tare mult și el, dat fiind că întotdeauna jinduia după cîștiguri.
—- Prăjituri să tot ajungă pentru o săptămînă de nouă zile, a adăugat mama.
Sigur că se gîndea la economiile pe care le putea face acum.
—- Nu, deloc, mamă, nu am jucat pentru ast a, am spus eu.
— Ei bine, atunci pentru ce ?
i. — Nu știu. Am vrut doar să am „Culorile scumpe", am spus mai apoi, așa, prostește.
— Dar la ce bun să le ai dacă nu cîștigi și prăjiturile ?
I-am răspuns că sigur nu sînt de nici un folos, dar cu toate astea voiam „Culorile scumpe".
— E somnoroasă, a zis Ghedeon, căci altminteri nu ar rosti vorbe fără noimă. Mai bine duceți-vă la culcare amîndouă.
— Nu trebuie să Tămîn să văd de miei ?
La vremea cînd oile fătau aveam obiceiul să stau de veghe o bună bucată din noapte, ca să poată și Ghedeon să se odihnească oleacă. Dar el mi-a răspuns că fiindcă avusesem o zi bună, era mai bine să o termin la fel, cu o noapte tot așa de bună.
— Am trîndăvit ziulica toată ca un domn mare, tot stînd pe aici pe lîngă casă, văzînd de unele și de altele.
în ciuda tuturor, Ghedeon era tare bun la inimă, iară dacă uita să fie blînd și cu luare aminte față de cei din jur,^asta se întîmpla doar pentru că nu-i trecea prin cap, ori că toate gîndurile lui erau ațintite numai și numai asupra treburilor ce le avea de împlinit.
Uneori, cînd vedea el singur că se dovedise a fi prea" aspru, era tare mihnit. Deși, la drept vorbind, lua aminte cam tîrziu.
— Hai, la culcare, Prue !
Marna mergea șontîc-șontîc sprijinindu-se în baston, de parcă ar fi fost un prihor șchiop.
—■ A fost o zi mare. O zi la care să te gîndești și despre care să tot vorbești mult timp. Nu am făcut nimic rău că ne-am dus, deși sîntem încă în hainele noastre de doliu, am fost acolo doar ca să dăm o mînă de ajutor. Nu putem fi învinuite, căci am făcut o faptă bună. Ce zici, Prue, m-am purtat bine?
■—• Oh, da, mamă, nimeni n-ar putea-o tăgădui.
— Oare am tors bine, fata mea ?

•— Ai tors cum nu se poate mai bine.
Aşa-i era felul, itare-i plăcea să se vadă lăudată de parcă ar fi fost un copilaş şi de îndată îţi şi cucerea inima, întocmai ca un copilaş.
— Şi ţesătorul ăsta e un flăcău atît de cumsecade şi chipeş că orice femeie ar vrea să-i fie fecior, Sarn.
— Cine, Woodseaves ?
i— Da.
-— E un luptător foarte bun, se zice, şi e un om tare învăţat pentru cei de o seamă cu noi. Bătrînul *squire* i-a oferit o slujbă la primărie, dar nu a voit să audă. A zis că vrea imai bine să muncească cu braţele şi că tare nu-i place politica, căci politica e toată o minciună şi el doreşte să rămînă departe de ea. „Mai de grabă ţes pînze- turi albe, decît minciuni negre'[1], a spus el, şi atunci bătrînul *squire* tare s-a miniat şi a tot viut să-l silească să plece de pe acolo, dară n-a avut încotro, că doară casa e a lui, rămasă de la unchiu- său.
Mama a voit să ştie dacă mi-a plăcut ţesătorul.
-— Socot că ţie, Prue, nu ţi-a plăcut deloc ţesătorul, căci am văzut că n-ai scos nici un cuvînt şi te-ai ascuns în spatele băncii.
— Dacă mi-a plăcut ţesătorul ? am întrebat eu.-.' Oh... dacă mi-a plăcut ?
— Prue, dormi de-a-n picioarele, spuse Ghe- deon. Hai, du-te la culcare, că nu o să fii bună de treabă mîine.
Dară la drept vorbind nu eram somnoroasă, ci foarte emoţionată. Căci e un lucru tare, tare ciudat, atunci c-înd „învăţătorul este aici" şi, ai p-ea să te duci întru întîmpinarea lui, să-i dai laptele cel mai curat, untul cel mai proaspăt, brînza cea mai grozavă, să te îmbraci cu rochia cea mai bună, cu un buchet de flori prinse în piept, să tot zîm- beşti la toate cîte îţi spune şi îţi cere... să nu fii în stare să faci nimic din toate astea pentru că eşti pocită la chip şi învinuită de vrăji.
„învăţătorul e aici şi te cheamă. învăţătorul e aici !"
Noaptea întreagă, sus în pod, mi-au răsunat în 'Urechi aceste cuvinte, triumfătoare, dar pline de amar. Iar cînd bezna de afară a început încetişor să se şteargă şi toate umbrele nopţii au prins a se strecura, uşurel din întuneric şi s-a crăpat de ziuă, iar cocoşul nostru a scos un cucurigu lung şi dulce, că doar începea primăvara, în urechile mele încă mai răsunau

aceste cuvinte pline de atîta blîndețe, dar și de un fior de spaimă :
„învățătorul e aici"
Și cuvintele astea aveau un asemenea murmur în "ele și era atît de sfîșietor acest murmur, încît lc-am scris în caietul meu. Din. c-îte am avut de gînd să scriu despre claca de nuntă și despre jocul „Culorilor scumpe" și despre venirea lui am scris puține. Totuși, cînd deschid caietul și ochii întîl- nesc cuvintele acelea scrise acolo, cu cele mai frumoase litere pe care le-am putut face, văd totul atît de limpede de parcă toate s-ar fi întîmplat
Am privit războiul și mi s-a părut că îl văd țesînd acolo. M-am uitat la caietul meu și m-am întrebat de poate el să scrie cu litere mari și mici, drepte și ronde, roșii și negre, de scrie oare simplu,"sau cu înflorituri. Și am fost tare sigură că poate să facă toate literele astea și chiar și altele.
Dimineața următoare, cînd am văzut-o pe Jancis fugind pe cărare, eram gata să o întreb : Ce face el, e bine ? Căci mi se păruse că de-a lungul nopții ar fi fQst cu putință să i se întîmple cîte și mai cîte. Dar n-am îndrăznit să spun decît atît :
-— Cînd pleacă țesătorul ?
— Oh, mîine, a .răspuns ea cu nepăsare.
Iară mai apoi s-a pus pe plîns și m-a rugat să o ajut, căci Beguildy era tare hotărît să o aduiră pe Vcnus cu orice preț ca să-l uluiască pe tînă- rul domnișor.
— Și eu trebuie să o fac pe Venus. Vai, Doamne! Doamne ! și asta trebuie să se întîmple poimîine. Sînt moartă de frică, Prue. Dacă o să afle Sarn că m-am arătat goală în lumina trandafirie, în fața unui bărbat străin, n-o să se mai uite la mine niciodată.
—- Asta-i sigur, am răspuns, căci îl cunoșteam tare bine pe Ghedeon.
— Și fără îndoială că o să afle.
— Gîndesc că da.
— Iară tata e ca nebun, ține morțiș la asta. A spus că tînărul domn Camperdine a ris în hohote și l-a bătut pe umăr făgăduindu-i cinci lire de va vedea pe Venus, oricine o fi ea. înțelegi, Prue, cinci lire. Iară cînd am zis că nu vreau să aud de așa ceva, tata m-a bătut. Și a mai spus că, de nu vreau, o să mă pună să muncesc la cîmp și o să mă snopească în bătaie în fiecare sîmbătă un an întreg. Oh, Prue, ce-i de făcut ?
-— Cum are de gînd să facă ?

— lată cum a plănuit : eu o să mă duc în pivniță, acolo sub camera lui, chepengul o să fie deschis, o să fiu legată pe sub brațe cu niște frânghii, prinse de un cîrlig de pe tavan. Mama o să fie și ea în pivniță să aprindă focul ca să iasă fumul și să mă lege cum trebuie. Tata din bucătărie o să 'tragă pe sub ușă frînghia, iară "eu o să vin încet în lumina roșietică. El zice că o să fie destul de întuneric, așa că nu o să mi se poată vedea fața, dar asta o spune așa ca să mă ducă pe mine. Dar Sarn nu o să înghită una ca asta.
— Nu. Tii tu oare mult la Ghedeon, Jancis ?
— Oh, da, țin !
— Îți aduci aminte de versetul ăsta : „învățătorul e aici".
— Din *Biblie ?* da, îmi aduc aminte.
<— Simți la fel pentru Ghedeon ? Cînd te gîn- deşti la Ghedeon, eşti tu oare cuprinsă de înfrigurare, simți aşa cum scrie acolo ?
Obrajii ei s-au împurpurat uşor, făcînd-o şi mai frumoasă.
—• Da, cu adevărat, Sarn e domnul şi stăpînul meu.
— Şi celălalt... pleacă mîine, spui ?
—■ Care celălalt ?
■— Meşterul Woodseaves.
— Oh, da, pleacă mîine.
— Bine, ascultă-mă Jancis, o să fac asta pentru tine.
— *Tu?*
Gura ei era atît de roşie şi de rotundă de mirare, încît tare aş fi bătut-o, biata copilă.
—• Da, eu. Ştiu, e de rîs să o fac eu pe Venus, am spus cu amărăciune.
-— Dar tata o să ştie.
-— Zici că o să fie în bucătărie.
— Şi tînărul domnişor ?
■— Spui că nu o să-ți vadă chipul. O să fie întuneric şi o să am grijă să mă întorc. Şi o să-mi acopăr capul cu marama mea de muslin în culoarea coacăzelor, ca să nu-mi zărească părul negru. Tînărul ăsta scârbos o să vadă ceea ce a venit să vadă, o femeie goală. Atunci o să plătească banii, iar tu o să fii liberă.
— Oh ! Prue, cît eşti de bună ! Ce mult te iubesc, draga mea Prue. O să-ți răsplătesc într-un fel sau altul. Din fericire asta nu o să-ți dăuneze ție cu nimic, tu n-o să ai niciodată un iubit...

Cît de cruzi pot fi oamenii, fără voia lor chiar, lată răsplata faptei mele bune. Cei care cred că faptele bune suit răsplătite se înşeală amarnic.
Aş fi fost în stare să o sugrum pentru cuvintele ei. De mîniată ce eram simţeam cum îmi zvîc- neşte sîngele în urechi.
-—- Pleacă acum, i-am spus. O să mai vorbim despre asta mîine. Piei din faţa ochilor mei cît mai repede.
Aruncîndu-mi o privire mirată şi speriată a luat-o la fugă.

Capitolul VIII

APARITIA VENEREI

Oamenii cu minte trebuie să sară peste capitolul ăsta. O să-l scurtez cît am să pot mai mult. Cînd a venit seara cu pricina şi m-am pornit mi s-a părut îngrozitor că aveam să mă arăt goală puşcă în faţa unui bărbat, Ştiam totuşi prea bine că domnişoara Dorabella şi alte mărite doamne îşi scoteau partea de sus a rochilor seara cînd se duceau la petreceri de rămmeau aproape goale şi nu le păsa de loc, dar femeile de teapa noastră au mai multă ruşine.
Cînd am intrat pe portiţa din spate a grădinii şi pe uşa de la subsol ca să nu fiu văzută, tremuram ca apucată de friguri şi numai mila pentru biata Jancis mi-a dat curaj să o duc pînă la capăt. Sus în casă, deasupsa capetelor noastre, Beguildy se tot foia de colo, colo, desehizînd chepengul şi pregătind cele trebuitoare. Mă gîndeam ce bătrîn prostănac era închipuindu-şi că poate cineva să creadă în toate şarlataniile lui. Nu mult după aceea am auzit copitele calului tînărului Camperdine, mai apoi un zgomot de paşi deasupra noastră, iară Beguildy a tras de frînghie ca să ne vestească că totul era gata.
Adesea e mai uşor să mori din dragoste decît să te faci de rîs din dragoste. Aste gînduri îmi ■umblau prin cap, în timp ce eram ridicată în camera întunecată învăluită într-un nor de fum care mă înăduşea şi căutam să ţiu mîinile. întinse ca să nu mă lovesc de gura pivniţei. Nu mai ştiam . dacă trebuia să rîd de toată această aiureală sau să plîng din pricina acestei amare comedii care mă umilea atît, căci iată-mă prelinzînd că eram nu numai cea mai frumoasă dintre femei, ba mai mult chiar dec-ît atît, o zeiţă, cînd biata de mine, aşa cum vă este ştiut, purtam pe chipul meu semnul blestemului.

întreaga încăpere era întunecată, abia puteam să desluşesc o făptură într-un colţ. În bucătărie Beguildy

cînta un fel de vrajă ciudată, afară se auzea calul tînărului *squire* mişcîndu-şi zăbala şi bătînd din copite.
În clipa în care tocmai mă ridicam peste gura pivniţei şi mă înfăţişam în lumina trandafirie, Camperdine se clinti de la locul lui şi întinse braţele, ca un copil care într-o cofetărie întinde mîi- nile spre cofeturi şi zaharicale. Dară ştiam că se legase prin jurămînt să nu se mişte. M-am gîndit atunci că trebuie să fie tare ciudat să treci aşa prin viaţă, şi bărbaţii să ridice mîinile spre tine într-o parte şi alta, iară tu şă fii mereu prăjitura din fereastră, jinduită de ochi lacomi. Dar dintr-o dată am auzit un zgomot în partea cealaltă a camerei-şi întoreînd capul abia m-am ţinut să nu scot un ţipăt, căci ce mi-au văzut ochii ? Kester Woodscaves era acolo.
Jucat-a oare soarta cuiva vreun renghi mai îngrozitor ? în faţa- mea se afla omul de care, dintre toţi oamenii de pe acest pămînt, doream să fug, pentru că prinsesem să-d iubesc şi nu voiam să-mi vadă nenorocirea. Iată-ratît de aproape încît dacă făcea doi paşi putea să mă atingă. Şi el ca şi tînă- rul *domnişor* s-a aplecat şi a scos un oftat prelung şi acum ştiu că în clipa aceea se trezise în el dorul de femeie. Tare m-am bucurat la gîndul că eu am fost aceea care l-am făcut să întindă braţele, căci în încăperea întunecoasă nu putea să vadă nenorocirea de care eram lovită, acolo nu vedea decît o femeie albă ca zăpada asemenea tuturor celorlalte femei. Adesea de atunci încoace m-am tot întrebat în sinea mea dacă tot aşa ar fi întins braţele de ar fi fost acolo în locul meu goală, răstignită, Jancis. Să fi fost oare numai o dorinţă a trupului, aşa cum se intîmplase la Camperdine, sau poate sufletul meu care se legase de al lui îl atrăgea, îl cuprindea, îi susţinea inima şi-i chema dragostea ? Am credinţa că sufletul are putere asupra trupului, îi dă viaţă şi îl acoperă cu un văl ce-l face să pară mai frumos decît este. Căci ce înseamnă oare carnea singură, despuiată de suflet ? Oricît ai privi-o nu poţi să simţi decît scîrbă. O poţi vedea pe butucul măcelarului tăiată, sau beată în şanţ, ori moartă în coşciug. Căci lumea toată e plină de carne, întocmai cum rafturile băcanului sînt pline de luminări în pragul iernii. Dar numai dacă iei una din acele luminări' şi o duci acasă şi o aprinzi, poate să îţi dea oarecare alinare. Am văzut întotdeauna că femeile cu obraji frumoşi, plini -şi sănătoşi, cu sinii

rotunzi şi bombaţi ca acea colină pe care dănţuia Felena, sînt lipsite de un suflet în stare să simtă bucuria şi durerea şi nu aceste femei sînt dintre cele care robesc bărbaţii. Dar cele care momesc bărbaţii cu duzinile, cu sutele, aşa ca o biserică luminată la vremea Paştelui, sînt de cele mai multe ori femei care nu se gîndesc la trupurile lor. ^

Pe lumea asta multe lucruri adevărate sînt tare •ciudate, dar nu-i mai puţin ciudat să vezi cum un bărbat poate fi cucerit de o femeie pocită şi blestemată, căreia i s-a spus : „Tu nu o să ai niciodată un iubit". În noaptea aceea doi bărbaţi ar fi fost gata să-mi fie iubiţi de aş fi voit numai. Văzînd umerii tînărului Camperdine încovoindu-se sub povara dorinţei, am înţeles atunci, pentru prima oară în viaţa mea, că oricum o fi fost chipul meu, trupul meu însă avea în el frumuseţe. Din creştet pînă în tălpi eram tot atît de bine făcută ca oricare femeie frumoasă. Sub lumina aceea roşiatică pielea mea era asemenea petalelor trandafirului, iară formele trupului meu erau tot atît de mlădioase, de ispititoare ca şi cele ale nimfelor.

Poate că n-aş fi fost chiar aşa de speriată jucînd această glumă nesăbuită în faţa unui străin, dară acum mă simţeam roşind din cap pînă în picioare deşi eram ca de gheaţă. Fiecare clipă mi se părea o veşnicie şi mi-era ruşine de mine văzîndu-mă aşa ca o trrfă. Dar în acelaşi timp simţeam un fel de bucurie înfăţişînd astfel corpul meu privirilor celui care de acum încolo avea să fie pentru totdeauna domnul şi stăpînul meu.

Mi-am lăsat mai tare marama pe faţă să pot privi mai bine acea făptură minunată. Căci cu adevărat, atunci ca şi azi, el era pentru mine o minune şi nu prin chipul, lui sau prin felul cum îi era vorba şi portul, ci prin acea forţă potolită pe care o avea în sinea sa,- prin toată acea putere adunată în făptura sa care-l făcea tot atît de temut, ca un munte uriaş ce se ridică spre cer, putere pe care nu erai în stare nici să o măsori, nici să ţi-o înfăţişezi, ci doar să o simţi.

Prin fumul ce se risipea uşor întrezăream chinul său însufleţit de dorinţa dragostei trupeşti (că m-a iubit sau nu mai tîrziu, nu o ştiu, dar atunci sînt sigură că m-a iubit) purtînd acel semn dureros ce poate fi văzut pe chipul bărbaţilor între clipa în care prinde a se iÿ35 pofta trupească şi aceea a împlinirii.

Sînt multe de scris despre această întîmplare, cu toate că nu am rămas în cameră decît atît timp cît nevasta lui Beguildy a numărat pînă la 60. Beguildy se temea că dacă ar ține mai mult ar putea să-i fie dată pe față șmecheria, netrecîndu-i măcar cît de puțin prin minte, biet prostănac, că nici unul dintre ei nu credea măcar un cuvînt din toate născocirile lui. Pe cînd mă simțeam încă stoarsă de puteri din cauza emoției de a-l fi văzut pe Kester Wooclseaves, l-am auzit pe Beguildy strigînd din bucătărie :
— Ei, domniile voastre, am cîștigat eu cele cinci lire ■?
-— Da, da, zise Camperdine cu ochii ațintiți asupra mea, și mai mult chiar.
Beguildy a început să cînte apoi un alt cîntec prostesc, menit să mă vestească că acum trebuia să dispar. NiPi cînd nu a fost o femeie mai fericită, aflîndu-se într-o pivniță decît am fost eu cînd am văzut că pun din nou picioarele în aceea a vrăjitorului. M-am îmbrăcat cît am putut mai repede, căci auzeam pe Camperdine sporo-vâind cu Beguildy în bucătărie.
-— Ce-i fi vrînd acum, ce-i fi vrînd ? cum o să vorbești cu o vedenie ? tot spunea Beguildy. Cum vrei oare să vorbești cu domnița Venus, cînd e moartă mai bine de o mie de ani ? Am făcut-o să vie aici pentru dumneata, ieșind din mormînt și trecînd prin porțile lumii celei de dincolo de ființă pentru cinci lire, dar nu pot să o țin aici. Vine pe aripile vîntului, purtată de un nor, cît ai număra pînă la 60 și apoi se întoarnă. Nu-i doar decît o frumoasă arătare, o știi bine și trebuie să ajungă la locașul ei înainte de a se stinge" lămpile.
Atunci se auzi un hohot de rîs și, în timp ce domnul Camperdine se îndrepta spre calul lui, a adăugat: ■— Am să trec într-una din zile pe aici să o mai văd pe Venus a ta, Beguildy, pe cinstea mea, de unde o fi venind ea, însă tare mai e bine plămădită. "
în timp ce mă furișam pe lîngă tufele dezgolite de iarnă, spre casă, inima-mi era uluită ca și aceea a unei tinere mirese asupra frumuseții căreia s-aa oprit pentru prima oară privirile mirelui. Dar acestei uluiri i se alătura rușinea și o mare deznădejde, căci nu eram mireasă și mă privise și dorise un străin, în același timp cu omul care pentru mine întruchipa lumea întreagă cît e de mare, cu toate că pe acesta nu-l văzusem decît o singură dată pînă atunci. Mi se părea tare ciudat c-ind mă gîndeam că a doua zi, în

timp ce oi trudi din greu şi asuda ca un bărbat, în inima mea aveam să mă simt mireasa ţesătorului. Şi cînd alăturea de Ghedeon va trebui să ar şi să întorc brazdele de pămînt îngheţat, sau să curăţ staulul îmbrăcată în halatul meu din sac şi cu tîrlici în picioare, sau să umblu prin noroiul din jurul cotețelor, să hrănesc păsările, arătînd mai mult ca un bărbat decît ca o femeie şi mai degrabă ca o sperietoare decît ca un bărbat, în faţa ochilor lui o să fiu o femeie însufleţită de lumina ochilor lui, alintată de zîmbetul lui, „iubirea sa fiind o flamură preste mine". Cînd voi întoarce brazda cu plugul în spatele lui Ghedeon mă voi simţi în braţele iubitului meu tremurînd, sleită de puteri, aşa cum am fost şi în casa lui Beguildy. Cu toate că mîinile mele erau aspre şi bătătorite, iar faţa mea era roşie şi arsă de vînt, gîndindu-mă la cel pe care-l iubeam pentru totdeauna, aveam să fiu ca o floare, ca o petală de trandafir. Căci dragostea este ca roua de mai în stare să prefacă cea mai îngrozitoare ciumă într-o fată tot atît de frumoasă ca Jancis.
Dar din ceea ce însemna dragostea nu mă bucurasem decît de o umbră, da, o umbră, chiar umbra unei umbre, aşa cum zăreşti în apă oglindirea unui nufăr, dar nu o oglindire netedă, ci toată frîntă de încreţiturile apei, şi o asemenea oglindire, a cărei formă e stricată, abia o vezi, cu toate acestea lumea pentru mine era acum alta.
Mă întrebam dacă în viaţa mea avea cumva să mai prindă fiinţă vreo întîmplare începînd de acum şi pînă cînd r\uferii de pe lîngă malurile lacului or înflori, ca nişte mari pete de ceară. Deocamdată nu se puteau desluşi decît nişte asemuiri, căci printre frunzele îngheţate erau doar nuferi de gheaţă şi nu cei adevăraţi. Şi pe cînd mă tot gîndeam la Kester Woodseaves şi la tot ceea ce era el pentru mine. mi se părea că întrezăresc ici şi colo prin pădurea întunecată cîte o licărire, că aud un sunet vestitor al primăverii. Din stejăriş se auzea parcă glasul unui fluierar, pe virfurile copacilor se arăta o revărsare roşie, ca şi cum pocniseră mugurii, iar acolo unde îşi aveau ciorile cuiburile, strălucea culoarea gălbuie blîndă a florilor aiului sălbatic.
Cînd m-am dus în pod, primăvara sosise înaintea mea, deşi era atît de frig încît mîinile mi se făcuseră sloiuri de gheaţă de nu puteam scrie. Cu tot frigul de 37
acolo, cuvintele pe care le-am înscris în caietul meu au fost : ,.Prima zi de primăvara" şi le-am scris cît am

putut mai frumos, cu literele cele mai înflorite. Aşa aveam să păstrez amintirea celei de a doua zile în care am văzut omul pe care-l iubeam şi a primei zile în care el m-a văzut pe mine. Căci nu numai că m-a privit, dar s-a uitst la mine cu dragoste şi plin de dor şi deşi ştiam că asta se întîmplase numai pentru că nu cunoştea adevărul, totuşi eram fericită de ceea ce aveam acum, aşa cum este o pasăre de iarnă care vine spre tine după o firimitură uscată de pîine, cu toate că în timpul belşugului o să-ţi rîdă în nas din vîrful copacului celui mai înalt.
Am cules firimitura şi, iată, era pentru mine o adevărată cuminecătură.

Capitolul IX

JOCUL DE-A „CUCERITORII"

Într-o dimineaţă, pe cînd aram împreună cu Ghedeon pe unul dintre ogoarele cele mai îndepărtate, am văzut că alunii de pe margini erau plini de mîţişori galbeni. Am cules cîteva crengi şi le-am adus acasă în tainiţa mea, unde le-am pus într-un vas pe sipet. I-am cules devreme dimineaţa şi înainte de a mă întoarce acasă i-am prins de coarnele boilor aşa încît de-a lungul acestei zile mohorîte animalele noastre au străbătut cîmpul roşiatic, acoperit din loc în loc de promoroacă strălucitoare, purtînd pe capetele lor, ca la un bîlci, pene aurii ce se clătinau uşurel. În timp ce sco- . team beii de la jug, Ghedeon mi-a spus :

— Ce-ţi veni să împopoţonezi vitele astfel ?

— E doar întîi mai, am răspuns.

Ghedeon a rămas privindu-mă aiurit, dar mi-a spus că n-avea nimic împotriva glumelor mele, atît timp cît munceam bine.

— Cînd o să terminăm oare aratul ăsta atît de istovitor, Ghedeon ? l-am întrebat, căci dintre toate muncile pe aceasta nu o puteam suferi. Şi nu-mi era silă de arat în sine, ci de faptul că ne lua tot timpul în aşa fel încît nu mai puteam face nimic altceva. Ghedeon se străduia, turbat, să are cît mai mult. De dimineaţă pînă în noapte, pe ploaie şi pe frig, îl găseai pe ogoare la coarnele plugului, făcînd adesea mai mult rău pămîntului decît bine. Hambarele noastre trebuiau să fie pline de grîu. Nu aveam doar decît să cultivăm cît mai mult grîu, spunea el, ca să ne trezim dintr-o dată bogaţi, înainte de a apuca să prindem bine de veste. Blestemam noua lege care făcea ca preţul griului să fie atît de bun.

—• De îndată ce o să agonisim îndeajuns, Prue, o să plecăm şi nu o să mai vedem locurile acestea niciodată, îmi spuse el.
—• Nu pricep de loc ce-i cu tine, Ghedeon. Dacă cel puţin te-ai mîndri ou pămîntul ăsta, dar socot că-i tare curios să-i dăm pămîntului tot timpul nostru şi toate puterile noastre, întocmai cum face şi o mamă pentru copilul ei, dar să nu-l iubim de loc. Ca şi cum mama nu şi-ar iubi copilul şi s-ar gîndi doar să-l vîndă.
— Păi tocmai asta-i, Prue. Nu-mi pasă nici de pămînt, nici de bani, *pentru bani.*
— Dar atunci la ce ţii tu ?
— Să-mi împlînt dinţii în ceva tare şi să mestec bine. Să mă joc de-a „Cuceritorii" pînă cînd nu o mai rămînea nici un ghioc şi nici un sîmbure care să nu fie al meu. Să fiu împărat, să fiu singurul măr pe creangă.
— Dar la ce bun toate acestea, Ghedeon ?
— Tu atîta ştii : să tot întrebi de ce ?
— Pentru că aşa am fost făcut şi nu pot să mă pun împotrivă.
Mereu ne întorceam la asta.
— Ce ne trebuie este să rămînă oamenii cei drepţi care au făcut legea, nu cumva să vină alţii să o schimbe înainte de a ne fi îmbogăţit noi, a adăugat el. Parcă întreaga ţară ar fi fost paiaţa lui hărăzită să-i facă voia şi să-i umple buzunarele de galbeni.
— Cine sînt pentru tine oamenii cei drepţi ?
—Cei care fac să crească preţul griului.
— Dar cei săraci care nu au ce mânca ar vrea să vadă preţul griului scăzînd.
—• Să sufere şi să crape de foame. N-au decât să muncească. Eu cum trudesc ?
Cu adevărat trudea cum n-am mai văzut un altul. Nu era decît piele şi oase şi dacă Ghedeon se purta fără nici un fel de milă apoi în primul rîrid pentru el nu avea nici un fel de milă. L-am înlre- bat dacă totuşi nu se gîndea să voteze pentru bă- trînul *squire* la alegeri, în ciuda celor spuse domnişoarei Dorabella.
—• Da, socot că ar trebui, el cultivă multe cereale şi nu o să lase să scadă preţul niciodată.
— Şi cînd o să termini cu aratul ?
—• După ce-o să cumpărăm casa şi pe deasupra o să avem şi bani în bancă.

Dar cînd tot pămîntul o să fie arat de-o rămlne numai pășunea pentru animalele pe care trebuie să le ținem, ei bine, atunci nu o să ai încotro și o să trebuiască să te oprești.
—• Nu, nici atunci, căci de nu o să adunăm bani destui, o să intru cu plugul și în pădure.
— O, vai, vai mie, am spus atunci, fiind gata-gata să plîng.
Nunic altceva nu putea fi mai rău decît să-l văd că-și pusese în gind să intre cu plugul și în pădure. De acu încolo însemna că nu mai avem parte de odihnă în vecii vecilor, căci toate pădurile dinprejurul fermei erau ale noastre așa eă aveam de lucru cît îi lumea și pămîntul. De-a lungul obrajilor mi se rostogoleau încet lacrimi tot așa de reci ca și aerul serii.
—• Ce te roade ? m-a întrebat Ghedeon. Plîngi ? Doamne păzește, ce eopiliță. Uită-te aici, măi fată, noi lucrăm pentru viitor.
—- N-am nici o încredere în viitor, am spus eu. E întocmai ca plăcinta de tărițe care se dă copiilor din Lullingford în ziua de Crăciun. Poți găsi ceva înăuntru, dar de cele mai multe ori nu-ți cade decît doar o bucățică de hîrtie cu eîteva cuvinte scrise pe ea. Și chiar dacă capeți ceva poți fi mai mult ca sigur că nu-i ce vrei, căci ce-ți trebuie ție nu se găsește în plăcintă.
— Maică Doamne ! Ce de mai bazaconii. Viitorul e așa cum ți-l plămădești singur.
—■ Ba nu ! i-am răspuns eu. E ca țara albăstruie de dincolo de negură pe care -călătorul o vede în zare, dar nu știe de va să fie o țară blîndă, cu ferme, pe coșurile cărora se ridică nori de fum la asfințit și unde o să poată găsi adăpost și hrană, ori de va să fie un pămînt sălbatic și pustiu, unde o să moară de foame și de frig mai înainte de a se crăpa de ziuă.
— Văd eu acum ce-i cu tine, ești flămîndă și înghețată. Ai nevoie de o cană de ceai tare și de o farfurie cu cartofi și costiță. Să fiu al dracului dacă mama acum nu zdrăngănește farfuriile.
Biata mama aștepta întotdeauna cu mare ne- ' răbdare să vină vremea serii, căci tare îi plăcea tovărășia. în casa plină do tăcere, zilele i se păreau lungi și, cum era fricoasă, căderea unei frunze sau scîrțiitul unei uși erau îndeajuns ca să o facă să tresară mereu. Din cînd în cînd mă ruga să mai las lucrul și să mai stau cît de cît și cu ea. Dar eu

jurasem să-l ascult pe Ghedeon, aşa că îi tot
îndrugam verzi şi uscate despre vremea cînd aveam
să fim bogaţi, vorbindu-i de slujnice şi argaţi şi tot o
îmbărbătam, spunîndu-i că atunci nu o să mai fie
nevoită să păzească porcii. Asta o înveselea oleacă,
dar mai apoi prindea să suspine iarăşi dînd din cap :
—■ Toate cîte spui tu, Prue, sînt departe, tare
departe, poate că atunci eu nici nu o să mai fiu pe
lumea asta. Aş voi ca acum să fie viaţa rnai: tişoară,
copila mea. Nu mai pot păzi porcii în ste- jăriş, nu mă
mai ţin picioarele, iar de mă aşez jos, mă apucă
reumatismul. Şi porcii tot trag la apă şi trebuie să
umblu după ei şi atunci picioarele mi se udă. Mi-ar
plăcea mai bine să am de păzit mai puţini porci acum
decît să am multe slujnice şi argaţi în anii ce au să
vină, mai puţine fiinţe care să-mi ţină tovărăşie
atunci şi să fiu mai puţin singură acum. Toate astea
sînt tare departe şi sînt tot atît de nesigure ca şi
frumoasele lăcaşuri ale paradisului. Spune-i asta,
copila mea, lui Sarn, spune-i feciorului meu că tare aş
vrea să am ci te va lucruri să mă aline acum şi nu atît
de multe în anii ce au să vină.
— Da, mamă, o să-i spun, dar gîndeşte-te la
vremea cînd nu o să mai muncim, cînd nu o să mai
arăm.
— Sarn nu o să se lase vreodată de arat, sau chiar
dacă s-o opri o să se apuce de altceva. Aşa-i felul lui,
el nu-şi găseşte astîmpăr niciodată. E ca omul din
poveste care alerga pe toate drumurile adu cînd ştiri
proaste şi gonea atîta caii pînă îi dădea gata şi atunci
cumpăra alţii, gîndindu-se numai cum să ajungă mai
repede pentru a răspândi veştile, iar cînd în sfîrşit
ajungea şi împărţea ştirile nu mai putea să se
oprească şi tot galopa şi iarăşi galopa, fără să se
odihnească nici o clipă şi "îşi hărţuia calul, deşi nu
mai avea nici o ştire de dus şi nici un ţel. Oamenii
mai povestesc că şi acum mai goneşte încă. Fără
îndoială, Prue, ar fi fost mult mai bine pentru nci
dacă fiul meu Sarn s-ar fi născut idiot şi nu ar fi făcut
altceva decît să se joace cu pietricele colorate şi să
înşire margarete.
Avea o înfăţişare tare curioasă cum stătea acolo
sprijinită pe bastonul ei lung, cu o maramă roşie, cu
gura tremurîndu-i şi cu ochii sclipitori ca un profet, în
timp ce porcii mari şi slabi grohăiau şi se tot învîrteau
în juru-i iar la spatele ei lacul Sarn se întindea ca o
sticlă albastră încadrînd o figură de pe fereastra unei

biserici. Mă întrebam" dacă vreodată pe geamurile bisericilor în picturile reprezentîncl fiul risipitor au fost porci şi nu am putut să mă împiedic să surîd cu o oarecare mih- nire, gîndindu-mă că aveam în faţa mea parcă tabloul mamei risipitoare şi* că ne-am fi simţit mai uşuraţi dacă Ghedeon ar fi fost cît de cît risipitor.

— Ce te-a apucat de rîzi ?

— Mi-a venit aşa în gînd că parcă ai fi mama risipitoare.

— Nu pricep. Nu pot să pricep pe nici unul dintre copiii mei. Oh, Doamne Dumnezeule, cum de eşti aşa de haină şi rîzi, cînd vezi că eu plin« ?

Sărmana mama ! Adeseori spunea astfel de adevăruri. La drept vorbind dăduse grai vechii mele nemulţumiri privitoare la lumea asta care rîdea în timp ce eu vărsăm lacrimi amare.

— Hai, hai, o să-i spun lui Ghedeon, nu te mai amări.

Una din ciudăţeniile din viaţa noastră era că de multe ori mă vedeam nevoită să o fac pe mijloci- toarea între mamă şi fiu. Niciodată mama nu a avut curajul să înceapă să-i spună ceva lui Ghe- deon şi mai apoi să-i înfrunte privirea rece şi tăioasă.

A doua zi dimineaţă am vor bit cu Ghedeon. L-am găsit pe c-împ, ca întotdeauna înaintea mea. Era o dimineaţă ceţoasă şi plină de promoroacă, aşa că brazdele mai mult sclipitoare de cît solide arătau ca nişte oglinzi ce-şi pierduseră luciul, sau ca lacul cînd ccrul era înnorat. Prin văgăunele pe unde îngheţul mai ţinea încă, strălucind în lumina zilei, cîmpul era lucios ca apa lacului cînd se scaldă în ea razele soarelui.

Ghedeon venea încet cu boii, om şi vite formau pe ogoarele singuratice o imagine sumbră, dar plină de vigoare. Mi-am amintit figurile cioplite în vîrfurile unora din frontoanele acele de stejar cafenii, de pe la unele case din Lullingford şi care arătau tare întunecoase pe cerul albastru. Răsuflarea boilor şi aburyl ce ieşea din corpul lor ii învăluia astfel încît grupul ăsta singuratic pe cîmpul pustiu părea ca purtat de o mînă nevăzută.

— Ghedeon, i-am spus, mama e slăbită, are nevoie de odihnă. Caută vreun băiat să păzească porcii în pădure.

— Un băiat ? Doamne fereşte ! Ce băiat ?

— Iacă, de pildă, Tim al morarului, cu toate că nu are decît şapte ani poate păzi porcii şi să-i dăm pentru asta de mîncare.
— Ce ? Să hrănim un băiat de şapte ani cît îi săptămîna de mare, în afară de duminică ? Ce-ţi veni, Prue, au nu eşti în toate minţile ?
• — Mama tare-i amărîtă şi fără vlagă. Are nevoie de tihnă şi de un suflet să-i ţină de urît, să nu mai fie atît de singură în anii bătrîneţii, şi-i mai trebuie oleacă de alinare.
— Au nu trudesc eu pentru asta ? N-o să aibă oare slujnice şi argaţi şi lucrurile cele mai bune şi o strană a ei în biserică şi farfurii din cele scumpe de porţelan ca să mănînce din ele ?
— Da, în anii ce au să vină, dar nu acuma. Poate că nici nu o să ajungă să trăiască pînă atunci, ea acuma are nevoie de toate astea.
— Mama nu-i bolnavă. Poate tare bine să o ducă tot aşa mai departe. Păzind porcii stă la aer, iar seara n-are decît să se cuibărească lîngă foc să-şi încălzească oasele care o dor.
— E tare mîhnită, măi băiete,_Ar vrea să stau mai mult cu ea. -
—■ Bine, o să stai cînd o să terminăm aratul.
— Asta nu o să fie chiar aşa de repede. Trebuie să iei un băiat să păzească porcii.
— Trebuie, trebuie ! Cine-mi eşti tu, mă rog, de-mi vorbeşti aşa ? Aici la Sarn eu sînt stăpînul, ai înţeles ?
— Mama e bătrînă şi bolnavă şi n-ai dreptul să-i scurtezi viaţa.
Ghedeon mi-a aruncat una din căutăturile acelea ale lui de te îngheţau.
— Ţi s-o fi făcut de măritiş, poate, şi voiqşti să aduci vreun flăcău la Sarn şi atunci o să fie şi cine să păzească porcii, asta-i .dacă s-o găsi cineva care să vrea să te ia de nevastă, a spus el rar şi batjocoritor. A apucat apoi coarnele plugului şi a întors mai departe brazda.
Mi-a trebuit mult timp acolo, sus, în pod, ca să-mi şterg din gînd cuvintele astea, dar farmecul locului m-a ajutat pînă în cele din urmă. I-am găsit iertare lui Ghedeon, căci m-am gîndit că atîtea nopţi n-a dormit, ştînd să păzească oile cînd fătau. Vremea asta-i întotdeauna grea pentru cioban. În miez de noapte, în zilele cele mai întunecoase ale anului, cînd umblă spiriduşii, trebuie să stea de veghe, singur, singurel.

învăluit de negură ea într-un linţoliu, în bătaia vînturilor reci ca gheaţa pătrunzînd-l pînă în măduva oaselor şi a zăpezii ce scîrţîie, tresărind cînd la un zgomot venind dintr-o parte, cînd la un vuiet ce se aude din partea cealaltă a pădurii, ciobanul trebuie să stea de veghe, în timp ce pălăvrăgeala şi forfota zilei au amuţit în fiecare gospodărie, iar strigoii, cărora nimeni nu ii se mai împotriveşte, se îmbulzesc purtaţi de vînturile de la asfinţit şi miazănoapte. Aşa că atunci cînd Ghedeon se arăta aspru cu mine, stăteam mai mult timp acolo sus în pod. Cînd mijeau zorii primăverii, iar pe masă aveam- un vas cu primule şi un vîntuleţ călduţ pătrundea prin canaturile ferestrei, era tare plăcut acolo. în aprilie încă mai aram, dar acuma a-a mă deprinsesem, că nici oboseala nu o m simţeam şi mer- gînd de-a lungul brazdelor prindeam a eînta pentru mine. Era tare frumos să vezi brăzdarul sclipind ca argintul, pătrunzînd în pămîntul tare, roşiatic. îmi mai plăcea să-mi îndrept privirile spre grindurile albăstrui, hăt departe, spre Lullingford, iar la poale să văd întinzîndu-se pădurile de stejar şi molift şi sălciile înmugurite, ca şi cum un vînt cald sufla dintr-acolo dînd viaţă frunzelor, îmi era drag să văd ciorile cum se ţineau de mine, lucind de parcă ar fi fost date cu glanţ, să privesc întoreîndu-se păsările care fuseseră plecate, şi să aud cîntul sălbatic şi trist ai cristeilor şi nagîţul schimbindu-şi cîntul de iarnă într-unui mai cald. Printre tufele de iederă creşteau acum violete şi narcise galbene, bune de cules pentru a le duce la tîrg, iar pe crengile merilor se iveau boboci mici trandafirii, plăpînzi, asemenea degeţelelor unui prunc.

Mama se mai înveselise puţin, iar într-o bună zi, pe eînd ne beam ceaiul lîngă fereastră şi pe masă aveam un buchet de micşunele, am auzit-o spunînd :

— O să aduc ţesătorul.

Am scos un suspin şi m-am înecat, încît mama m-a întrebat ce am.

— Nimic, nimic, da de ce'să nu-l chemi pe ucenicul lui, o să fie mai ieftin.

—■ Vreau să am un lucru bine făcut.

Am început să ţes visuri, căci dacă Kester venea la noi, însemna că trebuia să lucreze în pod, să se învîrte în jurul războiului, să umble pe acolo, să privească pe mica ferăstruică, făcînd din tainiţa mea pentru un timp locaşul lui, aşa că după aceea prezenţa lui avea

să dăinuiască acolo și însemna că avea să fie al meu pentru totdeauna. Și totuși nu puteam suferi gîndul să mă vadă, așa că am tot stăruit cu înflăcărare să aducem pe ucenicul lui, încît Ghedeon și-a închipuit că eram îndrăgostită de acesta, cu toate că trecea drept un prostănac, și pe deasupra mai avea și o casă de copii. Mama și-a potrivit mai bine ochelarii și m-a privit, și apoi iarăși și i-a potrivit încă'o dată și din nou s-a uitat la mine și s-a mai uitat încă o dată.

— O să aducem țesătorul, a spus mama, și cu asta s-a terminat.

A doua zi, Jancis a venit într-un suflet, tare speriată, să ne spună că Beguildy își pusese în cap să o ducă, de 1 mai, la tîrg, ca s-o dea la stă- pîn, dacă Ghedeon nu o să izbutească să-l împiedice. Eram tocmai în lăptărie unde băteam untul în putinei, cînd a intrat și mi-a spus : '

— Oh, Prue, domnișorul nostru s-a întors și mă vrea, dacă nu cumva te-o fi vrînd pe tine!

Și cu toate că plîngea, deodată a pufnit în rîs, cînd a spus aceasta.

— Și tata zice că de nu, mă dă să muncesc la stăpîn, fie la lăptărie, fie la bucătărie, pentru trei ani — asta are să fie, dacă Ghedeon nu voiește să se însoare acum cu mine.

— Ghedeon nu o să vrea, copila mea. El are un singur gînd, să deșteleneascǎ și să tot deșteleneascǎ pămîntul. Nu știe dcrît una și bună. Și nu ise lasă nici în ruptul capului.

— Dar nu o să-l împiedic să-și vadă de lucru mai departe.

—■ Dacă se însoară cu tine, înseamnă că o să fie încă o. gură de hrănit și apoi, dacă cazi bolnavă...

—• Nu o să fiu. Să știi că sînt mult mai zdravănă decît arăt.

— Nu poți să știi, Jancis. Cînd te măriți e ca și cum începi să te joci de-a baba oarba și nu mai știi unde poți ajunge și peste ce poți da. Și dacă încep să vină și pruncii, ce se mai alege atunci de banii pe care Ghedeon vrea să-i pună la ciorap ?

—. Vai, vai, Doamne !. Ce mă fac, Prue, ce mă fac! Il iubesc pe Ghedeon atît ! Dacă ne despărțim o să fie tot atît de trist ca și cum nu ne-am fi întîlnit niciodată.

— Vorbește cu Ghedeon.

— O să pui și tu un cuvînt pentru mine ?

— Da, dar să ştii că dacă nu o să se înduplece pentru tine care eşti drăguţa lui, apoi cu atît mai mult nu o să facă de hatîrul meu, care nu sînt decît biata lui soră.
Tocmai atunci Ghedeon venea să ia zerul de la unt pentru purcei. Privindu-l aşa cum stătea acolo în uşa lăptăriei, îmbrăcat cu bluza şi pantalonii de piele, cu părul lui negru în vînt, sorbind-o din ochi pe Jancis, m-am gîndit că în adevăr aceasta avea de ce să fie nebună după el; fără urmă de îndoială Gliedeon era un flăcău tare mîndru, cum n-ai fi întîlnit de ai fi colindat vreo zece parohii în lung şi-n lat, Am rotit ochii de jur împrejur şi mi-am zis că lăptăria era locul cel mai bun pentru o cerere în căsătorie. Soarele pătrundea de-a curmezişul, cu toate că cea mai mare parte din zi nu-şi trimitea razele acolo de loc. Pardoseala de piatră roşie umedă şi chiupurile mari de pămînt cafenii erau ca nişte pete frumoase de culoare în acea încăpere, smîntîna aurie, untul şi roţile de brînză străluceau de parcă ar fi fost gălbenele şi primule. Jancis se potrivea tare bine acolo cu părul ei bălai şi întregu-i chip luminat de vederea lui Ghedeon. Aşa cum stătea acolo îmbrăcată cu rochia aceea trandafirie ziceai că era un trandafir. Afară pe măcieşul înmugurit, un sturz îşi spunea cu foc viersul. Mi-aduc aminte atît de bine de tot şi nu aş fi uitat nimic niciodată, chiar d<? nu aş fi scris în caietul meu.
— Ai venit de dimineaţă, spuse Ghedeon-
— Şi sînt binevenită, socot ? î — Sigur că eşti binevenită.
Mi-a aruncat o privire ştrengărească de parcă ar fi vrut să mă întrebe dacă m-aş supăra, apoi s-a înălţat pe vîrful picioarelor ca să o sărute Ghedeon.
-— Am veşti pentru tine, bune sau rele, după cum vei voi să le socoti.
— Eu ?
-— Da, aşa-i, Sarn. Tata a zis că... s-a uitat apoi la mine neîndrăznind să vorbească mai departe.
— Beguildy vrea să o vîndă pe mititica asta, ce mai încolo încoace. Vrea să o dea tînărului Camperdine, să-şi astîmpere poftele cu ea.

Jancis îşi ascunse capul în mîini.
—■ Dacă se împotrivește, atunci cînd s-o ține iarmarocul de 1 mai o dă la stăpîn pentru trei ani, ca ajutor la bucătărie.
— Cum ? Să-mi vîndă logodnica ? Beguildy vrea să-mi vîndă logodnica ? Să fiu al naibii dacă nu-l înec, de face una ca asta.
■— N-a vîndut-o încă.
— Cu atît mai bine pentru el.
—- Dară altfel va trebui să plece pentru 'trei ani, dincolo de Lullingford.
Ghedeon s-a aplecat spre Jancis, i-a dat mîinile la o parte, a privit-o furios în ochi şi a întrebat-o :
— îmi eşti oare credincioasă ? Ia aminte, dacă ai păcătuit cu tînărul Camperdine, lui îi despic capul cu toporul, da ! asta fac, iar ție iți răsucesc gîtul. Auzi tu ?
—- Nu. Nu, Sarn, ți-am rămas credincioasă, n-am făcut nimic, nu te-am înşelat, adevăr, adevăr grăiesc.
—- Da ce o să facă, Ghedeon, că de nu vrea să fie ibovnica tînărului domn, trebuie să plece.
— Nu vreau să plec ; nu voi cu nici un chip !
Şi apoi Jancis s-a apucat din nou de plîns. Aşteptam să-l aud pe Ghedeon vorbind, dar el nu scotea nici un euvînt.
L— Ar mai fi şi o altă cale, Ghedeon, am spus, făcîndu-mi glasul cît mai mieros şi blînd, căci simțeam că acelea erau clipe de grea cumpănă pentru amîndoi. În acea zi li se deschidea şi unuia şi altuia calea cea mai bună pe care puteau să o urmeze. Ghedeon se afla atunci într-un ceas dp răscruce a vieții lui, cînd i-ar fi stat în putere să-şi aleagă fericirea : adică, să pornească fie pe calea dragostei şi u zilelor fericite, în care avea să vadă crescînd luminoasă ciuboțica cucului, „cheia cerului", fie pe calea întortochiată, care duce spre acel lucru îngrozitor, otrava, otrava aceea desă- vîrşită, aurul blestemat care suge cu nesaț sîngele vieții.
Jancis părea de asemenea că pricepe că întreaga lor viață stătea în puterea acelor clipe. S-a aplecat, i-a luat mîna lui Ghedeon, i-a acoperit-o de sărutări şi i-a spus dulce, cu o voce înecată de plîns.

— Oh, Sarn, fii iubitul meu !
Ghedeon a scos un fel de geamăt :
— Ştiu prea bine încotro vrei să mă mîni, Prue, zise cu ochii ațintiți asupră-mi. Mă tragi spre sărăcie şi mă rupi pentru totdeauna de toate cîte am visat.

—■ O să lucrez de două ori mai mult decît pînă acum, băiatule, i-am spus.
— La ce bun ? Ştii ce o să se întîmple. Ce altceva ar putea face un bărbat avînd de nevastă o femeiuşcă frumoasă ca asta ? Alte şi alte guri de hrănit. S-a terminat eu marile case, cu slujnicile şi argaţii, cu strana la biserică. Nici o leţcaie pentru tine. Nici pomeneală de bal pentru Jancis. Cît despre mine nu o să mai fie chip să fiu în rînd cu oamenii de vază. Nu o să fim în stare să agonisim ceva bani decît după ani şi ani, o să pierdem casa şi o să trăim de pe o zi pe alta, mîncînd toată avuţia noastră. Un bărbat" cu nevastă şi copii nu mai face nimic. Trebuie mai întîi să aduni bani şi apoi să te căsătoreşti.
—- Dar nu o să munceşti oare mai bine, băiatul meu, dacă o să fii fericit şi o să o ştii şi pe Jancis fericită ?
— Nu, nici gînd. Fericirea şi trîndăvia sînt surori gemene. Cînd vrei să munceşti, apoi atunci nu trebuie să fii nici fericit, nici nenorocit. Trebuie să te gîndeşti numai la munca ta şi la nimic altceva. Ş-apoi, dacă tînărul Camperdine şi-a pus ochii pe Jancis, iar eu i-o suflu, o să mi-l ridic în cap, ca şi pe toţi ai săi. Dacă i s-au aprins căl- eiieie aşa de tare după ea n-avem ce face şi pace, trebuie să luăm seama.
L-am văzut pe Ghedeon uitîndu-se la Jancis bănuitor, iar ea îmi cerea cu stăruinţă din ochii să-i ■spun toate cele cîte se petrecuseră. Dar nu-mi era cu putinţă. Făcusem atît pentru Jancis, asta ar fi fost din cale-afară de mult. Mă temeam că de-oi vorbi s-ar putea să ajungă şi pînă la urechile lui Kester Woodseaves. Jancis se jurase că nu o să sufle un cuvînt nimănui, decît doar lui Ghedeon la mare nevoie. Aşa că am tăcut, căci, chiar de-aş fi vorbit, lucrurile nu s-ar fi schimbat, ci doar s-ar mai fi tărăgănat, deoarece Beguildy îşi făcuse socotelile lui în privinţa lui Jancis şi dacă nu era tînărul Camperdine, avea iă fie altul mai devreme sau mai tîrziu. Ar fi fost mai bine pentru Ghedeon să se hotărască acum, ori niciodată, iar de ar fi ales calea cea bună şi s-ar fi căsătorit cu Jancis, ■155
Beguildy nu mai putea să plănuiască nimic.
—• Asta nu o să întîrzie decît oleacă Îmbogăţirea, Ghedeon, i-am spus.
— Nu, îi pune capăt pentru totdeauna. E mai bine să amîn nunta. O să aşteptăm încă trei ani. O să ne dea timp să ne mai schimbăm gîndurile, să ne mai întoarcem altminteri. Nu că aş voi să amîn, dar... !

Apoi a rămas tăcut privind-o pe Jancis. Vedeam cum dorința îi schimbă înfățișarea și cum tremura din cap pînă în picioare. Era tare curios să vezi cogeamite flăcăul voinic, tremurînd ca o femeie care parcă avusese o vedenie.

Ghedeon a făcut un pas către Jancis şi atunci m-am îndreptat spre uşă, căci m-am gîndit că se pregătea să o ia în braţe şi totul avea să se termine cu bine. Dar, iacă, dintr-o dată l-am auzit şoptind.
— Nu, na ! Şi s-a dat înapoi. Apoi a spus : Nu o să mai poţi avea rochie de atlas, Jancis, ca să dansezi cu Sir Roger la balul vînătorilor. Şi tare o să te mîhneşti.
— Da.
.— Dacă o să lucrezi la o lăptărie sau prin alte părţi, o să tînjim amîndoi. Trei ani însă nu-s chiar atît ele mult. După trei ani tot pămîntul o să dea bucate bune şi o să culegem ce-am semănat.
— Ferească Domnul, am spus.
Ghedeon tare s-a mîniat, dar nu am priceput do ce, şi a izbucnit :
— De ce ? De ce ? Nu mă tem să culeg ce semăn.
— Nici dacă semeni otravă, Ghedeon ? Otrava aceea, blestemată de care se vorbeşte în cartea pe care mi-a dat-o preotul ? N-oi fi voind să ai asta în grîul tău, băiatule, lucrul ăsta ce vine de la diavol ?
—■ Orice-o fi, spuse el, dacă semăn şi-mi dă ceea ce voi să am, o să primesc bine.
Jancis scoase un suspin, iar cînd mi-am îndreptat privirile spre ea, am văzut că în spatele capului ei auriu ziua aceea de primăvară prinsese a se întuneca şi măeieşul era Biciuit dintr-o dată de vint.
— Şi acum, mai bine clu-te acasă, draga mea, i-am zis, vine furtuna.
■— O să vin duminică şi o să-i spun lui taică- tău toate cîte le gîndesc despre el, spuse Ghedeon.
— Nu, nu, nu-l mînia !
— Ce-mi pasă de mînia lui ?
■— Oh, totul e pe dos decît am voit, a spus Jancis cu amar. De ce n-or fi putînd oamenii să trăiască în pace şi linişte ? De ce-i fi oare aşa de încăpăţînat, Sarn ? Ia auziţi vîntul ce se ridică. Prevesteşte ceva.
Apoi se porni iară pe plîns ascunzîndu-şi faţa în şorţ.
— Oh, vreau să trimit invitaţiile şi să se facă strigările în biserică. Am auzit-o spunînd tot aşa cum altă dată spunea : Oh, vreau să jucăm „Pietrişul verde" !
Ghedeon o trase lîngă el şi o sărută, dar gîndul nu şi-l schimbă. Căci aşa era el, de-şi punea ceva în cap, apoi nimeni nu mai putea să-l clinteească.
— Trebuie să plec, a spus Jancis, hai cu mine, Sarn.

În timp ce se îndepărtau am văzut-o frîngîn- du-și mîinile și am auzit-o spunînd :
—■ Parcă văd o cale întunecoasă coborînd spre apă, soarele a asfințit. Oh, Sarn, nu mă sili să apuc pe acea cale !
Cît ai clipi din ochi s-a pierdut ca o fantomă în pădurea pustie, întunecoasă, bîntuită de furtună.

CARTEA A TREIA

Capitolul /

ANGAJAREA

La 1 mai, cum aveam o mulțime de marfă pentru tîrg, am împrumutat din n-ou calul de la moară și am pornit cu Ghedeon dis-de-dimineață, în timp ce florile viorii ale liliacului și frunzele verzi erau ca niște pete mari cenușii. Culesesem de cu seară mai mult liliac pentru tîrg, așa că tot drumul am mers învăluiți de parfumul florilor și bucurîn- du-ne de frumusețea lor. Era o dimineață foarte liniștită. Nici o boare nu mișca frunzele tinere roșietice de stejar, pînă chiar și mestecenii argintii, care de obicei tremură la cea mai mică adiere, întocmai ca și trestiile de pe malul lacului, erau tot atît de nemișcați cum sînt ierburile din fundul apelor pe suprafața cărora nici o încreți- tură nu se ivește." Ogoarele cenușii de o parte și alta a drumului, apa, pădurile și cerul, toate păreau învăluite în tăcere, nu se auzea nici un zgomot, decît doar tropotul cailor noștri pe pietrele umede ale șoselei. Cîtă pace ! Mi se părea că o minune parcă avea să se petreacă într-o asemenea zi. Zorile nu și-ar fi putut ține mai bine suflarea de-ar fi fost ziua judecății de apoi sau învierea morților. Cînd tufele de la marginea drumului au început să fie mai colorate, brebenocul, care pe acolo crește din plin, ne privea în timp ce treceam cu nevinovăție, asemeni ochilor al- baștri a mii de copii ațintiți asupra noastră. De o parte și de alta a drumului mițișorii aurii ai alunilor păreau niște picături gata să cadă. în depărtare se ridicau dealurile tăiate parcă în safir, ca noul Ierusalim, odihnindu-se în liniște sub un cer fără nori. Nu se zărea nici urmă de negură sau fum cît era cîmpia de întinsă. în timp ce străbăteam drumul călare alăturea de Ghcdeon, fără a scoate un cuvînt căci îl vedeam nemulțumit și îngrijorat, gîndindu-se negreșit la Beguildy, mi se părea că în acele clipite întreaga natură înconjurătoare era asemenea unei mari cărți, deschise, cu pagini frumoase asupra cărora oricine se putea apleca. Numai că acele pagini erau scrise cu litere tainice, ca uncie din cărțile lui Beguildy, pe care acesta nu le ținea niciodată sub cheie, căci știa că nimeni nu le poate citi. Cu adevărat nu-i copac, tufă, floricică sau mușchi, fir de iarbă dulce sau amară, nu-i pasăre ce străbate văzduhul, sau vierme care se strecoară pe sub pămînt, nu-i vietate purtindu-și sarcina neplăcută, care să nu rămînă pentru n^i ghicitoare de necleslegat. Ce știm

noi ce menire împlinesc ? Iară lumea aceasta mare pe care o credem aşa de liniştită e ca şi sfîr- leaza, ce pare că stă pe loc, tocmai din cauza iu- ţeiei ei prea mari cu care se învîrte. Dar de ce se învîrte ? Şi ce facem noi şi toate celelalte făpturi în această nemişcare ameţitoare, nu ştim.

I-am spus lui Ghedeon că natura se deschidea în faţa noastră asemenea unei cărţi.

— Carte ? m-a întrebat el. Nu văd nici o carte. Văd însă mult pămînt din cel bun, lăsat în paragină şi pe care s-ar putea semăna grîu.

Aşa, fiecare dintre noi vede în cartea Domnului ceea ce vrea doar să vadă şi nimic altceva.

Am trecut apoi pe sub un păr sălbatic înflorit timpuriu şi dintr-o dată mi-a adus-o în minte pe Jancis.

—- Mă întreb unde o să doarmă Jancis în noaptea asta ?

— La Grimble.

' — Cum de ştii ?

— Dacă spun înseamnă că o ştiu. Nevasta lui Grimble tot schimbă mereu fetele de la lăptărie şi am auzit că tocmai caută una anul ăsta.

— E tare departe, Ghedeon.

.—• Cu atît mai bine ; nu o să fie în calea tînă- ruiui Camperdine.

— O să fie foarte singură.

— O să-i scrii din cînd în cînd cîte o scrisoare din par tea mea.

— Bine, mă învoiesc, dar cum o să-ţi răspundă ea ?

— M-am gîndit la asta, mi-a spus Ghedeon cu o faţă triumfătoare. Grimble are gospodărie mare, aşa că aduce ţesătorul în fiecare lună. Ţesătorul poate să-i scrie scrisorile lui Jancis.

— Cine ? am întrebat cu suflarea tăiată la gîn- dul să-i rostesc numele. Cine, meşterul Wood- seaves ?

— Chiar el.

Doamne Dumnezeule, iacă, din nou soarta îmi juca o festă. Trebuia să scriu scrisori de dragoste ca să le citească tocmai acel pe care-l iubeam, iară el avea să scrie scrisori să le citesc o dată la cîteva săptămîni.

Am lasăt calul să meargă în voie. Şi atunci am rămas în urma lui Ghedeon, căci calul de la moară era ca şi oamenii de acolo, lua toate fără grabă, eu mîhnire, de parcă fusese de multe ori dezamăgit.

în vara asta aveau să sosească scrisori scrise de mina lui, cuprinzînd chiar cuvintele lui, rînduite după gîndul şi felul lui. O să-şi poarte mîna încet de-a lungul fiecărei pagini, în timp ce o să privească cum scrie literele, cu ochii lui albaştri care te străpungeau pînă în străfundurile inimii. Fără îndoială nu o să fie scrisorile lui către mine şi nici ale mele către el şi totul o să rămînă încurcat, căci eu o să-i scriu în numele lui Ghedeon către Jancis, iar el în acel al lui Jancis către Ghedeon. Aşa că lucrurile o să fie stîlcite şi întoarse pe dos, cum se văd în iaz oglindirile nuferilor, cînd aş fi voit atît să le văd limpezi şi aievea. Totuşi o să pot să-mi deschid inima. O să pot să destăinuiese cîte nu am crezut niciodată că voi fi în stare. Aşa după cum corpul meu a stat gol înaintea lui, o să fie şi sufletul meu, căci nimeni altul decît el nu o să citească epistolele mele. Nu pentru că sufletul meu ar fi tăinuit cine ştie ce, dar doream atît să slobozesc tot ce închideam în el ! Asia e o dorinţă ciudată a tuturor celor ce iubesc. Şi nu puteam să nu rîd, gîndindu-mă la mutra lui Ghedeon învăluită în sufletul meu şi la uimirea lui Jancis, as- cultînd citindu-i-se din scrisorile logodnicului ei cuvinte pe care nici îngerii, nici diavolul nu l-ar fi putut face pe Ghedeon să le grăiască şi între- bîndu-se dacă nu cumva ţesătorul îşi rîdea de ea, mai apoi o auzeam parcă spunînd : „Ia te uită cît de schimbat eşti cînd scrii !"[95] Rideam, aşa, de una singură, cînd deodată l-am auzit pe Ghedeon stri- gîndu-mi:

— Ia seama ce faci, vezi că îţi intră calul în şanţ şi o să-şi rupă un picior şi pe deasupra o să se spargă toate ouăle pe care le ai în coş. Ce te-o fi apucat ? Visezi oare ?

Abia am avut timp să ies cît mai bine cu calul din şanţ şi să ne vedem de drum mult mai cu luare-aminte, cam ruşinaţi oleacă şi calul şi eu. Şi apoi dintr-o dată mi-a venit în minte că în acele scrisori aveam să văd gînduriie lui Kester Woodseaves ca şi cum aş fi privit cerul larg deschis. Aveam să-l cunosc ca şi cum aş fi trăit zi de zi alăturea de el. Căci ajungi să cunoşti o fiinţă nu după numărul cuvintelor pe care le grăieşte, ci prin înţelesul acelor cuvinte, tot aşa după cum o haină nu ne ţine cald dacă o facem mai lungă sau mai largă, ci dacă stofa e de bună calitate. Aveam să-l descopăr prin toate cele scrise, căci prin cuvîntul pe care îl alegi şi forma scrisorii te înfăţişezi doară pe tine. E ca şi în jocul „De-a pînda",

cu deosebirea că nu ai unde să te piteşti, îl vedeam pe meşterul Woodseaves, întorcîndu-se acasă, bucuros că a putut face un bine şi încă mai bucuros să deschidă uşa casei lui, să aprindă focul şi *să* se regăsească pe el. Şi totuşi mi se înfăţişase, mă lăsase să pătrund în lăcaşul sufletului său, mă poftise să stau la focul marii sale bunătăţi.

„Dusu-m-a în casa de ospăt,
Şi iubirea sa a fost o flamură preste mine"

— Prue ! strigă Ghedeon cît îl ţinea gura. Ce naiba te-a apucat ? Calul şi-a prins piciorul în hăţuri şi stă locului şi paşte iartpă, iară tu habar n-ai şi iacă, am fost nevoit să fac cale întoarsă o bună bucată de drum ! Azi e doar zi de tîrg. Dar ce s-a întîmplat cu tine ? Oare eşti bolnavă, fato ? sau tînjeşti după ceva? Pe cinstea mea, parcă ai fi îndrăgostită !

După asta şi calul şi eu am fost cu luare aminte şi nu ne-am mai gîndit decît la drum şi la tîrg. Aşa după cum întotdeauna ajungi acolo unde-ţi sînt îndreptate gîndurile, am ajuns şi noi la Lul- lingford, tocmai cînd începeau angajările.

Chiar lîngă taraba noastră se aflau o mulţime de tineri, unii dintre ei, e drept, nu erau chiar aşa de tineri, gata să intre la stăpîn. Fiecare purta însemnul meşteşugului său. O bucătăreasă avea o lingură mare de lemn, cu care mai pocnea din cînd în cînd în cap băieţii prea cutezători, văcarii aveau un harapnic, grădinarii o sapă, cei care tăiau mărăcinii cîte un cosor. Mulgătorii de vaci duceau doniţe din cositor lucitor. Fierarii aveau o potcoavă prinsă în pălărie. Unele din fermele mari îi angajau în tovărăşie cu anul. Ciobanii aveau o cîrjă, iar paznicii un opaiţ, ca să arate că stăteau de strajă pînă tîrziu noaptea, să nu le scape hoţii. Dar cum spunea Ghedeon, faptul că ai im opaiţ în mînă nu înseamnă numaidecît că o să te scoli în miezul nopţii, după cum dacă în fiecare duminică repeţi porunca : „Să nu rîvneşti la casa aproapelui tău", nu dovedeşte că întreaga săptă- mînă acel om nu va căuta să o dobîndească. Asta era tocmai ce făcea Ghedeon. Mai erau acolo croitori, ţesători, dărăcitori, cizmari, căci fermierii se întovărăşeau şi pentru aceştia. Dărăcitorii aveau lînă colorată, iar croitorii stîrneau mare haz fugind de colo-colo printre femei, cu foarfecele în mînă ameninţîndu-le că le taie fustele. Jancis rî- dea şi ea cu celelalte, dar roi-am dat seama că mai înainte plînsese. Era ca o cadră, în rochia ei înflorată cu boneta şi scăunelul lăptăreselor. Puteai vedea acolo o mulţime de femei zdravene,

tinere, de toată frumusețea, cele ce voiau să se angajeze ca fete în casă purtau mături pe umeri, iar spălătoresele duceau scîndura pentru frecat rufe, Nd era de mirare că tinerii fermieri, care nu aveau nevoie de bucătăreasă sau de fete pentru muls, dădeau cîte o raită pe acolo și tot ui- tîndu-se se gîndeau că poate n-ar fi rău să-și aleagă o nevastă.
fi — Uite-l pe Grimble, mi-a spus Ghedeon, am ştiut că o să vină pentru lupta cu taurii. Cică are un cîine nou, zice că-i aprig ca focul. Am privit încotro arăta Ghedeon și l-am văzut pe Grimble, un bărbat cu un nas lung, pe care părea că-l tot vîră pe unde nu-i fierbea oala, numai ca să încurce lucrurile. Întotdeauna după tîrgul de 1 Mai era o luptă cu tauri. Tare nu-mi plăcea. " — Să fie oare aceea nevasta sa ? am întrebat eu.
Ghedeon a privit spre femeia care semăna cu 9 păpușă de turtă dulce prost coaptă, cu ochi de stafide negre, și mi-a spus că ea era.
— Pare să fie tare a dracului, am zis eu.
— Foarte bine, Jancis are nevoie să o țină cineva din scurt. Fetele frumoase sînt și tare leneșe. Acasă de lene făcea foame. O să aibă grijă, acum la stăpîn să nu crape prea tare de foame.
Ghedeon nu părea să-și facă deloc griji. ; — Ar fi mult mai bine să se ducă la o casă mai mică, la niște oameni cumsecade, care să se poarte bine cu ea, i-am spus lui Ghedeon. De ce vrei să se ducă la Grimble ?
— Mai mulți bani. Sînt oameni mai avuți, pot să-i dea o leafă mai bună decît ceilalți, la asta trebuie să ne gîndim mai întîi.
—- Blestemul ! am murmurat încet, aurul cel blestemat și cel atît de neprețuit.
Gîndul ăsta pe care-l avea Ghedeon numai la bani începuse să mă scoată din sărite, parcă era un cîntec din acele pe care tot le asculți, le asculți și pe care nu le-ai putut niciodată suferi.
Ghedeon vorbise cu Grimble despre Jancis, dară cum ea nu cuteza să-i calce cuvîntul, i-a făcut semn lui Beguildy.
— Nevasta lui Grimble vrea să mă ia, tată.
— Cu adevărat ? Cît îmi dați pentru ea pe timp de trei ani ?

— Optsprezece lire.
— Dați douăzeci și luați-o.
— Nu, nu, e prea mult.

— Ştie să lucreze dacă vrea. E voinică. Dacă-mi daţi douăzeci' de lire vă îngădui să o altoiţi cînd o trândăvi.
— Dacă vă atingeţi de logodnica mea, nu o să vă fie prea moale, strigă Ghedeon. Banii o să-i primească ea, nu dumneata, Beguildy.
— Ascultaţi-l,.asctrltaţi-l, aţi mai văzut vreodată aşa ceva, un flăcău născut sub semnul celor trei parale şi care doarme pe burtă şi o să sfîr- şească înecat.
Ghedeon într-atît s-a înfuriat, încît dintr-o dată i-a ars una. Beguildy a început să urle cît îl ţinea gura :
— O să mi-o plăteşti, o să mi-o plăteşti. Blestemat să fii. Eşti bucăţică ruptă din taică-tău. „îmi datorezi un galben", mi-a spus bătrînul Sarn tre- cînd pe lîngă mine într-un vîrtej de vînt. Nu poţi să mă laşi în pace pe mine şi pe ai mei ? Blestemat să fii oriunde vei umbla, atunci cînd semeni şi culegi pe cîmp, şi-atunci cînd eşti acasă. Să te ardă focul şi să te înghită apa. Un om de ceară. Am să fac un om de ceară chiar în astă-noapte şi o să-l numesc Sarn. încetul cu încetul o să se topească.. Sarn, mîncătorul de păcate !

Ghedeon îl privea fără a clinti. Toată lumea din jurul lor începuse să se îndepărteze, temîndu-se parcă de ceva, nici ei neştiind de ce. Atunci l-am văzut făcîndu-şi loc cu coatele prin mulţime pe tînărul Camperdine.

•—- Am auzit că Venus vrea să intre la stăpîn. Mătuşa mea are nevoie de o slujnică şi am venit să văd dacă nu cumva Venus...

—- Dacă ai în gînd pe Jancis Beguildy, spuse Ghedeon, vorbind repede, află că a şi fost angajată.

— Cum, s-a şi făcut ? Aşa repede ?

— Da, la un fermier foarte departe de aici.

Ghedeon i-a aruncat tînărului Camperdine o privire duşmănoasă şi acesta l-a privit la fel.

— Mătuşa mea o să fie tare dezamăgită, spuse el.

—■ Mătuşa dumneavoastră o să-şi găsească foarte curînd o altă slujnică. Să nu vă fie cu supărare, dumneaei schimbă cam des slujnicile.

Tînărul părea furios, dar cum, întorcîndu-se, nu o văzu acolo decît pe Jancis, mică şi grăsuţă, şi-a închipuit că cea pe care o căuta era plecată şi că nu mai avea ce să spună. A oftat şi, îndepărtîn- du-se, l-am auzit murmurînd : „Aşadar Venus a dispărut !*' Şi am fost tare bucuroasă văzîndu-l plecînd. Beguildy cu Jancis şi Grimble s-au dus la han să semneze învoiala pentru angajarea lui Jancis pe trei ani. Trebuia să plece cu ei chiar în acea seară. Pînă atunci era liberă. Ghedeon a îndemnat-o să meargă să vadă casa cea nouă din Lullingford pentru care trebuia să muncească trei ani. Aşa că au plecat amindoi, dar eu am rămas să am grijă de tarabă. Cum era mai multă lume în ziua aceea ca de obicei, lucrurile aduse pentru vînzare s-au dus repede. Rîndurile tinerilor se răriseră şi mai rămăseseră doar cei pe care nimeni nu-i voia, cei care aveau darul beţiei sau fetele cu copii din flori, ologii şi potlogarii. Mă întrebam oare ce simţeau toţi aceşti bieţi oameni întorcîndu-se de unde au venit. Eram mulţumită că puteam să-lucrez acasă şi nu aveam nevoie să mă duc la stăpîn, căci nu încape îndoială că nimeni nu m-ar fi vrut pe mine. Gîndul ăsta îmi era tare amar.

Piaţa se golea repede, căci mulţi se duceau să îmbuce ceva înainte de a începe lupta cu taurii. Mai aveam cîteva zarnacadele de vîndut, iar lui Ghedeon nu-i plăcea să ne întoarcem cu lucrurile acasă. Aşa că stăteam acolo liniştită, în după masa aceea .plină de pace, privind de-a lungul străzii goale pe care liliacul şi ceilalţi arbuşti în floare aruncau umbre întunecate,

tare plăcute la vedere. Am văzut că era acolo şi nevasta lui Grimble. îşi stringea marfa pe care nu o vînduse şi în timp ce punea în coşuri boţurile de unt se uita parcă la fiecare >ca şi cum ar fi vrut să-l pedepsească pentru că rămăsese nevîndut. După cîteva clipc s-a îndreptat spre mine.

— Eşti sora logodnicului fetei pe care am angajat-o acum, nu-i aşa ?

— Da.

— Nădăjduiesc că sînt serioşi.

— Da, fără îndoială.

— Bine. îmi place ca fetele pe care le angajez să fie umblate cît de cît prin lume şi să aibă un logodnic care le aşteaptă undeva. E mai sigur aşa, ştiu că nu o să se întîmple nimic cu fii mei. Atît timp cît logodnicul e mai departe şi nu poate veni, apoi atunci e bine căci nu-şi pierd din timpul de lucru cu vizitele lui. Bine, acum trebuie să plec. Cam într-o oră o să dea drumul primului cîine asupra taurului şi mai înainte trebuie să-mi beau ceaiul. Nu-s în stare să iau aminte la cele din jurul meu dacă mi-e foame. Fie că mă aflu la o căsătorie, la o nuntă, sau la o luptă, sau fie că e Pastele, nu pot să mă bucur dacă nu am în stomac o cană sau două de ceai bun, tare. Apoi, acum am plecat. La bună vedere. Mare mlhnire pentru dumneata.

S-a întors la taraba ei să-şi adune coşurile.

Doamne, oare de ce nu pot oamenii să mă lase în pace ? Ce le-am făcut ? Nu sînt în stare să ajung niciodată să-mi uit nenorocirea. Stăteam şi eu aici cît puteam de liniştită şi nu o mai aveam în gînd înainte de a auzi-o pe ea spunînd : „Mare mîhnire pentru dumneata". Mă slobozisem şi eu din colivia mea, pînă cînd a venit ea şi gata acum m-a aruncat acolo din nou. Am fost atît de necăjită, încît ochii mi s-au umplut de lacrimi.

Dintr-o dată, de-a lungul drumului liniştit, umbrit, prin negura lacrimilor mele am văzut pe cineva păşind vioi. Era un bărbat. Cititorul să pună în acest cuvînt tot ceea ce nu am fost în stare eu. Să-şi închipuie forţa şi autoritatea, răbdarea şi bunătatea, severitatea şi purtarea cea dreaptă a tuturor oamenilor drepţi de pe lumea asta şi cu astea toate să-l îmbrace, căci el era, pe Kester Woodseaves, domnul şi stăpînul inimii mele.

Venea fără să se grăbească dar ca şi cum treburi de mare însemnătate l-ar fi chemat. Am observat că

purta hainele sale cele mai bune : pălăria de fetru neagră, jacheta verde, jiletca din brocart şi cizmele cele frumoase Wellingtori

[1] Cizme înalte pînă sau peste genunchi.

— Tesătorule, ţesătorule! strigă nevasta lui Grimble, cînd ai de gînd să vii să-mi lucrezi şi mie ? A ridicat capul şi s-a îndreptat spre noi.
Şi ce am făcut atunci eu, care ştiam că surîsul lui mă încălzeşte şi luminează ca şi vara ? M-am sculat şi am rupt-o la fugă ca şi cum cineva se ţinea după mine, răsturnînd florile, lăsînd acolo toate coşurile şi borcanele de dulceaţă care serviseră de vase de flori, tifonul pentru unt. Dar cum tîr- gul se ţinea într-un loc la capătul străzii şi nu era deschis decît printr-o parte, nu puteam să mă duc nicăieri decît în ghereta paznicului, o încăpere întunecoasă cu o ferestruică fără sticlă, care dădea spre tarabe. Aşa că nu am avut încotro şi am auzit tot ce au vorbit.
— Ia te uită, a strigat deodată nevasta lui Grim- ble, cu o voce ascuţită. A rupt-o la fugă de parcă-ai fi fost ciuma, ori Dumnezeu, sau jandarmul ? Ce o fi apucat-o, ele obicei fetele aleargă ele înaintea băieţilor şi nu o iau din loc cînd îi văd.
— Cine-i ? a întrebat Kester.
Vocea lui avea întotdeauna ceva minunat în ea. Sunetul cuvintelor lui părea că făureşte o lume cu totul nouă, desprinsă de lumea noastră. Era ca o tufă mare de măcieş în floare pe o zi călduroasă de început de iunie, care numaidecît te îmbia cu umbra ei numai cît te-ai fi aşezat acolo că te şi simţeai parcă gata răcorit. Dar mai era ca şi focul liniştit într-o seară de iarnă, cînd Edric cel sălbatic străbate pădurile, perdelele sînt lăsate şi lămpile aprinse, iar stăpînul casei s-a întors. „Cine-i ?" întrebase el. Şi cu toate că întrebarea lui a fost pusă doar aşa în treacăt şi nu rostise decît două cuvinte, mă simţeam ca o floare scăldată de razele soarelui.
— E sora lui Sarn, cel de colo de lîngă iaz. Prue Sarn, cu buza de iepure. O făptură curioasă. Cele astfel însemnate din naştere sînt făpturi tare ciudate. Unii zic cum că ar fi vrăjitoare.
Fără să răspundă nimic s-a dus şi mi-a adunat florile răsturnate şi le-a pus în borcane, le-a adunat cu stîngăcia bărbaţilor care înduioşează atît încît te face să plîngi. Vedeam foarte bine toate acestea de acolo din locul în care stăteam pitită.
— E bine făcută şi mlădioasă, a spus el. Atuncă 70
am înţeles că ştia că auzisem totul şi voia să mă facă să uit supărarea, că am auzit şi voia să lege rana. O, stăpîne prea bun, imagine a celui care a iubit atît omenirea !

— Mergi la luptele cu tauri, meştere Wood- seaves ?
— Pe cinstea mea, da şi nu.
— Cum asta ?
— O să vedeţi numaidecît, doamnă Grimble. Şi spunînd acestea a şi luat-o din loc. Şi ce gîndiţi că am făcut atunci ? Am făcut un lucru pe care nu l-aş fi putut face pentru nici un bărbat, atît era de cutezător. Am ieşit din ascunzătoarea mea şi m-am luat după el pas cu pas de-a lungul drumului, ca şi cum aş fi fost despuiată de acea ruşine pe care trebuie să o aibă orice fată.
Am rămas mult în-urmă, de frică ca nu cumva, întoreîndu-se, să mă vadă. Dar nu-l pierdeam din ochi, cum aş fi putut oare ? Eram mereu atrasă înainte, înainte. Iar dacă la o cotitură a drumului pierdeam din vedere haina lui verde, eram tare îngrijorată pînă cînd îl zăream din nou.
Arena se afla afară din oraş, pe o eîmpie- verde unde curgea şi un pîrîiaş. Dacă te-ai fi dus pe acolo în oricare zi a anului să culegi nu-mă-uita şi nuferi, ori să-ţi porţi paşii de-a lungul apei, ai fi găsit că aşa ceva ar fi fost o prostie. Dar azi totul era în ordine pentru că un animal avea să fie ucis.
Cum mergeam pe drum, nimeni nu mă observa din cauza rochiei mele negre şi a bonetei, care îmi acoperea chipul. în depărtare zăream arena şi culorile vii ale hainelor de sărbătoare, amestecate cu cele mohorite ale îmbrăcămintii muncitorilor, care arareori puteau să-şi facă şi ei alte haine de sărbătoare decît cele de jale şi doliu, atunci cînd murea cineva din familie. Vedeam tăuraşul alb priponit de un inel prins în peretele arenei, în forma unei jumătăţi de cerc din piatră cenuşie. Totul era învăluit de lumina aurie a soarelui, cum sînt albinele în mijlocul fagurelui de miere, iar aerul azuriu, apa cafenie, pajiştea verde formau o priveliişte atît de frumoasă încît nici nu-mi venea să cred că pe o asemenea zi ar fi putut să se verse sînge. Cîteodată mă întreb dacă vremea era tot aşa de frumoasă acolo sus pe Golgotha, cînd Maria a ridicat ochii spre cruce, dacă atunci cînta vreo pasăre mică şi dacă albinele zumzăiau în trifoi. Da, cred că vremea era la fel de limpede şi de strălucitoare ca şi cleştarul căci din acel pocal nu lipsea nici o amărăciune. Există care amărăciune mai mare decît să priveşti cruzimea oamenilor într-o dimineaţă atît de frumoasă şi plină de har ?

Capitolul II

LUPTA

Pe măsură ce mă apropiam de arenă vedeam că, aşa cum era obiceiul, acolo se aflau nu numai toate femeile din Lullingford, dar şi toţi copiii. După capul meu era o mare ruşine să aduci într-un asemenea loc aceste biete făpturi, care foarte curînd aveau să cunoască răutatea lumii, ca să vadă sfi- şiat de ciini un sărman animal fără apărare. I-am spus-o după aceea şi lui Ghedeon, dar el a rămas nepăsător.

— Tu i-ai face să fie. nişte blegi, trebuie să se deprindă să fie curajoşi şi cutezători.

I-am răspuns că nu vedeam de ce ar fi însemnat că eşti bleg, pentru că nu-ţi place o priveliş te atît de crudă şi după mine curajul nu însemna a căuta să priveşti suferinţa şi durerea altuia.

■— Da, aşa-i, dar nu putem noi să facem acum lumea din nou, e gata făcută mai de mult, mi-a răspuns Ghedeon.

în curînd m-am văzut în mijlocul acelei mulţimi, care se împingea, se înghiontea, striga, punea rămăşaguri, în timp ce clinii'lătrau şi mîriiau, negustorii te îmbiau să cumperi castane coapte, cartofi fierbinţi, mere, turtă dulce, bere, iar copilaşii în hăinuţe albe-se strînseseră roată în jurul taurului care mugea speriat. Biet animal, fără îndoială, se gîndea la păşunea lui întinsă, plină de mure, dincolo de vâlceaua lui Callard. Nu ura nici oamenii, nici cîinii şi nu ar fi vrut decît să se poată întoarce acolo să alerge în voie prin iarba înrouată. Toată lumea era de faţă pînă chiar şi Kester. L-am pierdut în acea mulţime şi am fugit să-l caut, mirin- du-mă că pot să-l văd într-un asemenea loc, căci îl credeam foarte deosebit de alţi oameni. Totuşi aveam încredere în el şi eram sigură că dacă se afla acolo era pentru a împlini o faptă bună. Parcă ceva mă tot împingea să-l caut prin mulţime şi să mă ţin de el, ca şi cum în acea zi aş fi fost îngerul lui păzitor. Un înger tare nenorocit, de bună seamă, dar poate Domnul nu pune prea mare preţ pe înfăţişarea îngerilor lui, dacă aceştia îşi în- deplinesc îndatoririle cum trebuie. Cîinele ciobanului, care aleargă să-şi vestească ştăpîna că stă- pînul a căzut într-o prăpastie pe munte, este, fără îndoială, îngerul păzitor al acestuia, cu toate că poate nu-i decît o corcitură cu urechi clăpăugc de prepelicar. împinsă orbeşte ca şi elinele ciobanului mă ţineam pe lîngă Kester, nu însă prea aproape de el ca să nil mă poată vedea. Aşa că auzeam tot ce spunea în dreapta

şi-n stingă stînd de vorbă cu oamenii care se aflau pe lîngă arenă, fiecare ţinîn- du-şi dinii puţin la o parte de mulţime. Mai toţi erau de prin meleagurile mele şi pe mulţi îi şi cunoşteam, dar trebuie să mărturisesc că se aflau printre ei şi eiţiva cu chipuri îngrozitoare. Ciinii erau fioroşi şi tare uriţi, cu fălci mari, plini de bale, mîrîiau tot timpul rotind u-şi ochii injectaţi ele sînge. Totuşi, dacă ar fi trebuit să aleg între ciini şi unii oameni, aş fi ales ciinii, cei mai mulţi erau terieri, se aflau însă şi eiţiva buldogi, dintre care al lui Grimble era cel mai îngrozitor, acesta avea un fel de rînjet ce mă îngheţa. Cîţiva erau buldogi de rasă, cei mai mulţi însă corciturі.

Cînd l-au văzut pe Kester toţi bărbaţii s-au îndreptat spre el şi fermierul Huglet, căpetenia lor, l-a întrebat :

— Unde ţi-e dulăul ?

Huglet era o namilă de om, ce părea plămădit din doi sau trei oameni amestecaţi aşa, la întîmplare. Era un uriaş, cam stîngaci, cu braţe foarte lungi şi cu un trunchi atît de marc încît toţi croitorii care îi făceau haine cu materialul lor întotdeauna îi cereau un preţ mai mare deeît altora, căci trebuiau să pună mai mult material. Avea o gură ca de broască, nasul era rotund, roşu şi cîrn, iar ochii îi erau tare mici şi păreau pierduţi în obrazul acela ca un munte de carne. De cîte ori nu înţelegea cele ce i se spuneau începea să rîdă şi avea un rîs care te îngrozea, şi tare des mai rîdea. Grimble se bătea pe burtă cu el şi în timp ce Huglet avea un nas roşu ridicat în sus spre cer, al lui Grimble era galben ca ceara şi îndreptat în jos, spre pămînt, aşa că nu le scăpau multe. Fiecare avea cîte doi ciini.

— Apoi, ăsta e ţesătorul. Ce, nu-l cunoşti pe ţesător, Huglet ? spuse Grimble.

— Nu, pînă acum nu am dat ochii unul cu altul. Mie îmi ţese cumnatul meu. Ei bine, ţesătorule, unde ţi-e dulăul ?

— Nu am nici un ciine.

— Cum, n-ai ciine ? Păi atunci n-ai ce căuta aici, ia-o din loc repede.

Dar Kester a rămas acolo unde se afla. Stătea pe la mijlocul arenei care era ca o jumătate de lună, din piatră cenuşie, şi cum cei care aveau ciini se aflau de o parte şi de alta, era cam singur. Slab, drept, în hainele lui verzi, cu părul zburlit de vînt, cîteva şuviţe căzîndu-i pe frunte, cu pălăria sub braţ, părea

tare. diferit de toţi cei de acolo, ai fi zis mai curînd că era rupt din pajiştea aceea frumoasă la fel de verde ca şi hainele lui. Cum nu avea nici barbă, nici favoriţi, puteai foarte bine vedea forma, culoarea şi trăsăturile chipului său, pe care mă gîndeam că, oricît de mult l-ai privi, niciodată n-ai putea obosi. Mă întreb uneori de o fi cumva ăsta raiul, să priveşti îndelung un chip care nu e în stare să te oboseascc niciodată şi de la care nu poţi să-ţi iei ochii. Cînd îl vedeai te făcea să te gîndeşti la o săgeată şi cu toate că Huglet era mai înalt, Kester părea că-l ţine sub stăpî- nirea sa. S-a uitat de jur împrejur şi a spus :

— Fraţilor, am venit să vă cer să opriţi asta.

Toţi au rămas muţi de uimire cîtva timp, mai apoi Huglet a izbucnit într-uri hohot de rîs şi şi-a tras una peste coapsă. Grimble şi-a privit ciubotele mormăind.

— Ei bine, asla-i bună ! a strigat Huglet. Cum să oprim lupta cu taurul, flăcăule ?

— Da. Aş voi să o opresc.

— Şi de ce mă rog, iubitule ? a întrebat Crimble pe o voce de parcă cînta în strană la biserică.

— Să o oprească ? răcni Huglet. Una ca asta nu-i cu putinţă !

— Aş voi să o opresc în toată Anglia.

— Ai lucruri mari în cap, tinere. Află, băiete, că lupte cu taurii au tot fost în Anglia, de cînd îi Anglia. De oprim acest obicei atît de vechi, ţara asta nu o să mai fie Anglia.

Toate le-a spus cu acelaşi glas, răcnind mereu.

— De ce voieşti să opreşti, te întreb ? a repetat Grimble cu o încăpăţînare molcomă.

— Pentru că e un lucru îngrozitor şi tare crud. . — Nu-i nicidecum crud. Clinilor le place. Şi taurului la fel...

Grimble nu-şi lua ochii de la iarba călcată în picioare de parcă cuvintele pe care le rostise erau înscrise acolo pe jos.

— Puţin îmi pasă dacă le place sau nu. Mie îmi place şi asta e de ajuns. Nu-i aşa ? răcni Huglet. începuseră şi ceilalţi care stăteau mai departe să se adune în jurul lor. Oamenii erau deprinşi cu răcnetele şi zbieretele lui Huglet. Dar de obicei nu striga atîta la unul şi acelaşi om. Cînd Huglet răcnea la cineva,[174] oamenii spuneau că pînă în cele din urmă cel la care striga se dădea bătut şi o lua din loc.

— Ce s-a întîmplat ? a întrebat Callard, stăpînul taurului.

Huglet s-a întors spre el, răcnind şi scuipînd :
— Afurisitul ăsta de flăcău vrea să oprească lupta... Auzi dumneata ? Cînd toţi am străbătut atîta drum ea să venim pînă aici doar pentru luptă.
— Si cînd ne-am sculat încă înainte de a se crăpa de ziuă, a adăugat Grimble.
— La naiba, şi cînd nevastă-mea şi eu mine ne-am străduit atît să curăţim animalul, cu noaptea în cap. Ce-i veni şi ăstuia acum ? spuse Callard, privindu-l pe Kester ea şi cum ar fi privit un om care nu era teafăr la minte.
— Da, intră în vorbă şi hangiul de la hanul „La Cana eu cidru'-, am auzit eu vorbindu-se că sînt unii de vor să împiedice lumea să îngenunche şi de asemenea alţii dg, vor să oprească războaiele şi chiar zvonurile de război, dar luptele cu taurii încă nu am pomenit pe nimeni să le oprească. Cine ar voi săjiacă aşa ceva, decît poate unii popi cam scrîntiţi T >
— Bietul băiat, se vede că nu-i prea teafăr la minte ! a spus Grimble. Eşti oare sănătos, ţesă to-rule ?
Morarul s-a apropiat, a clătinat din cap şi apoi a plecat, ceea ce era chiar prea mult pentru el.
— De ce să opreşti lupta ? a întrebat Callard, tare uimit.
— Le-am spus la toţi de ce. Asta nu are importanţă acum. Uite aici, domnule Callard, vrei să-mi vinzi mie taurul ?
— Să-l vînd ?
— Da, îţi dau cît îmi ceri, nu mă tîrguiesc.
— N-are rost, căci scot mai mult dacă-l las la luptă. Dacă cîştig, iată-mă bogat. Dacă pierd, stăpînii arenei îmi plătesc preţul cel mai bun care l-ax? plăti unui măcelar. înţelegi.
— Cît îţi iese dacă cîştigă ?
—- Păi, douăzeci de lire.
— Uite douăzeci de lire şi ia-ţi animalul acasă.
— Doamne păzeşte, Doamne păzeşte ! zise Callard, şi căscă ochii la Kester de parcă ar fi văzut un strigoi.
— Am făcut tîrgul ? întrebă Kester.
Nevasta lui Callard, care nu scotea nici un cuvînt decît numai după ce vorbea bărbatul ei şi atunci 175
repeta doar spusele lui, nefăcînd niciodată altceva decît ceea ce-i spunea el, a venit într-un suflet, aducînd taurul.

— Primeşte oferta domnului, tată.- Primeşte, primeşte, sufleţelul meu, spuse ea gîfîind. Ia cele douăzeci de lire şi să ducem bietul animal acasă.
Callard era atît de uimit de îndrăzneala ei încît nu a putut decît să îngaime din nou :
— Doamne păzeşte !
— Dumnezeu să te păzească ?, strigă Huglet. îţi arăt eu ţie Dumnezeu să te păzească de faci una ca asta şi ne strici pentru douăzeci de lire plăcerea. Şi o să te învăţ minte şi pe tine, tinere.
— Flăcăul ăsta nu-i teafăr la minte, e mai rău chiar, e nebun de legat de plăteşte el douăzeci de lire pentru animal şi nici nu-l cumpără ! Mă doare sufletul să văd aşa ceva. Şi bietul de el era teafăr luni, acum două săptămîni, cînd ne-a ţesut aşa de bine. Dar se vede că de atunci s-a ţicnit. Vai, vai! a spus Grimble.
Şi-a şters apoi faţa de sudoare, părînd tare uluit. Kester şi-Ei scos portofelul şi i-a întins banii lui Callard. Aceea era cred cam toată moştenirea pe care i-o lăsase unchiul său. Atunci nevastă-sa şi-a~ chemat, copiii, căci aveau cinci şi un prunc, şi le-a şoptit ceva şi toţi dintr-o dată au început să strige : „Ia, tată, banii, ia, tăticule iubit, te rugăm fierbinte, ascultă-ne".
Callard, ijimit, părea că se muiase şi a întins mîna să ia banii, cînd Huglet i-a dat una peste mînă.
— Nu vreau să fiu prădat de plăcerea mea, a strigat Huglet. Nu o să pui mîna pe bani, Callard. Nu ne lipsim de joc, îţi spun din nou.
Toţi cei care aveau cîini au aruncat priviri ursuze şi au început să murmure :
— Da, e drept, e literă de evanghelie. Vrem să se dea lupta.
— Măi fraţilor, a spus Kester cu o voce plină de căldură, rugătoare, e păcat ca într-o zi ca asta atît de minunată să lăsăm o biată făptură să fie sfîşiată de altele. Aici-i mîna diavolului. Dacă vreţi e luptă, apoi atunci de ce nu vă luaţi la trîntă între voi ? Ascultaţi, ca să vă fac o petrecere în toată regula, ei. bine, iaca, sînt gata să mă lupt singur cu cîte şase dintre voi pe rînd. Cel care mă va bate va avea costumul meu, al doilea, pălăria şi jiletca. Haideţi !

Nimeni nu a suflat un cuvînt. Dar oamenii au început să se cam frămînte, privind încolo şi încoace. Fiecare cam ştia cît de bun luptător era Kester şi nici unul parcă nu voia să se pună cu el. Grimble i-a aruncat lui

Kester o privire plină de ură. Şi cele ce s-au petrecut mai apoi au dovedit că într-adevăr nutrea ură pentru el. Nu se mai mulţumea numai să-i ţie isonul lui Huglet, a ridicat capul şi a grăit :

—• Tînărul are dreptate. Împărtăşesc toate ce le spune şi mă învoiesc să se oprească jocul, astăzi, cu **o** condiţie.

— Vorbeşte, a spus Kester.

— Să te baţi tu cu dulăii.

Grimble lăsă să se audă un rîs plin de răutate, în ¡timp ce Huglet hohotea de rîs şi strigă :

— S-a zis cu tine, băiatule. Iar Crimble a adăugat :

— Oi fi iubind animalele şi ţi-oi fi dind banii pentru ele dar nu pînă într-atîta încît să-ţi dai şi pielea.

— Haj, începeţi o dată. dădu poruncă Huglet.

-— Leagă taurul, porunci Callard nevestei sale, care stătea gata să-i dea taurul lui Kester, pentru ca acesta să i-l înapoieze, aşa cum îi promisese.

•— Al cui ciine e primul ? întrebă Huglet, care nici nu-l mai lua în seamă pe Kester şi îşi vedea de treabă mai înainte cu pregătirile pentru luptă.

— Mai întîi vine ciinele lui Towler şi apoi cel de la han. răspunse unul din proprietarii arenei.

— Hai, Towler, apropie-te.

Kester stătea neclintit privindu-l ţintă pe Grim- ble, care în cele din urmă se întoarse mînios ne-maiputînd, parcă, să-i îndure privirea.

— Ar fi cea mai frumoasă petrecere pe care ai gustat-o cîndva, ei, ce zici, jupîne Grimblc ? să vezi un om hărţuit ca un :taur ? spuse în cele din urmă Kester.

— Nimeni nu o să fie chiar aşa nebun ?

Kester a privit în jurul lui.

— Oameni buni, a spus Kester, dacă primesc tîrgul jupînului Grimble, dacă mă iau la trintă cu dulăii, nu pentru ca să-i omor, ci doar pentru ca să-i pun în lanţuri, numai şi numai cu mîinile goale, şi n-aveţi decît să-i întăritaţi şi să fie cît vreţi de fioroşi — dacă primesc să fac asta pe pielea mea, îmi daţi în scris că'zece ani de acum înainte nu o să mai fie la Lullingford nici o luptă cu taurii? Iară dacă nu izbutesc să pun în lanţ nici un eîine, înseamnă că am pierdut şi atunci lupta poate să aibă loc.

La auzul acestora toate limbile ce pînă atunci fuseseră mute s-au dezlegat.

— Doamne păzește !
— Doamne sfinte !
— Ei drace !
— Asta-i prea de tot !
— La naiba, n-am mai pomenit așa ceva.

Era un adevărat vuiet. Unul sau doi au strigat că nu se învoiesc. Dar cei mai mulți tare erau curioși să vadă ce o să iasă și cum știau că preotului nu-i plăceau asemenea petreceri și tot stăruia pe lîngă bătrînul *squire* să le oprească, fiecare își spunea că nu ar fi stricat să mai petreacă olecuță, căci avea să fie un joc cum nu se mai văzuse cîndva prin acele locuri.

Cînd, în fine, Huglet s-a potolit din rîs și a fost în stare să vorbească, a explicat cum aveau să se petreacă lucrurile.

— Toți cei care se învoiesc, să ridice mîinile sus, a strigat el.

Au ridicat mîna mai toți, vreo doisprezece doar nu s-au învoit.

— S-a făcut, a strigat Huglet, s-a zis cu mîndrul nostru flăcău.

_ L-am apucat de braț pe Tini, băiatul morarului și i-am spus să se ducă la Kester să-i șoptească că acum Grimble avea un cîine nou, tare fioros. Simțeam însă că totul era în zadar și nu știam ce să fac. Dar eram hotărîtă să stau acolo lîngă el și să dau fuga de ar fi căzut și să-l scot afară. Iară dacă Grimble s-ar fi amestecat ar fi plătit scump. Nimeni nu-i atît de cutezător ca o femeie îndrăgostită, întotdeauna am fost tare mirată cum de maica lui Isus nu a pus mina pe sutaș — dacă nu a făcut-o a fost numai că fiul ei i-a poruncit mai înainte să stea liniștită. Dar, cu adevărat de aș fi fost eu, n-aș fi ținut seama de nici o poruncă. »

Tim s-a întors alergînd și am văzut cum ochii aceia albaștri îl urmăreau și s-au oprit asupra mea pentru o clipită. Atunci m-am pitit în spatele lui JCallard.

— O știa, mi-a spus Tim, clar e recunoscător pentru grija avută. Am fugit la baraca cu răcoritoare și am luat în ascuns cuțitul cel mare de tăiat carne, dar abia îl furișasem sub volanul rochiei, că am și văzut că n-avea să servească la nimic, cel puțin pentru cîtva timp. Ce s-a petrecut a fost o adevărată minune, cea mai frumoasă pe care a'm văzut-o pînă atunci. Iată cum s-a întîm- plat :

— Treci acolo la mijloc şi leagă cîinii de lanţul taurului, iar de vei izbuti să legi vreunul din cîinii mei, să ştii, băiatule, că ai cinci şilingi ele la mine. Plesnesc de rîs văzînd un asemenea gogoman, spuse Huglet.

— Cîinele lui jupîn Towler, strigă şeful arenei. I s-a dat drumul cîinelui lui Towler, cel mai rău dintre terierii de acolo. " -

-— Hai, du-te, muşeă-l, îl întărită Towler. Simţeam că leşin, dar mă stăpîneam pe cît puteam. Kester a făcut cîţiva paşi înainte.

— Hai, Bingo ! Cine-i un cîine bun ?

Bingo s-a oprit, a privit puţin spre stăpînul lui' ca şi cum ar fi vrut să-i spună că s-a înşelat şi a fugit dînd din coadă spre Kester, culcîndu-se la picioarele lui.

— Sîntem doar prieteni, nu-i aşa ?

Towler a început să înjure, iar Huglet s,a făcut negru la faţă, ca noaptea, dar nimeni nu putea să spună că nu a fost un joc cinstit şi unii au început să rîdă şi să zică, „Bravo ţie, băiatule".

La fel s-a întîmplat şi cu cîncle de la han şi eu următorul. Iar stăpînii lor au venit să-i ia din lanţ cu chipuri pocăite şi tare uluite.

Kester a început să rîdă.

— îmi sînt dragi cîinii, a spus el; întotdeauna mi-au fost dragi făpturile care nu cuvîntă. Ce ştiţi voi, dar aşa e, nu-i deeit un singur cîine aici care nu mi-e prieten, căci e nou prin ţinuturile noastre şi nu mă cunoaşte.

— Da, da, ei bine, cu Toby să ştii că n-o să-ţi meargă, să fii mulţumit de-i scăpa cu viaţă.

Atunci mă gîndeam că trebuia să găsesc ccva mai bun decît cuţitul, fără a renunţa însă şi la, acesta de ar fi fost nevoie. Cum în tîrg nu era nici un doctor, ar fi fost bine să fug la farmacie, să am astfel un ajutor dacă s-ar întîmpla ceva. Mai erau încă o mulţime de cîini care îşi aşteptau rîndul, eăci nu l-ar fi iertat cu nici unul. Puteam să fiu de folos dacă mă grăbeam. Avînd încă cuţitul sub fustă, mi-am făcut loc prin mulţime şi am luat-**o** la fugă cît m-au ţinut picioarele. Dar înainte de a pleca mi-am mai aruncat încă o dată privirea spre cel pe care-l iubeam, căci de n-aş fi fost iute de picior s-ar fi putut să nu-l mai văd viu.

Ridea în timp ce Huglet pleca ducînd în lanţ pe unul dintre cîinii lui. Cu toate că Woodseaves nu •lucra la Huglet, îşi cîştigase dragostea cîinilor lui în zilele de tîrg, cînd stăteau la poarta hanului. Ştia atît de bine

cum trebuie să se poarte cu animalele, încît ajungeau ca în cîteva clipe să-i fie prieteni pentru totdeauna. Şi cînd mi-am întors capul să-l privesc mai în-deaproape mi s-a părut (dar mi-am spus că nu era decît o părere) că ochii aceia atît de vii şi strălucitori s-au oprit asupra mea şi mi-au zîmbit, ş! m-au rugat întocmai ca ochii bărbatului care-şi priveşte îndelung iubita, acea fiinţă care şi-a dat. întreaga-i linişte de dragul lui, şi în mîinile lui şi-a încredinţat sufletul, iar trupul şi l-a oferit pentru plăcerile lui. Dar fugind îmi tot spuneam : „Nu, Prue Sarn, nu eşti decît doar îngerul său păzitor şi încă un biet înger tare pocit", iar florile albastre de pe marginea drumului s-au pierdut parcă într-o ceaţă de lacrimi şi nici nu mai păreau că sînt flori, ci doar valuri albăstrui de durere în care aveam ţ>ă mă înec.

Capitolul III

CEA MAI FRUMOASA DINTRE SCRIERI

Pot să spun că am străbătut calea pînă la oraş mai repede decît a străbătut-o cineva vreodată. Am avut grijă să ascund cuţitul într-o tufă de la marginea drumului, de frică să nu mă poticnesc în el. Aşa după cum îmi închipuisem, spiţeria era deschisă, căci spiţerul, fiind epitrop, nu s-ar fi opus voii preotului. Niciodată şipurile şi clondirele accle mari roşii şi verzi nu mi-au părut atît de minunate, ca şi cum ar fi fost pline eu apă din rîurile raiului, înăuntru era o întunecime plăcută, căci prin' mica fereastră nu pătrundea nici o rază de lumină, pe pervaz fiind îngrămădite doftorii felurite, alifii, prafuri, plasturi, purgative pentru cai, balsamuri pentry vaci, leacuri întăritoare, plante medicinale, cîte şi mai cîte. Mirosea tare plăcut a mentă, a tot felul de plante şi săpun, iar spiţerul, privindu-mă cu multă bunătate peste ochelari, m-a întrebat ce se întîmplase.

— Vai, domnule, e gata să se întîmple un omor. Vă rog din suflet, închideţi prăvălia şi veniţi repede, căci de nu, va fi ucis un om cum acest tîrg nu a văzut vreodată şi nici nu va vedea cîndva, i-am răspuns eu în timp ce abia mai răsuflăm. La auzul acestora bunul om şi-a tras cizmele.

— Ce leacuri trebuie să iau ? m-a întrebat ; restul o să-mi povesteşti pe drum.

I-am zis să ia vreun leac pentru muşcături de cîini şi ceva pentru a însufleţi un om care e pe moarte. Cît ai clipi din ochi şi-a pus pălăria şi am plecat.

— Ia o înghiţitură de rachiu, abia te mai ţii pe picioare, mi-a spus el.

Nu am băut, însă l-am rugat eă de încetinesc pasul, să-şi vadă de drum mai departe spre arenă. M-am poticnit cînd m-am apropiat de locul unde ascunsesem cuţitul, clar am izbutii mai apoi să-l ajung pe bunul spiţer chiar la intrarea în arenă. Acolo se clădea o luptă îngrozitoare şi sosisem tocmai la timp. Kester stăpînise toţi elinii în afară de cel al lui Grimble. Cînd m-am apropiat se auzea mare zarvă. Izbutise să lege dinele. Apoi s-au auzit ridieîndu-se strigăte şi am văzut, (oh, dragostea mea) că tocmai atunci ciinele îl muşcase de gît. L-am apucat pe Grimble de umăr.

— I-aţi ciinele, i-am spus.

Grimble nici nu s a clintit. într-o clipă cel pe care îl îndrăgeam atît putea să fie mort.

Eu, care niciodată în viaţă nu făcusem cu ştiinţă vreun rău unei vietăţi, m-am repezit şi în timp ce animalul se încorda înfingîndu-şi dinţii în beregata domnului şi stăpînului meu, i-am împlîntat cuţitul în inimă.

O şuviţă de sînge a ţîşnit din trupul animalului, care a căzut jos şi o dată cu el şi Kester. L-am tras de o parte şi am descleştat botul cîinelui, Kester părea a fi fără viaţă.

— Apă, i-am strigat lui Huglet care se intîmpla să fie tocmai pe acole.

— Adu apă, ucigaşule ! Rachiu, domnule Cam- let, vă rog.

Acesta s-a aplecat asupra lui Kester.

— Trebuie să-i ard muşcătura, a spus el. Şi e mai bine să o ard înainte de a-şi veni în fire. Dar unde să încălzim fierul ? M-am ridicat. Puţin îmi păsa. Toţi în jur erau atît de înspăimîntaţi de mine de parcă aş fi fost căpetenia unui trib de sălbatici.

— Şase oameni să adune lemne, am poruncit şi cît mai repede, iar dumneata, Grimble, adu un amnar şi o iască.

— N-am, a îngăimat el.

— Caută, am strigat cît m-a ţinut gura, ca o ieşită din minţi, ridicînd cuţitul, caută, căci de nu...

Focul s-a aprins mai repede decît am povestit acestea. I-am turnat puţin rachiu pe gît lui Kester, pentru ca să-l întremeze, apoi Camlet i-a ars muşcătura, iar Kester s-a trezit într-un urlet de durere, căci venindu-şi în fire din leşinul de moarte în care căzuse nu era pregătit pentru o asemenea durere.

— Hai, hai, dragul meu, am spus, căci strigătul acela mi-a străbătut inima ca un fier roşu. Hai, hai. A trecut acum. Nimeni nu o să te mai atingă.
Domnul Camlet l-a legat la gît, iar eu i-am spălat faţa cu apă rece şi i-am mai dat o înghiţitură de rachiu.
— Nu-i o rană adîncă, a spus domnul Camlet. Am sosit tocmai la timp.
— Nu se putea să nu ajungem la timp, i-am răspuns. Azi sînt doar îngerul lui păzitor.
Dar pe cînd rosteam aceste cuvinte, dintr-o dată pajiştea aceea verde a început să se învîrtă în jurul ochilor mei şi mi-am pierdut cunoştinţa. Cînd mi-am venit în fire, i-am văzut pe Ghedeon şi pe Jancis stînd lîngă mine pe iarbă, toţi ceilalţi plecaseră.
— Unde-i ? am întrebat.
—• Cine, ţesătorul ? a grăit Jancis. E bine şi în mîini bune. L-au dus la Lullingford, iar nevasta lui Callard are grijă de el.
— E tare bucuroasă pentru că şi-a luat lăura- şul înapoi, a adăugat Ghedeon. Prue, ai salvat viaţa acelui om, nu-i urmă de îndoială. Nu am pomenit încă niciodată un asemenea curaj. Tocmai soseam la poarta arenei, cînd am ridicat ochii şi te-am văzut.
„Pe cinstea mea !•" am spus şi asta a fost tot ce am putut spune şi am luat-o la fugă şi eu şi Jancis, dar doborîseşi cîinele înainte de a ajunge noi la tine. O să capeţi medalia, Prue.
— Nu o să poţi să te întorci călare acasă, Prue, ce zici, Sarn, dacă m-aş duce să-l rog pe morar să o ia în căruţă cu ei ? Şi n-aş putea să vin să o ajut două, trei zile ? adăugă Jancis.
— N-ai decît să-l rogi pe morar, te-ai gîndit bine. Cît despre ajutorul tău, nu poate fi vorbă, doar ştii că acum eşti slujnica lui Grimble pentru trei ani.
— N-am vrut să fiu, numai tata şi tu m-aţi silit.
—• Ai văzut casa, nu ? ei bine, o să lucrezi pentru casă, pentru balul vînătorilor şi pentru argintăria pe care o s-o cumpărăm.
— Da, am văzut casa, dar mi se pare că e un locaş vechi şi trist, cu toate că e nouă. Şi mai bine nu m-aş duce niciodată la balul vînătorilor decît să trăiesc viaţa unei roabe.

Plîngea, dar lui Ghedeon nici ;nu-i păsa. ■ - •
— Trebuie să te duci la Grimble şi trebuie să mergi la balul vînătorilor, cînd va veni vremea, la ce bun să faci atîta tărăboi.
— De ce trebuie să mă duc oare, Sarn ?
— Pentru că aşa am hotărît.
Parcă ar fi spus : „Pentru că sînt în fiare". Ca şi cum logodnica lui îl chema să se înveselească, dar el era ca legat de mîini şi de picioare şi nu se putea urni.
După ce a plecat Jancis, mi-au dat la han să beau ceai, căci tremuram încă toată şi apoi morarul m-a ajutat să mă urc în căruţa lui, iar. bă- trînul cal de la diligenţă, care altă dată fusese deprins cu sunetele vesele ale goarnei, zarva şi luminile de la intrarea în tîrguri, a pornit-o încet, încet. Parcă avea aceeaşi dorinţă, ca şi stăpîna lui, de a ajunge cît mai tîrziu acasă. Morărița tăcea, morarul de asemenea, iar Polly dormea. După cîteva clipite au adormit şi ea şi Tim. înaintam învăluite de mîhnire prin seara rece. Soarele a prins a scăpăta, mai apoi încet s-a lăsat noaptea. Ghedeon ne luase cu mult înain'te, căci Bendigo, deşi era băt.rîn, mergea bine. Celălalt cal al morarului cu care venisem eu, era legat la spatele căruţei şi copitele lui făceau un zgomot jalnic. Tristețea şi liniştea din jur se potriveau de minune simțămintelor mele, căci cel pe care-l iubeam era rănit, iar eu nu puteam să mă duc să-i văd. Mă gîndeam că zăcea acolo, tot atît de neputincios ca şi un copil, numai cu nevasta lui Cal- lard să vadă de el. Uitasem că avînd şase copii, aceasta se pricepea să îngrijească bolnavii, căci, ce vreţi, aşa sînt îndrăgostiţii, îşi închipuie că numai ei pot fi în stare să îngrijească pe cei pe care îi iubesc. Totuşi, este puţin adevăr în asta şi poate chiar ceva mai mult. înaintam aşa printr-o regiune care nu era nici de dealuri nici de şes, într-o noapte nici întunecoasă nici luminoasă, cît despre mine nu eram nici veselă nici mîhnită. Parcă mi se părea că ne îndreptam spre un loc dincolo de capătul pămîntului, care nu era nici infernul nici paradisul. Cele şase capete ale ¡noastre, numărîn- du-l şi pe al calului de la spatele căruţei, se bălăbăneau încolo şi încoace, cred că toţi dormeau, pînă şi calul de la diligenţă, cînd deodată l-am auzit 222 pe morar vorbind, se vede că în somn :
— Nu pot să-i înghit, spuse el, întoreîndu-se spre nevastă-sa şi copii, aş voi să fie toţi mîţi şi să-i íncc în

apa de la moară. Aş voi ca toată lumea să fie nişte mîţi.
Şi apoi nu a mai zis nimic. Spusele lui au răsunat tot atît de cucernic ca şi cum ar fi rostit crezul. Astea au fost singurele cuvinte pe care le-am auzit vreodată din gura lui şi cred că şi astea au fost spuse în somn. Şi tot mergînd aşa am ajuns pînă în cele din urmă la moară, lîngă apa nemişcată, ca un linţoliu negru. Toţi ceilalţi s-au dat jos şi au dezlegat şi calul de la spate, iar morarul m-a dus mai departe la Sarn. Noaptea era plină de mirosuri de baltă şi" muşchi, iar din cînd în cînd venea cîte o mireasmă de primule. Mă gîn- deam la casa ţesătorului, aceasta îmi părea ca o casă fermecată din basme. Mi-l închipuiam pe Kester acolo, culcat în bucătărie, lîngă războiul care arunca lumini şi umbre pe faţa sa. Părul îi era puţin zbîrlit pe fruntea-i asudată din pricina suferinţei. Dacă nevasta lui Callard nu i-o vorbi blajin, m-am gîndit, aş fi în stare să-i dau vreo două pruncului ei, de să mă ţină minte; dar ştiam că nu avea să o facă. Era o femeie bună la suflet, deşi întotdeauna cînd o auzeam repetînd doar spu- sole altora, aşa cum îi era obiceiul, mă gîndeam că mintea ei era fără îndoială ca scoica, care-i goală pe dinăuntru.
Cînd am sosit acasă, mama ne aştepta în prag tare îngrijorată. Cum m-a văzut mi-a spus ceea ce nimeni nu spusese şi nici eu nu mă gîndisem:
— Ai fi putut să mori, Prue !
Apoi s-a aşezat jos şi a prins să plîngă, iar eu am început să fac haz şi tam cerut ceva de min- care, ca să-i dovedesc că sînt vie şi teafără. Şi atunci, deşi ar fi trebuit să fie de mult culcată, mi-a dat o masă cum nu mai mîncasem încă. Se vede treaba că Ghedeon îi istorisise cîte ceva, dar ar fi voit să afle mai multe. Tot timpul mă întreba ba una ba alta. îşi pusese ochelarii pe nas şi, aşezată în fundul jilţului de stejar, mă privea cu luare aminte. Eram tare încurcată, văzînd-o cum se uită la mine cu privirea fixă ca a unei closti pe ouă, care simte că e pindită şi nici nu se clinteşte şi nici nu clipeşte măcar privindu-te cu ochii cafenii, vii, de ai fi zis că vrea să grăiască : „îmi apăr ce-i al meu".
Mama parcă vedea în spatele meu o primejdie ce mă ameninţa. Poate că era, aşa cum credea ea, ursita mea. Sînt sigură că vedea prevestirea unei suferinţe, căci, după cîteva clipe, luîndu-şi o înfăţişare dîrză,

spuse, ridicindu-se, ca şi cum cineva i s-ar fi
împotrivit :
— O să-l aducem pe ţesător.
Nu a scos nici un cuvînt cît i-am povestit şi nici nu a
zis că a fost o nebunie şi o mare îndrăzneală să încerc
să scap viaţa unui tînăr necunoscut, fără a şti ce
putea gîndi acesta. Tot dădea din cap din cînd în cînd,
spunînd :
— Da, cum vine vara, aducem ţesătorul,
După aceea mama s-a dus să se culce, iar eu m-am
urcat în pod să scriu în caietul meu.
Mai apoi viaţa noastră şi-a urmat cursul fără iniei o
schimbare şi fiindcă nici Jancis nu mai venea,
duminica era şi mai mohorîtă şi mai goală. Casa de
piatră părea pustie după plecarea ei, iar maică-sa nu
mai era nici pe departe femeia pe care o ştiam. De cîte
ori mă vedea se tot agăţa de mine şi nu mai contenea
să vorbească mereu despre obiceiurile lui Jancis de
parcă ar fi fost moartă. Asta îl mînia pe Beguildy tare,
căci la drept vorbind lipsa fetei îl mîhnea, nu 'numai
din cauza tînărului Camperdine dar pentru că Jancis,
aşa neîndemînatică cum era, făcea totuşi o mulţime
de treabă. Atunci striga o dată :
— Ce faci atîta gălăgie, femeie, doară Jancis o să se
întoarcă acuşi şi cu douăzeci de lire în mînă, pe
cinstea mea. Nu mai vorbi într-una de ea de parcă ar
fi moartă, nebună ce eşti. O fată ca ea care are pe
vino-ncoace, o să ne aducă mulţi bani, cînd o să învete
ce trebuie să facă şi nu o să mai fie legată de un
flăcău născut sub semnul celor trei parale şi care e
ursit să piară înecat. Nu o spun ca să te jignesc pe
tine, Prue, şi am nădejde că nu o să te superi. Tu ai
arat tare bine toată bucata aceea de pămînt plină de
răchită, iar azi o să te învăţ cuvintele de patru silabe
dacă ai chef.
Oh ! Nu-i urmă de îndoială că Beguildy era un om
tare curios. Mă gîndeam mereu că, negreşit, dacă ar fi
avut mai multă carte ar fi ajuns unul din acei mari
oameni despre care se tot vorbeşte. Cine ştie, poate
un mare învăţat, un cîntăreţ de vază, un poet sau
poate un predicator. Iară dacă tot ce avea în mintea
lui ar fi fost bine folosit nu şi-ar fi atras poate
nenorocirea asupra lui aşa cum a făcut-o mai apoi.
Da, şi nu numai asupra-i ! Dar ce putem şti oare noi,
biete făpturi ! Nu sîntem decît păpuşile celui care ne-
a făcut. Ne scoate din cutie pentru cîteva clipite şi ne
porunceşte : „Dăh- ţuiţi acum", sau poate alteori ne

face să ne înclinăm, să ridicăm mîinile şi apoi să
cădem leşinaţi. După aceea ne închide din nou în
cutie, căci ne-am jucat partea noastră. Jocul ăsta al
păpuşilor ar putea să fie o pantomimă de Crăciun, de
Paşte, sau o tragedie, după cum I-ar fi placul. Piesa în
care jucăm e scrisă de El, doar. Aşa că păpuşile rele şi
cele bune îi fac voia, căci fiecare joacă rolul care i-a
fost mai dinainte hărăzit. Ce s-ar întîmpla dacă
atunci cînd mişelul din piesă în clipa în-care ar trebui
să săvîrşească o crimă, ar fi îngenun- chiat în
rugăciune ? Atunci rostul piesei ar fi stricat. Dacă o
dată, o marionetă, numită iuda, cuprinsă de frică nu
şi-ar mai fi jucat rolul, nu mai am fi fost salvaţi nici
unul dintre noi. Toate astea au un înţeles ascuns, pe
care nu-l putem pătrunde şi trebuie să-l luăm de bun
cum este. Dar aşa stînd lucrurile, să nu învinuim prea
mult pe cei care păcătuiesc. Ce ursită îngrozitoare să
fii nevoit să te porţi rău şi să săvârşeşti numai bleste-
măţii, cînd e de la sine înţeles că nimeni nu ar alege
de bună voie să îndeplinească acest rol. „Trebuie să se
iste gîlceava." Cum ar fi putut Ga- briel oare să-şi
arate îndemînarea cu sabia lui cu două tăişuri, dacă
Lucifer nu ar fi voit să se bată. „Dar, vai, blestemat
fie cel din pricina căruia se iscă gîlceava." Dacă piesa
cuprinde un omor, sau dacă o fată cinstită este făcută
de ruşine, trebuie găsită o păpuşă care să
îndeplinească fapta cea rea, dar, dacă ar putea alege,
toate păpuşile ar striga : „Nu voi să fiu eu acela,
Stăpîne !" Numai că nimeni nu ştie nimic. Căci cuget
că sîn- tem asemenea animalelor, care în adîncurile
întunecate ale făpturii lor săvîrşesc răul fără să ştie,
se scaldă în sînge, stau la pîndă şi se aruncă asupra
prăzii lor, scoţînd strigăte în noapte şi tot timpul sînt
tot atît de nevinovate ca nişte prunci abia născuţi. Şi
socot că nu sîntem prea deosebiţi de furtunile care
culcă copacii la pămînt şi secă- tuiesc pădurile, sau
focul flămînd care mistuie vieţi omeneşti într-o
clipită, ori apa ce înghite pe semenii noştri. Toate
acestea fac parte din piesă. Dar dacă am fost aleşi să
jucăm un rol plăcut şi vesel, oare atunci nu ar trebui,
din recunoştinţă, să ajutăm pe cei mai puţin norocoşi
şi chiar să-i mulţumim bietei păpuşi care, fără
încetare, zi şi noapte se străduie să ne nimicească ?
Căci s-ar fi putut ca lucrurile să fie pe dos.
Aşa că în ciuda tuturor îmi era milă de Beguildy, care
în povestea noastră juca rolul mişelului.

Anul acela am avut o recoltă tare proastă, s-a făcut şi grîu şi fîn puţin. Viaţa noastră se desfăşura ia fel ea întotdeauna, pe aceeaşi melodic, atît doar eă mama şi-a ţinut cuvîntul şi l-a adus pe Kester.
Toată luna iunie, mama s-a arătat tare ocupată, torcînd fără răgaz, încît pînă şi Ghedeon a lăudat-o. Apoi într-o zi a zis :
— Am tors atît încît trebuie numaid^cît să chem ţesătorul.
îmi pusesem în minte să nu dau ochii cu el, aşa că în ziua în care avea să vină am luat cosorul şi m-am dus să tai mărăcinii de pe păşunile cele mai îndepărtate, unde nimeni nu putea să mă găsească.
— Mă duc să tai mărăcinii, mamă, i-am spus, şi o să-mi iau de mîncare brînză şi pîine. Ai grijă, te rog, de puii de curcă şi spune-riui Ghedeon să mulgă vacile, că nu mă întorc decît după ce se înserează.
Şi iată că dintr-o dată mama începe să-şi frîngă mîinile şi să bolboroseasca :
—. Ce nenorocire, ce nenorocire, Doamne, să fii aşa blestemat.
Am plecat repede. Cînd m-am întors, am găsit în podul meu fire de lînă şi în, lăsate acolo de el şi un miros plăcut de tutun. Căci îi plăcea să fumeze cîte oleacă, cînd lucra. Iar în colţul războiului, peste ce-am dat ? o batistă albă cu albastru, pe care, deşi nu era cinstit, am pus-o repede în sipetul meu, şi-am întors cheia plină de bucurie. M-am gîndit că într-o zi aveam să o spăl şi să pun în ea un fir de levănţică şi să i-o trimit, dar nu chiar prea repede.
Mama toată seara aceea nu mai termina vorbind despre ţesător. Era un om atît de bun, atît de voinic şi cu atîta luare aminte. Toate astea puteam să i le spun şi eu, mi-am zis în sinea mea. Şi a fost aproape ca un fiu pentru ea, a mai adăugat mama. Trebuia să-l vezi cum stătea pe bancă cînd şi-a băut ceaiul. O cred şi eu, m-am gîndit, şi parcă inima mea era şi mai prinsă ca oricînd.
■— A dorit să ştie dacă mai am şi alţi copii în afară de Sarn, a continuat ea. Atunci i-am spus că...
— Ce i-ai spus, mamă ?
— Că am cea mai bună fiică de pe lume şi nu e alta mai drăgăstoasă şi că e subţirică şi mlădioasă, cu o cosiţă de păr lungă pîriiă la genunchi şi cu o fire bună, veselă, blîndă şi miloasă, cu ochi negri catifelaţi. I-am spus eu multe. Şi i-am mai zis că poţi

să scrii tare frumos, iar acum Beguildv te învață să citești cuvinte de cîte patru silabe.
— Doamne păzește, mamă, ce poveste ai mai brodat!
— Nici o poveste, copila mea, căci ăsta e doar adevărul.
— I-ai vorbit și despre scrisorile lui Ghedeon ? adică i-ai spus cumva că eu le scriu ?
— Nu, că poate nu i-ar fi plăcut lui Ghedeon și nici lui Jancis, sau ție.
— Oh, mamă, cită luare aminte dovedești.
— întotdeauna s-a spus asta în familia noastră.
— Țesătorul își închipuie desigur că sîntem o familie tare învățată și crede ca în slova *Evangheliei* că Ghedeon își scrie scrisorile singur.
Mai tîrziu, cînd o ajutam să se culce, mi-am luat curajul și am întrebat-o :
— I-ai spus țesătorului că am buza de iepune ?
— Nu, nu, draga mea, la ce eram să-i spun una ca asta ?
— După toate cele cîte i-ai povestit despre mine, mai știi, s-ar putea să se gîndească un pic la mine și atunci, dacă m-o vedea vreodată...
— Ei bine, copila mea, dacă o să te vadă și dacă **e** omul pe care-l cred eu că este, apoi atunci să știi că o să te îndrăgească cu toată buza ta de iepure, mi-a răspuns ea dintr-o dată.
în timp ce o înveleam, mi-a luat mîna.
— Prue, dacă ar avea numai un picior, sau o mînă, sau ar fi tot ciupit de vărsat de vînt, ți-ar păsa?
— Dacă mi-ar păsa? Desigur că nu. L-aș iubi încă și mai tare.
— Eram sigură de asta, mi-a răspuns ea foarte mulțumită. Știam că-l iubești. Sînt atît de bucuroasă ! Dar, Prue, nu te mai ascunde de el. Ai curaj, înfruntă totul ca un bun jucător la „Culorile scumpe".
— Nu, nu ! Niciodată. Nu-i drăguț din partea ta să mă prinzi astfel.
— Voiam numai să fiu sigură, Prue. Îmbătrî- nesc și mă hodorogesc și nu-i departe timpul cînd viața o să fie pentru mine grea povară. Și tare aș voi să știu că cea mai bună fată de pe lume o să aibă parte numai de bine.

Și-a întors apoi fața spre ferestruica mică, luminată de lună, plină de trandafiri roșii, care păreau ca niște discuri întunecate, pe unde se vedea cerul argintiu

fără stele, dar totuşi tare blînd. Mama părea că ascultă ceva. în cele din urmă a spus :

— Cred că totul o să meargă bine pentru tine, Prue. O să fii iubită şi la rîndul tău o să iubeşti. O simt în adîncul inimii mele, mi-o spune ceva tot atît de blînd ca roua şi tot atît de dulce ca un trandafir roşu. Dar atunci eu n-o să mai fiu pe lumea asta, n-o să mai fiu. Dar nu-i nimic, pentru că ştiu că asta trebuie să.se întîmple.

Am simţit parcă o ciudată înfrigurare străbătînd noaptea.

— Ce-i ? am întrebat-o. Ai tu oare un al şaselea simţ ?

—. Nu, dar o simt în sinea mea.

— Nu cumva îţi este rău, mamă ? am întrebat-o, temîndu-mă să nu se prăpădească aşa dintr-o dată în braţele mele, cum se întîmplă în ceasul morţii.

M-a liniştit spunînd că nu o să moară încă. Dar astea toate i-au venit în minte gîndindu-se la ţesător şi la cele spuse de acesta.

„Holtei sînt şi holtei o să rămîn, nu-i urmă de îndoială, dar clacă vreodată o să mă gîndesc să mă însor, o să fie cu o fată întocmai ca ea."
Cînd am terminat cu strînsul recoltei, Ghedeon m-a rugat să-i scriu a doua scrisoare lui Jancis. Cinam tocmai pe banca de lîngă fereastra lăptăriei. După ce m-am dus să caut cerneala, l-am întrebat ce să-i scriu. M-a rugat să-i spun că era sănătos şi că nădăjduia că şi ea era la fel şi că lucra şi îşi vedea de treabă ca o fată bună şi nu avea de gînd să ceară nici un avans pentru pantofi sau rochii şi că se gîndea la viitor, a mai adăugat, să-i spun de asemenea că recolta nu prea a fost grozavă, că taieă-său avea tot aceleaşi gînduri cu privire la tînărul Camperdine, care trebuia să se întoarcă din Olanda, la anul, cu buzunarele pline de galbeni, că vaca cea mare din rasa Longhorn fătase, dar că şi-a pierdut viţelul ca o mare prostănacă ce era, să-i spună lui Grimble că am avea de gînd să-i luăm cîţiva miei, dar să fie sănătoşi şi nu din cei împiedecaţi la mers, că atunci îi trimite înapoi cît ai clipi din ochi şi nu va primi nimic de la G. Sarn. După care a adăugat : mai scrie-i că o să mă duc să o văd la iarmarocul de Crăciun, dacă Grimble vrea să o ia.
L-am asigurat că o să-i scriu toate cît oi putea mai bine, dar l-am mai întrebat de s-ar supăra dacă aş mai pune încă cîte ceva ? Abia puteam să mă ţin de rîs, căci mi se părea tare caraghioasă o astfel de scrisoare din partea unui logodnic către logodnica lui. Ghedeon s-a uitat la mine cu o privire aspră şi m-a întrebat la ce trebuia să mai scriu şi altele. Aşa că i-am spus că uneori tocul alunecă şi mai scrie şi altele şi mi-a zis atunci **„se vede** treaba că nu-i lucru uşor să scrii, de nu **mai** ştii atunci cînd începi unde poţi să ajungi". Am mai spus că Dumnezeu să-l păzească de o asemenea nebunie. Dar de vreme ce scriu toate cele cîte îmi spusese, n-aveam decît să mai adaug şi altele de-mi face plăcere. Aşa că am scris scrisoarea care urmează :

Sarn douăzeci şi şase septembrie

Draga mea logodnică, Mi se ipare că e tare mult timp de cînd am primit scrisoarea ta atît de frumoasă şi pe care am sărutat-o de nenumărate ori. Cît ştii de bine să scrii vorbe de dragoste ! Vă văd pe amîndoi scriind, chipul tău frumos înconjurat de

păru-ţi auriu aplecat peste hîrtie, iar ţesătorul alăturea zîmbind cu îngăduinţă şi părînd că face haz privindu-te cu ochii lui cu care ar fi în stare să facă o fată să-şi uite de logodnic ; vezi să nu te îndrăgosteşti de altcineva decît de mine. Poate că te văd la tîrgul de Crăciun. Spune-i ţesătoridui că toate poveştile mamei despre Prue a noastră sînt nişte născociri, şi că ea nu e decît o fată de rînd. Spune-i lui Grim- ble că i-aş lua cîţiva miei, numai dacă sînt sănătoşi şi nu cumva să se împleticească cînd umblă, căci de nu îi trimit înapoi nurnaidecît. Spune-i ţesătoridui că de se duce prin părţile lui Huglet să-şi ia puşca căci acesta are un cîine tare fioros. Nădăjduiesc că între ţesător şi Grimble lucrurile merg bine acum. Dacă ţesătorul are cîte ceva de cusut sau cîrpit, el fiind un bărbat singur, am două femei acasă, mama şi sorâ-niea, care sînt gata să-l ajute în toate cu bani puţini. Ele mai ştiu să facă varză murată şi marmeladă pe care, de i le-ar vinde pe jumătate preţ ca la tîrg, ar lua bani buni. Recolta nu-i prea grozavă, iar vaca Longhorn a fcttat înainte de timp şi-a pierdut viţelul. Se zice că tinărul Camperdine o să se întoarne la anul. Şi acum îţi spun la bună vedere şi ai grijă să fii sănătoasă. Pentru o tuse care e la început sînt bune bucăţelele de faguri de miere fierbinte şi o lămîie. Tu eşti dragostea mea pentru care aş putea să-mi dau aproape întreaga-mi viaţă şi să mor pentru tine dintr-o muşcătură de dine sau altceva asemănător şi acum noapte bună, iubitul tău Ghedeon Sarn

Iată un text frumos, pătruns de gîndul că „învăţătorul e aici !"

Şi pe măsură ce toamna se sfîrşea şi nopţile reci se apropiau mă tot gîndeam ce or fi zis despre scrisoarea mea. Am ştiut că o primiseră, căci, într-o zi, cînd s-a întors de la tîrg, Ghedeon a adus mieii pe care Grimble îi lăsase pentru el la „Cana cu cidru" şi erau miei buni şi nu aveau picioarele st.rîmbe. Scrisoarea lui Jancis am primit-o aproape de Crăciun şi îmi amintesc că i-am citit-o lui Ghedeon pe o noapte furtunoasă, în timp ce ploaia ră- pâia în geamuri cu toată puterea. Dar în casă era cald şi plăcut. Scrisoarea a fost ca un dar frumos de Crăciun, cu toate că aveam mult de muncă şi mama era bolnavă,

încît a trebuit să trimitem după ajutorul doctorului tocmai la Silverton, căci Ghedeon nu a vrut să audă să chem doctorul, zicînd că şi aşa aveam prea multe cheltuieli. Ghedeon nu
contenea să tot spuie că mama era o povară, iar mama mă întreba :
Zice Sarn că îl împovărez ? Aşa că tare era greu pentru mine. Scrisoarea însă m-a'încălzit şi mi-a făcut mult bine ca o farfurie de supă fierbinte şi de frică ca nu cumva Ghedeon să o păstreze pentru el am copiat-o. Iat-o {

Ferma de Sus

Outrack *1 decembrie*

Dragul meu logodnic, Scriind, această epistolă mă gîndesc la Sarn, logodnic cum altul nu-i. Meşterul Woodseaves ar fi tare bucuros să i se coase Cîte ceva, să i se facă murături şi marmeladă cu care Sarn a avut bunătatea să-l îmbie. Poate o să poată vorbi cîndva sorei sale. Meşterul Woodseaves mai spune că nu a avut pînă acum leac aşa de bun împotriva tusei, l-a încercat pe o seară din acele cu multă negură. cînd s-a întors de aici la Lullingford, dar îşi închipuie că o femeie ar fi mai pricepută $să pregătească amestecul. Îmi pare rău de cele ce-mi scrii despre recoltă şi despre vaca car'e a pierdut viţelul, cît despre clinele lui Huglet nu trebuie să ne îngrijorăm, căci nu se teme de nici un cîine şi nici de cel al lui Huglet. În timpul luptei a scăpat ca prin urechile acului, iar femeia aceea a fost tare curajoasă ca să se repeadă aşa, pentru a salva viaţa unui biet om. Căci meşterul Woodseaves a auzit că a fost o femeie, o femeie înaltă, subţirică, cu ochi negri frumoşi, aşa după cum se spune. Nu-i treaba mea să vorbesc nimic, Sarn, cum prea bine ştii, dar ceilalţi vorbesc. Tesătorul spune că de ar avea vreodată 'o logodnică, tare i-ar plăcea să fie ca acea femeie. Şi acum noapte bună şi îţi doresc să petreci sărbătorile de Crăciun cu bine.

Jancis Beguildy

îmi eşti tare drag şi dacă te iubesc aşa acum, cînd copacii sînt încă fără viaţă în ei, ce o să fie cînd or
înverzi ?

Capitolul IV

FUGA LUI JANCIjS

Era din nou ajunul Crăciunului. Trecuseră un an și opt luni de cînd Kester pusese capăt luptei cu tauri. Nu mai primisem de mult nici o scrisoare de la Jancis, dar Ghedeon nu se sinchisea de loc. Spunea că pricina întârzierii era doar vremea proastă și că drumurile prin meleagurile lui Grimbie erau atît de desfundate încît nimeni nu s-ar fi încumetat să ajungă pînă acolo pe o asemenea vreme". Iarna oamenii veneau rareori la tîrg, căci se aprovizionau din timp cu tot ce le trebuia. Grimbie trimitea la moară vreo șase căruțe cu grîu la măcinat, apoi se așezau pe iernat, Grimbie cu ai lui la fermă, plugarii prin căsuțele lor de prin jur, caii la grajd, vitele în pășunile cele mai apropiate, iar oile prin ogoarele cu sfeclă din vecinătate. Mai făceau provizicqfc de plante medicinale, căci nu era chip să se Dizuie nici pe doctor și nici-pe spițer, cînd drumurile erau într-așa un hal de nu mai puteau fi folosite.
— Woodseaves nu are cum să se ducă pe vremea asta acolo, tot spunea Ghedeon, și pe cine vrei să trimită Jancis la Lullingford ? Dar acuși vine vremea frumoasă și o să avem știri de la ea.
Mă gîndeam la Jancis închisă acolo cu nevasta lui Grimble pe care nu o putea înghiți, biata fată, așa ¿uni nici eu nu o puteam înghiți. Mă gîndeam la munții cei înalți și la măzărichea care bătea de făcea ca un zid de gheață între ea și noi, și la zăpada ¿roasă și moale parcă tot șoptind și iarăși șoptind în timp ce cădea. „Se învîrte și se învîrte de jur împrejurul casei și apoi lasă o mănușă albă pe fereastră", iată ce se spunea despre zăpadă, la noi la Sarn.
Erau și doi feciori acolo în casă, e drept, care ar fi putut să mai înveselească oleacă viața, dar unul avea să se căsătorească eu fata unuia din plugarii de pe pămîntul lui Grimble, iar celălalt era tare credincios și habotnic, încît se ținea departe de orice fel de petrecere, nici măcar vorbind și rîzînd nu-l vedeai. Așa că Jancis nu o avea decît pe nevasta lui Grimble, tare acră și aspră din fire, și pe Grimble, care pe vreme umedă era foarte posomorit din pricina reumatismelor lui. Mă gîndeam mult la ea. Noi cei de la Sarn, cînd prindem să ne gîndim la cineva apoi nu gîndim și ne tot gîndim, căci aici liniștea e mare, iar timpul, ca să spun așa, parcă stă pe loc.
De fiecare dată cînd mă duceau gîndurile către Jancis îmi aminteam de cele văzute într-o zi de iunie, într-un

an pe cînd vremea era tare proastă şi sufla un vînt puternic şi bătea zloată care cam într-un ceas s-a prefăcut de-a binelea în ninsoare. Măcieşul plăpînd şi catifelat, deprins doar cu roua dimineţii, avea petalele pline de zăpadă, înghețate pînă în inima lor de aur. Aşa mi-o închipuiam pe Jancis, căcj, deşi era mai mare decît mine, cînd o vedeam mi se părea un copilaş şi îmi era tare dragă. Cu toate că îmi amintea mereu că ea era drăguță, iar eu eram urîtă, tot o iubeam şi parcă o îndrăgeam încă şi mai tare cînd o ştiam necăjită, căci întotdeauna iubesc mai puțin oamenii cînd cerul deasupra lor e senin. îmi părea rău că nu i-am putut trimite un mic dar de Crăciun, de ar fi fost chiar şi numai o batistă de pînză cu un simplu tiv.

Il rugasem pe Ghedeon, cînd s-o duce la tîrg, să-l întrebe pe Kester despre ea. Dar Kester se afla pe undeva la lucru, iar casa-i era închisă. Vestea asta m-a întristat, îmi plăcea să mi-l închipui stînd la gura sobei, în căsuța aceea pe care o ştiam, aşa îl simțeam parcă mai aproape de mine. Dar iarna avea obiceiul să plece pentru mai mult timp, rămînea cîte o lună în vreun sat sau altul, ca să poată tese pentru toti şi să-şi scutească drumurile.

În bucătăria noastră era mare linişte. Mama, ca de obicei la vremea asta, stătea în pat, iar Ghedeon tot umbla prin pădure să caute un buştean mare pentru Crăciun. Dacă ne lipseam de multe, apoi lemne aveam întotdeauna, pentru că nu costau bani, ci numai osteneala tăiatului, iar Ghedeon de asta nu se plîngea niciodată, bietul de el. M-am apropiat de uşă cu urechile ciulite să aud dacă Ghedeon a sfîrşit de doborît; se auzeau încă loviturile toporului ca lătratul unui cîine, şi ecoul lor răzbind pe deasupra lacului înghețat pînă pe la mijloc. De jur împrejurul lacului, copacii încărcați de zăpadă, albi ca de zahăr, se ridicau aşa de nemişcați în aerul în care nu se simțea nici o adiere, de-ai fi crezut că sînt fermecați, asemenea unor făpturi dintr-o poveste de demult prefăcute în stane de piatră. Nu puteai să te gindeşti la vară, nici să-ți închipui cum ar fi fost lacul cu nuferi şi vălurele. Totul era atît de liniştit încît îmi țineam răsuflarea, pînă cînd deodată s-a auzit venind din capul celălalt al iazului, dinspre biserică, strigătul jalnic al unei becațe, în care parcă desluşeai un sunet ca : „Mut, mut". Apoi o lişiță a trecut în- tunecînd pentru o clipită cerul, şi după aceea am auzit-o pe

mama tușind, așa că am știut că avea să-și ceară ceaiul. Nu se mai auzea zgomotul toporului, Ghedeon nu mai avea să întîrzie mult și m-am apucat atunci să pregătesc cina.
Făceam pîine, era un lucru care tare îmi mai plăcea. Cea mai mare parte din munca mea era muncă grea, de bărbat, așa încît coptul pîinii mi se părea tare ușor. îmi plăcea să văd cum crește plămădeala în fața focului roșu, să pregătesc cuptorul încingîndu-l cu jăratec, să scot apoi cenușa, să rînduiesc pîinile una lîngă alta. Era plăcut să fii acolo înăuntru, la căldură, în bucătăria strălucitoare plină de miros de pîine caldă și să privești afară la cîmpul alb și la pădurile cenușii reci și singuratice, și apoi să tragi perdeaua și să aprinzi lampa, să pui masa, să așezi plăcinta cu cartofi pe tăciuni să se încălzească și să știi că după puțin timp toți cei care îți erau dragi aveau să fie la adăpost. Păsăi-ile erau în cotețele lor încă de la asfințit, vacile și oile în staule, Bendigo în grajd, pisica pe vatră, mama în camera ei, unde ardea un foc zdravăn, avînd o sticlă cu apă fierbinte în pat, iar acum știam că Ghedeon se afla în drum spre casă, și-l așteptam cu cina. Cum cuptorul era încă fierbinte, am pus o tavă de plăcinte din cele aromate, căci lui Ghedeon îi plăceau ca oricui lucrurile bune, deși de multe ori bodogănea, spunînd că în felul ăsta o să ne ruinăm și ce o să se mai aleagă de argintărie și casă și toate cele cîte mai visa el. Dar deși întreg anul mîncam, cum spunea el, mulțumindu-ne cu puțină pîine, brînză și cartofi, de Crăciun făceam așa cum știam eu, nemai- ținînd seama de spusele lui Ghedeonși simțeam și noi, ca ceilalți oameni, că-i sărbătoare. De cîte ori mă gîndesc la ceea ce s-a întîmplat mai apoi, mă felicit pentru că nu l-am ascultat pe Ghedeon. Căci pot să spun : „Au avut măcar asta, dacă le-au lipsit atîtea lucruri".

Cîntam cu glas încet și tot vorbeam cu pisicuta, care parcă se simțea prea bine ca să mai și toarcă, dacă-i vorbeam se ridica, își arcuia spinarea, deschidea botul să miaune, dar pînă în cele din urmă îi era lene și se lăsa păgubașă. Se mulțumea să-mi spună parcă : „Știu, stăpînă, că ai făcut focul ăsta de frumos pentru mine și mai știu că, acole în cămară, ai pus la o parte o bucățică bună pentru mine".

Dintr-o dată am auzit o ușoară bătaie la ușă. Atît fusese de slăbă și fără cutezare, încît am crezut că a trecut poate un prihor care a atins ușa cu ciocul.

Cînd era vremea proastă, venea adesea unul şi de
întîrziam să-i dau de mîncare, apoi ciocănea în geam.
M-am îndreptat spre uşă, dar cum se lăsase noaptea
şi nimeni la vremea asta nu venea prin părţile
noastre, mă gîndeam că poate o fi vreo zînă, un
spiriduş, sau mai ştiu eu ce făptură ciudată din
vremurile de demult.

Am deschis uşa.

Ce mi-au văzut ochii ? În faţa albeţei îngro-
zitoare la vedere a lacului, în lumina roşiatică a
focului nostru, stătea Jancis, palidă şi cu chipul
doborît,. Abia am tras-o înăuntru şi s-a prăbuşit jos ca
o grămadă fără viaţă. Sărmana copilă ! Nu am văzut
niciodată pe cineva în halul ăsta. Hainele de pe ea
erau în zdrenţe, pantofii rupţi* pe faţă şi pe mîini era
toată zgîriată de tufele de mă- cieş printre care
trecuse, aşa cum mi-a spus după aceea, şi curgea apa
de pe ea ca şi cum atunci ar fi scos-o cineva din lac. Îşi
pierduse cunoştinţa şi am avut de furcă pînă am
adus-o în simţiri. Cînc! a fost în stare să vorbească,
mi-a povestit eă nu mîncase nimic de două zile şi că
străbătuse pe jos tot drumul de la casa lui Grimble,
pe vremea asta !

Ce milă mi s-a făcut ! Ce mai încolo încoace, a fugit
cum a putut, prost încălţată, fără un ban. Şi cum i-a
fost tare greu să scape de acolo, plecase fără a putea
măcar să-şi ia şalul.

Şi s-a pus pe plîns şi a tot plîns şi a plîns. — Oh, n-
am mai putut îndura, Prue. Oh, draga mea Prue, nu
mă ocări. Era mai mult clecît ar fi fost în stare să
îndure o făptură omenească. Şi cînd am văzut că se
apropie Crăciunul şi nu mai aveam nici o veste şi toţi
de acolo erau acum de zece ori mai răi fiind pironiţi în
casă din cauza vremii proaste, nu am mai putut
răbda. Fata plugarului care era logodită cu băiatul lui
Grimble mi-a spus că două fete înaintea mea au fugit
şi m-a întrebat de ce nu caut să fug şi eu. Ea a spus că
i se făcuse milă de mine, dar mai mult voia să scape
de mine, căci Alf Grimble, logodnicul ei, mă plăcea.
M-a sfătuit cînd era timpul cel mai bun să fug, mi-a
dat pîine, came şi lapte şi mi-a făgăduit că le va
îndruga verzi şi uscate ca să-i împiedice să mă caute.
S-a oprit puţin să-şi tragă sufletul. Atunci s-au auzit
de afară scîrţîind pe zăpadă roţile carului lui
Ghedeon.

.— Ce ai de gînd să-i spui lui Ghedeon ? am întrebat-
o.

— Prue, te rog, nu-l lăsa să se înfurie, poto- lește-l. Cînd o să-ți povestesc toate cîte le-am indurat, o să-mi dai dreptate.
Ghedeon a ajuns la ușă trăgînd, legat cu un lanț, un bușteau mare, care aveam să-l punem pe foc de ^Crăciun.
— Să nu mă izgonești, Prue. Orice ar spune și oricît de mîniat ar fi că am pierdut locul unde m-a dus el, lasă-mă să stau aici măcar noaptea asta.
Am întrebat-o dacă putea să-și închipuie că aș fi avut inimă să dau o făptură afară pe așa o vreme. Am așezat-o pe bancă, am învelit-o.
— O să bei un ceai și apoi o să te culci și o să uiți de toate necazurile. Atunci mi-a zîmbit și mi-a șoptit :
— Prue, te iubesc atît ! în noaptea asta ai fost Mintuitorul meu — și apoi a adormit.
Adesea, gîndindu-mă la toate cîte s-au mai ;n- tîmplat după aceea, îmi aduc aminte cu bucurie de cuvintele și surisul ei.
Dar cît de furios a fost Ghedeon !
— O să piardă toți banii, a spus el de îndată ce a aflat, și nu numai că o să piardă banii pentru un an și patru luni cît mai avea de servit, dar nu o să capete nici un pitac nici măcar pentru un an și opt luni cît a lucrat. Dacă nu lucrează tot timpul pentru care au fost angajați, nu mai primesc nimic nici pentru timpul servit, știi doar tot atît de bine ca și mine cum e rînduiala.
L-am întrebat acum de putea oare să se gîn- dească la bani atunci cînd a văzut-o venind în halul acela, căzînd la ușa noastră pe jumătate moartă.
. — Întotdeauna ai fost cam țăcănită, Prue, a zis mai apoi Ghedeon și așa o să fii mereu.
Dar atunci nu am mai putut răbda și i-am spus-o lui Ghedeon de la ochi.
— Măcar în seara asta să-ți ții gura. E Crăciunul și, iată, Jancis îți vine aproape din brațele morții. Puțin îi mai trebuia să se prăpădească. Dacă se mai rătăcea încă o dată, la ora asta din noapte s-ar fi zis cu ea. Am adus-o în casă, îi dau patul meu, o îngrijesc pentru că e logodnica ta, iar tu ar trebui să-mi fii supus și recunoscător, ca și celor de acolo de sus, care au salvat pe această biată copilă.
— Ia te uită cum ai căzut pradă furiei cît ai clipi din ochi, a spus Ghedeon, tare surprins, căci nu era

deprins să mă vadă așa înfuriată. A început să tot măsoare bucătăria în sus și-n jos.
— Ei bine ! a strigat el.
Nu era deprins cu bolnavii și părea întotdeauna să-și închipuie că cei bolnavi sînt, și surzi. Cînd mama nu se simțea bine răcnea cînd vorbea cu ea, cu toate că mama avea auzul încă foarte bun.
— Bună seara, Sarn, i-a zis Jancis cu o voce stinsă și tare blîndă.
— Așa dar mi te-ai _ întors ?
— Da.
— Ai rupt contractul ?
Ea a început să plîngă.
— Fără plîns, a zis el înduioșat. Prue o să mă certe iarăși dacă te vede plîngînd. Nu spun nici un cuvînt în seara asta. O să-ți spun eu cîte ceva mîine, dar acum te las liniștită. Cum te simți ?
Stătea în mijlocul bucătăriei și așa zbiera, încît nu am putut să-mi țin rîsul.
-— Foarte bine, mulțumesc frumos, Sarn.
— Nu prea te poți lăuda cu hrana de la Grim- ble. O să le spun vreo două de o să mă țină minte. L-ai văzut și pe tînărul Camperdine ?
— Nu. .
— Ai avut vreun ibovnic pe acolo ?
— Nu, Sarn, ibovnicul meu ești numai tu, pentru totdeauna.
— Nici chiar Alf Grimble ?
-— Nu, dar se ținea de mine, de asta am și fugit. Nu mi-aș fi închipuit că Jancis poate fi atît de iscusită. Dar bănuiesc că fiecare femeie este iscusită cînd e îndrăgostită. Cum stătea acolo pe canapeaua neagră era atît de albă !
— Am fugit de acolo pentru că tu ești singura mea dragoste.
— Așa, ei bine, o să-i sparg capul lui Alf cînd o să-l întîlnesc la tîrg.
— Nu, nu, să nu faci una ca asta.
— Așadar, ai fugit atîția kilometri și kilometri pentru că nu ți-a plăcut Alf Grimble și pentru că mă iubești pe mine ?
— Da.
-— Hai, fetițo, nu-mi dai și mie o sărutare ?

Cînd am auzit asta, am fugit în lăptărie şi pisica o dată cu mine, căci nu prea se simţea la în- demînă cînd era Ghedeon prin apropiere. Acolo m-am apucat să smîntîncsc oalele cu lapte pus la prins, cu multă rîvnă şi vărsînd în acelaşi timp lacrimi amare, dar cu asta nu făceam rău nimănui. Plîngeam căci şi eu aş fi voit să stau aşa pe o bancă şi să aud cum un flăcău răcneşte la mine din mijlocul bucătăriei şi apoi îmi spune : „Hai, fetiţo, nu-mi dai şi mie o sărutare ?". Şi de m-ai întreba cum aş vrea să fie flăcăul meu, ţi-aş spune" că tare mi-ar plăcea să poarte o haină verde cum e pajiştea în luna mai şi să aibă ochi plini de putere şi înţelepciune, încît pînă în cele din urmă să-ţi simţi sufletul cu totul întors pe dos.
„Ai, pisicuţă, pisicuţă, eu nu pot să-mi împlinesc dorinţele. Tu însă poţi, căci dorinţele tale sînt simple şi uşor de împlinit". Atunci i-am dat o farfurioară plină de smîntînă. Mă gîndesc ce ar fi spus Ghedeon de ar fi ştiut ? Dar şi el avea crema lui în bucătărie.
„îţi dau ţie asta, pisicuţă, pentru că eu nu pot avea smîntînă pe care o doresc. Parcă mă simt mai bine cînd văd pe cineva mulţumit".
M-a privit speriată, gîndindu-se că poate avea să fie bătută într-o clipă. Apoi a lipăit-o toată.
Atunci am auzit-o pe mama strigîndu-mă.
— Tu, pisicuţă, ţi-ai primit oricum porţia la de smîntînă. Ei, mamă, nu voieşti puţină smîntînă la ceai ?
— Ba da, cum de nu, draga mea, tare îmi mai place o picătură de smîntînă la ceai. Dar ce o să zică Sarn ?
-— Şi el e ocupat acum cu linsul smîntînei.
Mama şi-a închipuit că mă scrîntisem la minte.
— Ce ? m-a întrebat ea.
-— Ca să-ţi spun adevărul, află că Jancis e aici.
— Jancis ?
-— Da, a fugit de la Grimble.
— Doamne Dumnezeule !
— A străbătut toată calea de acolo pînă aici pe jos.

— Dar de ce nu s*a dus la ea acasă ?
Nu-mi pusesem întrebarea asta încă. Mi se păruse firesc să vie la noi, ca şi un prihor flămînd.
— îi era frică de Beguildy, fără îndoială, mamă.

■— O să trebuiască să te duci să o vesteşti pe maică-sa.
— Să o lăsăm pe Jancis să petreacă şi ea de Crăciun. O să mă duc a doua zi de Crăciun.
— Ce fac, se giugiulesc în bucătărie ?
— Da, Ghedeon a fost tare surprins şi a sărutat-o înainte de a prinde de veste.
Am făcut amîndouă haz de el.
— Şi acum să ne gîndim la ceai, mamă. O să sărbătorim Crăciunul cu adevărat, să ştim şi noi că e sărbătoare. Smîntînă pentru toată lumea. După cină am să împodobesc întreaga casă cu ilice.
— Nu uita să păstrezi şi pentru tine smîntînă, copila mea.
M-am dus în bucătărie, unde cei doi îndrăgostiţi stăteau aşa după obiceiul vechi unul lîngă altul pe bancă. Mă întrebam care avea să fie smîntînă mea şi în timp ce opăream ceaiul, mi-a venit un gînd.'
— Jancis, i-am spus, ar trebui să-i scrii meşte-rului Woodseaves şi să-i spui că ai fugit, să nu facă tot drumul pînă acolo gîndind că trebuie să-ţi scrie vreo scrisoare.
— Prea bine, Prue, fiindcă tu eşti aceea care scrii şi nu eu, nu-mi pasă. Dar nu o să se mai ducă acolo.
— Nu o să se mai ducă ? De ce ?
— O să-ţi povestesc totul mîine.'acum sînt tare obosită.
— Foarte bine —, eu toate că tare mai voiam să aflu veşti despre el.
— O să vă povestesc despre fuga mea astă seară. I-am spus însă eă mai întîi trebuie să mănînee.
— Scoală-te şi vino aici să îmbuci ceva şi apoi poţi să ne povesteşti ; după aceea eu o să scriu.
Ştiam că avea să-i facă bine să ne povestească. Căci întotdeauna atunci eînd ai trecut prin necazuri te simţi mai uşurat să le împărtăşeşti şi altora, e ea şi cum ai scoate un ghimpe din inimă.
Ne-a istorist că plănuise să ajungă la Lullingford într-o zi de tîrg, ca să-l întîlnească pe Ghedeon şi s-o aducă el. Dar acoperite de zăpadă cum erau, toate drumurile se asemănau unele eu altele, aşa că a luat-o pe un drum greşit, s-a rătăcit, a apucat-o noaptea pe drum şi s-a adăpostit într-o colibă din acelea din răchită care se fac pentru adăposti- tul mieilor, şi cum, stîncl acolo, a auzit o răsuflare pe sub uşă şi a crezut că e taurul cel furios din Bagbury. Şi atunci s-a rugat

Sfintei-treimi cerîn- du-i de trei ori ajutor cît a putut mai tare şi din- tr-o dată zgomotul nu s-a mai auzit. Apoi a pornit-o din nou, cu greu spre Lullingford, dar negăsind drumul mare a luat-o peste câmp. Atunci a fost fugărită de un cal, care era mai de temut de- cît taurul cel furios şi a fost nevoită să treacă peste tufele de mărăcini. Cinci a ajuns la Lullingford, Ghedeon plecase, căci el întotdeauna o lua din loc cît putea mai repede. S-ă*dus atunci la Kester, dar cum acesta era plecat nu a putut afla nici un ajutor şi nu a mai întrebat pe nimeni nimic, de frică ca nu cumva să o trimită înapoi la Gri-mble, aşa că a pornit-o din nou la drum. Dar abia a plecat, că a cuprins-o o slăbiciune şi atunci a trebuit să se furişeze într-un şopron unde a stat pînă a doua zi. Cînd a ajuns în pădure s-a gîndit să o apuce pe o scurtătură şi iarăşi s-a rătăcit. Nu era de mirare, căci prin pădurile din jurul Şamului nu-i prea uşor să-ţi găseşti calea nici în miezul verii.

— Doamne păzeşte, ai nevoie de un flăcău să se îngrijească de tine, o poveste mai aiurită nici că am auzit cîndva, a spus Ghedeon.

•— Nu îndrăznesc să mă gîndese la ce o să spună tata, o să fie tare greu să-l potolim. E aşa de încă- păţînat acum şi dacă cutezi să i te împotriveşti, se face şi mai rău. Dacă mama ar şti, poate ar avea grijă să pună lucrurile în ordine.

— O să mă duc să o văd pe maică-ta a doua zi de Crăciun, i-am spus. Ar fi cam prea de tot dacă n-o să putem să-l facem pe bătrînul ăsta ţicnit să-i vină minţile la cap. Să nu-ţi fie cu supărare, Jan- cis, că vorbesc aşa despre tatăl tău.

— N-ai decît să zici toate cîte poftesti despre tata, nu mă supăr şi negreşit nu o să găsesc nicidecum că e prea mult... O fi el învăţat sau nu, dar nu încape îndoială că-i nebun.

— Linişteşte-te. O să ne gîndim cum să facem să te scoatem din încurcătură. Poate o să găseşti un alt loc. Sau poate Ghedeon...

— Dacă cumva îţi trece prin cap să spui- că Ghedeon va voi poate să se căsătorească, m-a în- trerupt ei, ei bine, îţi răspund că asta o să fie cînd o să socot eu că trebuie să mă hotărăsc şi nicidecum înainte. I-am spus lui Jancis că clacă recolta c bună şi toate merg bine, o să mă însor de ziua recoltei. Şi asta-i şi pe placul ei.

— Mă bucur foarte mult. Nu-i niciodată prea devreme pentru dragoste. Cînd iubeşti o fată trebuie să te grăbeşti să o iei la tine, sub acoperişul tău, la gura focului şi în jurul mesei, înăuntru sau afară.
Mă gîndeam la o căsuţă, foarte diferită de **a** noastră, unde locuia un holtei de neclintit căruia nu-i trebuia nici o femeie, nici măcar pe biatâ Prue Sarn. Şi acum era timpul să scriu scrisoarea.
-— Ge să-i povestesc din partea ta, Jancis ? Mi-a spus că n-am decît să-i scriu ce voiesc. Aşa că m-am dus să caut hîrtie, cerneală şi penele mele de gîscă, apoi am scris :

Sarn *Ajunul Crăciunului*

Dragă domnule Woodseaves,
Vă scriu ca să vă înştiinţez că am părăsit familia Grimble, stăpîna casei era tare acră şi zgîr- cită cu mîncarea, iar reumatismele stăpînului erau rele din cauza timpului prost, şi feciorii din familia Grimble de asemenea se dovedeau a fi foarte răi dintr-o cauză sau alta. M-am oprit la Sarn. Ghedeon şi cu mine ne gîndim să ne cununăm de Ziua Recoltei. Vreau să vă spun că sînt tare mulţumită acum, căci atunci cînd iubeşti pe cineva doreşti să fii lîngă el şi nu poţi să adormi noaptea pentru că tot te întrebi unde o fi oare, dacă totul e în regulă, dacă îşi schimbă ciorapii atunci cînd sînt uzi şi de nu se simte prea singurel.
Am mai multă grijă de cel pe care-l iubesc decît de toată lumea.
Este atît de bun şi de curajos; cînd e cu mine, tot ceea ce pot spune este doar: „învăţătorul e aici". îl iubesc nespus de mult şi o să-l iubesc aşa pînu la sfîrşitul vieţii mele, acum noapte bună, domnule Woodseaves, şi un Crăciun vesel îţi doreşte
Jancis Beguildy

— Am scris o scrisoare bine ticluită, Jancis, vrei oare să ţi-o citesc ?
— Ferească sfîntul, nu. La ce să-mi citeşti ? Ştii doar ce să scrii.
— Da, ştiu foarte bine ce trebuie spus, numai că nu sînt în stare să rostesc (mi-am zis eu în sinea mea), asta-i nenorocirea.
Am închis scrisoarea şi am pus-o pe cămin, pentru ca Ghedeon să o ia cînd o să se ducă la tirg.

în timpul acestor zile de sărbătoare totul mi se părea curios în casă. „A fost cel mai frumos Crăciun pe care l-am avut cîndva şi casa a răsunat de atîtea cîntece şi rîsete ca niciodată. Totuşi, într-un fel păreau cam triste. Toate cînteeele parcă veneau tare de departe, ca şi cum ar fi ieşit din străfundurile apei. Cînd Jancis s-a aşezat lîngă fereastră, iar lumina a alunecat prin carourile de sticlă verde ale ferestrei, pe şuviţele aurii ale părului ei şi pe chipu-i alb ca foaia de hîrtie, ai fi zis că era acoperită de apă.

„Prundiş verde ca şi prima iarbă care a crescut! Iată o domniţă mînără cum pe lume n-aţi văzut ! Vreau să mi te scald în lapte, să-ţi iac straie cu dichis Şi cu pană aurită numele să-ţi fie scris .'"

Ah, şi acum o aud pe Jancis cîntînd cîntecul acela, cu vocea ei dulce, limpede, care părea că vine de departe, Doamne Dumnezeul meu, atît de departe, ca dintr-o altă lume.

În ziua de Crăciun mama m-a lăsat să o ajut, să se dea jos din pat, a venit în bucătărie şi s-a aşezat la locul ei, în colţul vetrei, de unde-i urmărea pe cei doi îndrăgostiţi cu o privire mulţumită, plăcută şi veselă, privire pe care am văzut-o adesea la femeile mai în vîrstă care şi-au trăit traiul şi au cunoscut ce-i dragostea. în faţa a doi îndrăgostiţi, parcă ar avea de gînd să spună : „Eşti mulţumit, băiatul meu, şi o să fii încă şi mai mulţumit mai tîrziu... Iară tu, fata mea, eşti veselă şi tot ciripeşti, să ştii că o să fii şi mai veselă şi o să ciripeşti şi mai mult în curînd."

Toate astea le simţeam foarte bine, cînd cîn- tam *„Cum Iosif plecase şi voi buni creştini bucu- raţi-vă".* Mama mai auzea şi alte voci, voci ca ale copiilor Callard, cîntînd împreună, subţirele şi pline de dulceaţă. Mai vedea şi alte chipuri de copii curate şi roşii îneonjurîndu-i jilţul, la gura focului, gata să-i surîdă, după ce s-ar fi terminat de cîntat şi-i auzea strigînd : „Bunicuţă, bunicuţă !"

O bătea pe Jancis pe umăr şi-i tot spunea : „Fetiţă drăguţă, fetiţă drăguţă", iar o dată am auzit-o cum îi spunea să ia seama la iepuri.

— Cînd ţi-o veni timpul, draga mea, să nu te duci prea mult prin pădure şi nici pe cîmp. Stai pe lîngă casă şi nu o să dai cu ochii de nici unul. Ar fi mare nenoroc.

— Oh ! spuse Jancis rîzînd şi înroşindu-se toată, cît mergeţi de repede. Deocamdată sîntem doar numai în vorbă.

-— Timpul trece iute, copila mea, nu trebuie să laşi să
creasca muşchi pe drumul dragostei. Să nu i te
impotriveşti, c băiat bun cînd îi faci pe plac.

— Dar Sarn vrea sâ mai aşteptăm, nu eu. **216**

— Băiat nebun, băiat nebun. Ce i-o fi trebuind argintărie şi ce o fi vorbind despre atîţia servitori şi argaţi ? M-aş lipsi uşor de toate astea, numai dacă nu aş avea porcii de îngrijit şi aş putea să stau şi eu cu picioarele la căldură şi să am o cană de ceai fierbinte.
— Sarn voieşte să mă duc la balul vînătorilor şi să intru înaintea domnişoarei Dorabella.
— Astea sînt gînduri răutăcioase. Căci dacă toată lumea e acolo înăuntru, cine mai ţine seama care a intrat primul ? Oare nu-s toate balurile la fel, de ce un bal e mai de soi decît altul ?
— Bar tare mi-ar plăcea să intru acolo înaintea domnişoarei Dorabella.
—• Şi o să intri înaintea ei fetiţa mea, a strigat Ghedeon din pragul uşii în timp ce-şi scutura zăpada şi noroiul de pe bocanci, şi o să fii îmbrăcată fără ruşine ca o mărită doamnă.
După ce a intrat, s-a îndreptat spre Jancis şi cînd a ajuns lîngă ea a ridicat sus creanga de vîsc, pentru care se căţărase pînă în vîrful mărului să o culeagă şi a sărutat-o zgomotos.
Mama a bătut atunci din palme, de parcă ar fi fost un copil care a văzut pisicuţa trezindu-se şi jucîndu-se. Dar chiar şi în acest gest vesel, mîinile ei semănau cu lăbuţele rugătoare ale unei cîrtiţe prinse într-o capcană.
— Nu mai tîrziu de ziua recoltei, Sarn, spuse ea cu o voce rugătoare. Nu o să mai amîni, nu-i aşa, băiatul meu ? Pînă atunci sînt sigură că o să mai trăiesc, dar după aceea... o nouă iarnă şi cine mai ştie. Aş vrea să vă văd căsătoriţi înaintea -iernii.
—-Nici o teamă, mamă, nu mai amîn de loc. De Ce aş face-o ? Căci o să fiu un om bogat cînd o să vindem recolta, iar ca strînsul bucatelor să
nu coste nimic o să facem o întovărăşire de în-trajutorare şi la iarnă o să muncesc eu pentru cei icare m-au ajutat. Şi în doi, trei ani o să ne mutăm la oraş, căci bătrînul de la Lullingford nu o să mai trăiască prea mult şi o să am banii gata puşi de o parte cînd o să se scoată casa în vînzare.
Aşa că erau tare veseli şi bucuroşi, iar cînd i-am vestit

că ceaiul e gata, Ghedeon m-a bătut pe umăr şi mi-a spus că sînt o fată foarte bună.
— O fată cu adevărat bună, cum nu s-a mai văzut o a doua. Şi acum, veniţi cu toţii la masă. Mi-e o foame de lup.

Cît despre mine nu putesm să fiu tot atît de veselă cum erau ceilalți, mă simțeam parcă pe de lături. Totuși, în timp ce tăiam pîinea, frigeam costița sau turnam ceaiul, parcă mai prindeam inimă, privind din cînd în cînd la scrisoarea de pe (cămin, cu adresa scrisă cu litere mari : *Domnul Woodseaves Casa Țesătorului Lidlingford*

Atunci Jancis ne-a povestit despre Kester, despre toate cîte se mai întîmplaseră din cauza răutății lui Grimble, o seamă de lucruri pe care nu putuse să le istorisească în scrisori. Căci se dovedise că și Grimble și Huglet nu-l vedeau de loc cu ochi buni pe Kester de cînd oprise lupta cu taurul și ajunseseră să-l pizmuiască amarnic. Au încercat să scoale pe toți fermierii în contra lui, tot spunînd una și alta. Apoi i-au găsit pricină ¡că nu țese bine. Dar așa cum țesea Kester nu mai țesea nimeni prin toate ținuturile de jur împrejur. Au ¡mai spus că cerea prea scump și lucra încet. Nemulțumindu-se numai cu atît au început să-i găsească pricină cu privire la religia lui, părerile pe care le avea despre laxele pe grîu, despre deputați, ll tot băteau la cap pe *squire* cu asta și-l ațițau împotriva lui vorbind numai despre grîu, dar nesuflînd un cuvînt despre luptă, ll ponegreau cum puteau mai mult și tare le părea rău că nu se ducea la circiumă și nu umbla după femei, și că nu-i găseau pricină, ca să-l poată pîrî la consiliul municipal. Dar făceau tot ce le stătea în putere ca să-i îngreuneze cît mai mult viața, căci tare-i mai rodea gîndul că zece ani de acum încolo să nu fie lupte. O dată, pe cînd Kester tocmai țesea la Grimble, acesta a privit seara pînza pe .care o țesuse în timpul zilei, dar nu a putut să se plîngă nici în privința calității, nici a cantității, căci pînza era minunat țesută. Jancis zicea că era netedă ca mătasea și nu avea nici un nod, nici un cusur. Grimble nu a zis nimic. După cină, Jancis s-a dus să aducă hîrtie, și amîndoi s-au apucat să-i scrie lui Ghedeon. Grimble nu putea suferi asta, căci el nu știa să scrie și socotea că astfel Kester era mai presus de el.

Dar cînd nu a mai putut să se stăpînească, a izbucnit:

— Dacă tînărului Sarn îi plac bunurile ce au trecut și prin mîinile altora, apoi are ce vrea și asta mulțumită ție, țesătorule. Vă simțiți bine împreună, voi doi, tu și logodnica lui Saran ? Ar trebui să țeși scutece pentru prunci, tinere Wood- seaves.

Auzind asta Kester tare s-a mîniat şi şi-a luat pălăria şi toate lucrurile sale, fără să scoată un cuvînt, dar cînd a fost lîngă uşă, a zis, în- torcîndu-se :
—■ De azi înainte să-l aduci pe cumnatul lui JIuglel să-ţi ţeasă Grimble, eu nu mai lucrez pentru dumneata. Eşti un om seîrnav şi o adevărată ruşine pentru comuna dumitale, rare se vede că-i aşezată în iad.
Dintr-o dată şi-a luat pălăria, a ieşit pe uşă şi nu a mai pus picioarele pe acolo, nici măcar prin împrejurimi. A trebuit apoi să mă duc în pod să mă gîndesc puţin la cele petrecute. îmi era atît de drag Kester pentru mînia asta ! Mi-ar fi plăcut să-l văd lînfuriindu-se, dar bineînţeles nu împotriva mea, căci atunci desigur că aş fi murit pe loc.
A doua zi de Crăciun m-am pornit spre „Stone house" şi drumul a fost tare anevoios, poteca din pădure era toată acoperită de zăpadă. Dar cerul era limpede şi un sturz cînta în vîsc, iar mărgelele cucului străluceau pe toţi măcieşii. Din întâmplare, Beguildy era plecat să facă vreo vrajă de a lui, aşa că am putut să fiu singură cu nevastă-sa şi să vorbim pe îndelete.
— Ah, mielușelul meu, să nu pOată veni la maică-sa pentru că bărbatul meu este un încăpăţînat şi un smintit! Lua-l-ar naiba! Ce-i de făcut acum ? Cît despre întoarcerea la Grimble nici n-o să vrea să audă. Dar tată-său o să se mînie cumplit din cauza banilor pierduţi. Mai ţineţi-o cîtva timp pe la voi, draga mea, pînă cînd lucrurile s-or mai potoli.
— Oh, n-are de cât să rămînă la noi cît i-o plăcea, e binevenită.
—■ Răsplăteasică-te Cel-de-sus ! spuse ea. Căci era tare credincioasă. N-aş voi s-o vorbesc de rău, dar mă tem că era credincioasă mai mult aşa, ■ca să-l înfurie pe Beguildy. Dar poate că nu e decît un gând răutăcios cle-al meu.
—- Ghedeon ne-a spus că fata de la Callard a fugit la începutul iernii, am zis eu. Nevastă-sa e singură cu cei cinci ccpii şi cu pruncul. Poate dacă om şti cum să vorbim, or vrea să plătească acelaşi salar ca şi Grimble. Pînă la primăvară nu pot găsi nimic, căci nici o fată nu-i liberă decît în mai. Pe de altă parte acolo în vîlceaua lui Callard nu-i un loc prea îmbietor. Du-te şi vorbeşte eu ei, iar eu o să-l rog pe bărbatul dumitale să-mi dea o •lecţie, pentru ca astfel să fie ocupat în acest timp şi nu o să întrebe unde eşti.

—■ Dar e tare mult de cînd ai terminat de învățat, draga mea, acum știi tot atîtea ca și el.
— Aș vrea să învăț altceva, numai că nu sînt sigură că asta se găsește în cărți.
-— Ce anume ?
-— E vorba de o vrajă tare veche, căreia-i zice mulțumire.
—- Oh, așa ceva nu-i de găsit în nici o carte de-a lui.
— Nici în oricare altă carte. Dar în sinea mea m-am gîndit că cineva o avea. De ar vrea Domnul să o cunosc și eu ! S-ar putea oare întîmpla asta vreodată ?
— La ce bun să mă duc acolo Prue, a zis apoi ea. O să asmuțe cîinii asupra mea, desigur. Știi, Callard e un om tare cucernic. Și nu poate să ne sufere pe noi. Iară nevasta sa repetă toate cîte le spune el de parcă ar fi ecoul de la Sarn. Nu prea sînt sorți să o ia pe Janeis ținînd seama cine e taică-său... Dar dacă te duci tu, și le spui •drăgălaș că Janeis e logodită cu Sarn, poate că or ține seama, știi, a început să se vorbească bine de fratele tău și se zice că o "să fie bogat.
Am primit să mă duc, dar îmi era tare greu, căci și pe mine mă cam priveau chiondărîș și uneori mă vorbeau de rău. Dar cînd i-am văzut pe Ghedeon și Janeis atî,t de veseli, seara, ju- cîndu-se în fața focului, am știut că trebuia să mă duc.
— Ei bine, Ghedeon, i-am spus, văd că ești ocupat. Cu toate că nu mai poți să te joci de-a „Cuceritorii" pe nuci și ghiocuri, fiindcă acum ești prea mare, știi totuși să bați pe altul la joc.
— „Cuceritorii", spuse mama din colțul ei. Ah, ce joc frumos ! Ți-aduci aminte cu cîtă în- dîrjire juca ? îi plăcea mai cu seamă să joace cu ghiocuri din cele trandafirii și albe, cu melci romani, cum le spunea, nu-i așa Piue ? După melci din aceia v-ați dus în seara aceea cînd a murit Sarn, încălțat, bietul om ? Și atunci a mai vărsat cîteva lacrimi și parcă se făcuse și mai mică ca de obicei, așa era întotdeauna cînd o îndurera ceva.
— Hai, hai, mamă, nu te mai necăji, doar acum tata e liniștit acolo.

—• Ah, sărman suflet. Și Sarn și-a luat asupră-și păcatele. Fiul meu, Sarn. Și le-a mestecat bine. Și iată văd că acuși-acuși o să fie alți copilași care o să se joace de-a „Cuceritorii", cu ghiocuri trandafirii și albe, aici, în bucătăria noastră, la vremea serii.

Şi-a îndreptat ochii spre bancă. Ghedeon o bătuse tocmai pe Jancis şi era tare voios.

— Da, băieţi şi fete, a spus mai departe mama, căci văd că Ghedeon o să cîştige de la ea mai mult decît cărţi de joc, şi a început să rîdă de gluma ei şi la gîndul nepoţilor care aveau să vină. Şi a rîs atît, încît s-a înecat şi pînă în cele din urmă a trebuit să o duc la culcare.

A doua zi am pornit-o spre vîlceaua lui Callard. Nimeni nu s-ar fi încumetat să plece prin acele coclauri, la vremea aceea, atît, de groasă se aşternuse zăpada, iar păşunile pustii bătute de vînturi, ce se întindeau pe crestele dealurilor înspre nord, erau ca de gheaţă. Dar pentru că mă duceam să fac o faptă bună am început să cînt, de-a lungul potecilor pe care le străbăteam şi pe unde nu era picior de om :

„Către zarea nesfîrşiiu larfj deschise porţi lăsaţi!"

Şi iată, colo, nu departe de gospodăria lor, într-un ţarc, sub un brad negru, ce să-mi vadă ochii, tăuraşul alb pe care Kester îl scăpase să nu fie sfîşiat de dulăi. M-am oprit şi l-am privit îndelung, aşa cum stătea acolo, era viu, teafăr, cu pielicica lui albă, frumoasă, neatinsă, tot atît de fcricit .ca şi cum ar- fi poposit atunci din rai, şi toate acestea i se datorau lui Kester. Şi-a ţinut cuvintul şi-a plătit banii lui Callard şi apoi i-a dat şi animalul înapoi pentru copiii lui, spunîndu-i :

—- Iar dacă vreodată ajungi să vezi că luptele cu taurii sînt un lucru tare rău, mi-ar place să ştiu că o să le spui copiilor, dar nu o face dccît numai dacă glasul conştiinţei tale te îndeamnă.

Callard era un om cinstit şi simţea de datoria lui să răsplătească această faptă bună, aşa că a luat lucrurile tare în serios. Mai tîrziu, Jancis ne-a povestit cît de caraghios era să-l vezi, adunînd toţi copiii seara, în jurul vetrei, fiecare aşezat pe scăunelul lui, şi pruncul în braţele mamei, iar apoi să-l auzi pe Callard .spunînd cu glas tare :

—- Luptele cu taurii sînt un lucru tare rău. Iar nevasta răspundea ca ccoid din Sarn :

— Un lucru tare rău !

Mai apoi toţi copiii începeau în cor ca nişte păsărele care ar ciripi toate dintr-o dată : .

—■ Luptele cu taurii sînt un lucru tare rău!

Uneori şi cel mic încerca să ciripească şi el la fel ci: ceilalţi, alte ori stătea liniştit privindu-i cu ochi uimiţi. Nu era decît o singură voce care grăia altfel, vocea bătrînului Callard, care se auzea subţirică şi tremurătoare :

- Nu, nu, nu-i rău ele loc, e un joc vechi şi tare plăcut.

Dară nimeni nu-l mai lua în seamă, căci se zaharisise de tot bătrînul. Cînd ara bătut în uşă a venit el şi l-am auzit strigând către nora-sa :

- Mărio ! Uite că a venit femeia aceea tînără, deşirată şi slăbănoagă, vrăjitoarea !

— Dă-i drumul, tată socru.

—• Intră pe aici, aşteaptă, noră-mea o să vină după ce pruncul s-o opri din plîns. Măcar de-aş avea pîămînii lui. Nu prea mă simt bine. Poţi cumva să faci leacuri ?

I-am spus că nu.

— Oh, am crezut că Beguildy te-a învăţat. Omul acela este mare păcătos. Stau păcatele pe el ca şi căpuşele pe oaie. Poate el mult şi bine să se ducă şi să tot strige la porţile raiului : „Spăiaţi-mă şi o să fiu mai alb ca zăpada". Căci, ascultă-mă, nici judecătorul cel mare nu o să i poată cură ţi de păcate, chiar de ar voi să-şi piardă timpul cu el. Viăjitorul e un bătrîn afurisit. Cîndese că se hrăneşte cu sângele oamenilor pe care-l suge în miez do noapte. Da, da, le suge sângele. A fost văzut umblînd prin ţintirim şi dezgropând morţii şi furându-le oasele, ca să facă apoi din ele un praf pentru vrăjile lui. A mai fost vă/ut cărînd în sacul lui prunci pe care mai apoi îi fierbea şi minca. Nu-i nici urmă ele îndoială că de la PilaL încoace alt om mai rău nu s-a aflat.

La auzul acestora, copiii cei mari s-au speriat grozav şi ş-au pornit pe plîns. Iar din capul scărilor nor,a-sa a strigat: „Ce tot îndrugi acolo, tală socrule ? Ţine-ţi gura".

Atunci a venit Caliard şi mi-a spus că, fiind tocmai vremea ceaiului, să stau să beau ceaiul cu ei, aşa, cu ce se găsea. Cînd am terminat de băut ceaiul, le-am povestit despre Janeis.

•—• A fugit pe vremea asta ? Cu adevărat ?

—• Cu adevărat ? a repetat nevastă-sa.

— A stricat învoiala, a zis Caliard.

-— învoiala! a răsunat glasul nevestei sale.

— Ei, pe vremea mea nimeni nu s-ar fi gîndit să strice o învoială. Nu îndrăznea nimeni. De ar fi făcut așa ceva, ar fi fost puși în fiare, a adăugat bătrînul.
— Ești sigură că asta nu-i din pricina țesătorului ?
' —- Țesătorului, a repetat nevastă-sa cu o voce îngrijorată. \
— Țesătorul ! Țesătorul! au zis din nou copiii și mi s-a părut că îi laudă numele.
—• Sînt sigură că nu-i așa, după cum sînt sigură că în clipa asta respir, am răspuns cu.
— E logodită, zici, cu fratele tău ?
— Da, și o să se cunune de Ziua Recoltei.
•— Nevastă-mea o s-o ia de încercare.
—• încercare, a răsunat din nou vocea ei cam deznădăjduită, ca și cum s-ar fi gîndit că Jancis o să-i pricinuiască o mie de necazuri.
Pînă în cele din urmă au căzut la înțelegere să o ia pentru șase luni și să-i dea trei lire, o sumă foarte mare pentru ei. Așa că m-am întors tare mulțumită. A doua zi, Ghedeon mi-a îngăduit să pun șaua pe Bendigo și s-o duc pe Jancis la Caliard, oprindu-ne mai întîi pe la Beguildy, pentru a le da vestea. Oh, Doamne Dumnezeule, ce s-a mîniat și a aruncat toată vina pe Ghedeon, care însă nu era de loc vinovat.
—■ O să-mi plătească asta nătărăul de frate- tău, a spus el. Da, o să-mi plătească. Scoate omul din fire și tot așa era și tată-său. Niciodată nu am fost în stare să pun ceva la cale, sau să încep o treabă, eă-și băga nasul și-mi strica totul. Feciorul e tată-său bucățică ruptă. Iată cum mi-a pus bețe în roate în privința tânărului Camperdine.
Dar nevastă-sa era tare mulțumită și i-a spus fetei :
— Și o să te întorni acasă la sfîrșitul secerișului, Jancis, să-ți pregătești rochia de mireasă, și nunta o s-o facem la Sfîntul Mihai. Atunci, trandafirii o să fie înfloriți pentru a dcua oară și o să ai buchetul de mireasă din trandafiri.
—• Să-ți intre o dată în cap, femeie, a zis Beguildy, Sarn nu o s-o aibă pe Jancis. Poți să-i spui asta din partea mea, Prue Sarn. Nu mai vreau să mai fiu sîciit. L-am blestemat să-l ardă focul și să-l înghită apa și blestemul ăsta e fără greș, blestemat va să fie. Spune-i că nu o să ia pe fata mea nici cu inel, nici fără inel.
—• La bună vedere, meștere Beguildy, am spus, căci m-am gîndit că era timpul să ne vedem de drum.

—· Prue, a început Jancis, în timp ce treceam prin luncile dintre Plash şi vîlceaua lui Callard, de ce ai înjunghiat eiinele lui Grimble şi ai făcut atitea pentru ţesător ?
S-a uitat la mine cu ochii aceia ai ei mari, albaştri şi atunci l-am biciuit pe Bendigo cu sete, aşa ca să fiu ocupată cu ceva. Bietul cal bătrîn şi-a întors capul şi am simţii o remiişcare sfre- delindu-mă, dar ce puteam să fac ?
— Oamenii zic eă, e cu totul neaşteptat ca o fată să facă asemenea lucruri pentru un străin. Chiar şi Grimble şi cu nevastă-sa ştiau că tu ai fost aceea, cu toate că nu au suflat nici un cuvint căci nu le place să vorbească despre întîmplarea asta din care au ieşit bătuţi. Dar toată lumea de jur împrejur cunoaşte povestea.
Ea se tot uita la mine şi îmi simţeam obrajii înroşindu-se şi ar/indu-mi ca para focului. Nu conteneam să-l biciuicsc pe Bendigo şi treceam prin mlaştini şi hîrtoape în galop, aşa cum nu a făcut nimeni vreodată.
Jancis a izbucnit într-un hohot de rîs, din care se vedea că ştie ea multe şi asta m-a necăjit cumplit.
-—· Cu ce-i vinovat bietul Bendigo ?
— Vreau să ajungem o dată, am răspuns prostește.
— Trebuie să ajungem, a zis ea, apoi pentru un timp a tăcut, dar nu contenea să mă tet privească.
—· Mă întreb, zise ea apoi, ce ar gîndi ţesătorul dacă ar şti.
—• Era leşinat. Nu are cum să ştie.
— Ar putea auzi pe unii şi pe alţii vorbind. Şi mă întreb ce-ar gîndi de i-ar ajunge la urechi că Prue Sarn s-a luptat pentru el ca o leoaică.
—· N-ar gîndi nimic. Toată lumea ştie prea bine că am întotdeauna milă de cei nenorociţi şi aflaţi în nevoie.
— Dară meşterul Wooclseaves nu se poate spune că-i un nenorocit, este cel mai bun luptător din tot ţinutul şi un om cumsecade.

—· Era nenorocit cînd Toby al lui Grimble îl apucase de gît.
— Da, dar de ce a trebuit să fie Prue Sarn aceea care să-l scape ? De ce i-a strîns cu atâta dragoste capul la piept ? E drept că are un păr negru frumos şi mătăsos. îmi plăcea să-l privesc cînd îmi scria

scrisorile şi Felenei îi place părul lui. Ah, ce-l mai sîciie în zilele de tîrg.
—• Ce neruşinată ! Ce-i face ?
Eram acum bucuroasă că puteam să-i întorc gînd urile lui Jancis spre altceva.
— Se duce la el şi-i lasă ba un coş cu ciuperci, ba unul cu afine, ba o bucată de miel. dacă s-ar fi nimerit ca baciul să fi tăiat atunci vreun miel. Iară cînd îl întâlneşte se tot uită la el cu ochii ei verzi şi-i aruncă un surîs tot atît de dulce ca o fructă pîrguită de toamnă. într-o noapte, pe cînd baciul era cam afumat şi au întîrziat la tîrg, s-a dus şi i-a cântat un cîntec de dragoste syb fereastră.
—■ Ce i-a eîntat ?
— I-a eîntat :
„Im lumina hnm fata caută cu voioşie Sufletul nespus de gingaş, suflet plin de gingăşie. 7Acc : «Drăgăstos "le-arată şi- degrabă dă-rni-l mie, Sufletul -nespus de gingaş, suflet -¡lin de gingăşie!» Timirul şi-aiuncă ochii pe fereastră cînd şi cină Şi în noapte cl aude o fecioară trist plînyind. «Pentru sufletul meu gingaş ce mi-ai da, frumoasă fată ?» nPeniru-atîla gingăşie, trupul meu ti-aş da pe dată.»"
— Nu găseşti, Prue, că un asemenea cântec e tare îndrăzneţ ?
—· El ce crede ?
— N-am îndrăznit să-l întreb. Felena asta e o femeie tare cutezătoare. O să izbutească să-l is-piteascăpînă în cele din urmă să-i fie iubit, dacă nimeni nu o împiedică... Aş vrea să ştiu cum să-i răspund ţesătorului, clacă mă întreabă de ce te-ai frămîntat atîta să-l scapi.
— Nu-i spune nimic.
— Nimic, asta nu-i un răspuns.
— Asta-i tot ce o să capete.
—· Cum stăteai aţa deasupra , lui cu cuţitul ridicat, parcă erai unui din îngerii de la poarta raiului.
— Asta nu-i treaba ta, cum eram.
— Ba da.
■— De ce ?
—• Pentru că tc iubcsc, Prue.
— Slavă Domnului, am sosit la Caiiarcl, am spus eu în timp ce ne apropiam de poartă şi din casă ieşeau cei cinci copii, bunicul, nevasta lui Callard şi copilaşul, de parcă ar fi fost nişte albine năvălind dintr-un stup.
Ultimele cuvinte ale lui Jancis înainte de a mă întoarce au fost:

—■ O să trebuiască sa chem curînd țesătorul. : — De ce ?
— Ca să-mi scrie o scrisoare pentru Sarn.
— Acum eşti doar la eîteva leghe de Ghedeon, ce-ți trebuie să-i scrii ?
— Asta nu-i treaba ta ! mi-a răspuns ea rîzînd şi alintîndu-se. îți spun şi eu întocmai cum mi-ai spus şi tu, Prue Sarn !

Capitolul V

LIBELULE

De cînd Jancis a intrat la Callard şi pînă la sfîrşitul verii găsesc puține finsemnări în caietul meu, în afară de unele lucruri mărunte ce mă priveau doar pe mine, ca de pildă cum am înaintat pe calea cititului unor cărți mai grele şi gîndurile ce-mi veneau, acolo sus, în pod. Dar cum astea nu au nici o legătură cu viețile altora, nu o să vă bat la cap cu ele. Ghedeon se ducea la Callard în fiecare duminică, iar în timpul săptămînii lucra cît trei oameni. Aram şi eu tot cît el, brazdă lîngă brazdă şi săpam sapă după sapă. Ferma noastră era plină de grîu. Niciodată nu pomenisem încă prin ținuturile astea lanuri aşa bogate, vremea fiind mai bună ca oricînd în anul acela, cu ploi destule ca spicul să crească, dar să nu se strice.

În fiecare duminică, îl vedeam pe Ghedeon, cînd pleca .spre Callard, cum se oprea în poartă, acolo de unde putea să se uite la toate lanurile coborînd uşor în pantă şi să le îmbrățişeze cu privirea cum face un avar cu aurul adunat. Cîteodată mă duceam şi eu cu el şi tare mă bucuram să văd pe chipurile fiecăruia mulțumire şi îndeosebi pe chipul lui Ghedeon, care rareori era mulțumit. După ce se îndepărta, ou pasul lui legănat, fluierînd cu destulă voie bună, mai rămîneam puțin afară înainte de a mă întoarce lîngă mama. Mă gîndeam, 'în mintea mea, că atunci cînd o să fie căsătorit cu Jancis, cu griul vîndut şi norocul bătîndu-i la uşă, o să poată în sfîrşit fluiera mai tare. Şi doream asta foarte mult, căci după mine mi se pare nesănătos ca oamenii să fluiere, să cînte şi să vorbească tot timpul încet/ ca şi cum ar avea în jur făpturi ale închipuirilor şi visurilor lor. De-ar veni

mai repede vremea seceratului, mă tot gîndeam. începusem să visez că atunci voi putea fi şi eu tot atît de frumoasă ca o zînă.

în afară de acest gînd, simțeam o mare plăcere să privesc grîul asemenea unui lac mare în adierea vîntului. Uneori rămînea neclintit, nici măcar o unduire, alteori făcea mici vălurele şi ai fi zis că

tufele de ceapa ciorii, care se zăreau departe pe marginea cimpului, erau ca nuferii ridicați de valuri. Cîteodată o furtună izbucnea pe acela parate, ca altădată pe apele lacului Galileei, furtună pe care Dumnezeul Iubirii o oprise. Și așa am tot urmărit recolta săptămînă după săptămînă, de cînd era verde, pînă cînd încet-încet a început să prindă culoare, devenind, după soiul griului, de un galben spălăcit sau galben brun. Iară noaptea strălucea de parcă ar fi avut o lumină în spate, o lumină blindă cu o sclipire ca .aceea a viermilor lucioși sau a licuricilor. Niciodată nu am știut și nici acum nu am habar de ce grn d strălucește așa în nopțile de iulie și august, de parcă ar fi tot atît de luminos ca și luna, chiar și în nopțile fără lună. Dar această priveliște este eu totul minunată, atunci cînd tăcerea profundă a nopților de vară învăluie pămîntul pînă în- tr-atît, încît și plopul ¡cel căruia mereu îi tremură frunzele stă nemișcat și nu îndrăznește parcă nici să respire, ca și cum ar aștepta venirea Mîntui- torului. Poate că celor ce-or citi cartea asta o să li se pară curios cum o biată țărancă ca mine e în stare să vadă tot ceea ce o înconjoară. Și e drept, dar cînd îți duci zilele într-o casă care nu-ți place, tot privești mereu pe fereastră, mult mai mult deoît cei care sînt mulțumiți în casele lor. Așa că eu nefiind mulțumită nici cu ființa mea, nici cu viața mea, îmi caut plăcerile și bucuriile pe unde pot să le aflii. Așteptam și eu unele lucruri așa cum o fată își așteaptă la marginea pădurii iubitul. Unul dintre acestea era tocmai unduirea plină de strălucire a griului, iar altul care se întîmpla cînd apele începeau să se tulbure era minunea venirii pe lume, suferind schimbare după schimbare, a libelulelor. Aveam o droaie de libelule la Sarn, de toate soiurile și culorile, mari și mici. Dar fiecare la vremea ho- tărîtă trebuia să se ridice din mormîntu-i din apă cu prețul unor mari strădanii și suferințe, zbă- tindu-se în dureri asemănătoare cu cele ale facerii și în chinuri sfîșietoare ca ale morții. Și de cînd le-am văzut prima dată nu a trecut nici un an în care să-mi scape această dovadă a puterii lui Dumnezeu. M-am ooborît spre lac să culeg mlaje de caprifoi pentru ca să leg măturile. Cum eram amărîtă, gîndindu-mă la spusele domnișoarei Dorabellă, de care îmi aduceau aminte măturile, văzînd că pe luciul apei prindea să se ivească o ușoară forfoteală ce vestea tulburarea, m-am gîndit să mă duc într-un loc

pe care-l ştiam, unde întotdeauna se aflau o mulţime de libelule, iar acolo privind schimbările lor să-mi potolesc aleanul. Am folosit cuvîntul libelule, pentru că de le-aş fi spus pe numele care le dăm noi cei de la Sarn, nimeni nu ar fi ştiut ce sînt, căci noi pe aici le numim calul dracului, cobilița sau luna viperei, căci se zicea că atunci cînd vreo viperă stătea ascunsă în iarbă, luna viperii se arăta deasupra pentru a da de veste că-i primejdie. Unui soi verde îi ziceam „pescăruş verde", iar altora care erau tare subţiri le spuneam „ace de cusut". Cînd eram mici, mama îl speria pe iihcdeon că dacă trăgea chiulul sau făcea cine ştie ce altă obrăznicie sau prostie, dracul avea să pună libelule să-i coasă urechile pentru ca să nu mai poată auzi cuvintele de îmbărbătare ale lui Dumnezeu şi astfel să fie blestemat. Dar niciodată nu am putut crede că diavolul ar avea .putere asupra vinei vietăţi atît de mici ca o libelulă.

Acesta era timpul cel mai bun al anului pentru lacul nostru, cînd, în după amiezile tihnite, călduroase, apa de un albastru «străveziu, nemişcată, părea atît de molcomă, încît cu greu ţi-ai fi închipuit că cineva s-ar fi putut înmiea acolo. Ue jur împrejur copacii mari cu frunze dese de un verde viu se ridicau înalţi, nemişcaţi, ca şi cum ar fi fost fermecaţi, scăldîndu-şi în lac umbrele colorate, aşa încît vîrfurile lor aproape se împreunau în mijlocul apei. Din toate părţile che-mările păsărilor care nu-şi spuseseră încă viersul răsunau pe deasupra apei, iar liniştea era atît de mare încît cîntecele slăbuţe ale cîte unei pitulici sau prihor se auzeau dintr-un capăt la celălalt al lacului. Chiar pe o zi atît de călduroasă ea aceea în care culegem caprifoi, venea dinspre apă o blîn'dă 'boarea dătătoare de viaţă ce te ameţea parcă. Căci deşi Sarnul era un loc mohorît, iar în lunile de iarnă chiar tare jalnic, în acest timp al anului parcă se despuia de toate întristările şi se schimba într-un loc tot atît de frumos ca şi celelalte acoperite de puduri şi ape. Pe maluri creşteau în voie trestii înalte ale căror capete de pluş cafeniu îmi aminteau de o haină a domni-şoarei Dorabella. Dincolo de cercul trestiilor era acel al nuferilor şi la acest timp al anului nuferii erau cea mai frumoasă privelişte a Sarnului şi cea mai frumoasă pe care am văzut-o vreodată. Frunzele lungi lucitoare se întindeau pe apa liniştită şi mai liniştite încă ; pe frunze se ridicau florile albe şi galbene. înainte de a se deschide, bobocii semănau cu nişte

păsări albe şi aurii ce păreau să doarmă cu capul sub aripă, sau cu nişte pietre nestemate, sau, aşa cum am mai spus şi altă dată, ai fi zis că sînt nişte pete mari de/ ceară străvezie. Dar cînd florile se deschidcau, atunci nu mai semănau cu nimic altccva decît, doar cu ele şi erau atît de frumoase, încît numai cît le priveai şi ţi se umpleau ochii de lacrimi. Florile galbene aveau o mulţime de petale, Sn schimb cele albe nu aveau decît patru, dar le deschideau mult ¡nai tare. Acolo, în inima florii, acestc petale sînt atît de albe, de crezi că s-ar asemăna cu veşmintele acelor oameni care l-au întovărăşit pe Domnul Christos pe munte, iar înafară sînt de un verde cald, încît ai zice că şi-au luat culoarea din umbrele verzi ale lacului. Unele libelule sînt lot aşa, aripile lor dantelate par a fi pictate cu un verde cu ape.

Aşa încît lacul era înconjurat de trei cercuri, ca şi cum ar fi fost de trei ori vrăjit. Mai întîi vedeai cercul copacilor : stejari, zadă, sălcii, ulmi, fagi falnici şi puternici, care parcă îl despărţeau de lume. Venea apoi cercul trestiilor, firave, mai răzleţite, dar îndeajuns de multe şi care, eu umbrele lor lungi ce se mişcau mereu, păreau să ajute ca vră- jile să nu piară.

Al treilea cerc era cel al nuferilor, aruncaţi acolo, de parcă Isus umblînd pe ape i-ar fi presărat, cu miinile sale neîntinate, mai înainte să se întoarcă spre mulţime şi să grăiască : „Priviţi nuferii", Ca şi cum toate acestea nu ar fi fost în deaj uns ca să te mişte pînă ân adîncul inimii, sub fiecare floare verde, albă sau aurie mai puteai zări umbra-i strălucitoare de parcă ar fi fost • îngeru-i păzitor. Ziulica întreagă în liniştea aceea nuferii şi umbrele lor se tot uitau unii la alţii plini de mulţumire.

De jur împrejur cît vedeai cu ochii zburau libelule mari şi mici. Erau libelule din cele mari albastre, puternice, puţind să zboare pînă în vîrful copacilor cei mai înalţi, de te speriai, şi mai erau şi din cele mititele şi firave, prea mici chiar ca să fie libelule. Apoi vedeai pescăruşii verzi şi libelulele cărora le 231 ziceam domniţe, lucioase şi colorate ca faianţa. Mai erau unele, mai puţine la număr, cu aripile străvezii, fără nici o urmă de culoare, sau de un verde şters, două trei, de-ai fi crezut că erau presărate cu făină ca frunzele sălciilor. Unele erau cafenii ca părul belhiţei, iar altele aveau o culoare arămie ca tingirile de dul-

ceață. Gînd le vedeai te făceatr să.te gîndeşti la giuvaieruri, la nestemate, ca cele ce sînt pomenite în *Biblie.* Zumzetul ascuțit al aripilor răsuna în aer, căpătînd o altă înfățișare şi îşi luau zborul, dezmeticindu-se din agonia lor... Uneori le găseai adunate în eite un luminiş plin de muşchi,- de parcă ar fi fost pisici dormind în jurul vetrei, păreau aşa de mulțumite, încît te aşteptai să le vezi întocmai ca şi pisicile, lingîndu-şi lăbuțele şi fața şi torcînd de zor. Pe o trestie lungă, la mal, am găsit una gata tocmai să iasă din gogoaşă şi m-am aplecat, ți- nîndu-mi respirația, ca să privesc minunea. Pielița ce acoperea ochii ca flăcările ei~a străvezie, încît aceştia puteau fi văzuți sclipind ca două lămpi colorate. Într-o clipită, pielița a pocnit şi ■libelula şi-a scos capul afară. Atunci a început lupta pentru libertate, mai întîi picioarele, apoi umerii, aripile încrețite. Era ca o vietate căzută pradă Necuratului, cînd zvîrcolindu-se, cînd în- țepenindu-se ca un cadavru. Mai tîrziu a rămas pentru câtva timp liniştită, întrebîndu-se parcă dacă să îndrăznească să se libereze, ieşind într-o lume eu totul nouă. Apoi a fost cuprinsă de o zguduitură puternică, după care, printr-o smu- citură, a ieşit afară. După aceea, somnoroasă, s-a urcat pe un fir de trestie şi, frîntă de oboseală ca un copil la capătul unei zile de vară, a adormit, în timp ce aripile îi creşteau.

— Ei bine, i-am spus cu un fel de rîs amar ce aducea mai mult cu un suspin, ei bine, ai izbutit! A fost greu, dar iată-te liberă. Nădăjduiesc că o să fii fericită. Gîndosc că ăsta-i raiul tău ! Nu-i aşa ?

Dar de bună seamă că nu putea da nici un semn ; ce altceva ar fi putut face ea decît să lase să-i crească aripile cît mai lungi. Am rămas aşa cu brațele încărcate de caprifoi, în timp ce libelula molatică stătea agățată de trestia cafenie, în lumina aceea aurie ce se întindea ca un leac binefăcător peste întreg ținutul Sarn. Dar tot stînd acolo îmi pierdeam timpul, ceea ce era păcat mare pentru noi, şi m-am gîndit că trebuie să plec spre casă. Cînd m-am întors s-o pornesc înapoi am auzit un foşnet şi deodată în 232 fața mea s-a ivit Kester Woodseaves. Cum l-am văzut am vrut să o iau la fugă. Aş fi fost în stare mai curînd să mă arunc în iaz decît să mă vadă el. Dar a pus mîna pe umărul meu şi deşi a pus-o doar uşurel, era totuşi mîna unui luptător şi nu puteai să nu i te supui.

— De ce ? De ce vrei să fugi ? De ce, Prue Sarn ?
Am lăsat capul în jos. Aş fi vrut să fiu o libelulă. Nu am scos nici un cuvînt. Am încercat din răsputeri să mă slobozesc, dar totul a fost în zadar. El s-a mulţumit doar să rîdă.
— Mi se pare, a spus el cu vocea aceea care numai cît o auzeai şi parcă ai fi simţit în jurul tău o zi minunată de vară, că e un fel tare curios să te porţi aşa cu un om care vine să-ţi mulţumească din inimă pentru că i-ai scăpat viaţa — să o iei la fugă şi să iii gata să sari în lac.
Mina sa mă făcea să tremur atît, încît abia puteam să mă ţin pe picioare.
— La ce te uitai eînd am venit ? m-a întrebat.
— La libelula care ieşea din gogoaşă.
— O dată ieşite sînt libere să-şi ia zborul. E tare greu să dobîndeşti libertatea. Dar după asta nu-şi mai strîng aripile niciodată.
— Da, am răspuns eu, iar unele zboară atît de sus încît ar putea să ajungă chiar pînă în rai.
— Ne-ar plăcea şi nouă să facem la fel, dacă am putea să ne alegem raiul nostru, nu-i aşa ? Cît despre mine, nu prea ţin mult la căile din aurul cel mai pur. Si aş voi să am şi eu colţişorul meu de rai înainte de a muri.
—■ Care ar fi acesta ? l-am întrebat, şi dorinţa mea sa afin era atît de vie, încît uitasem de nenorocirea mea.
— Nu ştiu încă prea bine, dar poate într-un an o să ştiu.
— E cam mult, i-am spus eu, r;zîndu-mi puţin de el, ca să aştepţi atît pînă îţi alegi colţişorul de rai.
— Ai putea să ţi—l găseşti pe al dumitale, Prue Sarn, mai repede ? mi-a răspuns el.
M-ara uitat la haina lui verde care îi stătea atît de bine, oprindu-rni îndeosebi ochii pe un locuşor, acolo în partea stîngă, între mînecă şi guler, unde tare mi-ar fi plăcut să-mi aşez capul şi i-am spus :
— Da, m-am gînditja al meu.
— Ah, da, care e ?
— Am spus că m-am gîndit, meştere Woodsea.[233]
Ves, dar gînd urile mele sînt numai ale mele.
A început să riclă şi apoi l-am auzit spunînd :
— Ştii tare bine Să scrii scrisori, Prue.
— Erau scrisorile lui Ghcdeon.
— E într-adevăr plin de bunătate faţă de mine, adueîndu-mi aminte că trebuie să-mi schimb ciorapii

eînd sînt uzi. E tare rar să găseşti un bărbat care să aibă gîndul la asemenea mărunţişuri şi mi se parc că Sarn ar fi fost dintre acei care s-ar- fi gîndit cel mai puţin la aşa ceva. M-a privit drept în faţă, înfăţişindu-mi din plin lumina ochilor lui. Am lăsat capul în jos şi n-am găsit nimic să-i răspund. Şi apoi cusutul şi cîrpitul, marmelada şi murăturile cu jumătate din preţul de la tîrg, toate astea m-au dat gata, căci auzisem că Sarn e un om aspru şi tare strîns la mînă, necerind şi ne- dînd nimic. Şs iată-l ofcrinclu-mi asemenea provizii. L-am judecat tare greşit pe acest băiat.

Între timp mi-am adus aminte că în scrisoarea care am scris-o după fuga lui Janris am pomenit do ciorapi. I-am răspuns că Jancis avusese gri jă să scrie despre ciorapi.

—• Oh, da, într-adevăr mi-a făcut plăcere scrisoarea aceea. Era epistola unei fete drăgălaşe, căci oricine ar fi scris-o, la bun înţeles că ca a compus-o.

Din nou s-a uitat la mine şi din nou nu am găsit nimic să răspund.

— „Am grijă de cel pe carc-l iubesc mai mult deeît de întreaga lume !" Iată o femeie de preţ pentru un flăcău, a adăugat «1 mai departe. „Şi îl iubesc mai mult decît aş putea să spun, şi-l voi iubi pînă la sfîrşit." Şi mai ales după acea parte din scrisoare. „Aş fi gala să-mi dau viaţa oricine! şi aş muri pentru tine, muşcată de un ciine, sau din altă cauză, dragul meu". Mi-a plăcut foarte mult. Dar îmi amintesc că toate acestea i le-a scris Sarn lui Jancis Beguildy. Un asemenea bărbat îndrăgostit, mai zic şi eu. Tare trebuie să-l iubeşti, Prue Sarn.

—• Oh, da, desigur, am spus înroşindu-mă toată.

— Da, într-adevăr, întocmai ce trebuie. Ştie tare bine să aleagă şi textele din Scriptură, iată de pildă textul „învăţătorul e aici", era şi în scrisoarea pe care Jancis mi-a scris-o, cît şi în scrisoarea pe care Sarn i-a scris-o lui Jancis.

—• E doar în firea lucrurilor, am spus eu.

— Am să vin la întovărăşirea de întrajutorare, cîncl Sarn o să-şi strîngă recolta şi o să-i mulţumesc pentru bunele gînduri cu privire la cusut, la murături şi marmeladă.

— Oh, să nu faci una ca asta, i-am spus repede, ştiind eît de furios ar fi fost Ghedeon.

—• Ia te uită ce fată pizmaşă, care nu vrea să i se mulţumească fratelui ei.

Acum se putea vedea pe chipul său mulțumirea ca și cum ar fi aflat ceea ce voia.
— Bine, nu mai este nevoie de nici un „dar", sau „clacă". Dumneata ai scris scrisorile și le-ai compus. Tot ce pot spune este că flăcăul la care te gîndeai cîncl scriai lucrurile pe care le-ai scris, oricine ar fi el, e tare norocos.
— Nu am pe nimeni.
— O, ce păcat! Dar, oricum, dacă nu ai un iubit ai cel puțin un prieten, poți scrie în caietul dumitalc, eînd te vei întoarce acasă, despre Kester Woodseaves că îți va fi prieten pînă la sfîrșitul vieții.
I-am mulțumit cu căldură pentru aceasta, apoi m-a întrebat dacă nu vreau să mergem și să vedem și alte libelule prinzind viată. M-am dus cu el și am vorbii de una și de alta. Am privit libelule ieșind din crisalida lor și luîndu-și apoi zborul din vîrf urile trestiilor și am văzut apa forfotind în tulburarea ci și nuferii care se uitau la îngerii lor. Dar mai tîrziu abia mi-a venit în minte să-l întreb cum de știe că am un caiet în care scriu unele și altele. Nu mai eram în stare să-mi aduc aminte de nimic cînd era lîngă mine.
— Ah, poate o pasăre mi-a șoptit. .Sau o femeie foarte bătrînă asemenea unei păsărele.
— Dar cum ai ajuns să afli toate aceste lucruri cîte știi despre mine ?
— Te cunosc cîțiva oameni, Prue. Dar sînt puțini cei care te cunosc fără a te iubi. Am spicuit cîte ceva în inimile lor. îl îndese că nu au rămas multe lucruri pe care nu le știu despre tine, Prue.
Cît de odihnitor era să-l auzi vorbind așa... Și cîtă căldură avea vocea lui atunci, ca de obicei dealtfel. Uitasem și de timp și de toate. De fapt uitasem cu totul că era vremea mulsului, dar cînd am văzut lumina inserării lăsîndu-se peste lac și am auzit boarea amurgului ridicînd frunzele în pădure, m-am întors să piec. Atunci l-am auzit spunînd :
— Trebuie să te întreb ceva.
Mă privea drept în ochi, căci eram aproape de aceeași înălțime, deși el era puțin mai înalt.
— De ce ai făcut toate cîte ai făcut pentru mine în timpul luptei ? De ce m-ai apărat cu acel cuțit, de ce ai fugit la Lullingford ca să mă scapi ?
O tăcere adîncă ne învăluia, nu se auzea decît foșnetul frunzelor și zgomotul apei. Ce-i puteam răspunde ? Totuși aștepta să primească un răspuns, asta se vedea limpede.

Apoi îndreptîndu-mi ochii spre nuferii cu îngerii lor păzitori, mi-am amintit că în timpul luptei îmi spusesem că sînt îngerul păzitor al lui Kestcr.
* —- Păi, așa, pentru că în acea zi am fost îngerul dumitale păzitor, am murmurat în cele din urmă. Și un biet înger tare "pocit.
— Dacă cîndva vei dori o slujbă de înger, poți să trimiți la mine după o recomandare, a spus ei. Și deși vorbele-i erau vesele, privirea era cît se putea de serioasă. Apoi, cînd ne-am spus noapte bună și m-am întors să o pornesc spre casă mi-a strigat :
— Nu chiar atît de pocit.
Și l-am auzit rîzînd din pădure.

CARTEA A PATRA

Capitolul I

STRÎNSUL BUCATELOR

Niciodată în viața mea nu am văzut o recoltă ca aceea. Ne-am apucat de secerat pe la începutul lui august, lăsînd mai apoi snopii pe cîmp, în așteptarea zilei cînd aveau să vină vecinii să ne ajute cu transportul, căci vremea era atît de bună încît nu puteau să se strice. Era obiceiul la noi că dacă un gospodar nu avea ajutoare îndeajuns în jurul lui, la strînsul bucatelor, trebuia să hotărască o zi în care vecinii aveau să vină să-l ajute. Dar cum vremea era atît de bună, pînă atunci am tot lucrat singuri. E de la sine înțeles că trebuia să ne sculăm cînd se crăpa de ziuă, dar ce dimineți mai erau! În aer se simțeau miresmele îmbătătoare ale griului copt, iar soarele se ridica pe cerul fără nori, falnic ca o lebădă. Mama devenise mai sprintenă și prinsese viață, căci acum se simțea mai bine, căldura priindu-i la reumatism și mai nădăjduia și ea că o dată recolta strînsă nu o să mai aibă de muncit atît de greu. Se scula pe la cinci să ne pregătească de míncare, iar noi plceam repede, îm-* brăcați foarte subțirel, așa doar ca să nu fim chiar goi și ne luam ploștile de lemn cu bere din aceea slăbuță, pe care o pregăteam de obicei la vremea secerișului. Anul acesta făcusem mai multă, ca să avem și pentru vecinii care trebuiau să ne ajute la strins. Privind în urmă, mi se pare că tot acel timp ar fi fost învăluit de farmec. Ghe- deon era mulțumit cum nu l-am văzut niciodată, căci două lucruri îl bucurau întotdeauna : să lucreze pînă cincl era sleit de puteri și să ducă la bun sfîrșit ceea ce începuse. Tot ce dorea mai mult era să-și vadă întreaga-i gospodărie plină de snopii aceia frumoși de-păioase, copți și sănătoși, fără gărgărițe, neghină sau tăciune. Era tare nerăbdător să știe toate grînele strînse în hambare, dar trebuia să așteptăm încă pînă la ziua hotărîtă. În acea zi avea să vină și Jancis să ajute la strîns. Și mă gîndeam că locul ei ar fi trebuit să fie în vîrful ultimului car, cu flori de jur împrejur, ase- menea imaginilor care era obiceiul să se pună 111 astfel de împrejurări, căci mica ei făptură trandafirie și aurie părea că face parte chiar din secerat. Cît despre mine, umblam mută și amețită de uluire. Nici nu puteam să-mi cred ochilor : da, „învățătorul e aici" și m-a privit fără să-i fie silă de mine. Clipele acelea petrecute acolo la marginea lacului, printre libelule atît de frumos colorate, au fost adevărate, tot atît de

adevărate ca şi pîinea cea de toate zilele. Iar cînd îmi aduc aminte de cuvintele lui, şi mai ales de privirile lui, mă topesc. Oh, Doamne Dumnezeule, cum mai cîntam în zorii acelor zile, în timp ce bruma albă pierea lăsînd în loc o rouă bogată, iar grîul fremăta şi foşnea în boarea dimineţii !

Cînd plecam, frunzele trifoiului tîrziu erau încă strînse, iar traista ciobanului nu se deschisese. în clipele în care lăsam lucrul să-mi mai trag cîte oleacă răsuflarea, mă uitam cu luare aminte cum se deschideau încetişor şi molcom întocmai ca o inimă sfioasă. Mai apoi venea mama să ne aducă prînzul, o vedeam păşind uşurel, cu îmbrăcămintea ei neagră, ca o pasăre mohorîtă, cîntînd cîte- ociată *Podul de Orz* cu vocea ei de om bătrân, subţirică, care îşi mai păstra încă dulceaţa. Mai apoi, după odihna de la amiază, cît era seara de lungă (căci pentru noi tot timpui ce se scurgea după amiază era seară) vedeam cum traista ciobanului se închide, iar trifoiul îşi împătureşte foile, de îndată ce cădea rouă înserării. Ne duceam să mulgem vacile unul după altul, mai apoi ne luam ceaiul pe cimp şi din nou ne puneam pe lucru. Mintea îmi era tot timpul la Kester, care curînd avea să se ducă la oraş ca să lucreze la ţesături în mai multe culori. Dar cînd inima îmi spunea că acolo avea să lucreze şi pentru mine şi pentru el, căutam să o potolesc, gîndindu-mă doar că numai privirea sa arzătoare îmi dăduse acest gînd, căci el nu spusese nimic. Visam atunci la cele cincizeci de lire care aveam să le am şi care mi se? păreau o avere mare. Şi tot plănuiam cum să mă locuiesc cît mai repede, aşa încît la întoarcerea lui Kester să am un chip ca şi al Felcnei, nu aşa de cutezător însă.

în sfîrşit a sosit şi ziua strînsidui recoltei, era o zi atît do albastră, cu cer asemenea unui castron din porţelan de Worcester Cincizeci de oameni aveau să vină, bărbaţi şi femei, nici mai mult nici mai puţin. Mă sculasem înainte de a se crăpa de ziuă ca să pregătesc toate cele de trebuinţă, am rînduit farfuriile noastre ca şi cele împrumutate pe seînduri aşezate pe capre de lemn în livadă, l-am ajutat de Ghedeon să[1] aducă balercile cu bere, pentru ca oamenii să-şi poată umple ploştile pen-

[1] District, din Anglia renumit, pentru porţelanurile sale, încă din 1751.

tru cîmp, am scos apoi apă din puţ pentru ceai. Livada arăta tare frumos cu mesele ce le întinsesem

cu farfurii şi căni de toate culorile (căci le-am putut aşeza de dimineaţă fără să-mi fie frică de ploaie pe aşa o zi), cu pîinile cafenii, cu calupurile de unt, fiecare însemnate cu cîte o lebădă, cu faguri de miere, gogoşi, turtă dulce, brînză, dulceaţă şi beltele, fără a mai pomeni de farfuriile cu şuncă şi friptură de vacă, aşezate la capetele meselor. Într-o aşa zi, nici chiar Ghedeon nu mai ţinea seamă că se face risipă, căci obiceiul ce nu putea fi călcat era ca toată lumea să mănînce şi să bea pe săturate.
Era încă devreme cînd carele şi căruţele, trase de boi sau cai au început rînd pe rînd să intre în curte. Fiecare gospodar venea cu ajutoarele lui, cu carul sau căruţa-i, uneori chiar cu cîte două care. Caii şi boii erau împodobiţi cu panglici şi flori, iar uneori chiar purtau cîte o inscripţie ca : „Să fie cu noroc ziua de azi'- sau „Domnul să bi- necuvînteze recolta". Era un lucru minunat să vezi caii aceia mari cu coamele lor bogate, ţesă- laţi şi lucioşi ca atlasul, păşind tot atît de falnici ca Lucifer, ştiind parcă bine cîl timp i-a luat căruţaşului împletitul panglicilor. Şi boii erau tare mîndri, căci coarnele lor erau împodobite cu gura Icului, garofiţe de cîmp şi spice. Primul care a venit a fost morarul cu gabrioleta- lui trasă de calul acela bătrîn de la diligenţă, cel mai bun cal din grajdul lui, bietul om. Şi au făcut treabă bună, căci e de mirare cît poate să încapă într-o gabrio- letă, atunci cînd îi pui pe alături cîte o scîndură.
Sosise timpul să mă duc să intîmpin pe acei ce veneau, aşa că l-am pus pe Tim al morarului să păzească mesele din livadă, l-am lăsat aşezat în capul uneia din mese şi i-am dat o plăcintă, din care îşi şi pusese jumătate pe obraz ; era gata să alunge păsările, cîinii şi pisicile şi chiar spiriduşii din basme de ar fi venit pe acolo. Văcarul din Plash îşi împodobise animalele lui cu trestii care se clătinau pe coarnele lor, iar Moli şi Sukey, fiecare călare, îi minau. Cum mama lor avea să vină mult mai tîrziu, amîndouă erau tot atît de neastîm- părate ca nişte[342] cînteze. Mai apoi a venit Felena călare pe poneiul cel sălbatic al baciului, de o parte şi alta avea două coşuri în care trebuia să pună spicele pe care avea să le strîngă. Cînd i-am văzut ochii aceia verzi strălucind ca nişte nestemate pe faţa-i arămită de arşiţa verii,

eu umerii mici şi buzele roşii, parcă aş fi dorit ca Kester să uite să mai vină... Jancis a- venit numai cu maică-sa, Beguildy s-cU. împotrivit să le întovărăşească. A venit de asemenea şi vărul lui, cel de la Lulling- ford, cu durerea de dinţi, împreună cu nevastă-sa. într-un car mare, claie peste grămadă era Callard cu tot neamul lui. Cei cinci copii erau toţi acoperiţi cu o plasă, încît ai fi zis că sînt nişte viţei, în drum spre tirg. Bătrînul Callard stătea lîngă fe- cioru-său, îmbrăcat în hainele lui cele mai bune, în culoarea tutunului şi cu pălăria de fetru, cu toată căldura zilei. Pălăria-i era împodobită cu un buchețel de, flori. Cînd carul a ifitrat pe poartă scîrţiind şi-a scos pălăria, mişcînd-o încolo şi încoace ca un flăcău, strigînd :

— Să strîngem bucatelc, să strîngem bucatele, niciodată n-a dat Domnul un timp atît de frumos.

Apoi a urmat dascălul înalt, negricios, cam acru, dar cel mai îndemînatic la întorsul furcii, printre cei de o vîrstă cu el. Nevastă-sa avea un şorţ mare, din bumbac albastru, cu buzunare pentru spice, care o făcea să pară încă şi mai mare ca oricînd. Era o ruşine să spui că ea avcă să strîngă spic?, ar fi fost tot aşa ca şi cum Solomon, în plină glorie, şi-ar fi pus un şorţ şi ar fi adunat spice. Tivvy era tare mîndru îmbrăcată, cum era obiceiul pentru fete la asemenea serbări căci prin părţile noastre rareori aveam vreo serbare, şi acestea au loc mai ales la biserică, iar acolo numai bonetele se văd din spatele stranelor aşa că nu te poţi mîndri cu o rochie cu falbalalc, descoperită la gît şi umeri !

Tivvy avea o pălăi-ie de pai pe o bonetă de măslin plisată, o rochie de brocart descoperită la gît, cu un trandafir la piept, ciorapi albi şi sandale noi negre. Jancis era frumoasă ca o eadră, în rochia ei de poplin albastră şi cu pălăria de soare. Moli şi Sukey aveau rochii strimte, de bumbac alb cu flori roşii.

Copiii CallarcI alergau peste tot ca nişte pui scăpaţi clintr-un coş. Tim al morarului stătea serios şi nu scotea nici un cuvînt, tare mîndru că i se încredinţase o sarcină aşa de importantă — paza ospăţului.

Nevasta morarului şi cu Polly, pot spune că au venit primele. Mai erau acolo şi ajutorul morarului, ca şi Sammy al dascălului, lung şi deşirat, subţire ca un ţîr şi cu de două ori mai mulţi dinţi decît i-ar fi trebuit, ştiind pe dinafară o seamă de versete din cărţile

sfinte, încît la cea mai mică împrejurare le clădea drumul, de te izbeau în faţă ca un cărăbuş într-o seară de vară. Ai fi zis că tot ce citise taică-său se aciuise atît de bine în eăpăţîna acea mare, încît oricînd avea gata versetul potrivit.

— Să-l rugăm pe Dumnezeul secerişului să trimită lucrătorii pentru secerişul său, spuse el. Dar patronul hanului „La Cana cu cidru", a cărui nevastă rămăsese să aibă grijă de han ca bărbatul ei să poată veni, căci se gîndea că Ghedeon o să-i fie în viitor un client bun, l-a luat repede.

— Mai las-o cu rugăciunile, băiatule, pînă nu dau un pahar de duşcă, căci tu fiind odrasla dascălului s-ar putea să-ţi fie împlinite şi sînt uscat de sete.

Bărbaţii se adunaseră pe lîngă balercile de bere, şi pe măsură ce soseau alţii tot într-acolo se îndreptau. A venit şi Towler, şi baciul, soţul Felenei, un bărbat înalt, negricios, numai oase, mergînd cu paşi mari, cu „kibba" lui, o cîrjă lungă de vreo doi metri pe care o ţii de la mijloc cînd umbli.

— Ei, baciule, rosti bunicul Callard, ai văzut soarele dănţuind pe muntele tău, în dimineaţa de Paşte ?

Baciul s-a făcut că nu aude. Tot stînd cît e ziulica de lungă cu oile, ajunsese să fie aproape la fel de tăcut ca şi morarul ; poate nu chiar atît, căci nu ar fi fost cu putinţă. Dar tatăl lui Moli şi Sukey strigă :

— Nu, dar nevastă-sa vede luna dănţuind, în noaptea de Sînziene, o ştiu doar toţi.

— Cînd clănţuieşte cu diavolul, ingăimă Sukey.

— Şi nu numai cu diavolul, zise nevasta dascălului.

Felena nu prea părea că se sinchiseşte de toate astea. Cum stătea lîngă mine am auzit-o murmu- rînd că îi place mai bine să dănţuiască cu oricine, şi să rămînă mlădioasă şi subţirică, decît să fie marc şi ţeapănă ca o piatră de mormînt, aşa cum e nevasta dascălului.

*„Şi ea îl sui pe înălţimile lui Baal*Numerii : XXII, rosti Sammy. Nimeni după aceea n-a mai găsit nimic de zis.

n

Ghedeon a venit apoi să-i spună fiecărui bărbat ce are de făcut Era tare chipeş, cu furca pe umăr, în bluza lui albă, brodată, ale cărei niineci ridicate lăsau să i se vadă braţele vînjoase.

— Ei bine, stăpînc, ce-mi dai de lucru ? întrebă bătrînul Callard.
— O să stai în carul pe care o să-l încarc, dacă-mi făgăduiești că o să prinz.i tot atît de repede pe cît o să arunc eu, spuse dascălul.
Atunci s-au auzit rîsete, căci nimeni nu voia să prindă snopii pe care îi arunca dascălul, deoarece el lucra cel mai repede din tot ținutul și **nu** obosea niciodată.
— Oh, exclamă stăpînul de la „Cana cu cidru", o să te punem să călărești unul din caii înaintași ca purtător de noroc, nu-i așa, băieți ? Și o să poți să strigi : „Hăis, cea" și așa o să fii mult mai folositor decît noi toți ceilalți.
. Bătrînul a luat aceasta cu un mare compliment și a cerut ca fiul său să-l suie numaidecît pe cal.
— Haideți, fraților, trebuie să ne mișcăm dacă mai voim să mai aducem bucatele acasă azi, a grăit Ghedeon.
— Hai, minați, hăi, hăi. strigă bătrînul.
Ascultînd îndemnul, calul înaintaș a pornit, și apoi toate carele și căruțele i-au urmat încet, trecând prin fața casei. Mama stătea în prag, făcînd semn din mînă zîmbind și spunînd :
— Mulțumim frumos dumneavoastră, fiul meu Sarn o să vă fie recunoscător.
Așa am pornit sub cerul acela atît de albastru, să aducem grîul acasă. Carele trecînd cu roțile lor grele peste mirişte, iar bunicul Callard strigînd „hăis", cînd trebuia să strige „cea", atît era de bucuros încît se zăpăcise, făcînd o întreagă harababură, bietele animale nemaiștiind încotro să o apuce. Noi toți ceilalți urmam de-a lungul holdelor strălucitoare, unul după altul, în timp ce copiii și ciinii alergau de ici colo. în curte, oamenii care trebuiau să ridice stogurile puneau țăruşii, pregătind totul ca să le poată clădi de îndată ce prima căruță avea să se întoarcă încărcată cu grîu, mai apoi sprijinindu-se în furcile lor se mai odihneau sporovăind despre munca acelei zile, fiecare tot atît de înflăcărat ca și cum era vorba de propria lui recoltă, și fiecare tot atît de bucuros ca și cum cîștigul după vînzare ar fi fost al lui. Așa erau întovărășirile altădată.
La amiază, în timpul odihnei, m-am dus în fi- neață să scrutez depărtările, să văd de se zărea pe undeva Kester. L-am văzut, în fine venind de-a lungul unei poteci ce străbătea pajiștea și am rămas atîta timp privindu-l pe el, cel care era totul pentru mine, așa încît ceilalți au început lucrul încă înainte de a mă

întoarce eu. De acolo, de sus, şi pe o asemenea zi, era o vedere tare frumoasă. Gospodăria noastră, plină toată de grîu, părea acum o mare movilă de aur înconjurată de păduri întunecoase şi de pajişti. Culorile strălucitoare ale rochiilor femeilor, bluzele de culoarea untului şi unele cămăşi ale bărbaţilor viu colorate, caii lucitori şi boii cu culorile lor închise, clăile galbene cu ' umbre albăstrui, încărcăturile grele, aurii, minunate, ale carelor, toate erau asemenea unei cadre pe care arareori ai putea să o întîlneşti în viaţă, cel puţin în zilele astea.
Vesele erau şi sunetele ce se auzeau. Vocile răsunau blînde şi dulci în aerul pur şi tihnit, Puteam să desluşesc din cînd în cînd glasul bătrî- nului Callard strigînd „Hăis, cea" ca şi strigătele celorlalţi bărbaţi şi rîsul lui Janc-is, limpede şi dulce, răspunzînd vreunui cuvînt de al lui Ghedeon, sau copiii spunînd : „Mamă, am umplut două coşuri pînă acum", „Mamă, am găsit şase spice laolaltă". Din curte se auzeau chemările bărbaţilor, iar din cînd în cînd uguitul vreunui porumbel sălbatic venind dinspre pădurea la picioarele căreia iazul sclipea ca sticla. Uneori se auzea o gaiţă sau vreo ciocănitoare. Nici un nor cît de mic nu se zărea pe cer şi nici urmă de adiere în aburul umed ce se ridica din tufele de pe marginea ogoarelor. Iar acolo, cu două ogoare mai departe, apoi numai cu un ogor, după cîtva timp chiar în ogorul unde mă aflam, era el, omul la care nu m-aş fi putut niciodată gîndi clecît rostind cuvintele : „învăţătorul e aici".
M-a zărit de departe şi mi-a făcut semn cu pălăria, aşa că acel cap cu formă frumoasă, atît de drag mie, era descoperit, şi puteam să-i văd părul negru pe care tînjeam să-l mîngîi.
M-am coborît de acolo de sus, din fîneaţă, şi m-am dus lîngă carul lui Ghedeon, ştiind că Kes- ter avea să vină să capete poruncă de la stăpînul zilei.
Intîrzierea sa a iscat unele glume.
— Tesătorul nostru a uitat ziua şi era gata să vină mîine.
— Nu .te grăbi aşa, vino luni la arat.
-— A întîrziat, dar e voinic şi plin de curaj şi de tinereţe, a spus bătrînul Callard, căci nimeni din familia lor nu ar fi îngăduit să se zică măcar un cuvînt de rău pe socoteala lui Kester.
„Cei de pe urmă vor fi cei dinţii, iar cei dinţii cei de pe urmă", Evanghelia de la Matei, XX, a grăit Sammy.

— Să fie cu noroc ziua de azi, şefule, i-a spus Kester lui Ghedeon.
— Mulţumesc frumos că ai venit, i-a răspuns Ghedeon.
-— Ce am de făcut ?
— Ai mai lucrat la strinsul bucatelor ?
— Da.
— Te pricepi la încărcat ?
— Da.
— Apoi, atunci stai colea în locul meu, dacă ai chef, pînă dau eu o raită. Dascălul e de partea cealaltă şi e iute ca focul la încărcat. Dar cînd are de făcut faţă la iuţeala cu care lucrează tânărul Callard şi Towler nimeni nu poate să lucreze îndeajuns de repede.
— Ia seama să nu înfigi furca prea adînc, cînd sînt, puţini snopi. îmi aduc aminte că un flăcău a făcut o dată aşa şi a vîrît furca drept în cel care era în căruţă. Ai fi zis o bucată de carne la proţap, bietul de el, şi aşa răcnea, încît caii au luat-o la goană în timp ce mai era cu furea-n el, a glă- suit bătrînul Callard. Dar Kester a făcut treabă foarte bună şi nu a tras pe nimeni la proţap. Din cînd în cînd se uita la mine rîzînd şi, în timp ce aştepta să vină un car gol, s-a îndreptat spre mine şi mi-a spus.
— Tot cauţi să fugi de mine, Pi ue Sarn, după cîte văd. Trebuie să vii lîngă mine, nu să te îndepărtezi. Învîrteam spicele încolo şi încoace fără a putea scoate un cuvînt, mai apoi, cu un uşor rîs în voce, dar cu blîndeţe, a şoptit încetişor :
— Hai, hai, dragul meu, nimeni nu o să te mai atingă acum.
Toată puterea acestui bărbat era parcă îngrămădită în privirea sa care mă cuprinsese ca o flacără. Aşadar auzise. Se întîmplă adesea ca oameni ce-i crezi aproape de moarte să audă cele spuse în jurul lor. A auzit şi şi-a amintit cuvintele pe care le-am răstit, cînd capul lui era pe pieptul meu, iar inima-mi era sfîşiată de dragoste. Unde aş fi putut ascunde faţa-mi ca para focului, asupra căreia erau aţintite privirile lui ?

— Hei, ţesătorwle, carul e aici şi o să întîrziem din cauza ta, strigară ceilalţi.
— N-am cunoscut niciodată dragostea unei mame, nici pe cea a unei surori, nici pe a unei iubite. A spus apoi cu atîta blîndeţe, dar şi cu atîta cucernicie, încît am simţit cuvintele-i ca pe un fier roşu. Dar chiar de

aş fi cunoscut o asemenea dragoste aş fi uitat-o, cînd te-am auzit rostind ac-ele cuvinte, Prue Sarn ! Spunind astea, s-a întors dintr-o dată şi s-a îndreptat spre car.
("e zi fost-a aceea S O zi de aur ? Da, aşa aş gîndi că a fost. Am tot adunat spice după spice şi iarăşi am adunat şi fiecare braţ pe care-l strîngeam era ca o nepreţuită comoară cerească. Cînd s-a făcut vremea ceaiului mai toate ogoarele rămăseseră goale şi curate. Aerul nu ,se răcorise încă, deşi soarele cobora şi umbrele erau mai lungi, fiind o zi din acelea de mijloc de septembrie în care toată căldura adunată din vară pare să se cheltuiască şi risipească de dragul"boabelor aurii. ■ Soarele se lăsase în jos spre asfinţit, şi berea în baJerci scăzuse, cînd mama a bătut în tava cea mare, semn că trebuia să mă duc să o ajut să pregătească cina. Tocmai îneăreau ultimul car, şi i-am spus lui Tirn că a fost un paznic 'bun, iar acum putea să se ducă şi el pe cîmp şi să se întoarcă apoi cu toţi ceilalţi copii sus pe car, în triumf. Atunci am scos ceainicele cu ceai şi ba- lcrca cu berea cea bună şi tare şi am început să tăiem pîinea şi carnea. Auzeam strigătele vesele ce "Veneau de pe cîmp, şi eurînd am văzut sosind carul cel mai marc tras de boii albi ai lui Jancis şi cei de la Plash, minaţi de bunicul Callard, iar toţi copiii erau cocoţaţi în vîrf şi împreună cu ei se afla şi Jancis, cu crengi verzi şi buchete de maci în mîini, pe care le flutura. Gliedeon părea mai voinic şi mai mare ca do obicei, în bluza lui de lucru, mergînd pe lîngă carele încărcate, mulţumit şi pătruns parcă de însemnătatea zilei.
Doamne, cît de repede izvorăsc lacrimile. Lacrimi ca acele pe care mama şi cu mine le-am vărsat atunci de bucurie şi altele pe care le-am vărsat mai apoi pentru cele ce aveau să se în- tîmplc. Căci, dacă în mijlocul acelei mari zile aurii, ar fi prins să sufle vîntul şi s-ar fi auzit un vuiet şi apoi s-ar fi adunat noii grei pe cer şi bezna ar fi învăluit totul şi ar fi căzut tunete şi fulgere, toate acestea nu ar fi fost mai grozave şi mai neaşteptate decît nenorocirea care s-a abătut asupra noastră curind după aceea.

Carul înainta urmat de toţi oamenii care cintau şi chiuiau pînă cînd au ajuns la poartă. Acolo era preotul care aştepta sosirea, pentru ca să hine-cuvînteze recolta ; mama şi cu mine stăteam lîngă el.

— Fraților, a spus preotul, să aducem mulțumiri pentru piinca noastră cea de toate zilele. Şi toți au răspuns :
— Mulțumim lui Dumnezeu.
— Domnul să binecuvânteze recolta şi pe stăpînul de la Sarn, a spus din nou preotul, iar faptele sale bune să se întoarcă asupra sa, aşa cum porumbița îşi ia zborul înapoi spre muntele de unde a venit.
— Amin, au răspuns toți într-un glas.
— Gazda mă roagă să vă spun că ospățul vă aşteaptă în livadă şi sînteți cu toții poftiți.
Atunci Ghedcon a făcut eițiva paşi înainte :
— Bucatele sînt. acum acasă, fraților, vă mulțumesc din inimă, a spus el. Toți cei care mi-au dat o mînă de ajutor au dreptul să-mi ceară de acum încolo să le fac orice muncă, pînă cînd îmi voi plăti datoria. Ne-am aşezat la mesele din livadă, la drept vorbind, musafirii noştri, căci noi cu toții aveam multe treburi încît nu mai aveam de loc timp de aşa ceva.
— Ia spune, țesătorule, am auzit că ai necazuri pentru că ai oprit luptele cu tauri, grăi „Cana cu cidru". Dar eu nu te pizmuiesc pentru asta.
— Nici eu, zise Tovvler, îmi plac oamenii care iubesc cîinii.
— Nici eu, adăugă Gali ard, de la masa cealaltă.
— Dar sînt unii care nu pot fi stăpîniți, nici legați, spuse din nou „Cana cu cidru". îi aud cîte- odată vorbind noaptea cînd sînt la han. Nu le spun nimic. Hangiul e un eiine mut cu urechile ciulite, aşa cum şi trebuie să fie hangiul. Să ştii eă îți vor răul, țesătorule. O să fie greu, dar voiesc să te lase fără lucru clacă ar putea. Şi dacă găsesc o cale să-ți facă vreun rău ție sau celor ai tăi, o s-o facă. Au ațițat şi pe *squire* împotriva ta.
— O ştiu, dar mulțumesc oricum, răspunse Kester. Din cauza lui am întîrziat azi. Vrea să-i vînd căsuța mea. Vrea să o cumpere cu totclinadinsul. Ştie tare bine că dacă pune stăpînire pe casă ar putea să mă izgonească de prin aceste locuri, căci toate celelalte case sînt sau ale lui sau ale prietenilor lui. Şi mi-a oferit o sumă frumuşică.
— O să primeşti ?
— Doamne păzeşte, nici prin gînd nu-mi trece. Nu mă mişc de unde sînt.
Mi-a piticul răspunsul lui. .Era ca şi cum ar ii ridicat în lața ochilor mei un turn în care pţneam găsi

adăpost. Chiar dacă pleca pentru cîtva timp, poate chiar şi un an, clar avea să îâmiuâ acoio toată viaţa şi nu era decît la vreo douăzeci şi cinci kilometri depărtare şi chiar mai puţin clacă ai fi măsurat după zborul corbului.

— Şi dumneata de asemenea, Prue Sarn, ar trebui să fii cu luare aminte, a spus din nou „Cana cu eidru'\ Grimble s-a mîniat rău că i-ai înjunghiat ciinele. Ai făcut bine ce ai făcut, trebuie să o mărturisesc. Un fermier cane işi taie vitele acasă ar fi bucuros să te aibă de ajutor, sau ai putea să te angajezi ca ajutoare ia doctor, te-ai pricepe foarte bine. Nevestei mele nici nu i-a venit să creadă cînd a auzit c-ă Prue Sarn a înjunghiat ciinele, a continuat hangiul. Şi-a închipuit că a avut o vedenie, a fost . aşa de uimită, mai-mai să cadă din picioare şi nu-i uşor să,o răstorni pe hangiţă, căci e ca o minge umflată gata mereu să sară.

— O, cum aş fi vrut să- fiu acolo, spuse Sukev, aş fi înjunghiat ciinéle cît ai c'ipi din ochi pentru dumneavoastră, meştere Woodseaves. Ce v-am dat la clacа de nuntă de la Beguildy ?

— Hai, vino să jucăm „ineluş-învîrtecuş", meştere Woodseaves, strigă Moli. Ştiu că săruţi bine.

Felena s-a aplecat peste masa îngustă, întrebîn- du-l :

— O să joci, o să joci, ţesătorule ?

Atunci s-a auzit o chemare de la masa vecină.

— Linişte, linişte, dascălul voieşte să rostească câteva cuvinte.

Cînd dascălul vorbea parcă se ridicau în jurul tău cele patru ziduri ale biscricii şi puteai chiar să simţi mirosul de mucegai de acolo şi să auzi muştele bizîind în ferestre. Căci orice ar fi citit, fie că ar fi fost *„Şi-a luat nevastă şi pe Aminadab l-a zămislit*sau *„Vasul de aur o să se spargă* sau că vorbea la ospăţul de Ziua Recoltei, tot una era.

— Prieteni, a spus el, am avut o zi tare bună. Sînt sigur că nu e nici unul printre noi care să nu fi muncit şi asudat cum se cuvine, chiar şi bunicul Callard.

— Oh, ba bine că nu, păi cît am mai asudat eu, strigă bătrînul bucuros. 350

— Iar acuma iată-ne aici îndestulîndu-ne cu hrană bună şi băutură, şi mai apoi om juca şi vreun joc, ceva.

— *„Şi popoml se puse la mîncare şi băutură şi se sculară să joace", Esodul,* XXXII, se auzi glasul lui Sammy.

Dascălul se uită mînios la nevastă-sa, ca şi cum i-ar fi spus : „Fă-l să tacă"
Ea a strigat atunci:
— Sşt ! Sşt Sammy ! N-auzi că vorbeşte tata ? Nu uita că tu poţi foarte bine să repeţi cuvintele altora, dar tata spune cuvinte noi pe măsură ce le rostesţe. Apoi s-a apucat din nou să-l privească cu luare aminte pe bărbatu-său, întocmai ca o miţă care urmăreşte o roată ce se învîrte.
— Spuneam că am avut o zi tare bună, iar Sarn a avut o recoltă atît de bună, şi vă întreb pentru ce ? Pentru că c harnic şi sora lui e harnică şi mama lui Sarn e -harnică. în zece parohii de-ai umbla în lung şi-n lat oameni mai harnici nici că o să găseşti. Nu ca unul, pe care aş putea să-l numesc, care nu face nimic cu braţele şi stă cu nasul în cărţile acele vechi şi necurate. Da, da, există unul pe care l-aş putea numi, pe care nu-l văd aici şi căruia puţină muncă i-ar face tare bine. Ei, vecinilor, ştim cu toţii că Domnul ajută pe cei care se ajută intre dînşii şi dacă privim stogurile acestea mari de griu, vedem că-i adevărat. Şi-ţi dorim numai bine, Sarn. Şi nădăjduiesc că şi tînăra femeie o să se dovedească tot atît de vrednică, căci aud că viitoarea sărbătoare aici o să fie o cununie. Facă-se ca această căsătorie să aducă şi mai mult belşug, cu toate că am putea să ne cam îndoim, ştiind de unde -vine, căci „ce naşte din pisică şoarece mănîncă".
Din fericire tocmai atunci s-a auzit un zgomot şi voci de la alte mese :
— Sînt doi călăreţi la poartă !
Era tî nărui Camperdine cu domnişoara Dora- bella. Intraseră amîndoi călare şi înaintau în livadă, iar tînărul zise :
— Vă spunem- bună seara şi să fie eu noroc recolta !
Trebuie să recunosc că domnişorul era tare prietenos cu toată lumea şi asta îl făcea să fie iubit. Domnişoara Dorabella uitase parcă cu totul cearta ei eu Ghedeon. S-a apropiat de masă zîmbind, iar ochii ei negri focoşi scăpărau.

— Ei bine, Sarn, spuse ea, ai izbutit să-ţi munceşti pămîntul cum ai vrut. Recolta dumitale e grozavă. Nu ne oferi un pahar cu bere să închinăm în sănătatea dumitale ?
Vedeam bine că-i plăcea, căci era voinic. La drept vorbind n-am mai întîlnit decît unul singur mai

puternic decît el. Se vede treaba că bătrînul *squire* îi spusese să facă pace cu Ghedeon şi trimisese pe domnişor cu ea ca să fie sigur că i-a ascultat porunca, căci toţi oamenii ştiau că-i spusese cam multe vorbe aspre la han, iar bătrînul nu voia să piardă un alegător care părea că o să fie un om cu vază. Ghedeon a privit-o cam mînios, dar ea s-a uitat mai departe la el cu o privire ce părea pe jumătate cuceritoare, pe jumătate rugătoare. Cînd i s-a adus cea mai frumoasă halbă de bere, a ridicat-o spunînd :

— Sănătate şi belşug, Sarn !

Apoi a dat-o de duşcă, căci era în stare să bea bere întocmai ca şi ufc bărbat. La acea vreme începuse nu de mult obiceiul ca berea să fie singura băutură care o beau şi femeile la prima masă din zi. A dat halba înapoi, pe urmă s-a aplecat în şa după ce şi-a scos mănuşa şi a spus :

— Dă-mi mîna, Sarn !

Pe cinstea mea, acum nu mai avea încotro, căci nu putea să nu dea mîna unei doamne. Aşa că i-a luat mîna, cu degetele lui mari, în timp ce tînă- rul Camperdine făcu un semn din cap, ca şi cum ar fi spus că-şi îndeplinise datoria. Atunci şi-a pus din nou mănuşa. Am văzut-o pe Jancis pri- vind-o î.ntr-un fel de-ai fi zis că îi este frică, dar în acelaşi timp nici că o putea suferi. Uitîndu-mă şi cîntărindu-le pe amindouă insă, m-am gîndit că Jancis atît de dulce şi trandafirie nu avea de ce să se teamă de domnişoara Dorabella, cu frumuseţea aceea a ei ca a unei stane de piatră. I-au dat şi lui Camperdine bere şi după ce a închinat în sănătatea noastră, a spus :

— Credeam că o să-l văd pe Beguildy pe aici, dar nu-l zăresc.

Nevasta lui Beguildy ieşi de la locul ei şi făcînd o plecăciune zise :

— Nu, nu-i aici, cu toate că ar fi trebuit să fie. Şi nici pe acasă să nu-l căutaţi, căci mi-e frică că nu © să-l rgăsiţî. ©ar dacă veniţi de azi într-o săptămînă... M-am gîndit -că răspunsul ei a fost 'dat -de un ©m cu tare mult cap. Voia să le dea răgaz lui Ghedeon şi lui Jancis, ţinîndu-l pe domnişor cît putea mai departe, în timp ce ea ar fi brodit ceva ca să-l mai îmblînzească pe Beguildy.

— Prea bine, strigă tînărul Camperdine în timp ce se îndepărtau, de azi într-o săptămînă şi să fie şi Venus acolo.

La auzul acestor cuvinte, Jancis a început să chicotească aşa cum făcea întotdeauna cînd se pornenea de această întîmplare prostească şi i se părea tare cu haz să-l audă întrebînd despre acea femeie căreia vara lui îi »pusese cuvinte aspre şi care era chiar acolo de faţă. M-am făcut cît am putut mai mititică, acolo pe banca pe care stăteam, ca nu cumva să-mi vadă formele şi să mă -recunoască, aşa că Jancis a izbucnit din nou într-un hohot de rîs, spunîndu-mi că parcă aş "fi fost o cloşcă pe ouă. Ne-am înveselit amândouă oleacă pe socoteala tînărului domn. Mai apoi a venit şi maieă-sa -tare mîhnită, întrebînd u-se ce avea-să se facă cu Beguildv, pînă cînd o să treacă ziua hărăzită pentru nuntă. Dintr-o dată i-a venit ceva în minte şi a început să rîdă şi să se pocnească peste coapse ; aşa rîdea, încît mă temeam că o să i se facă rău.

— Ştiu ce o să fac, a spus ea, o să o rog pe verişoara mea de la Lullingford, care,. slavă Domnului, se află aici, să-i trimită vorbă domnului şi stăpînului meu, chiar în noaptea asta, spunîndu-i că bărbatu-su a căzut bolnav (trebuie .să mă RÎn- desc, să văd ce ar putea să aibă ; ceva tare rău) şi să-i spună că nu este alt leac decît vechiul leac vestit, după care trebuie să mănînci şapte puni coapte dintr-o dată în acelaşi cuptor, de către cei de al şaptelea copil al unui al şaptelea copil şi trebuie să-i plătească bani buni (o să-i dai banii înapoi după ce te vei fi cununat, Jancis, căci o să ai bani de pe unt sau altceva) şi atunci Beguildy o să plece val vîrtej să caute pe un al şaptelea al unui al şaptelea şi aşa o să avem pace pînă la sfîntul Mihail.

—■ Oh, mamă, spuse Jancis, sărutînd-o, ar fi trebuit să fii o mare căpetenie de oşti şi să umbli călare alăturea de lord Wellington ; ce le-ai mai fi venit de hac franţuzilor ! Aşa că totul a fost pus la cale încă înainte să înceapă petrecerea, jocurile şi dănţuitul. Şi mi-a părut rău pentru bietul Beguildy, dar apoi gmdindu-mă mai bine, mi-am zis că era un om tare afurisit care îşi pusese în cap să-şi vîndă copila împotriva voiei ei.

La vremea asta se lăsase întunericul, iar luna era galbenă cafenie. S-au adunat vreo doisprezece bărbaţi dintre cei mai vîrstnici sau bătrîni, ca să cînte celor oare voiau să joace. Repede s-a încins jocul printre stoguri, după ce mai înainte au măturat paiele. Bătrînul Callard era unul dintre cei doisprezece şi

tare se mai mîndrea, căci el alegea cîntecele şi bătea măsura şi asta îl făcea să creadă că toată acea veselie e în puterea lui, ceea ce e mare bucurie pentru bătrîni.
„Podul de orz”, a dat el poruncă.
Şi cîntecelul acela mîndru răsuna vesel în liniştea nopţii. Îi priveam, stînd mai la o parte lîngă o claie. Era plăcut de privit. Ghedeon juca, strîngîn- d-o puternic pe Jancis, nevasta dascălului, umbla de colo pînă colo, de ai fi zis că era o corabie cu pânzele sus, Felena de asemenea, uşoară ca o zînă, faină'şi mama a făcut cîţiva paşi. Cer doisprezece, cocoţaţi într-unui din carele goale fluierau, parcă ar fi fost un cuib plin de sturzi : *„Către zarea nesfârşită larg deschise porţi lăsaţi*cînd Kester a dat peste mine.
— Aici erai ? spuse el. Nu joci ?
— Nu.
— De ce ?
— Pentru că nu sînt ca celelalte fete.
A părut că stă puţin pe gînduri, apoi a spus :
— Trebuie să plec. Mă duc la oraş, la Londra, la ucenicie pe timp de zece luni, să învăţ să ţes stofe şi pînzeturi în culori şi cu modele. Atunci o să pot să iucrez cu bucata acasă şi nu o să-mi pese de loc de Grimble şi de toată clica lui. Acest fel de ţesătură se plăteşte bine şi o să trimit ce o să am gata la două trei luni cu diligenţa.
— Cînd o să te întorci ? l-am întrebat simţin- dumă ca un om care se îneacă.
— O să fiu înapoi pentru iarmarocul din august viitor şi atunci o să vin să te văd şi o să stăm puţin de vorbă, Prue Sarn.
— Poate eă o să uiţi.
— Nu cred.
— Ei bine, Domnul să te binecuvînteze, am murmurat eu.
— Şi pe dumneata de asemenea.
A dat să plece. Dar, mai apoi s-a întors, spu- nînd :
— E o prostie să nu dansezi, o fată ca dumneata cu un corp ca o floare de măr.

A rîs oleacă şi apoi a plecat.
Aşadar, ştia povestea cu Venus ! Amuţisem de ruşine ! Eram tare mîniată pe Jaricis, căci nu încape îndoială că ea îi spusese, cu toate eă niciodată nu a vrut să mărturisească, ci doar a chicotit şi a zis că, sigur, Kester a recunoscut prin rochie formele corpului meu

frumos. Am fost încă şi mai mîhnită şi mai ruşinată ca oricînd.
Mama era obosită şi voia să o ajut să se culce. De la fereastra ei m-am aplecat asupra curţii în care înainte nu era decît o singură claie de fin, în jurul căreia se adunaseră acum însă atîtea forme întunecate. Cum stăteam aşa acolo, dintr-o dată l-am văzut pe Ghedeon venind cu Jancis de după colţul casei şi în timp ce se îndepărtau încet fără a se uita împrejur, l-am auzit foarte bine, spunîncl :
■—- Nu, Jancis, vreau să fiu sigur de ceea ce-i al meu. Miine seară, cînd taică-tău o să fie plecat, coboară şi desehide-mi.
N-am auzit răspunsul, căci se îndepărtaseră, şi, de altfel, nu-mi place să mă număr printre cei care trag cu urechea. Aşadar, asta ii stătea în cap. Nu avea încredere în iubita lui nici măcar o săp- tămînă. Mai la toată urma, poate nu-i nimic rău, căci au să se căsătorească curînd. Dacă era sau nu în contra bisericii, nu ştiu, mă bucuram totuşi cu adevărat să văd că se puteau afla şi în Ghedeon unele simţăminte omeneşti. De multe ori ai fi zis că e un sloi de gheaţă. Cînd plecase toată lumea şi toată văsăria fusese adusă la adăpost ca şă nu cadă roua pe ea, zorii erau foarte aproape. Atunci m-am urcat în pod, ca să scriu cîteva pagini în caietul meu. Dar mai întîi am luat o foaie de hîrtie şi am scris cît am putut mai frumos.
„Un corp asemenea unei flori de rnăr".
„Despre mine vorbea'-, şi am tot spus cuvintele astea de nenumărate ori. „Sărmană Prue Sarn !"
O strălucire caldă şi blindă, ca un foc seînteie- tor, prinsese fiinţă în inima mea. Căci ce ar putea oare fi mai minunat pe acest pămînt sau în ceruri deeît faptul că cel pe care-l iubeşti, domnul şi stă- pînul tău, te place ? Nu m-am mai întrebat ce gîn- dea oare despre buza mea de iepure, căci s-ar fi zis că nici nu o luase în seamă. Mi-am amintit de ceva ce spusese despre păcat, atunci cînd urmăream libelule căpătînd viaţă. Dacă îl priveşti aşa cum trebuie e ca şi cum n-ar fi. Dispărea ca şi giulgiul libelulelor, atunci cînd se luptă pentru libertate. De ce te-ai mai uitat la aceasta cînd în faţa ochilor tăi ai insecta atît de frumoasă.
"Poate că tot aşa gîndea şi despre mine. Biata mea buză hidoasă era oarecum păcatul meu, deşi un păcat pentru care nu purtam nici o vină. Acesta era păcatul meu, restul făpturii mele făcea gloria, virtutea mea, care îi plăceau. Am plîns un timp de bucurie, iar apoi

un văl de fericire a cuprins întreaga mea făptură, încît parcă în vinele mele curgea acum un alt sînge cu totul înnoit, atît de pur şi de viguros încît ar fi putut vindeca chiar infirmitatea mea. În toate astea era ceva adevărat, căci începînd din acea zi buza mea nu a mai fost parcă aşa de îngrozitoare.
Dimineaţa s-a arătat plină de prospeţime şi dulceaţă, ciorile brăzdau cerul gol, în zborul lor spie miriştea noastră, unde se lăsau jos, împrăştiin- du-se ici şi colo, scoţînd din cînd în cînd un croncănit somnoros şi mulţumit parcă. Ducîndu-mă să mulg vacile, m-am oprit în curtea plină de grîu să aduc o rugăciune de mulţumire pentru recolta bogată. Şi oare de ce în acel ceas, dintr-o dată, m-am gîndit la cuvintele „otrava cea nepreţuită"? Şi de ce oare m-am gîndit că tot ceea ce oamenii culeg de pe ogoarele lor şi preţuiesc atît nu sînt decît, nişte paie întV-o claie ? Şi' de ce în inima mea aşa de caldă şi de veselă şi-a făcut loc o pre-simţire îngrozitoare ce te îngheţa, .după cum îngheţul cuprinde grădina într-o noapte de stoamnă, pe cînd daliile »de culoarea vinului-sau a aurului •sînt i încă în plină frumuseţe, .fiecare petală fiind da .locul, ei, ridicîndu-se înalte dincolo de zid, înconjurate de albine, iar a doua zi dimineaţă totul ■ e învăluit de tristeţea iernii ?

Capitolul 11

BEGUILDY CĂUTA UN AL ŞAPTELEA. COPIL

A doua zi Jancis ne-a povestit că în acea seară chiar, Beguildy a primit vestea şi în ziua care a ■urmat după strînsul recoltei a şi plecat, pătruns de'. însemnătatea îndatoririi ce o avea, cu ,;Kibba" lui din fag în mînă, să găsească un al şaptelea ■copil şi să aducă înapoi pîinea. Am spus că era păcat să-şi rîdă aşa de bietul om, dar Jancis a zis : „Nici gînd. Asta-l face fericit şi dacă găseşte un al şaptelea copil o să-i plătim şi ce vrei mai mult?"

Era "frumoasă ca o cadră Jancis asta. A rămas şi ne-a ajutat la spălatul vaselor, mai apoi a stat în bucătărie cu mine, în timp ce eu îmi vedeam de treabă ea a mai cusut cîte ceva'la rochia ei de mireasă. După ceai, cînd a plecat, Ghedeon i-a spus:

— Vezi să nu uiţi!

Jancis s-a făcut roşie ca para focului şi a luât-o la fugă pe poteca din pădure. După cină, Ghe- *deon mi-a spus cu nepăsare-:

— De-oi întîrzia serile, iar tu dacă vrei să te culci, pune cheia , peste uşa-grajdului.

I-am răspuns că o s-o pun şi n-am mai adăugat altceva nimic. Dar l-am văzut bărbierindu-se eu grijă, îmbrăcîndu-se apoi cu hainele de duminică, aşa că am ştiut că orice dată o hotărî preotul pentru cununie, acum avea să se săvîrşeasă cununia lor. M-am dus şi i-am cules un trandafir, pe care i l-am pus la haină. S-a cam fîstîcit cînd l-a văzut, dar i-am spus că un flăcău, atunci cînd se duce să-şi vadă iubita, cînd mai sînt doar cîteva zile pînă la căsătorie, trebuie să poarte întotdeauna o floare. A ascultat mulţumit vorbele mele, nu s-a gîndit că aş bănui ceva şi a plecat fluierînd tare şi limpede, luînd-o pe poteca din pădure, pe acolo pe unde frunzele începuseră să se rugincască. Din toate părţile veneau murmure, în aer se simţea toamna, din cînd în cînd se auzeau căzînd castanele cu care aveau să se joace copiii de-a „Cuceritorii". Cînd nu l-am mai văzut pe Ghedeon, iar în jurul meu se auzea pleoscăitul lacului, zgomotul bărcii lovind scările, ţipătul unei bufniţe, dintr-o dată m-a cuprins o mare jale. De ce oare mă simţeam atît de mîhnită, mă întrebam în sinea mea, cînd data cununiei era aproape, trandafirii nu se scuturaseră încă, iar griul se afla în siguranţă şi în inimă îl primisem pe Domnul şi stăpînul meu ? Dar în seara aceea plutea în aer parcă o ameninţare ele moarte. Am înconjurat casa să văd clacă toate erau la locul lor. Mama dormea liniştită, micuţă, negricioasă, în patul ei mare. Bendigo se afla în grajd cu toate cele de trebuinţă, căci îmbătrînise şi îl puneam la adăpost înainte de luna lui octombrie. Toate erau la locul lor şi mă întrebam unde oare putea fi primejdia pe care o simţeam ivin- du-se parcă. Aveam s-o aflu curînd, dar încă o vreme totul a fost ca de obicei. Seară de seară tot puneam cheia la grajd, fără a scoate un cuvînt. În fiecare dimineaţă patul lui Ghedeon era răvăşit şi întors pe dos, dar ştiam prea bine eă Ghe- deon nu dermea acolo. Acum fluiera vesel şi tare ca oricare om, nu mai fluiera încet şi în ascuns. Mă bucuram văzîndu-l. aşa şi pregăteam cu plăcere toate pentru ziua în care Jancis avea să vină la noi. Vor locui în camera de oaspeţi, care nemai- fiind folosită de ani şi ani trebuia reparată. Aşa că izbutisem să cumpăr cîteva suluri de hîrtie din cea mai ieftină, cu banii luaţi pe unt şi o lipeam pe pereţi, fără ca Ghedeon să ştie ceva. Mama însă ştia şi.ea această taină, şi cîteodată intra în cameră şi zicea bătînd din palme :

— Ce hîrtie frumoasă ! Şi ce bine ştii să o lipeşti, copila mea. Şi încă cu trandafiri! Trandafirii aduc noroc. Mătuşa Doicas a avut trandafiri în camera ei de mireasă şi nici unul din copiii ei nu a murit, nu a fost bolnav şi nici nu a fost plîn- găreţ. Mi-aduc aminte că tot glumea : „Nici un mort, nici un strigăt". Nădăjduiesc că nici ai lui Sarn nu o să plîngă, căci nu pot să aud un prunc plîngînd. Sarn, cînd era mic, atîta scîncea şi ţipa, încît te îngrozea. Bătea rău cu picioarele în leagăn, întotdeauna trebuia să capete numaidecît ceea ce dorea, iar dacă întîrziai să-i dai nu uita şi ţipa şi urla toată ziua şi nu se lăsa pînă nu căpăta ce voia.

Terminasem de lipit hîrtia şi mai aveam să aşez în jurul mesei de toaletă o bucată de cît, din cel lucios, şi iacă soseşte dintr-o dată nevasta lui Beguildy, alergînd cu sufletul la gură de-ai fi zis că înnebunise. Era o dimineaţă tare frumoasă, păsările cînţau în clăile noi şi primele mere începuseră să cadă. Cînd a venit ea, soarele abia se înălţase de cîteva suliţe pe cer. Tocmai bătusem untul în patinei, iar pe Ghedeon nu-l văzusem, căci plecase la arat luîndu-şi ceva de mîncare. Eram încă în lăptăric cînd a dat buzna înăuntru.

— Vai de mine, draga mea, vai de mine, draga mea ! am auzit-o strigînd. Nici că se putea întîm- pla ceva mai rău.

— Doamne păzeşte, ce s-a întâmplat ?

M-am speriat văzînd-o cum arată la faţă.

— S-a întors.

— Cine ? Nu cumva bărbatul dumitale ?

' — Ba da, chiar el în carne şi oase. Şi totul mergea aşa de bine ! Socoteam că avea să zăboveasca măcar vreo cincisprezece zil-e. Şi cei doi porumbei erau atît de fericiţi împreună ! Nici nu mi-am închipuit că Sarn ar putea să fie vreodată atît de drăguţ cu cineva cum a fost cu mine, iar Jancis era ca o regină. „Mamă, îmi spunea ea, nu am crezut niciodată că poţi să fii atît de fericit." Da, gi fratele tău tot aşa era. S-a uşurat cînd a văzut că temgrile şi îndoielile lui cu privire la tînărul Cam- perdine erau neîntemeiate. Dacă nu l-aş fi lăsat să vină ar fi gîndit că tînărul e la noi. Nu aveam altceva de făcut. Căci cu cît un om doreşte mai 'mult ceva, cu atît crede că şi alţii îl doresc tot atît. Apoi l-am auzit spunînd : „Mamă (căci în curînd o să-i fiu mamă în faţa Celui de sus şi a tuturor îngerilor), mamă, lasă-mă ca în fiecare seară de acum şi pînă la

nuntă să dorm aici. Nunta e tare aproape, căci altminteri nu ţi-aş cere, şi bineînţeles că Jancis vrea şi ea." Aşa că le-am dat camera noastră, iar eu m-am culcat în bucătărie pe patul lui Jancis. Am întins pe pat cuvertura cea de zile mari şi cearceafurile mele cele mai bune. Pe jos am pus un covoraş curat şi mai apoi am tăiat un pui şi l-am pregătit cu un sos bun şi **ă**-am lăsat să cineze singuri mulţumiţi în faţa focului şi nu am venit decît după ce au terminat de mîncat şi mi-au spus tare drăguţi amîndoi ca să vin şi eu să mănânc cu eL Dar ştii, tinerii însură-

U-,i slut tineri însurăţei fit- că au sau nu inel. De îndată ce s-au culcat ara pus totul în ordine şi am spălat vasele. Cînd am terminat, m-am aşezat şi cu în faţa focului, gmdindu-mă la timpul cînd m-am măritat cu Beguikly, şi ce flăcău cumsecade era, nici nu ai crede, dar nu merita să mă gîndesc la el. la bosjbrogul ăsta bătrân plin tot de venin. Cum stăteam aşa linişţită şi tocmai voiam să mă duc să trag zăvorul şi să scot tăciunii, cînd numai ce aud un **zgomot** uşurel afară şi deodată cine intră ? Beguildy. Am crezut că o să cad din picioare îşi alta nu.

— Ei bine, femeie, unde-i oare Jancis?

-— Doarme, am îngînat eu.

— Apoi, de cînd mă rog îi dai copilei camera noastră şi tu te culci în patul ei în bucătărie ?

Şi zicînd asta a dat năvală în cameră şi i-a luat ca din oală. Un adevărat iad şi alta nu. Şi aşa la blestemat pe Sarn cum n-am mai auzit încă şi nici nu am să mai aud vreodată. *

— Cu toate că te-ai vîrît tu aici, ei bine, află că nu o să ai fata de nevastă.

— N-ai ce să mai faci acum, nimic pe lume nu poale să oprească căsătoria, a spus Sarn.

— **O** să vezi tu că o să te opresc. Au nu te-**am** blestemat să te ardă focul şi să te înghită apa 3» Au nu ţi-am spus că eşti născut sub semnul celor trei parale şi că o să fii sărac toată viaţa ta şi **o** să mori înecat ?

— E păcat că deşi zici că eşti vrăjitor şi învăţat şi mai ştiu eu ce, te înşeli aşa. Acum am strîns recolta şi o să fiu bogat,

— Nu o să fii nici a zecea, nici a suta parte tot atît de bogat ca tinărul domnişor. El are buzunarele pline de bani franţuzeşti, striga Beguildy. Să-ţi iei gîndul de la fata mea, Sarn, nu o s-o ai.

— O şi am, după cum mi se pare, a răspuns Sarn, cît se poate de liniştit, dar asta l-a scos pe Beguildy din sărite şi atunci repezit şi a apucat puşca care o ţinea la fereastră ca să o aibă la îndemînă pentru vulpi şi cu patul ridicat a sărit la frate-tău. ^

-— Doamne fereşte ! ; -— Poţi să spui pe drept cuvînt, Prue Sarn, „Doamne fereşte'-. Am început să ţip şi Jancis ţipa şi ea şi atunci am venit din bucătărie, unde am stat tot timpul, şi nevoind să fac- mai multă zarvă decît era, gîndindu-mă ră poate Sarn, care e un bărbat atît de voinic şi de chipeş, nu ar fi vrut să mă vadă intrînd, el fiind aşa, în cămaşă de noapte. Dar

nici nu am intrat bine şi Sarn l-a şi culcat la pămînt pe al meu ; stătea acolo aşa întins ca un butuc şi bine i-a făcut. Eeguildv e un om veninos şi încăpăţînat şi dintre cei care poartă pizmă ani şi ani. Cred că toate astea sînt din cauză că tată- tău i-a cerut înapoi lui Beguildy un galben pe eare i l-a dat cîndva, iar el crezuse că i-l dăruise. Da, e bărbatul meu, dar trebuie să mărturisesc că e pizmaş cum altul nu-i. După ce Sarn l-a întins pe jos, mi-a spus : „Mamă, clacă vrei apucă-l de picioare şi să-l ducem în bucătărie. Că o fi mort sau viu, »dar în noaptea asta nu mai vreau să fiu tul- burat." Da, da, a spus asta. „N-au decît să mă spîn- zure, dar acum voi să fiu liniştit." Nemişcat şi rece ca lacul îngheţat, dar ce flăcău aprig la mînie e fratele tău ! L-am stropit pe al meu cu apă, i-am idat cîteva înghiţituri de rachiu şi încetid cu încetul şi-a venit în fire. Dar mai înainte am avut grijă să-l leg de pat. A început să se zvircolească de parcă ar fi avut pe Necuratul în el, era bine legat însă, apoi i-am dat să mai bea şi pînă în cele din urmă s-a liniştit şi a adormit. Aşa că dimi- nrata, după ce Sarn a plecat, l-am dezlegat pe omul meu. Iar cînd s-a trezit l-am întrebat ce l-a adus înapoi ? Mi-a spus că ştirile rele se împrăştie repede, şi el avea urechi bune, căci nu ajunsese bine nici pînă la poalele muntelui, doar **la** cîţiva paşi de Callard, cînd un bărbat s-a apropiat de el şi i-a spus că Sarn dormea acum la noi. întotdeauna trebuie să fie oameni care să-şi bage nasul unde nu le fierbe oala. I-am dat ceva de mîncare şi apoi s-a pornit cu totul liniştit. Aşa că am venit să-ţi dau "le veste, căci atunci cînd mînia lui e liniştită, Be- **Iguildy** e cum **nu** se mai poate de primejdios.

Am întrebat-o ce ar putea oare un bătrîn ca el • să facă, mai ales cînd ştim prea bine că toate vrăjile şi farmecele lui nu sînt decît nişte şărlătănii. Dar asta nu a liniştit-o şi a adăugat că nenorocirea cocea şi că trebuia să ne rugăm lui Dumnezeu ca ziua nunţii să vină cît mai repede. În fine, a plecat înapoi tot ca o nebună, cum venise, frîngîndu-şi mîinile, în timp ce vîntul acela puternic îi zbura şuviţele de păr incoio şi încoace. Căci de vreo două zile începuse o adevărată furtună şi atunci vîntul sufla foarte tare, ridicînd paiele şi pleava din curte aşa că aerul se făcuse înăbuşitor şi tare prăfos. Vuietul era atît de mare, încît a trebuit să mă duc aproape de Ghedeon, pe cîmp, ca să mă audă cînd l-am strigat. Vîrfurile copacilor scuturate de vint făceau un zgomot

asemănător celui al zăgazurilor cînd se topesc
zăpezile, iar prin coşuri vuia atît de tare încît te
simţeai fericit să te ştii la adăpost între patru pereţi
şi cu un acoperiş deasupra ta. Pe cînd ne beam ceaiul,
l-am întrebat pe Ghedeon dacă nu cumva se teme că o
să sufle vîrfurile clăilor. Mi-a răspuns că erau destul
de grele pentru ca să poată ţine. în două zile trebuia
să vină un negustor să vadă cerealele noastre. iar
după trei zile avea să fie nunta. Ştiind astea şi ;fiind
uşurată în sinea mea că Beguildy nu avusese nimic
.după lovitură, ascultam şuieratul vîntu- lui cu
mulţumire, în timp ce .prăjeam pîine, gîn- dindu-mă
la Kester. Nimic *mu-A* mai plăcut decît să auzi vîntul
suilind în coşuri, cînd şOi că toate sirii în bună
ordine. l-.am spus lui .(¡hedeon că ar îi bine să ne
culcăm devreme .acum dacă strîrae- sem bucalele şi
fiindcă muncisem atîft do mult. Ghedeon s-a învoit la
asta. Nc-.am culcat pe la opt şi am adormit
numaidecît în vuietul uraganului.
Dintr-o dată m-am trezit gîndindu-mă că e .ziua
Judecăţii de apoi. Se zărea o lumină mare şi se auzea
un vuiet îngrozitor, ca şi bătăi în uşă şi "strigăte în
noapte. Stăteam acolo aiurită rostind cît puteam mai
repede ,.Tatăl nostru", părîndu-mi rău că nu mă
duccam mai des la biserică. Atunci am auzit vocea lui
Ghedeon sub fereastră strigînd şi apoi alte voci
printre care am desluşit pe aceea a lui Sammy al
dascălului. Şi în groaza .care mă cuprinsese, glasul
lui parcă m-a mai îmbărbătat, căci mă gîndeam că va
găsi să spună rugăciunea potrivită pentru noaptea
Judecăţii de apoi, fiind încă noapte şi totodată
devreme, mai apoi am aflat că nu trecuseră decît două
orc de cînd ne culcasem. Ghedeon a venit în goană la
uşa mea şi m-a strigat, asa că m-am sculat, m-am
îmbrăcat, căci m-am gindît că fie că era sau nu
Judecata de aooi. era mai bine să fiu îmbrăcată decît
.în cămaşă de noapte, cu toate că în diferitele picturi
cei aleşi erau înfăţişaţi eu veşminte de noapte. Dar
gîndeam că numai dacă aş fi în ceruri m-aş putea
simţi iaîndemînă în cămaşă de noapte în faţa lui
Sammy.

Am coborît în fugă scările .şi m-am repezit în curte şi
atunci am văzut. IVii-am spus că mai bine ar fi fost
sfîrşitul lumii decît cele ce se petreceau în faţa ochilor
mei, căci am fi fost pregătiţi măcar şi nu am mai fi
avut de strîns recolte şi nici de adunat bani cu trudă
şa sudoare. Şi atunci am fi fost toţi o apă şi un

pămînt, pe cînd cele ce se petreceau acum erau numai pentru noi şi ne striveau aşa cum roata unui cai- strivește un spic de grîu.
Căci zgomotul acela îngrozitor îl făceau doar grînele noastre care ardeau. Era toată recolta, tot ce adunasem după atîția ani de muncă, pentru care Ghedeon se dăruise cu trup şi suflet, era chiar viitorul nostru. Nu era nici o cometă uriaşă, nici o. stea căzătoare străbătînd cerul ca să vestească sfîr- şitul lumii, nici trompetele arhanghelilor răsunînd ân beznă între cele două lumi îngrozite. Nu erau decît grînele. Era tot avutul nostru. Era tocmai iceea ce avea să facă din Ghedeon un om blînd şi bun şi în stare să iubească, pentru că această bogăție i-ar fi îngăduit, să nu mai trudească din zori ¡pînă în noapte, să nu mai facă din noi nişte robi, să muncim şi noi ca toți ceilalți oameni. Erau tocmai grînele care aveau să aducă o oarecare mîngî- iere şi odihnă mamei şi mie puțină nădejde. Erau tocmai grînele care trebuiau să facă din Jancis o gospodină şi o mamă cu copii frumoşi, avînd poate parte şi de un strop de iubire. O, vai mie, era toată recolta noastră. M-am agățat de poartă şi cum stăteam acolo simțeam părul ridicîndu-mi-se în bătaia vîntului arzător. în lumina roşie a flăcărilor puteam desluşi umbre negre, alergînd încolo şi încoace de parcă aveam în fața ochilor iadul, dar nu puteam ajuta cu nimic, mşi puțin decît cu nimic. .Urletul şi vijelia nu conteneau, atîțînd şi mai mult pălălaia. Am văzut atunci că focul începuse de la ovăz, care se afla în partea de asfințit, de unde venea şi vîntul. Nu mai era nici pomeneală de ovăz acum. Acolo unde fusese, rămăseseră doar două urme rotunde de mărimea şi forma clăilor, dar făcute din flăcări, atît de înficrbîntate de foc încît erau albe şi îngrozitoare la vedere. Nu mai aveau nimic tare în ele, de te minunai cum de nu se năruiau. Din cînd în cînd din aceste clăi în topire cîte o bucată aluneca fără nici un zgomot în miezul încins, acolo

unde se putea desluşi un fel de peşteri roşii şi cenuşii, sub care mocnea un foc jalnic. Tot aşa o să fie desigur şi sfîrşitul lumii. Pămîntul nu o să contenească să se tot rostogolească mai departe, numai că nu o să mai fie un lucru mîndru, învăluit de ceață, un glob mare, frumos colorat de mările albastre şi munții verzi. O să

fie o lume pîrjolită de flăcări așa cum e un măr care a fost năpădit de viespi, rămas gol, ușurel și bun de nimic. Tot așa și orzul nostru cădea fără nici un zgomot ca și cum ar fi fost tras de brațe nevăzute. Era mai îngrozitor de privit cum se nărui a încetul cu încetul, de- cît dacă s-ar fi năruit dintr-o dată totul, căci așa, mai arătînd încă asemenea unei clăi, era ca și cum unui diavol îi ardea de glumă și ar tot fi în-trebat :

— Ei bine, ce vreți ? Poftim clăile voastre de orz. N-aveți decît să vă faceți pîine de orz și. s-o mîncați. M-âm uitat la cele două lăcașuri ale de-monilor care erau' de forma și mărimea clăilor noas-tie de orz și mi-am adus aminte de orzul nostru atît de dulce, unduindu-se în adierea dimineții. Mi-am adus aminte de truda noastră cu aratul și nădejdile bune pe care le aveam, mi-am amintit cum l-am semănat, între semănatul grîului de iarnă și cel de vară și mă vedeam pe mine și pe Ghedeon umblînd încolo și încoace de-a lungul ogoarelor cu sacii cu semințe pe spate sau cu un capac mare rotund cuprinzînd destule semințe pentru a străbate o dată ogorul de la un capăt la celălalt și înapoi și ne vedeam întinzînd brațele și aruncînd cu dărnicie semințele ca și cum am fi hrănit lumea întreagă și tare îmi plăcea mișcarea asta a brațelor noastre. Secerișul e tare frumos la vedere, așa cum sînt toate muncile cîmpului de-a lungul anului, dar pe lîngă semănat e o nimica toată. Trebuie să te apleci, să aduni spicele, să le strîngi la pieptu-ți cu patimă și apoi să le duci. După mine, în mișcarea secerătorului, care taie cu secera se poate vedea parcă un fel de lăcomie, care la cosit nu se simte. Cositul este o mișcare mare. distrugătoare, însă lipsită de dragoste sau răzbunare, ca și judecata lui Dumnezeu. Nici la treierat, care e o muncă de fapt plină de mînie, clar în care nu-i nici urmă de dorință de stăpînirc, nu se vede lăcomia. Seceratul este nu mai puțin o muncă de lăcomie, de agonisire, întocmai cum semănatul e o muncă de dăruire. Căci semănătorul umblă încolo și încoace pe marea întindere a lanurilor, purtînd semințele pe care mîinile lui le-au despărțit de pleavă și pe care le-a păstrat cu atîta grijă pînă în această clipă. Și cu toate că semințele sînt întreaga lui avere le dăruiește cu brațele pline, fără a se gîndi măcar o clipă să-și oprească ceva pentru el. Semănătorul își vede de drum mai departe, mereu mai departe -și drept

înaintea lui şi cu cît aruncă mai multe seminţe şi mai departe cu atîta e mai bucuros, cu toate că cei care nu sînt deprinşi cu munca cîmpului ar putea să-l creadă nebun, văzînclu-l cum umblă aşa de-a lungul brazdelor, urmat de ciori şi grauri, de parcă ar hrăni toate păsările de prin împrejurimi.
Cît e de frumos să vezi seminţele aurite strălucind în bătaia razelor soarelui, împrăştiate ici şi colo de adierea blinda a vîntului de primăvară'! Iar dacă e vorba de grîul de iarnă, apui atunci se seamănă de obicei pe o zi dintre acelea liniştite, arămii, de parcă ar avea culoarea şi aroma pe care o are o bere veche, dulce. întotdeauna eram gata la semănat, deşi Ghedeon nu prea se sinchisea de semănat şi adesea părea într-adevăr că tare nu-i place ghidul să se despartă de seminţe, în- sămînţările lui erau tare slabe şi era păcat şi ,de pămîrtt şi de munca noastră. Mă gîndeam la toate astea şi-mi mai veneau în minte şi -serile acele blînde de vară, în care mama şi cu mine ne duceam să vedem cum dă orzul tînăr, cum e mai în- tîi strălucitor şi destul de rar, pînă cînd, în sfîr- şit, se îndeseşte şi pămîntul cafeniu se face ¡tót ca un covor verde, atunci începea să se ridice şi devenea mai strălucitor, şi apoi se tot lungea, creştea ţeapăn, verde şi ascuţit, ca după aceea să se facă mai moale, în timp ce vîntul sufla asupra lui ca şi cum o Corabie ar fi străbătut apele mării, iar în cele din urmă îşi găsea glas şi cîntec şi împingea în afară spicele verzi, dese, bine împletite ; acestea aveau apoi să se umfle şi să se coacă, pînă cînd în cele din urmă se înălţau falnice, făcute parcă din aurul cel mai pur, ca şi cum Domnul ar ii ridicat atunci mîna de pe ele. Frunze de aur, tije de aur, capete de aur, iar capetele erau pline de fire de aur. Dar aurul acesta era nevinovat, nu se asemăna cu aurul care este numit otrava, ochiul diavolului. Oh, ce bine îmi aminteam de acele dimineţi liniştite de duminică, cînd mă duceam la fîntînă şi, lăsînd o clipă găleţile să se coboare pînă în fund, înaintam pe lanurile care sub acea nesfîrşită pace a azurului ceresc se întindeau asemenea unor făpturi fericite, care păreau că se odihnesc. De jur 273 împrejur zburau tot felul de păsărele, scoţînd strigăte slabe de mulţumire şi cîntînd cu dulceaţă. O boare uşoară trecea pe deasupra, iar ciorile zburau sus pînă în înaltul cerului, pe mlaja caprifoiului, pentru a doua oară, florile aurii se deschideau sub cerul albastru. O căldură bună te învăluia, iar peste tot, asemenea unui

dar împărătesc se răspîndea aroma griului. Să mai fie oare o altă aromă asemănătoare ?
Aroma griului parcă cuprinde în ea atâtea alte lucruri pe care nu le întîlnești în alte arome. Găsești deopotrivă vara și înghețul, apa și tăria pietrei pe care griul le-a sorbit în tijele-i goale. în aroma asta mai este pîine și viață pentru oameni și pentru toate vietățile.
Toate aceste amintiri împrăștiate și disperate îmi năvăliseră în cuget, în timp ce stăteam agățată de poartă în bătaia vîntului ce-mi usca fața, atît, de uluită, încît nici nu puteam să mă mișc. Există nenorociri care te îmboldesc, te fac să sari, să dai fuga, să mai scapi ce se poate, dar mai sînt și altele care sînt încă și mai rele pentru că nu te lasă să faci nimic. Atunci sufletul îți e împietrit de spaimă, tot așa cum iepurele rămîne nemișcat cînd omul îl pîndește și nu mai are nici o scăpare.
..Focul ajunsese acum la cele două clăi mari de grîu, le năpădise așa că s-a zis cu ele. în curînd aveau sa fie ca și orzul. Erau niște clăi tare frumoase, făcute în dreptunghiuri mari, trainice, foarte înalte, cît se putea de înalte, căci recolta noastră fusese așa de bogată încît a .trebuit să clădim clăi cît mai înalte ca să avem loc. Era un grîu de calitate bună cu spicul bogat și fără urmă de vreo boală. Toate zilele noastre aproape le-am petrecut îngrijind acest grîu de la însămînțare pînă la seceriș și cînd l-am transportat, au fost folosite carele cele mai mari. Iar acum totul se dusese pe apa sîmbetei. Nu mai era decît o movilă mare în flăcări din care se vedeau scheletele negre ale clăilor, iar în curînd pălălaia avea să treacă mai departe și atunci o să se lase tăcerea, rămînînd doar două sălașui-i, pentru diavoli, albe- cenușii cu lumini roșiatice înspăimîntătoare în părțile dinăuntru ce stăteau gata să se năruie. Mai erau clăi de grîu lîngă gard, dar chiar în vecinătatea stogurilor în flăcări se ridicau cele de ovăz. Ovăzul cel frumos atît de străveziu și firav ca niște ferige delicate pentru masa unei doamne. ■274
Ovăzul era atît de didce, atît de delicat, de frumos, bălai ca iarba în toiul verii. Dintre toate grînele cel mai mult îndrăgeam ovăzul. Dintr-o dată inima mea a început să bată pentru ovăz ca a unei mame pentru copilul ei. N-avea decît pălălaia să cuprindă tot griul și orzul dar să nu se atingă de ovăzul meu. Am sărit peste poartă și am fugit într-acolo unde vedeam

mişcîndu-se umbrele acelea negre. L-am apucat pe Ghedeon de mînecă.
— Trebuie numaidecît să scapi ovăzul, ovăzul care e aşa de frumos şi firav !
Dar el nu a spus nimic. Lucra ca un nebun şi am văzut că tocmai încerca să scape de mistuirea focului ovăzul şi stogurile de grîu de la margine. Ajutat de Sammy săpa şanţuri între acestea şi clăile în flăcări, şanţuri pe care voia să le umple cu apă.
— Unde-i Tivvy, am strigat, căci acum în sfîr- şit, mă desmeticisem şi căutam ajutoare.
— S-a dus după tata, a zis Sammy, tot gemînd şi asudînd cu sapa în mînă, căci focul era tare aproape.
'—- Să pun şaua pe Bendigo şi să plec după ajutor, sau mai bine să încep să car apă ?
—- Da, fă asta, adu apă, a spus Sammy. Ajutorul ar veni prea tîrziu şi n-ar folosi la nimic.
Ghedeon nu scotea nici un cuvînt, parcă era lovit de un fel de nebunie mută, lucra însă cît zece oameni. Disperarea lui, strădania, căldura focului făceau ca sudoarea să-i curgă şiroaie pe faţă, iar hainele îi erau ude leoarcă. Fiind atît de ud şi în apropierea focului era învăluit într-un nor de abur, ce-i dădea o înfăţişare foarte ciudată de parcă ar fi fost sub un blestem şi-l şi înghiţise focul iadului.
Le-am dat drumul lui Bendigo, vacilor şi boilor, care au luat-o la fugă spre pădure, pe jumătate înnebunite de groază. Am trezit-o pe mama, spu- nîndu-i să se îmbrace şi să se ducă să scoată apă din lac, în timp ce noi aveam să facem un lanţ trecîndu-ne căldările din mînă în mînă. Am adunat toate vasele din casă, căldări, oale, doniţe şi mi se părea că e tare trist cînd aveam tot lacul acolo lîngă noi, să nu putem lua apă ca să potolim focul decît atît doar cît intra în cîteva vase ale noastre. Şi de atunci m-am tot gîndit că oa- menii cînd se plîng de una şi de alta şi nu sînt fericiţi, nu e de vină viaţa, care e ca un lac mare plin de lucruri bune, ci doar căldările lor care sînt prea mici. Mama a venit cu mine, parcă era un copilaş, tare
înmărmurită şi liniştită.
— Să scot acum, Prue ? m-a întrebat ea.
— Poţi să începi şi ţine căldările gata, i-am răspuns. Dar cînd o să fim aici peste cîteva clipe, atunci trebuie să scoţi cît poţi mai mult.
— Hai, Sarn, a spus Sammy, lasă săpatul şi vino să aducem, apă.

Căci e de necrezut, dar în noaptea aceea îngrozitoare, cu toate că Ghedeon a muncit cel mai mult, Sammy şi cu mine eram cei care dădeam poruncile. Ghedeon împlinea toate cele cîte i se spuneau cu înflăcărare şi nu mai contenea nici după ce lucrul era terminat, de parcă ar fi fost un bou la arie. La auzul cuvintelor lui Sammy a aruncat sapa şi ne-a urmat spre lac. Mama scotea apă cu multă rîvnă. întotdeauna cînd mama era la mare necaz se făcea parcă şi mai mică, de ai fi zis că băuse cine ştie ce băutură fermecată care o făcea de nevăzut. Era ca o păsărică din acele mici, cafenii, care în drumul ei se oprea o clipă pe apă şi apoi pleca spre zări necunoscute.

— Ah, slavă Domnului, iată-l pe tata, l-am auzit pe Sammy.

în seara aceea, Sammy a fost taie cumsecade, nu a spus decît doar un singur verset din *Biblie* care însă tare-i mai plăcea : *„E ca în focul Gheenei",* cu toate că desigur şi-a amintit multe altele.

Din pădure am văzut ieşind pe dascăl, urmat de Tivvy, mai de departe vîntul aducea o voce furioasă, aceea a nevestei lui, supărată că fusese lăsată singură.

— Acum, a spus Sammy, tata o să arunce apă în curte, iar Tivvy o să adune căldările goale şi o să le ducă înapoi în timp ce tu, eu şi cu Prue o să cărăm căldările pline. Gîndeam că o să putem face un lanţ şi să ni le trecem din mînă în mînă, dar sîntem prea puţini pentru asta, Sarn.

Atunci pentru prima dată a vorbit şi Ghedeon, chipul lui era tare palid şi avea o privire fioroasă.

— Niciodată nu am avut ajutoare multe în jurul meu, nu am fost întotdeauna decît eu şi ele două. Apoi şi-a acoperit, faţa cu braţul, aşa cum făcea cînd era mic.şi necăjit şi a prins a plînge.

Ah, era tare greu să priveşti un flăcău puternic, voinic, plîngînd ca un copilaş.

— Hai, hai, Sarn, a spus dascălul tot atît de tulburat ca şi noi, nu trebuie să-ţi pierzi firea, Domnul a dat, Domnul a luat. ■276

La aceste cuvinte, Ghedeon şi-a venit în fire :

— Domnul ? a spus el. Nu, nici gxnd, nu-i Domnul ! Asta-i mîna lui Beguildv. De îndată ce o să stingem clăile o să-l prind şi o să-l frig în frigare.

Ghedeon a grăit cuvintele astea cu o voce în-grozitoare. Aş fi vrut să-l întreb cum de ştia, dar atunci nu era timp de vorbit. Alergam de colo- colo

fiecare cu eîte două căldări de apă, ceea ce după un ceas e destul ca să dea gata şi pe bărbatul cel mai puternic, şi cu atît mai mult o femeie. Să cari apă nu-i prea greu atunci cînd o faci pe îndelete şi ai o cohiliţă ca să-ţi agăţi căldările. Dar ca să cari fugînd şi împiedicîndu-te într-o căldură arzătoare, ştiind că dacă „nu te grăbeşti îndeajuns s-ar putea ca tot ovăzul să fie pierdut şi că dacă unul ar fi încetinit oleacă ar fi fost dea- juns ca ceilalţi să-şi piardă curajul. Focul a prins şi ovăzul, treckid peste şanţul nostru şi din nou s-a ridicat o văpaie groaznică şi cînd am văzut asta mi-am pierdut curajul şi deşi am alergat mai departe, nu mai aveam nici urmă de speranţă în mine.

— Sînt atît de ostenită, tot spunea biata mamă. Dar nu puteam să o las să se odihnească.

— Dacă nu izbutim să salvăm astea, mamă, nu o să scapi niciodată de pă/itul porcilor.

A reînceput să-şi încovoaie bietul ei spate, stînd cu picioarele aproape pînă la genunchi în apă, cu tot reumatismul ei. Cineva a strigat că trebuie să avem grijă de hambar, căci de se întindea focul şi la hambar, atunci se ducea şi casa. În curînd mama nu a mai scos apă şi atunci a trebui să o aduc pe Tivvy în locul ei şi am fost nevoiţi să purtăm singuri căldările goale înapoi. Ridicînd o dată capul am dat cil ochii de mama, seoţînd diferite lucruri din casă ca să nu le prindă flăcările. Mai tîrziu am văzut că printre acelea erau cusăturile ei, tingirea de dulceaţă, o broderie lucrată de ea pe cînd era mică, şi o imagine a tatii tăiată în hîrtie neagră de cumnatul preotului nostru, care era pe jlimitate străin. Oamenii îl socoteau că trebuie să fie cam în mintea copiilor să tot taie aşa hîrtii cu foarfeca, dar totuşi recunoşteau că tare le mai tăia bine şi spuneau că fiind străin nu putea face altceva mai bun. Mama, cu toate că întreaga-i viaţă s-a temut ca de moarte de tata cît a trăit, acum îi păstra fotografia ca pe o comoară. Aşa că a scos-o împreună cu alte obiecte de preţ pentru ea, am mai văzut acolo şi şase borcane cu marmeladă şi pisicuţa în coş.

Numai în zori abia, cînd vîntul s-a astimpărat şi a început să cadă o ploaie măruntă, am izbutit să potolim pălălaia. De fapt se stinsese de la sine şi am putut doar să scăpăm casa şi hambarul. Nu se mai vedea lumina roşie pe cer şi nici focul pe lac. Căci toată noaptea ai fost în stare să crezi că apa din iaz se

prefăcuse în spirt aprins. Totul se oglindea acolo
încurcat şi răsturnat : flăcările roşii şi galbene, fumul
umflat şi împrăştiat de vînt, clăile roşii albite de cît.
arseseră, goale şi clătinîndu-se, întreaga gospodărie,
hambarul şi umbrele noastre mici ca nişte păpuşi
umblînd de colo colo în tot zgomotul şi învălmăşeala
aceea.
Mai apoi a sosit şi nevasta dascălului, tare speriată
de Bendigo, care i s-a ivit în drum galo- pînd şi
nechezînd, încît a crezut că îi ieşise în cale Vînătorul
negru. Erau mulţi copaci seorburoşi în pădurea aceea
bătrînă de la Sarn, aşa că s-a ascuns într-unui şi a
stat acolo, pînă s-a crăpat de ziuă. Dar cum era aşa de
grasă şi îmbrăcată cu atîtea, i-a fost tare greu să iasă,
căci la intrare[1], de frică, s-a supt şi a pătruns mai
uşor. Pînă în cele din urmă a scos-o la capăt. Şi de în-
dată ce a ajuns la noi ne-a pregătit de mi nea re, căci,
într-adevăr, tare mai aveam nevoie, nu numai pentru
toate cele cîte îndurasem noaptea, dar pentru a putea
face faţă celor petrecute.
— Ia te uită, Tivvy şi Prue sînt albe ca varul,
parcă ar fi nişte strigoi. Iar cît despre dumneata,
mătuşă, ar trebui să fii în pat, şi în pat o să te duci
numaideeît după ce o să îmbuci cîte ceva. Şi tu. Sarn,
vai, vai, băiatul meu, mă înspăimînţi încă mai rău
decît Bendigo. Unde-s băieţii mei ? Veniţi îneoa,
haide-ţi să luaţi ceva în gură, oameni buni. Vorbea ca
şi cum ar fi spus : „Lua- ţi-vă locurile la jocul
«Culorilor scumpe»".
—- Dar ce-aş vrea să aflu e cum de au ştiut Sammy şi
taieă-său că stogurile noastre erau în flăcări ? a spus
mama.
— Păi, pentru că mă întorceam tocmai destul de
tîrziu de la moară cu Tivvy, cînd l-am zărit pe
Beguildv furişîndu-se ca şi cum nu ar fi vrut să-l vadă
nimeni. Aşa că i-am spus lui Tivvy să ns luăm după
el, căci mai demult îl tot urmăream, ştiindu<-l om
hain, care nu merge pe calea Domnului: *„Iv veţi
recunoaşte după roadele lor."* Şi apoi ni s-a părut o oră
cam nepotrivită pentru Beguildy, care se culcă
întotdeauna devreme, să vină la Sarn. Atunci ne-am
luat încetişor după el, ţinîndu-ne cît mai departe. Şi
toemai cînd ieşeam din pădure, am văzut o flacără
uriaşă ridicîndu-se din colţul cel mai îndepărtat al
curţii, iar Beguildy venea alergînd pe potecă, încît
abia am mai avut timp să ne ascundem ca să nu dea
cu ochii de noi. Şi cum a trecut am luat-o la fugă spre

voi, claia cea mică din colţ era în flăcări, iar alăturea era asta, şi Sammy ne-a arătat capacul cutiei în care Beguildy îşi ţinea amnarul pe care toată lumea îl ştia foarte bine, căci înăuntru îşi scrisese numele cu vopsea roşie, fiind atît de mîndru de scrisul lui.

— Ce prostănac să piardă asta, a spus nevasta dascălului.

— Nu, mamă, Beguildy nu-i prostănac. Mîna Domnului a aruncat capacul acolo ca Sammy să-l descopere. Da, asta-i sigur, a spus dascălul:

— *„Căci o cupă este în mîna lui IehovaPsalmul 75,* 8, a adăugat Sammy.

— Numai că nu-i o cupă, a zis Tivvy, care în-totdeauna cînd era tulburată parcă era şi mai proastă, nu-i decît jumătate dintr-o cutiuţă veche de fier.

— Ăsta-i blestemul! a murmurat mama. L-a blestemat pe fiu-meu Sarn şă-l ardă focul şi să-l înghită apa, iacă începutul. Domnul' ştie ce o să mai vină. Sînt păcat.cle pe care le-ai luat asupra ta, Sarn. Nenorocirea stă deasupra casei noastre de cînd ai făcut asta. Da, de cînd bietul meu om s-a prăpădit încălţat, tare s-a mai trăit rău aici, păzitul porcilor, şi reumatismele mele, şi aratul, care nu se mai isprăvea, iar acum toate s-au dus ca şi cum n-ar fi fost niciodată.

— Focul mistuie cu lăcomie totul, a grăit nevasta dascălului.

— *.. .. în-tr-o clipă voi mistui pre ei",* Numerii 3(î, s-a auzit din nou vocea lui Sammy. *„Cu acest jfoc mare tot ne mistuieşte*"., Dcuteronomul 5, *„Focul va arde palaturile lui Ben Hadad", Plîngerile lui Eremia,* 49.

— Trei versete dintr-o dată, bravo, băiatul meu.

— Numai că »Beguildy e cel care .ar trebui să fie mistuit de foc, a spus nevasta dascălului.

— Şi.ce-i mai îngrozitor e că o asemenea răutate e în sînge din moşi strămoşi. Nu ştii niciodată cînd o să iasă la iveală. Tare mă mir, jupîne Sarn, că le gîndeşti să te căsătoreşti tocmai cu fata .unei astfel de năpirci. Niciodată nu mi-a plăcut familia Beguildy şi mai cu seamă Jancis, a spus Tivvv■.

Da, aşa-i, fata are dreptate, a rostit maică-sa, iar dascălul a adăugat. :

— Ce naşte din pisică, şoarece mănîncă.

Ghedeon a aruncat <o .căutătură împrejur, faţa-i

era parcă zbircită, pămintie, asemenea celei a unui bătrîn, după noaptea aceea nu a mai fost niciodată cel de pînă atunci, căci nu poți să-i dai unui bou cu mai.ul în cap și să nu pățească nimic. Atunci s-au auzit unele zgomote afară, și l-am văzut pe geam pe Bendigo.

— Hei, a stiigat Ghedeon și s-a repezit spre ușă. Am știut ce avea de gîncl și am fugit după el. Din fericire, vacile tocmai se întorceau din pădure, mugind ușurel, căci trecuse de mult vremea mulsului și ugerele le erau prea pline. Așa că **în** loc să mai stărui să-l lase pe Bcguildy, am spus »

— Uite vacile, or să se otrăvească dacă nu le mulgem.
—^ Da, trebuie să aveţi grijă să nu le lăsaţi aşa, a glăsuit din fundul bucătăriei nevasta dascălului. Vărul unuia dintre cumnaţii mei avea cea mai frumoasă cireaclă care s-a văzut vreodată. Era de loc din Cheshire. Ce vaci frumoase mai avea, niciodată bolnave, şi în casă nu le lipsea nimic ; lapte din cel bun, unt, brînză, donițe pline cu zer pentru purcei, iară vărul cumnatului meu era un bărbat durduliu, şi nevastă-sa de asemenea, ea şi cei doisprezece copii ai lor.
Trebuie să spun că dăscălița fiind aşa de grasă, ea judeca toată lumea după grăsime : de era cineva slab, după capul ei mai bine nu s-ar fi născut.
— Da, a spus ea mai departe, erau graşi ca nişte butii, iar cîncl mergeau la biserică umpleau stranele de credeai că o să dea afară, pînă cînd a lăsat o dată vacile nemulse. Ah, ziua aceea a fost o zi tare rea pentru ei, de atunci nu au mai cunoscut belşugul. Vacile au slăbit, porcii au slăbit şi familia a slăbit de asemenea şi pînă în cele din urmă nu au mai rămas decît patrusprezece bețe nenorocite, pricăjite.
•Tivvy a izbucnit într-un hohot de rîs de nu se mai putea opri, căci poveştile mamei ei o făceau întotdeauna să rida, cu toate palmele pe care le mînca.
— Mulge vacile mai întîi, băiatul meu, şi apoi o să te duci la Casa de piatră, i-am spus lui C.he- deon. Dumnezeu să mă ierte că l-am mințit aşa, dar voiam să-l scap de păcatul de -a ucide. De îndată ce Ghedeon s-a dus în staul la muls, l-am adus pe Bendigo în fața uşii şi l-am rugat pe dascăl să încalece împreună cu Sammy, să plece la Plash să-l ia pe Beguildy şi să-l ducă la poliție la Lulling- ford, scăpindu-l astfel de Ghedeon. Căci dacă Beguildy o să fie închis, Ghedeon nu mai avea cum să ajungă pînă la el şi Beguildy avea să' sufere numai ceea ce se cuvenea după lege.
— Ah, înțeleg, spuse Sammy : *„Să cădem acum în mîna lui Iehova, şi nu în mîna omului",* Sa- muel, cartea a II, 24. ■320
— O să le ducă la temniță şi pe Jancis şi pe maică-sa ? a întrebat Tivvy.
— Nu, nici gînd, doar ele nu au făcut nimic, şi apoi Jancis e o fată cumsecade şi dacă ar fi fost bine îndrumată şi ar fi rămas la locul ei, modestă şi

serioasă, mai că m-aş fi căsătorit şi eu cu ea, spuse Sammy.
Au plecat la timp, căci tocmai Ghedeon venea în fugă de la muls şi striga să se oprească.
— Au să-l ducă pe Beguildy la închisoare, i-am spus eu, nu trebuie să mai ai şi un omor pe suflet. Ai tu destule şi aşa.
— Asta m-ar fi uşurat, mi-a răspuns cu o privire ciudată. Parcă am "o mare greutate în mine care mă apasă şi mă înăbuşă. Da, mi-ar fi făcut bine să-l ucid, acum nu o să mai pot niciodată să mă vindec.
— Dar nu poţi să ucizi pe tatăl viitoarei tale neveste, am spus.
— Nevasta mea ? Care nevastă ?
— Cum ? Jancis. Doar într-o săptămînă de aici o să te cununi cu Jancis.
— Ce ? mi-a răspuns cu o privire fioroasă. G îndes ti oare că am să mă însor cu fata -Diavolului ? Nici dacă ar fi vorba să-mi dau viaţa şi tot nu m-aş însura cu ea. Nu, nici nu vreau să o mai văd în faţa ochilor, doar dacă o să-mi iasă în cale.
— Oh, Ghedeon, Ghedeon, nu vorbi aşa, sînt pe lumea ast'a lucruri care preţuiesc mai mult decât banul. Ce vrei, nu sîntem noi făcuţi să fim bogaţi şi pace. Vezi-ţi de viaţa ta, impacă-te cu ■gîndul ăsta şi însoară-te cu biata copiliţă care te iubeşte atît. Dacă într-o bună zi o să te îmbogăţeşti, cu atît mai bine. Dar nu poţi să nu te însori cu biata fată după cele întîmplate. Inima ta nu poate fi ca piatra.
— Ba da, e mai tare clecît un munte de granit. Să nu o văd în apropierea mea, căci o strivesc ca pe o molie. Să nu zici că nu ţi-am spus. Sînt nişte putregaiuri cum îi tatăl aşa-i şi fata. Să vezi un chip care îţi suride, dar e plin de înşelătorie şi care dintr-o dată e în stare să dea foc unei case de sus pînă jos. Nici nu m-aş mira dacă nu cumva ea i-a adus amnariil lui tată-său şi l-a ajutat să pună focul. N-are decît Camperdine să vină s-o ia, e bine venit. I-o dau în dar.
— - Dar, Ghedeon, aţi fost ca şi cununaţi toată săptămîna asta. Dacă o să aibă un copil ?
— Ce ? Un copil ? Să am un copil cu -ea ? Ia aminte, îl gîtui cu mîinile mele, dacă se întîmplă aşa ceva. Ascultă-mă pe mine, au sînge negru în vine. Sînt murdari, vicleni, pleavă. Asta sînt şi nimic altceva. Slavă Domnului că există pedeapsa cu

spînzurătoarea pentru cei care incendiază, o să am grijă să-l văd bălăbănindu-se la capătul unyi funii. Şi să-i spui fetei să nu se apropie de mine. O să fie mai bine pentru ea.
N-am mai îndrăznit să mai adaug nimic. Ce aş mai fi putut spune oare, clacă simţămintele fratelui meu fuseseră atît de arse de văpaia focului şi nu mai rămăsese nimic din ele ? Trebuie doar să" fii nebun să încerci să scoţi apă dintr-un puţ secat. Aşa cum stătea acolo cu spatele la pădurea întunecată biciuită de ploaia, care ne-ar fi putut scăpa noaptea trecută, părea încă şi mai înalt.. Se auzea mugetul furtunii de toamnă, iară frunzele uscate ridicate şi învîrtite în aer foşneau aşa cum trestiile foşnesc în apă, atunci cînd apa iazului începe să se învolbureze. Hainele-i erau lipite de el, înnegrite de fum şi faţa-i era toată neagră şi brăzdată, iar dungile ce pînă atunci nu se vedeau, acum apăreau foarte bine şi desigur în noaptea trecută se înmulţiseră încă. Ochii lui de obicei reci ca apa iazului străluceau plini de ură cînd se gîndea la Beguildy sau la unul din neamul lui, dar alteori chipu-i era parcă lipsit de orice ură, ca acel al unui om fără urmă de nădejde în el, al unui om învins, obosit, un chip distrus.
I-am spus să mergem să scoatem cartofi, căci m-am gîndit că asta ar putea să-l mai facă să uite cît de cît amarul ce-l rodea. M-a urmat fără să mai scoată un cuvînt şi a lucrat din răsputeri, din cînd în cînd se oprea, ridica ochii, arunca cîte o privire ciudată la iazul ca de gheaţă şi atît de mut, la cerul acoperit şi la pădurea în care huia furtuna. Mi se părea că sufletul lui era o pasăre cu o aripă frîntă. La amiază, cînd m-am întors la masă nu a venit la sunetul clopotului şi l-am găsit întins la pămînt cu faţa în jos peste cenuşa grînelor arse, ţeapăn, făiă să audă nimic, întocmai ca un mort, şi cred că din acea zi inima lui a fost cu adevărat moartă.

Capitolul III

E greu, tare greu să scriu despre iarna pe care am avut-o după acea noapte de jale şi nenorocire. Căci atunci eînd pana a însemnat cuvinte pline de duioşie parcă nu-i uşor să aştearnă cuvinte mîhnite şi amare. Iar tot timpul acela a fost jalnic, dureros ; la ce bun să tăgăduiesc.

După incendiu, muncile fermei noastre au stat în loc mai multe zile aşa cum se întîmplă de obi-

cei după moartea cuiva. Ghecleon nu avea decît un gînd, să se răfuiască cu Beguildy, sau măcar să ştie că acesta va primi pedeapsa cea mai aspră pe care o dădea legea. Nevastă-sa a fost nevoită să părăsească Casa de piatră, căci proprietarul nu a vrut să-şi mai închirieze casa unui om care pune foc clăilor şi nici familiei lui şi atunci, cum ei întîrziaseră cu plata chiriei, i-a dat afară. Au vîn- dut toate cele cîte aveau, nerămînînd decît cu ţoalele de pe ele şi au plecat apoi la Silverton, unde Beguildy aştepta în închisoare ca să fie judecat de curtea cu juri. Biata Jancis cîncl a aflat de la maică-sa, pe care o rugasem să-i spună cu cît mai multă blîndeţe hotărîrea lui Ghe- deon, a căz.ut ţeapănă jos şi n-a mişcat măcar o mînă sau un picior şi nu a mai scos un cuvînt. Au transportat-o pînă la căruţa de la ferma Plash, care avea să le ducă la Silverton şi cică au pus-o în căruţă şi a rămas acolo tot drumul ca o floare strivită. Poate că a fost mai bine aşa, căci de ar fi avut putere s-ar fi putut să caute să-l vadă pe Ghedeon şi mă tem că acesta, în furia lui care mocnea ca un foc prost stins, s-ar fi repezit la ea şi ar fi făcut-o praf. Parcă nenorocirea lor însă l-a mai potolit. în ziua plecării s-a dus într-un loc din pădure, de unde putea să le vadă trecînd : a stat acolo şi a privit carul mînat de un argat de la fermă, un băeţandru morocănos, căruia nu-i plăcea de loc că era obligat să servească oameni într-o situaţie atît de rea. Nevasta lui Beguildy, biata de ea, aşa cum stătea acolo în căruţă părea tare îmbătrînită şi îngrozită, în timp ce Jancis culcată pe paie era ca o păpuşă de ceară. Ştiu asta de la Tim al morarului, care se afla în pădure atunci şi a alergat în fuga mare la mine în- grozit de spaimă :

— Oh, Prue Sarn, eram în pădure ca să culeg alune şi l-am văzut pe jupîn Sarn singur, întunecat şi amarnic Ja privire ; m-am speriat şi atunci m-am ascuns într- un copac. Jupîn- Sarn s-a dat sub crengile fagului cel mare, pe lîngă care trece drumul. După cîtva timp am auzit un huruit şi am văzut carul cel mare de la Plash şi pe mătuşa Beguildy care tare mai plîngea ; n-am văzut-o însă pe Jancis şi atunci m-am cocoţat mai sus pe copac să mă uit dacă nu era în fundul căruţei şi tocmai acolo stătea, de ai fi zis că-i moartă. Parcă era fata moartă din tabloul de la biserică, pentru care au trimis să-l cheme pe Mîn- tuitorul, şi venind i-a zis „Seoală-te". Numai că ei nu i-a spus şi atunci rni s-a făcut frică. M-am dat jos încetişor din copac şi l-am

văzut pe jupîn Sarn privind spre căruță, știi acolo unde se face povîrnișul acela. Avea un chip atît de îngrozitor ■încît am vrut să o iau la fugă, dar a făcut o mișcare și de frică să nu dea peste mine n-am mai îndrăznit să mă mișc. A rămas acolo o bună bucată de vreme pînă cînd huruitul roților era ca' bîzîitul ce se aude după ce trece un cărăbuș ; mai apoi nu s-a mai auzit nimic clecît un sturz care ciocnea o castană pe o piatră. După aceea jupîn Sarn a ridicat amîndoi pumnii în sus amenințînd carul ce nu se mai vedea... O, Prue, chipul lui era ca acel al lui Iehova din cartea tatei, atunci cîncl mînia nu i se-potolise. Apoi a plecat cu capul în jos, sturzul ciocănea mai departe castana, iar eu am dat fuga ca să-ți povestesc toate astea.
Și așa a văzut-o cel mai muncitor flăcău din satul nostru, plecînd pe aleasa inimii lui, frumoasă ca un boboc de nufăr și eare-l iubea atît.
„Asta trebuie să fie blestemul, otrava cea în-grozitoare", mi-am spus în sinea mea.
Dar mai apoi Ghedeon părea că se mai liniștise. Cred că se îndoise de propria-i inimă și se temea că dacă Jancis ar fi venit la el nu cumva să se lase înduplecat. Și gîndul lui nu era nicidecum să se lase înduplecat, ci să o ia de la început și să meargă drept la țintă. în dimineața următoare după ce au plecat, a luat plugul și a venit la ușa bucătăriei și m-a strigat, în timp ce eu făceam de mincare mamei, care era în pat din noaptea incendiului și nu mînca decît cîte o fiertură de cereale cu lapte.
— Hai, vii să ne apucăm de arat lanul cel mare ?
N-am vrut să-i spun nu. l-am răspuns că vin îndată. I-am dus mîncarea mamei și am întrebat-o dacă să nu chem pe Tivvy să stea cu ea, căci ne apucam de arat.
Și atunci am auzit-o pe mama grăind :
— Ah, aratul ăsta afurisit ! Poate că iarăși tot grîul o să ardă ca și celălalt... S-au dus toate acum, nici tu nuntă, nici casă, nici porțelanuri, nimic !
Numai porci de păzit, la primăvară. Poate n-o să mai ajung să-i văd. Nu mă simt de loc bine, Prue. Mă t■■■0 că o să trebuiască să chemi sanitarul, Prue.
Cu adevărat bietele ei mîini erau tare slabe și chircite, se făcuse și mai mică, mai slăbănoagă și înfi-icoșată cum era de Ghedeon semăna mai mult ca oricînd cu o pasăre speriată, un biet animal prins într-o capcană.
— Nu-l lăsa să vină aici, pînă n-oi fi mai bine, mi-a zis ea mai apoi. Să nu-l lași pe fiul meu Sarn să vină să

mă vadă şi să mă facă să simt că-i sînt. povară. El nu mă iubeşte. Ar voi mai bine să mă ştie moartă şi sub pămînt.
Şi-a ridicat mîinile în sus în semn de rugăciune.
Am adus-o pe Tivvy să stea cu ea şi toată iarna aceea cu vreme mohorîtă, mohorîtă afară, tot aşa cum era şi în casa noastră, am arat şi am întors brazdele pe mirişte a de unde culesesem recolta atît de bună a anului trecut pe care o mistuiseră flăcările. Eram mai săraci ca oricînd şi nimic nu mai mergea bine aşa cum mersese pînă atunci, căci nu mai aveam inima la lucru. Mai trebuia să o hrănim şi pe Tivvy, cu toate că venea pe degeaba, numai din dragoste pentru Ghedeon, dar minca la noi şi avea o poftă de mîncare ! Ajutorul doctorului costa o groază de bani de asemenea şi cu cît timpul era mai prost, cu atît cerea mai mulţi bani. Cam pe la ajunul Anului Nou, a dat un îngheţ, iar calul lui a căzut şi şi-a rupt un picior şi atunci a trebuit să-i plătim o parte din cheltuieli. Totul părea că merge din rău în mai rău. Ghedeon mă ţinea toată ziua pe cîmp la arat, aşa că am fdst nevoită să las pe seama lui Tivvy lăptăria şi porcii, iar cum ea era zăpăcită şi tare neatentă, clienţii au început să se plîngă că untul nu-i bun, iar porcii începuseră să slăbească, după aceea cloştile au clocit prost, iar
Tivvy nu se gîndea la altceva deeît cum să arate mai frumoasă ca s-ą placă Ghedeon.
Prin ianuarie vremea s-a mai înrăutăţit, ninsese tare mult, iar mama nu se simţea bine şi trebuia-să trimit din nou după sanitar. Dar pînă în cele din urmă nimeni nu a vrut să se ducă, vremea fiind aşa de proastă şi zăpada mare. Nu aveam nimic de vîndut la tîrg, numai o singură vacă dădea lapte şi ouă erau tare puţine. Aşa că Ghedeon nu mai mergea la Lullingford, şi m-am hotărît să mă duc singură într-o duminică (singura zi în care Ghedeon totuşi nu îndrăznea să are), ca de acolo să pot să trimit vorbă doctorului prin diligenţa pentru Silverton. Acea zi a fost pentru mine obositoare, iar cînd am mai trecut şi pe lîngă casa goală a lui Kcster Woodseaves, tare m-am amărît gîndindu-mă ca nu cumva să i se întîmple cine ştie ce rău, acolo în capitală, ori să nu se îndrăgostească de vreo fată din partea locului şi nu cumva să nu se mai întoarcă la Lullingford. Dar arii fost pînă în cele din urmă bucuroasă de ziua acbca atît de tristă şi obositoare, căci uneori corpul îşi

găsește pacea în amintirea suferințelor îndurate pentru o ființă dragă.
Cînd sanitarul a venit după mai multe zile să o vadă, pe mama a trebuit să rămînă cîtva timp la noi, neputînd pleca din cauza drumurilor rele. Asta tare l-a mai mîniat pe Ghedeon din pricina cheltuielii cu hrana lui și a calului, cu atît mai mult cu cît doctorul o găsise pe mama mult mai bine decît s-ar fi așteptat, căci se vede că își închipuia că era cu un picior în groapă, dat fiind că l-am chemat de la asemenea depărtare. îmi amintesc că într-o seară stăteam la gura sobei, afară grindina și vîntul loveau în geam, ceea ce făcea să ne simțim cu atît mai fericiți la adăpost în fața focului pe o astfel de vreme. Sanitarul era lin om plăcut, scund și gras, cu niște obraji roșii strălucitori de ai fi zis că sînt vopsiți cu lac. Tot timpul își freca mîinile ca și cum bolnavul pe care-l văzuse mergea bine, dar nu puteai să spui că asta era semn că bolnavului i-ar fi mers bine, căci tot așa își freca mîinile și ciad era lîngă un mort ca și lîngă un viu. Poate că și le-a frecat mai puțin cînd ne vorbea despre mama decît atunci cînd ne-a povestit despre biata nevasta lui Beguildy, care era tare bolnavă și-i mergea din ce în ce mai prost. Nu că ar fi fost un om rău la inimă, sau că ar fi vrut nenorocirea altora, dar îi părea parcă mai bine să găsească bolnavii pe moarte decît doar numai puțin suferinzi.

— Doamna Sarn o să se însănătoșească încetul cu încetul.

— Ah, da ? a întrebat Ghedeon. Chiar o să se îndrepte cu adevărat ?

— Da și nu m-aș mira să o mai ducă încă mulți ani. E ca de oțel. Cu toate că-i slabă și pare așa firavă, e rezistentă.

— Cîți ani ? a întrebat Ghedeon.

— Ei, asta-i greu de spus. Poate doctorul ar ști să spună, eu nu sînt decît ajutorul lui. Aș'pune rămășag că o duce încă vreo zece ani, da, zece ani, dacă-i bine îngrijită.

— Zece ani ? a întrebat Ghedeon într-un fel tare ciudat.

— Da, dar trebuie să o îngrijiți tare bine.

— Zece ani în starea asta ?

— Da, iarna va trebui să nu se dea jos din pat, iar mai tîrziu chiar tot timpul.

— Și nu o să mai fie bună de nimic ?

— Să mai fie bună de ceva ? La ce ar mai putea ea îi bună ?

: ".— O să veniți desigur de dcuă-trei ori în fiecare iarnă.
— Da, a răspuns el, mai dînd pe git o dușcă de bere și mîncînd din nou pîine și brînză și aista tare l-a mai mîniat pe Ghedeon. Și atunci mi-a spus :
— Cînd ai de gînd să stringi masa, Prue ? sînt de mult plin.
— Oh, mănînci atît de puțin, Sarn, tare mă mir că n-ai murit încă de foame, spuse Tivvy. Ți-ar trebui o nevastă care să-ți facă niște mîncă- ruri din cele bune și gustoase, să-ți lase gura apă cînd le vezi. Așa, de pildă, între cîrnații simpli și cei copți în foaie e o deosebire ca de la cer la pămînt. Am făcut duminica trecută și tata și Sammy nu au mai avut nici un cuvînt de spus, așa au fost de mulțumiți în sinea lor.
— Pe cinstea mea, îmi pare rău că sînt căsătorit, a spus ajutorul doctorului. Cu adevărat îmi pare rău.
.— Nu te-ar ajuta cu nimic dacă n-ai fi, căci mie îmi plac bărbații înalți, i-a răspuns Tivvy în dorința de a place.
Ghedeon nu dădea nici o atenție cuvintelor ei.
— Un bărbat foarte înalt, a grăit: mai departe bucățica asta de femeie îndrăzneață, și brunet, cu un spate lat, cu mîini mari, cu brațe mușchiuloase, cu picioare voinice.
— Pe cinstea mea, domnișoară, ne faci aici un portret ca în *Cîntarea Cîntărilor,* a spus apoi ajutorul doctorului.
— Și dîrz, a continuat Tivvy ținîndu-și ochii pironiți pe Ghedeon, dîrz și care să nu fie niciodată obosit, focos și vioi, dar și drăgăstos și care să nu se lase înfruntat de fata pe care o iubește. Un asemenea bărbat îmi trebuie mie. Da, pentru un astfel de flăcău, Tiwyriah a dascălului ai* fi o nevastă tare bună care nu ar avea decît să facă economii, să sape și să scormonească pămîntul, pentru ca să-l ajute să se îmbogățească.
— Pe cinstea mea, domnișorică, ar fi trebuit să te faci avocat, a spus oaspetele nostru și dacă nu o să izbutești să capeți ceea ce dorești, puteți să mă puneți într-un pocal cu spirt ca pe un mormoloc.
Dar Ghedeon nu a ridicat ochii nici măcar o clipită spre ea. A rămas acolo mohorît pînă cînd Tivvy s-a dus la culcare. Atunci a spus din nou :
— Și o să trăiască ani și ani tot bolind, clar o s-o ducă înainte ?

— Da, într-adevăr, așa ca oalele dogite. Va trebui să aveți mare grijă ca pulsul să nu-i încetinească. Aici e pericolul, căci de nu, s-ar putea să se stingă pe neașteptate, cît ai clipi din ochi- Păstrați-i pulsul în bună stare și o să fie veselă ca un prihor.
Am mai vorbit oleacă, mai apoi Ghedeon a zis că se duce să tragă o raită prin curte pe la animale înainte de a merge la culcare.
— Vaca cea bălțată nu-i prea bine. Mai tot timpul are febră. Parcă stă să-i sară inima. Gîn- desc că dacă i-aș da un degetar s-ar pune pe picioare.
— Da, dar degetarul încetinește pulsul. Aveți grijă. E o vacă tînără ?
— Merge pe patru ani.
— Atunci nu-i da prea mult. Cînd sînt bătrîne și mai istovite nu sufăr să le dai prea mult.
De îndată ce oaspetele nostru, s-a dus la culcare, cînd s-a întors de la staule, Ghedeon s-a așezat jos cu o figură tare îngrijorată, și a grăit :
— O să se ducă.
— Cine ?. Bălțata ? l-am întrebat.
— Da, e sigur că bătrînul vrăjitor mi-a făcut niscai farmece.
— Nu-i decît din cauza vremii și din cauza lipsei de grijă a lui Tivvy, pe cînd eu eram atît de prinsă cu aratul.
— Ș-apoi mai e și mama, a spus din nou Ghedeon, pînă acum mai dădea și ea o mînă de ajutor, dar acum nu mai e bună la nimic, mai puțin chiar decît la nimic. N-o s-o mai scoatem niciodată la capăt dacă lucrurile stau așa.
— Nu o lăsa să vadă care-ți sînt gîndurile.
Dar a doua zi, tocmai cînd îi duceam mamei masa, l-am găsit pe Ghedeon în mijlocul, camerei răcnind cît îl ținea gura ; biata femeie parcă era un șoricel înspăimîntat.
— Ei, bine, mamă, cam bolești.
— Da, cam așa, fiul meu, i-a răspuns ea su- rîzînd.
— Trebuie să fii tare amărîtă să vezi că nu poți să dai nici o mînă de ajutor.
— Da, așa-i Sarn. Da cum vine vremea căldu- roasă nădăjduiesc că o să fiu în stare să îngrijesc cloștile și toate celelalte păsări. Da, și rațele, și mieii.
— Nu și purceii ?
— Drept să-ți spun, dacă Tim ar putea să aibă grijă, ar fi tare bine. Îmi face rău la reumatismul meu să stau acolo lîngă apă.

— Tim e cogeamitea băiatul şi-i trebuie mîn-
care, nu glumă. Asta costă mult, a adăugat Ghedeon.
-
— Ştiu, şi o să caut să mă fac cît mai repede bine,
fiul meu.
— Aşa bolnavă cum eşti, mă tem că viaţa na-i
prea uşoară pentru tine ! .
— Da, din cînd în cînd e cam rău, dar am şi zile
cînd mă simt bine.
— Cu tuşea asta care o ai, cu reumatismele şi cu
puterile sleite, ar fi mai bine pentru tine pe lumea
cealaltă.
— Cînd o să-mi vină ceasul, nu o să mă plîng, dar
aş vrea mai curînd să rămîn pe lumea asta, pe care o
cunosc de bună şi de rea, chiar în tot ce are mai rău,
dar lumea cealaltă nu o ştiu.
— Ştii că acolo nu-i nici tuse, nici reumatisme,
nici un fel de durere şi întristare.
— Dar nici un locuşor la gura sobei şi nici o
ceaşcă de ceai, a spus ea şi mă întreb de n-o fi cumva
prea frumos pentru mine acolo.
Dar Ghedeon, stînd' în mijlocul camerei, a strigat cît
ce-a putut.
— Ţi-ar place mai bine să fii moartă decît vie.
Spunînd astea a plecat, dar seară de seară după
aceea tot venea şi-i spunea mereu unul şi acelaşi
lucru. Tare mi se făcea milă cînd auzeam, căci deşi
poate el se gîndea că aşa o mai înveseleşte şi cu toate
că oamenii de obicei cred că nu trebuie să iei seama la
cuvintele pe care i le spui unui bolnav, mie însă tare
mi se părea jalnic să vorbeşti aşa cu o biată fiinţă
bătrînă şi suferindă. Dar în cele din urmă, într-o
seară, pe la sfîrşitul lui martie şi pe o vreme umedă,
care făcea ca reumatismul mamei s-o chinuie rău,
cînd a rostit cuvintele pe care le rostea întotdeauna
înainte de a pleca : „Tare mi se pare că ar trebui mai
bine să doreşti să fii moartă decît vie", i-a răspuns :
— Da, poate că ai dreptate, Sarn.
Cuvintele mamei au părut că l-au mulţumit şi
de atunci nu a mai venit chiar în fiecare seară, ceea ce
a mai liniştit-o pe biata noastră mamă, care acum se
temea mai tare de el ca oricînd.
Chiar şi Tiwy a văzut că aşa era. O dată cu venirea
lui aprilie lucrurile păreau că merg mai bine, mama
era mai veselă cu toate că încă foarte slăbită. Aveam
şi eu-mai mult spor la lucru ne- maifiind aşa de
îngrijorată, iar mama se simţea destul de mulţumită

cu Tiwy. Munceam mai mult ca oricînd, hainele îmi atîrnau pe mine, dar nu-mi păsa deloc de asta. Insămînţam lanul cel mare cu grîu, în timp ce Ghedeon îşi vedea mai departe de arat. În aerul proaspăt al dimineţii, priveliştea era minunată cu toate acele umbre viorii deasupra pămîntului umed, soarele înălţîn- du-se de după pădure, iar iazul Sarn părea ca o bucată mare de sticlă de un albastru spălăcit, străbătută de o rază de lumină. Din cînd în cînd pe cerul care avea aceeaşi culoare parcă atîrnau cio- cîrlii, iar uneori nori mari albi asemenea lînii spălate şi dărăeite, se prindeau pe vîrfurile copacilor înmuguriţi. Culorile vii din jurul meu mă făceau să mă gîndesc la ţesăturile pe care Kester desigur că le putea face acum cu uşurinţă. Cu toate că de la Crăciun nu se mai ştia nimic despre el, eram sigură că totul îi mergea bine. De Crăciun, diligenţa de la Silverton, lăsase la han, la Lullingford un pachetel pentru mine, şi cînd am desfăcut, pachetul, acolo, în pod, am găsit o bucăţică de pînză ţesută în două culori şi o scrisoare. l-ONDRA

Crăciunul

Dragă Prue Sarn,

îţi scriu aceste rînduri pentru ca să-ţi spun că sînt bine şi îţi doresc să fii la fel. Ştiu acum să ţes în două culori, aşa cum poţi vedea din mostra alăturată. Toate femeile pe aici sînt ca vai de lume, palide, mici, cele mai multe blonde şi printre ele nu găsesc nici măcar doi ochi negri calzi şi plini de mîngîiere. Am fost poftit la un ospăţ, la un consilier municipal, şi el tot ţesător. Lîngă mine stătea o fetişcană care făcuse mare economie de material pentru partea de sus a rochiei, nu economisise însă la fel şi ochiadele, Mi-am amintit atunci de o cameră întunecoasă din piatră, şi chipul tînărului Camperdine în umbră, şi o femeie cu sufletul plin de amărăciune şi care din milă a făcut o faptă bună, dar arăta întocmai ca o floare de măr şi a aprins într-un bărbat un foc ce va fi tare greu de stins... Şi acum, primeşte urări, pentru un Crăciun fericit şi un nou an bun de la

Kester Woodseaves

Trebuie să mărturisesc că pînă în aprilie scrisoarea era ruptă în bucăţele de parcă ar fi ros-o şoarecii. De Crăciun i-am scris şi eu la rîndul meu :

SARN Crăciunul

Dragă ţeaătorule.

Alăturat vei găsi o cămaşă de fuior. Se zicc că cine poartă o asemenea cămaşă este ferit de vărsat şi alte boli. Am ţesut-o din chiepă, rostind atunci câteva cuvinte de descîntec, din bătrîni ştiute, dar din, cele bune, nu rele. Mă gîndesc adesea la ziua în care a7n urmărit hnprewm libelulele luîndu-şi zborul, la vremea mişcării avelor, cînd nuferii, erau în floare. La bun rămas şi Domnul să te aibă în paza sa.
A dumitale prea supusă, Prudence Sarn
Dimineaţa "zilei de **7** aprilie era plină de culori strălucitoare care mi-au adus din nou aminte de ţesături, aşa că în timp ce mergeam de-a lungul lanului semănînd semințele strălucitoare, am prins a cînta *Podul de orz :*
„Hei, săriţi, jucaţi în voie, zboru-n slavă vi-l luaţi;
Lămpile cînd s-or aprinde iute-n casă să-mi intraţi;
Către zarea nesfîrşită larg deschise porţi lăsaţi;
Cînd pe-aci va trece craiid, voi cu toţi să-l admiraţi."
O să vină oare Kester călare, cînd s-o întoarce de la Londra ? Mă întreb. Spusese că o să se întoarcă la bilciul din august, la vremea cînd se tulbură apele, cînd nuferii sînt în floare pe malurile lacului, iar libelulele cele albastre străvezii şi cele strălucitoare o să iasă din linţoliul lor.
Astea-mi erau gîndurile, cînd deodată am vă~ zut-o pe Tivvy alergînd speriată.
— Vino fuga, Prue, mi-a strigat ea. E tare rău. I-a făcu rău ceaiul. Fă-i-l tare, mi-a spus el, aşa o să se simtă mai bine. Şi l-am ascultat. L-a găsit că era ca o fiertură foarte amară, dar l-a băut. Şi iacă aşa, dintr-o dată, n-a mai scos un cuvînt şi nici nu am mai putut să o aud nici măcar răsu- flînd. Mai apoi am auzit ca un fel de gîlgîit şi a murmurat :
— Du-te şi o cheamă pe Prue !
Am ajuns la timp ca să o pot îmbrăţişa pe mama, care mi-a şoptit :
— Amar mai era ceaiul.
Apoi a surîs, a făcut o sforţare ca să mai respire încă o dată şi s-a stins. ■300
După cîteva clipe am întrebat-o pe Tivvy :
— Unde e ceaiul ?
îl aruncase.
•— Ghedeon, era vreo otravă în ceaiul acela pe care i-ai spus lui Tiwy să i-l dea mamei ? am întrebat eu.
— De unde să ştiu ce i-o fi dat Tiwy mamei.
— Oh^ Sarn, ai ştiut prea bine, a strigat Tiwy. Mi-ai spus : „Fă-i-l tare". Aşa mi-ai spus.

-— Ţine-ţi gura, mincinoasă ce eşti, că de nu o să te silesc să-i spui lui Prue ce am făcut noi doi în cămăruţa de sub scară, duminica trecută.
La auzul acestor cuvinte Tiwy s-a făcut roşie ca para focului şi nu a mai suflat un cuvînt. Nu am putut scoate nimic de la ei.
Am trimis după doctor să aflu de ce a murit mama. Doctorul m-a întrebat dacă aveam obiceiul să-i dăm digitalină, cuvînt ciudat pe care nu~l mai auzisem niciodată şi mi l-a silabisit literă. eu literă şi l-am scris. Aşa că i-am spus nu, n-am auzit niciodată de aşa ceva. Atunci mi-a spus : „Degetar ! Ştii, degetar.'"
— Degetar ? am întrebat eu. Nu, la ce i-aş fi dat aşa ceva ?
—- De ce, într-adevăr ? a întrebat, aruncîn- du-mi o privire pătrunzătoare.
— Ceea ce tare* mă miră, domnule, e cum de a murit. începuse să se întremeze aşa de bine...
— Tocmai asta aş vrea să ştiu şi eu de asemenea, a răspuns el.
-— Poate că ar fi bine să cerem o anchetă, domnule ?
— Primiţi să i se facă autopsie ?
-— Da, bineînţeles, dacă trebuie.
— Nu, dacă vrei să i se facă autopsia, nu-i nevoie de nici o anchetă.
Era un om tare ciudat! N-am putut să-J înţeleg de loc.
— Aveam oarecare îndoială, dar dacă eşti de aco~rd... Desigur că n-a fost decît bătrîneţea. De multe ori bătrînii se duc aşa primăvara. O anchetă, asta costă foarte mult şi e supărătoare... toate acestea pentru o mică urmă de îndoială... şi bietei femei nu-i mai poate servi la nimic, nu Jtc» mai "încurcăm cu o anchetă.
N-am înţeles nimic din tot ce spunea. Dar adu- cîndu-mi aminte că doctorul e un om tare învăţat, n-am mai căutat să încerc să-l înţeleg. Căci un om care a fost la universitate şi a primit o învăţătură aleasă, e tot atît de tainiC ca şi Sfînta .Treime. Aşa că m-am luat cu pregătirile pentru înmormîntare şi cu toate cele cîte au mai urmat şi nu m-am mai gîndit. Dar tare am■301 mai plîns-o pe biata mama, care acolo, în sicriul ei, era ca o păsărică îngheţată, căreia iarna îi scurtase zi-lele.

Capitolul IV

ÎNTR-O DIMINEAŢA DE MAI

Fără mama, cu felul ei biind, viaţa la Sarn părea acum învăluită într-o tăcere şi mai mare ca oricînd. îmi lipsea mai mult decît mi-ar fi lipsit, dacă aş fi fost

eu în puterea ei, căci dcobicei simțeam mai tare lipsa celor care sînt în puterea noastră. Așa, o mamă se simte mai prost și nu-i vine la îndemână cînd rămîne fără copii, care altă dată se agățau de poalele ei, și nu mai are de loc gîn- dul la lucru. În zilele astea de aprilie, care parcă se tot lungeau, adesea mi se întîmpla să plîng gîndindu-mă la mînuțele ei ridicate ca și cum ar fi vrut să spună o rugăciune sau îmi aminteam felul drăgăstos în care mă primea seara, cînd mă întorceam obosită de la lucru. Eram numai noi doi, Ghedeon și cu mine, din cînd în cînd mai ve- nea și Tivvy. Treaba mergea ca mai înainte, deși totul părea învăluit într-un fel de amărăciune. De cîte ori îl vedeam pe Ghedeon trecînd din- tr-un capăt la celălalt al curții, îl tot auzeam bles- temîndu-l pe Beguildy, care era încă la închisoare, așteptînd să fie judecat. Nu med știam de mult nimic despre Jancis și nici despre maică-sa și "de la Kester nu mai primisem nici o știre. Începuse din nou tîrgul. Adică vreau să spun că noi începusem iarăși să mergem la tîrg, avînd o mulțime de lucruri de vîndut. De obicei se ducea unul dintre noi, celălalt rămînînd să vadă de fermă ; de cîte ori pleca Ghedeon, auzeam că venea domnișoara Dorabella să-i cumpere cîte ceva. Se tot vorbea pretutindeni eă-l plăcea pe Ghedeon, singura mea nădejde era că aceste flecăreli să nu ajungă pînă la urechea bătrînului *squire.* Nu mă mira de loc că-l plăcea pe Ghedeon, căci, ce-i drept, era un bărbat tare chipeș, cu multă voință și hotărît și tare plăcut la vedere și la vremea aceea se găseau cam puțini bărbați la Lul- lingford, unii plecaseră la Londra, iar alții nu se mai întorseseră de la război. Ghedeon nu mi-a spus niciodată nimic, dar puteam să vad că era bucuros că-l place. O dată, cînd domnișoara Dorabella a venit la noi și a cerut o cană cu lapte, mi s-a părut că lui Ghedeon îi tremura mina în timp ce-i întindea cana. Dar dacă se gîndea cumva la ca fie și cîtuși de 806 puțin, cred că o făcea din ambiție și dorința să o aibă și nu din dragoste, așa cum simțise pentru Jancis. Gîndc-se că nu a mai iubit pe nimeni după ce prima lui dragoste a fost înveninată, căci ai fi zis că veninul acela îi prinsese și dragostea ca și întreaga-i ființă. Totuși nu încăpea îndoială că tare se mai simțea chemat către domnișoara Dorabella, iar atunci cînd

nu era ea, era Tivvy. Nu avea nici urmă de dragoste pentru Tivvy, dar era gata să ia de la ea tot ce-i putea da, aşa cum ar fi făcut ori care flăcău, mai cu seamă după toate cele petrecute şi după pierderea fetei iubite. Cînd nu lucra, dorea să tot fie cu Tivvy, împins parcă de un fel de nelinişte şi nu suferea de loc să vorbim despre mama. Eram cu atît mai mirată, căci în timpul vieţii nu păruse niciodată că ar fi iubit-o prea mult pe mama. îmi aduc aminte că de 1 mai, cînd am plecat la tîrg (căci fie că eram sau nu în doliu, alimentele trebuiau vîndute), i-am spus că mi-am adus aminte de locul unde stătea mama tind a ieşit să ne petreacă ultima oară în timp ce plecam la tîrg. Deodată l-am văzut tresărind, privind cu un aer îngrijorat locul pe care i-l arătam, ca şi cum s-ar fi temut să nu o vadă apărînd din nou acolo. Uneori îl vedeam că aruncă priviri întunecate şi pline de îngrijorare spre jilţul în care stătea mama. Toate astea "tare mă nelinişteau, căci *se* purta cum nu-i era firea. în ceea ce priveşte restul, Ghedeon era mereu acelaşi, tot aşa era şi ferma, lacul şi primăvara. A sosit şi luna mai, călduroasă şi minunată. Au înmugurit şi înflorit pomii, s-au scuturat petalele, au dat frunzele, cîte o boare blîndă şi valuri de ploaie călduţe au trecut rîncl pe rînd. ca în fiecare an, peste pămînt. Mierlele cît era ziulica de mare îşi spuneau viersul, iar cucul începea şi el de pe la patru-cinci dimineaţa, lişiţelc îşi luau zborul deasupra lacului cu puii lor în timp ce mierlele de apă îşi făcuseră nişte cuiburi bine adăpostite, codobaturile se hîrjoneau pe lîngă apă, iar bîtlanul stătea pri- vindu-şi parcă umbra-i lungă în lacul ca o oglindă, de ai fi zis că se întreabă cît timp o ?ă treacă pînă o să fie tot atît de mare ca şi turla bisericii. Frunzele nuferilor se întindeau pe apă verzi şi lucioase, ca nişte bărci goale, căci încă nu venise timpul nuferilor. Frunzele tinere ale copacilor din pădure prinseseră a se lungi şi lăţ iarba creştea lungă şi începuse a se undui, grîul încol- ţise viu şi strălucitor, înălţîndu-se repede, zarna- cadele se veştejiseră pe pajişti, iar zambilele păreau un văl albăstrui ce umfla parcă povîrnişu- rile pădurii. întreaga natură era reînnoită, şi cu cît culorile în jurul meu erau mai vii, cu atît mai mult mă gîndeam la Kester şi la ţesăturile lui şi din ce în

ce mai mult parcă mă mustra cugetul că mă pot bucura de primăvară, în timp ce biata mama zăcea în mormîntul abia săpat. Şi în miezul acestei minunate vremi de mai, venea o zi cînd măcieşii ce înconjurau iazul erau atît de încărcaţi de flori, încît parcă înălţau un zid trainic, alb, în apă, la picioarele lor. Deşi soarele era deasupra capului, păsările îşi spuneau cu tot atîta foc viersul ca şi în zori, căci în luna mai parcă niciodată nu se oboseau de cîntat. Ne aflam în bucătărie, tocmai mîncam înainte de a ne apuca de. pus cuiburile de cartofi. Venise şi Tiwy care ne ajuta adesea acum, cu toate că primea puţine mulţumiri din partea lui Ghedeon, mereu posomorit şi întunecat la chip, tresărind din cînd ■ în cînd, ca şi cum ar fi auzit un glas.

Afară era foarte cald, căci vara venise timpuriu anul acela, dar în bucătărie era plăcut. Soarele arunca pete de lumină peste dalele de piatră ale bucătăriei iar liliacul de la intrare, care înflorise din plin, avînd acum un miros şi mar dulce, trimitea prin fereastra deschisă **o** mireasmă proaspătă dătătoare de viaţă. Am zărit o umbră trecind prin dreptul ferestrei şi am auzit; o bătaie uşoară în uşă. Mi-a adus aşa aminte dintr-o dată de ziua în care Jancis fugise de la Grimble şi am văzut-o în zăpadă, la uşa noastră. M-am dus să deschid şi din nou am dat cu ochii de Jarifcis, albă ca varul, sprijinin- du-se de uşorul uşii, înfăşurată într-un şal, şi sub acesta ţinînd la piept un prunc, tot atît de mic ca o păpuşă.

— Oh, Jancis, am strigat, cum de ai putut veni pînă aici ?

Privirea ei rătăcită şi sălbatică îl căuta, în spatele meu, asemenea unei sirene din basmele de altădată, pe iubitul pămîntean.

Nu s-a uitat la mine şi nici un cuvînt nu mi-a spus măcar. Nu a luat-o în seamă nici pe Tivvy. în acea clipă noi nu existam pentru ea ; s-a strecurat înăuntru ca un abur minat dinspre muntele rece, s-a dus ca o ploaie de petale scuturate de pe crengile unui pom în floare, sau ca o nălucă ieşită din străfundurile apei. Purta rochia-i albă, de sărbătoare, ruptă acum însă şi mototolita, dar mai păstrîndu-şi încă albeaţa, şi cu toate că nu-i stătea tot atît de bine ca cea albastră, înfăşurată aşa cum era în şalul alb în timp ce păşea în bucătărie, părea ca un duh purtat pe aripile vîntu- lui Şi tal-o căzînd, acolo, grămadă la

picioarele lui Ghecleon. care stătea în capul mesei în jilț, punînd pruncul jos, pe podea, în fața lui. Și cum pe masă se aflau încă de-ale mîncării, iar Ghe- deon stătea în cap, și Jancis jos pe dușumea, mi-am amintit povestirea din *Biblie,* unde se spune că Isus fiind la un ospăț, o femeie sărmană a venit să-i ceară ceva și, fiind izgonită, a răspuns că și cîinilor tot li se dădeau măcar firimiturile. Parcă masa noastră de stejar ar fi fost at.it de încărcată cu toate bunătățile vieții, încît era gata 5ă se rupă. Se găseau acolo fructele dragostei, pîi- nea bunătății cea de toate zilele, pocalul plin, gata să stingă orice sete, sarea ce dă gust trăirii, ca și toate acele mici bucurii care fac viața dulce și bună. Iar Ghedeon le putea folosi pe toate, după plac. Sarn de la iazul Sarn era stăpînul acestui ospăț și ar fi fost în stare să spună, dacă ar fi vrut : „Vino încoace să-ți umplu blidul și pocalul tău". Sau de nu ar fi vrut, nu ar fi dat nici o fărîmă nimănui.

Jancis îngenunchiată acolo, în raza soarelui, era ca un fulg de zăpadă pe o zi de dezgheț. Te așteptai parcă să o vezi topindu-se cît ai clipi din ochi... Mi-am amintit ziua cînd eram în lăptărie și Jancis a venit în nădejdea că Ghedeon îi va spune că o să se însoare numaidecît cu ea, și npaptea în care i-am dorit noroc, atunci cînd Beguildy plecase să caute un al șaptelea copil, mi-am mai adus aminte și data aceea cînd am văzut-o îndreptîn- du-se spre mine, între boii ei albi, ca o făptură din alte timpuri, de mult moarte. O auzeam parcă cîntînd încă *Prundișul verde* în seara de Crăciun, cînd fugise, și revedeam oglindirea verzuie o geamului pe chipul ei :;i o auzeam spunînd așa cum avea obiceiul:

— Oh, vreau să ne jucăm de-a *Prundișul verde!*

Toate gesturile și cuvintele ei de altădată o învăluiau așa cum stătea acolo îngenunchiată, cu păru-i auriu despletit, căzîndu-i pe umeri. Era atît de palidă, atît de albă și aurie, acolo, pe lîngă Ghedeon așa de negricios, de trist, îmbrăcat în veșminte mohorîte, ■309 încît părea o făptură dintr-o altă lume, ca și pruncul tot atît de alb și el, iar căpșorul care se zărea printre cutele șalului era acoperit de un pufușor bălai. Nu semăna de loc cu Ghedeon. Parcă nici nu era un prunc adevărat, ci mai curînd un elf, născut într-o noapte de vară pe petalele unui nufăr... Era pruncul cel mai ciudat pe care l-am văzut vreodată.

M-am sprijinit de uşorul uşii şi lacrimile îmi curgeau de-a lungul obrajilor. Ca să nu izbucnesc în hohote de plîns îmi spuneam că-i voi pregăti lui Jancis să mănînce cea mai bună mîncare din viaţa ei, de îndată ce aceste clipe o _să treacă Şi aveam să-i dau un ou proaspăt ouat de găina noastră cea mai grozavă, ale cărei ouă erau tare scumpe, căci se trăgea dintr-o rasă din cele de luptă. De ce-mi făcea plăcere gîndul să o văd mîn- cînd un asemenea ou, cînd oricare alt ou ar fi fost tot atît de bun, ba chiar şi mai mare, ei bine, nu ştiu ! Mi-am zis după aceea că aveam să scald pruncul, aşa cum nu a mai fost cîndva scăldat, căci sărăcuţul de el arăta de parcă ar fi fost tăvălit în cenuşă. Mă şi vedeam curăţînd leagănul cel vechi din papură şi făcîndu-i o mică cuvertură şi mă vedeam hrănindu-l cu mult lapte şi apoi aşe- zîndu-l sătul să doarmă la soare. Negreşit, în curînd avea să-şi piardă privirea aceea tristă şi bătrînească ce-l făcea să fie asemenea unei fiinţe care ştie multe lucruri ce nu-i plac. Voiam să-l văd jucîndu-se cu un buchet, mare ca o minge, din ciuboţica cucului. în tot acest timp, Tivvy stătea lîngă Ghedeon cu gura căscată de uimire, tot atît de speriată ca şi cum ar fi văzut un strigoi. Ghedeon era ca o stană de piatră. Pe faţa lui nu se putea zări urmă de simţămînt, nici milă, nici mînie. Toate astea parcă făceau parte dintr-un trecut îndepărtat, o poveste uitată, în care Jancis fusese eroina principală, dar de ce fusese eroina principală ? Cine era ea ? Ce făcuse ? Ghedeon nu mai ştia nimic despre toate astea, căci povestea **o** uitase de mult. Dacă Jancis ar fi venit de Crăciun, poate că atunci în mînia lui ar fi trînti-o la pă- mint, dar poate că apoi ar fi cuprins-o în braţe. Acum nu. era în stare nici s-o lovească, nici s-**o** mîrgîie.

Orice simţămînt pentru ea se mistuise în focul din noaptea aceea de septembrie, iar crima, tatălui căzuse asupra sărmanei fete. Căci atunci cînd privirea lui Ghedeon s-a oprit asupra ei, a văzut clăile ^ în flăcări, iar în ochii ei albaştri â zărit oglindirea roşie a focului tot aşa cum ai. vedea într-o dimineaţă senină ultimele străfulgerări ale furtunii. Atît mai însemna acum Jancis pentru el. Deşi îl ura pe Beg'uikly mai cu îridîrjire ea oricând, pentru ea nu mai simţea nimic, nici mînie, nici dorinţă, nici măcar poftă trupească, cît despre dragoste nici pomenală. Domnişoara Dorabella îi prinsese gîndurile, iar Tivvy îi mulţumise trupul. Pentru Jancis nu mai rămăsese nici un loc.

Ghedon stătea în bucătăria noastră atît de veche şi liniştită, totuşi plină de murmurele amintirilor tuturor celor din neamul Sarnilor, care trecuseră pe acolo unul după altul, începînd cu Tim eel cu trăsnetul în sînge, pînă la tata, care îşi dăduse duhul într-un sforăit îngrozitor după ce se «liniase cumplit. Ivii-am adus aminte şi de mama turcind acolo zi de zi şi parcă auzeam roata ei de tors şuierînd ca o găinuşă. M-ara gînclit la toate celelalte femei din neamul Sarn şi la mine trudind şi robind pentru avere, acea blestemăţie. Şi mi se părea că blestemăţia era ca o plantă lipicioasă, care atrage vietăţile în sala ospăţului, iar mai apoi, când acestea s-au aşezat mai bine, le înfăşoară astfel încît nici nu mai pot să-şi tragă sufletul. Crinii galbeni de sub geam trimiteau o mireasmă greoaie, dulceagă, care îmi amintea camera unui mort. Aş fi vrut ca Jancis să spună ceva, să văd o dată totul terminat, fie în bine sau în rău, ca să mă pot ocupa cît mai repede de prunc, dar ea nu scotea nici un cuvînt şi minutele treceau. Afară lacul era ca o oglindă încadrată de o ramă din pietre verzi preţioase. Nu se auzea nici un zgomot decît doar cîntecul trist al păsărilor mai apropiat sau mai depărtat şi zumzetul unei albine ce intrase în bucătărie, dar neplăcîndu-i a ieşit din nou afară.
în fine, Jancis a ridicat capul şi privindu-l pe Ghedeon a strigat:
— Sarn ! Sarn !
Auzind-o mi se părea că în jurul nostru se adunaseră din senin o seamă de fiinţe nevăzute, strînse unele lîngă altele ca şi petalele bujorilor albi, aşteptînd parcă să văd ce avea să iasă din această întîlnire. Şi-a împreunat mîinile, neslăbindu-l pe Ghedeon din ochi, lăsînd parcă pentru un timp copilul la o parte ca şi cum acesta ar fi avut să-şi spună mai apoi singur păsurile. .
— Ţi-aminteşti, Sarn, cum ne jucam altădată de-a „Cuceritorii"* la malul apei, cu ghiocuri din cele mari şi albe ? Tu cîştigai aproape întotdeauna iar eu mereu pierdeam. îţi aduci aminte cum eu voiam să jucăm *Prundişul verde ?*
Vocea ei stinsă s-a oprit oleacă şi un lucru ciudat s-a întîmplat, căci în timp ce o tot priveam mi se părea că multe voci îndepărtate eîntau în cor cuvintele vechiului cîntec, aşa cum e obiceiul să se cînte prin părţile noastre. Parcă răzbă- teâu pînă la mine tot felul de voci bărbătieşti **şi** femeieşti cin tind cu

înflăcărare, căci oamenii de pe la noi sînt tare iubitori de muzică şi o au săpată în suflet. Auzeam astfel notele graţioase ale sopranelor şi notele pline ale başilor, în timp ce contraltistele şi tenorii rosteau din nou cuvintele din toată inima ca şi cum i-ar fi luat partea lui Jancis. Cîntecul se auzea încet, înăbuşit, venind din depărtare, dar erau împreunate tare multe voci.

„Prundiş verde ca şi prima iarbă care a crescut ' Iată o domniţă mîndră cum pe *lume n-aţi văzut. Vreau să mi te scald în lapte, să-ţi fac straie cu dichis Şi cu panii aurita numele să-ţi fie scris !"*

Nu am ştiut de fapt niciodată ce am auzit. Preotul mi-a spus că nu era decît închipuirea mea care se juca cu trecutuL Nu ştiu. Fie că a fost în închipuirea mea sau în realitate, clar cîntecul l-am auzit cu adevărat, cîntat. în cor, bine cîntat, şi fiecare notă suna limpede, fiecare vpce se desluşea, cu toate că era îndepărtată.

— Ţi-aminteşti, Sarn, seara aceea cînd m-ai văzut în lumina trandafirie, pe cînd te întorceai de la Luliingford, cu oile ? Dar acea zi cînd eram amindoi în pădurice şi am găsit cuibul de piţigoi, iar înăuntru erau patrusprezece puişori şi m-ai sărutat de patrusprezece ori, cîte o dată pentru fiecare puişor ? Ghedeon rămînea mai departe nemişcat, fără să scoată un cuvînt.

— Iar atunci cînd am fugitede la Grimble, şi Prue m-a primit aici, stăteai în picioare în mijlocul bucătăriei şi mi-ai strigat : „Nu-mi dai o sărutare, fetiţe ?" Iar altă dată, pe cînd ne aflam în lăptărie, mi-ai spus că parcă aş fi făcută din flori de măcieş şi lapte. Şi cînd eram la Callard într-o seară, cum aveam în braţe copilaşul lor, iar Callard îi pusese pe toţi să spună : „Luptele cu tauri sînt un lucru tare rău", îţi aduci aminte că bă- trînul Callard a strigat : „Văd în braţele ei doi copilaşi, pe al nostru şi cel pe care o să-l aibă ea". Dar la petrecerea de după strînsul recoltei, cînd bărbaţii fluierau, cum mai jucam noi doi !

Atunci, cînd a pomenit de recoltă, chipul lui Ghedeon s-a înfiorat şi m-am minunat că Jancis a putut să rostească acei cuvînt, pînă cînd însă am văzut că ea uitase cu totul de ce Ghedeon nu mai voia s-o vadă. Tot ce ştia acum era doar că Ghedeon nu o mai iubea, pricina nu o privea de loc.

— Iar cînd tata a plecat să caute pe cel de-al şaptelea copil şi ai venit la noi şi am fost atît de

fericiţi împreună ! Chiar în dimineaţa care a urmat după întoarcerea tatei, eram încă tare fericiţi şi spuneai : „numai cinci zile, micuţa mea dragă". Şi atunci ţi-am spus : „Domnul să te facă fericit" ! De atunci şi pînă acum nu te-am mai văzut.
Dar cum Ghedeon stătea tot nemişcat, Jancis a pus o mînă pe braţul lui."
— îţi aminteşti, Sarn ?
— Da, îmi amintesc, a răspuns el cu nepăsare, dar e tare mult de atunci. E o poveste veche, uitată !
— Da, dar copilaşul nu-i o poveste uitată. Priveşte-], Sarn, e copilul tău şi al meu.
A ridicat copilul ca şi cum ar fi vrut să i-l pună pe genunchi, dar Ghedeon l-a dat deoparte.
— Un băieţel, a adăugât Jancis. Nu-i o fată ca să te împovăreze cu femei. Un băieţel, care o să poată curînd păzi porcii şi în cîţiva ani o să fie în stare să are alăturea de tine. Ah, ştiu c-o să fie un fiu tare bun şi tare muncitor şi o să adune de două ori mai mult decît a risipit în patru vînturi bunicu-său.
■ Bietul prunc a mişcat ca şi cum ar fi simţit greaua povară ce avea să-i apese pe umeri. Ghe- deon l-a privit, s-ar fi zis că a văzut pruncul numai cînd a fost vorba de ţelurile vieţii lui, pînă atunci nu avusese' ochi pentru el. Apoi a tras un hohot de rîs tare crud.
— Asta-mi aduci ca să mă ajute ? a spus el. îţi mulţumesc. Chiar dacă trăieşte, ceea ce nu e sigur, nu o să fie bun la nimic decît doar să trîn- dăveaseă în casă şi să se îndoape cu dulciuri.
Copilul a început să' plîngă ca şi cum ar fi înţeles că nu era primit... Atunci Ghedeon a împins masa într-o parte şi s-a ridicat. S-a îndreptat spre uşa din spate a bucătăriei, pe acolo fiind drumul cel-mai scurt spre grădină. înainte de a ieşi s-a oprit o clipă la uşă şi a adăugat :
— Mai bine întoarce-te de unde ai venit. Nu am ce să fac cu voi aici. nici cu unul, nici cu altul.
Spunînd astea a ieşit, închizînd uşa după el.
Jancis a rămas acolo unde era, mută de uimire. Uşa fulg purtat de vînt, o petală de nufăr dusă de apă, nu ar fi putut fi mai pierdută decît era ea atunci. M-am repezit spre ea, am ridicat-o şi am dus-o cu copil cu tot şi am aşezat-o pe bancă, căci era atît de uşoară de- ţi făcea milă.
— Ascultă-mă, i-am spus, nu scoate nici un cuvînt pînă nu o să îmbuci şi o să bei ceva. Tiwy, te rog fii

bună şi pune ceainicul la fiert, în timp ce eu o să încălzesc puţin lapte pentru copilaş.
Jancis tăcea şi deodată aii început să-i curgă lacrimi pe obraji. După ce a luat cîteva înghiţituri de ceai, am întrebat-o cum a ajuns la noi.
— Am venit pe jos, mi-a răspuns ea, iar copilul, sărăcuţul, era atît de greu ! N-ai zice cînd te uiţi la el ce greu e să-l porţi. Ştiam că nu cin- tarea mai mult decît o pasăre mai mare şi atunci am văzut cît de istovită era biata .Jancis, ca să i se pară greu un copilaş atît de mic şi slab.
— Cum de te-a lăsat maică-ta să porneşti la un asemenea drum ?
— Mama a murit.
— Vai, îmi pare tare rău să aflu asta, era o femeie aşa de cumsecade.
— Eşti tare bună, a spus Jancis cu nepăsare. Parc-ar fi fost cineva care la jocul „Culorilor scumpe" pusese totul pe o carte, pe cea mai *scumpă,* şi pierduse. Acum era în afara jocului şi nu mai avea nici de cîştigat, nici de pierdut. îmi era greu să o întreb despre taică-său şi nici ea nu a spus nimic.
— Ei bine, eşti aici la tine acasă, o ştii doar, drăguţa mea Jancis, i-am spus apoi.
— Nu pot să fiu aici la mine, Prue, pentru că Sarn nu mă mai iubeşte.
— Dar eşti la tine acasă,, am repetat, cu toate că i-am jurat lui Ghedeon pe *Biblie* să-l ascult ca o slujnică, o nevastă şi un cîine, ei bine, azi o să-l înfrunt. O să te culci în patul meu, astă seară. Tu şi cu copilaşul tău sînteţi aici la voi acasă, de acum încolo.
I-am văzut un zîmbet trist pe faţă. ca şi cum ar fi spus „cu adevărat ?", fără a se mişca, ţinînd copilul în braţe. Dar iată că Tivvy care era din ce în ce mai acră şi supărată a izbucnit :
— Nu zău, şi zici că o să doarmă aici, Prue Sarn ? Gînclesc că nil. Se vede că nu ştii că eu am să mă cunun cu Sarn. Trebuie să se însoare cu mine pentru binele lui şi al meu.
Jancis a deschis ochii şi se uita la ea cu o privire pe eare o văzusem o dată la o vrăjitoare, care îţi putea citi gîndurile,
— Sigur, Tivvy, că ar fi mai bine pentru tine să te ia de nevastă, am răspuns cu un glas aspru şi puţin batjocoritor (căci niciodată nu o putusem suferi). Şi cred că ar face bine să nu întîrzie prea mult, dat fiind

că tu eşti fata dascălului. Dar o să vrea oare ? Tare mă tem că nu, şi îmi pare rău pentru tine şi nu aş fi suflat nici un cuvînt în faţa lui Jancis, dar tu ai început. Tivvy se făcuse roşie ca para focului, dar nici nu s-a clintit,

— Am spus că c pentru binele lui şi al meu să se însoare cu mine, a răspuns ea.

— Nu văd cum (Domnul să mă ierte că am fost atît de crudă cu acea fată), în ce fel ar putea să fie bine pentru Ghedeon să se însoare cu tine.

— Ei bine, o să-ţi arăt eu îndată cum, a zis din nou Tivvy.

— Nu uita că a iubit-o pe Jancis cîndva, Tivvy, i-am răspuns. A fost doar logodnica lui şi chiar nevasta lui cu loate că nu a avut inel.

Dar Tiwy nu a luat seama la spusele mele.

— Uite, o să afli de ce o să fie bine ca Sarn să se însoare cu mine, a spus ea din nou. Ceaiul de degetar ! Uite, de asta !

— Ceaiul de degetar ?! Ce, eşti nebună, Tivvy ?

— Toată lumea ştie că nu mă pricep deloc la ierburi. Toată lumea ştie că Sarn dădea frunze de degetar vacii. Tu şi cu mine ştim foarte bine că doctorul a spus că maică-ta părea că luase degetar. Vorbea din ce în ce mai rar, sprijinindu-se cu mîinile pe masă şi aplecîndu-se.

— Toată lumea ştie, Prue Sarn, că bătrîna era povară grea pentru fratele tău. Toată lumea ştie că Sarn voieşte să fie bogat. Dar *eu ştiu* — şi daca nu se însoară cu mine destul de repede o să ştie toată lumea de asemenea — ce era în ceaiul pe care l-a făcut pentru mamă-sa şi mi-a spus să i-l dau foarte tare.

— Ce era ? am întrebat cu inima la gură.

—- Degetar !

Aşa a rostit euvmtul de parcă ar fi muşcat.

Mi-am dat seama că era adevărat.

— Pot să o dovedesc, a spus mai departe Tivvy, căci tocmai s-a întîmplat că mama venise atunci să-i aducă.capotul pe care i-l cususe. Şi cînd m-am întors după ce i-am dat, ceaiul, cum mai rămăsese în ceaşnic ceai, i-am turnat şi mamei o ceaşcă, dar mama a spus cît ai clipi din ochi, „ăsta-i ceai de degetar". Aşa că mama ştie foarte bine de ce a murit bătrîna, dar o să tacă ca pămîntul, dacă Sarn se însoară cu mine. •

— Nu o să cred niciodată aşa ceva, am răspuns.

— O să crezi, şi chiar ştii de acum că-i adevărat.

Şi am ştiut că era adevărat, Jancis a văzut de

asemenea că aşa era. A lăsat să i se audă un fel de suspin şi apoi a murmurat :

— Era mai dinainte hărăzit, Prue ! Aşa trebuia să se întîmpie. Nu am nici o, casă pe acest pămînt, Prue, nici o casă, nicăieri. -Nici eu, nici pruncul meu nu avem unde să ne ducem. Ce-o să ne facem, puişorul mamei ?

Copilul, mulţumit cu hrana pe care o primise şi văzînd că i se vorbeşte a prins a surîde dulce. Jancis a închis ochii şi părea că puţin îi mai pasă orice ar spune cineva.

Dar Tivvy s-a apropiat de bancă şi i-a spus :

— Dacă rămîi peste noapte aici, o să dau totul în vileag, Jancis Beguildy.

Atunci, îmi pare rău că trebuie să mărturisesc, dar nu mi-am mai putut ţine firea, m-am repezit la ea şi i-am.ars două palme. ^

— Pleacă! i-am strigat. Pleacă de aici, fată haină ce eşti, pleacă pînă nu-ţi dau una de nu te mai ridici. Nu am urit niciodată pe nimeni, dar pe tine te urăsc. Cum îndrăzneşti să fii atît de nemiloasă cu biata copilă ? N-ai decît să faci ce vrei cu Ghedeon, şi să rînduiţi lucrurile cum credeţi între voi, dar dacă o să vii aici, atunci o să plec eu. Şi acum ia-o din loc numaidecît.!

Şi trebuie să spun că a plecat pe dată mirată să o vadă pe blinda Prue Sarn aşa de mîniată.

— Acum odihneşte-te, draga mea, şi stai liniştită, i-am spus lui Jancis. Mă duc să-l caut pe Ghedeon şi să vorbesc cu el.

— Nu, Prue, lasă-l pe Sarn în pace, nu-l mai necăji. O să mă odihnesc. Da, şi copilul şi eu avem nevoie de odihnă şi o să ne odihnim îndelung. Mul-ţumesc frumos pentru toate, Prue.

Am plecat. Ghedeon lucra cît zece afară. Gîn- desc că acele cuvinte grele pe care i le-a spus lui Jancis nu fuseseră decît aruncate aşa ca să-şi înăsprească şi mai tare inima. Bănuiesc că în adîncul inimii lui mai încolţea încă o sămînţă de dragoste pentru Jancis şi de nu ar fi fost Tivvy, ar fi răsărit şi ar fi înflorit, ■316 Obiceiul mi-era să spun întotdeauna lucrurilor pe nume, aşa că m-am dus drept la el şi i-am zis :

— Tivvy spune că i-ai dat mamei otravă. Să fie oare adevărat ?

— Pe legea mea, fata asta merită o mamă de bătaie zdravănă. Şi dacă mă sileşte să mă însor cu ea, ăsta o să-i fie darul de nuntă pe care o să i-l fac.

— Aşadar *i-ai dat* lui Tivvy să-i ducă mamei ceai de degetar.
— Mama tot repeta mereu că mai bine ar muri decît să mai trăiască aşa. Şi apoi era o povară grea. Nu a încercat deloc să mai îmblânzească lucrurile, nici să tăgăduiască, aşa ceva nu ar fi fost în firea lui.
— Ucigaşule, am strigat, să pin din faţa ochilor mei.
— Mi-ai jurat să mă asculţi.
— O crimă te dezleagă de orice jurămînt.
— Nu vreau să o văd pe Tivvy aici, nu-i bună de nimic.
•— Nu prea poţi să aiegi, ram răspuns eu. După cîte văd, sau Tivvy, sau te paşte spînzurătoarea. O să te scap dacă o să pot, căci eşti fratele meu, şi în ciuda tuturor ţin totuşi la tine. Cînd ai lucrat aşa de mult alăturea de un om, ai întors brazdă după brazdă, ai săpat sapă de sapă, aşa cum am făcut eu, ai unele simţăminte pentru omul acela, dacă nu-l urăşti. Ei bine, pe tine nu pot să te urăsc, cu toate că am încercat mai înainte. Ghe- deon, cum ai putut să faci o faptă atît de îngrozitoare ? pe legea mea trebuie să te căieşti, să-ţi pui ţărînă pe cap, şi să nu te mai gîndeşti la nimic altceva, ori de nu, diavolul te va însemna şi nu **o** să mai poţi face nimic bun pe lumea asta şi o să ajungi în fundul iadului, "pe lumea cealaltă. Vai, Ghedeon, propiia-ţi mamă ?
Tot ce mi-a răspuns a fost doar :
— Spusese că ar vrea mai bine să moară decît să trăiască şi apoi era şi o povară tare grea.
— Ei bine, să ştii că plec, te-am vestit.
— Nădăjduiesc că o să rămîi măcar pînă la cosit şi la secerat, mi-a răspuns el cu mare răceală, ca şi cum nu s-ar fi simţit vinovat deloc şi gîndesc că lui aşa i se părea, nu găsea că făcuse vreun rău.
— Nu, i-am răspuns. Ia-ţi-o pe Tivvy.
— Nu-i bună deloc la secerat. Ce să fac cu ea la secerat, nu-i bună, e aşa de leneşă.
— O să stau pînă o să se întoarcă, dar numai atît. Şi nici n-aş făgădui dacă n-aş şti că e tare grăbită să se căsătorească. Nu m-am aşteptat la aşa ceva de la tine, Ghedeon, m-ai înşelat în toate aşteptările mele.
— Nu ai de ce. Ce am făcut ? Am trimis la culcare o bătrînă căreia îi era somn. Şi cît despre Tiwy, ea mi-a cerut.
Vreţi să ştiţi dacă era liniştit ? Era tot atît de liniştit ca şi lacul cînd e acoperit cu gheaţă groasă.

— Şi cu Jancis ? am izbucnit. Şi nenorocitul acela de prunc al ei, pe care l-ai adus pe lume ? Doar ei nu-s nici bâti-îni, nici neruşinaţi.
În loc să-mi răspundă a întins un deget spre pămîntul înnegrit de foc al curţii.
— Ştii doar a cui fată e ?
Apoi a adăugat ca şi cum ar fi uitat că sînt acolo, ca şi cum ar fi vorbit numai pentru sine :
— Şi totuşi am iubit-o altădată.
L-am lăsat cu gindurile lui şi am fugit spre casă.
— Jancis, drăguţa mea, uite un ou de la găina cea moţată ; o să ţi-l dau cu lapte acum.
Dar nimeni nu-mi răspunse ; intrînd în bucătărie am văzut că pe bancă nu era nimeni.
Am alergat în curte, am ieşit pe drum, drumul acela atît de bun, făcut altădată de către romani. Dar vîrsta drumului nu însemna nimic pe lîngă aceea a lacului, căci dacă apele se tot învolburaseră de două mii de ori de atunci, aşa cum spunea preotul nostru, s-au tot învolburat de mii şi mii de ori mai înainte şi o să se mai învolbureze de nenumărate ori, pînă cînd întreg pămîntul o să secă- tuiască şi o să fie închircit ca gogoaşa unei libelule. Fugeam în căldura aceea de-a lungul drumului nisipos, ce strălucea în lumină, iar umbrele erau scurte şi foarte întunecate. Am fugit dincolo de prima cotitură şi am ajuns la a doua, gîndin- du-mă că poate Jancis a mers mai repede decît aş fi putut gîndi. Dar nu era nimeni, nici o mamă albă şi aurie cu un prunc alb şi auriu. Numai roma- niţa de pe marginea drumului avea aceleaşi culori ca ei, aur şi alb şi mirosul puternic făcea să-mi bată inima în timp ce alergam. Şi atunci mi-am spus că poate s-a urcat în camera mea să facă cumva baie pruncului. M-am întors şi am luat-o la fugă spre casă, strigind şi căutînd peste toi. Dar camerele erau goale, nu era nimeni decît doar pi- sicuţa care m-a privit cu tristeţe şi a pornit-o spre mine intrînd înaintea mea în fiecare încăpere. Am căutat-o peste tot, în grajd, în cămăruţa de sub scară, în şopron. Nu ştiu de ce îmi

închipuiam că ar fi putut să fie acolo, dar tare voiam să o găsesc cît mai repede. M-am dus prin pădure, pe poteca pe care Ghedeon o întovărăşea altădată cînd pleca spre casă, gîndindu-mă că poate o fi vrut să se plimbe. Tot fugeam mai departe şi strigam aşa de tare încît porumbeii cei sălbatici s-au speriat şi şi-au luat zborul, nimeni nu răspundea însă. în preajma mea nu se întindea decît pădurea. în jurul lacului

numai gălbenelele erau aurii, iar tufele lor se oglindeau de pe malurile lacului în apă, unde se vedeau cîte două, pe lîngă zidurile albe și verzi ale măcieșului. Dintr-o dată un simțămînt de însingurare și durere m-a cuprins. Am fugit spre Ghedeon, care era în grădină, în spatele casei.

— Nu o găsesc pe Jancis nicăieri ! i-am strigat.

— I-am zis să se ducă de unde a venit, mi-a răspuns la fel ca mai înainte de parcă ar fi vrut să-și arate sie însuși că este neînduplecat.

— Nu putea, i-am răspuns, căci nu avea bani, iar maică-sa a murit, cît despre tată-său, doar curtea cu juri poate să știe ce e cu el. A străbătut pe jos tot drumul de la Silverton pînă aici, Ghe- deon. N-avea nici un ban pentru diligență. A bătut atîta cale lungă și obositoare ca să vină la tine. Și cum ai primit-o ? N-a spus nimic la toate astea și și-a văzut de lucru mai departe.

— Trebuie să vii să o căutăm pe biata copilă. Hai, nu mai zăbovi. Trebuie să vii chiar acum, în clipa asta. Hai, să vedem unde putem să o căutăm. Haide repede, gîndește-te bine unde ar putea fi, eu nu văd nici un loc... Și dacă nu o găsim nicăieri, atunci înseamnă că nu mai rămîne decît un singur loc... Cutremurîndu-mă am arătat spre apă.

— Ce ? mi-a spus furios, ce ? Crezi că mă sperii ? Și-a înfipt sapa în pămînt, ca și cum ar fi fost ascuns vreun dușman pe acolo și a pornit-o cu mine prin jurul casei și a acareturilor. Mai apoi a apucat-o spre drum, uitîndu-se în sus și în jos, zi- cîncl că poate o fi trecut cineva pe acolo cu vreo căruță și o fi luat-o. La auzul acestor cuvinte, m-am temut ca nu cumva să se fi scrîntit oleacă, căci cine avea să o ia, într-o căruță, doar pe-acolo numai noi trecem în căruță și poate acele căruțe fantome, pe care ziceau oamenii că le aud în unele nopți scîrțîind și huruind. _Ghedeon s-a întors foarte repede, negăsind nici urmă de Jancis.

— Trebuie să dragăm lacul, am spus. Nu-i nevoie să mergem prea departe, așa de mică și ușurică cum era repede a dat de fund. Și nici nu a avut timp să se îndepărteze prea mult. Trebuie să o fi luat pe drumul pietruit înspre lac.

Căci așa cum am amintit mai înainte, drumul ăsta lat, pietruit, făcut de romani, pornea chiar din fața casei noastre și ducea pînă jos la satul cel din fundul lacului, de unde se spunea că se auzeau în unele seri dăngănind clopotele.

S-a dovedit că era aşa cum spusesem eu, căci chiar acolo, unde drumul dădea în lac, am găsit un pantofior al copilaşului. Văzusem că panglica era desfăcută şi stătea gata să-i cadă, şi de la bun înţeles că l-ar fi pierdut numaidecât dacă ar fi fost ca ceilalţi copii şi ar fi dat din picioare şi ar fi ris, încercîndu-şi puterile. Dar nu era decît o biată păpuşă de ceară, aşa că fără îndoială papucul a rămas pe picior pînă cînd a dat de apa rece, cînd copilul a luptat să moară cum nu a luptat să trăiască.
Zăceau şi mama şi copilul printre frunzele nuferilor şi i-am scos la mal fără a spune un cuvînt şi i-am dus acasă. I-am îmbăiat şi îmbrăcat în alb şi i-am întins pe patul mamei cu flori de jur împrejur, liliac, măcieş, zarnacadele, ciuboţica cucului aurie, cu care copilaşul s-ar fi jucat mai tîrziu.
Tot timpul Ghedeon nu a scos un cuvînt şi nici măcar nu s-a prea uitat la ei, ci şi-a văzut mai departe de treabă.
Dar toţi vecinii de prin împrejurimi şi cei mai de departe au venit trei zile la rînd înaintea în-mormîntării să-i vadă. Căci întoarcerea lui Jancis, copilul, înecul au dat atît de vorbit cum nu s-a pomenit vreodată prin părţile noastre, unde viaţa se scurgea liniştită, nici chiar bunicul Callard nu-şi amintea de aşa ceva.
Au venit cu mic cu mare să o privească şi toate femeile au plîns, deşi dacă Jancis ar fi trăit ar fi fost tare aspre şi tăioase cu ea. Flăcăii se ţineau mai la o parte şi nu vorbeau ci doar priveau cu ochi arzători.
— Păcatele tatălui, a rostit dascălul, citind o rugăciune pentru cele două biete făpturi. Şi nu numai păcatele părinţilor, căci la ce bun să mai îndulcim cuvintele, fraţilor, cu toate că e tare jalnic să spunem, biata copilă a avut ce a meritat, căci, vedeţi, pruncul nu a fost născut în căsătorie. Nici nu a fost măcar un copil născut în timpul logodnei, căci fata nu a avut inel. Nu ştim cine e tatăl, a spus mai departe dascălul privindu-l pe Ghedeon, într-un fel din care se vedea că ştie prea bine şi că ar spune dacă Ghedeon nu s-ar căsători cu Tivvy. Ştim bine, oameni buni, cine a fost tatăl fetei şi că a fost zămislită de sluga Diavolului. Mai ştim încă că a dat foc stogurilor,- dar asta nu-i nimic pe lîngă toate cîte le mai făcea în taină. Nu ne puteam decît aştepta la cele cîte s-au mai petrecut cu fata, căci ceea ce naşte din pisică şoarece mănîncă, fraţilor.

— *„După roadele lor H veţi cunoaşte pe dînşii", Matei,* 7, a adăugat Sammy.
Mai apoi, uitîndu-se la cele două capete aurite o bună bucată de timp, aşa cum te-ai uita la nişte păsări rare, pe care nu o să le mai vezi apoi, a murmurat, ca pentru sine, şi atît de încet, încît numai eu am auzit pentru că eram aproape de el : *„Erau atît de frumoşi şi plăcuţi în timpul vieţii şi nici. în moarte nu au fcst despărţiţi."* Şi sccţînd un lung oftat a uitat să mai spună capitolul din *Biblie* din care era versetul.
Copiii Callard au venit cîte doi şi cum treceau pe la picioarele patului, văzînd pruncul din braţele mamei, au început să strige dintr-o dată într-un singur glas, aşa cum fuseseră învăţaţi cînd erau puşi să strige împotriva luptelor cu tauri :
— Oh, ce păpuşică frumoasă !
Morand a dat de trei ori din cap. ca şi cum ar fi vrut să spună :
„Iacă doi miţi care sînt acolo unde trebuie să fie".
Apoi bunicul Callard s-a ridicat şi a glăsuit :
— Două morţi într-o lună ! Asta-mi aduce aminte de vremea cînd bintuia prin locurile noastre cîte o molimă din cele rele, cînd cei vii erau tare istoviţi din cauza morţilor pe care tot trebuiau să-i poarte la groapă. Şi e tare de mirare, oameni buni, că aceste două făpturi, care nu au bine la un loc nici treizeci de ani, au murit în timp ce iaca eu, care am 91 de ani, nu am fost atins de flagelul ăsta care înspăimîntă atît, de tare lumea, flagelul ăsta din totdeauna care e moartea."
Ghedeon stătea mut ca o stană de piatră. Dar cu o noapte înainte de a-i îngropa, l-am auzit miş- cîndu-se şi fiindu-mi teamă ca într-o clipă de rătăcire să nu facă vreun gest necugetat căci, deşi era un om liniştit şi potolit în viaţa cea de toate zilele, ar fi fost din cînd în cînd în stare de hotă- riri pripite, am dat fuga să văd ce se întîmplă.
L-am găsit în picioare lîngă pat. Tocmai cînd am intrat întinsese mîna şi ridicase cu degetele lui mari cafenii, coada de păr bălai de care sărmana Jancis era atît de mîndră. Auzind paşii mei s-a întors şi arăta ca un băiat prins făcînd o poznă, a lăsat capiii şi a murmurat ca şi cînd ar fi vrut să arate cum stau lucrurile şi cuvintele lui cuprindeau însuşi adevărul :
— Am iubit-o, cindva !

Capitolul V

ULTIMUL JOC DE-A „CUCERITORII"

Dacă preotul nu m-ar fi sfătuit să povestesc cele petrecute cu multă luare aminte şi să nu las nimic la o parte, căci atunci cînd dezvăluieşti totul cu privire la unele întîmplări se naşte în sufletul oamenilor compătimirea, iar cînd spui lucrurile numai pe jumătate oamenii se înrăiesc mai tare decît dacă nu ar fi ştiut nimic, n-aş fi scris niciodată despre cele trei luni care s-au scurs la Sarn de la moartea lui Jancis şi pînă la tulburarea apelor. Căci sînt unele lucruri tare greu de istorisit încît chiar şi un om dintre cei mai învăţaţi ar pregeta să-le aştearnă pe hîrtie. Găsesc că de multe ori limba noastră e prea săracă şi ne lipsesc cuvintele pentru lucrurile mai de preţ. Aşa, cînd trăim întîmplări din cele mari sîntem nevoiţi să tăcem şi simţim o emoţie atît de puternică, încît inima noastră stă parcă gata să se frîngă. Poate că în lumea de dincolo, pe care şi încep să o întrezăresc de aici, de la marginea acestei lumi, o să găsim cuvintele potrivite care ne lipsesc acum pentru a ne descărca inima. Deocamdată, însă, nu avem aceste cuvinte. Aşa că dacă nu izbutesc în strădaniile mele să înfăţişez toate cîte am vrut, trebuie să iertaţi şi să umplem golurile povestirii mele cu ajutorul imaginaţiei voastre.

Lucrul cel mal ciudat din acest timp a fost tăcerea care ne învăluise. Ghedeon cia din fire un om tăcut, dar acum se făcuse tot atît de tăcut ca şi morarul. Venea şi pleca, nici un cuvînt însă nu-i ieşea din gură. Uneori se oprea dintr-o dată în plin lucru, ca şi cum ar fi fost trăsnit. îi veneau aşa, cine ştie ce gînduri, bănuiesc. Mai apoi, o dată îşi îndrepta umerii, şi ce umeri puternici mai erau ! şi se apuca din nou de lucru. Gîndeam că avea să-i treacă cu timpul şi cum încă nu rînduise nimic cu privire la căsătoria lui cu Tivvy m-am hotărît, să nu-l las pe bietul băiat singur şi să mai zăbovesc puţin.

Tivvy era tare încurcată ; deşi hotărîtă să se mărite cu Ghedeon, se temea de strigoi şi, cum se spune că tare mai sînt răi prin locurile unde a murit o mamă împreună cu copilul ei, nu se mai încumeta să mai pună piciorul pe meleagurile noastre. Aşa că trăiam în mijlocul unei tăceri apăsătoare, din ce în ce mai de nepătruns, care părea că se întăreşte şi se stringe în jurul nostru ca o apă înghețată, sau ca laptele ce se prinde. Singurele zgomote care mai răsunau la Sarn erau cele ale păsărilor, care de altfel îşi vedeau de ale lor, fără să țină seama de noi, iar seara, cînd încetau să-şi mai spună cîntul, tăcerea era atît de mare încît puteam să aud barca lui Ghedeon lovind încetişor malul, acolo unde era legată, de parcă ar fi vrut să-ți aducă aminte că aşteaptă călătorul. Seara, cînd Ghedeon plivea grîul sau era la cositul ierbii, îi întindeam pisicuței o bucățică de carne, ca să o fac sfi miaune şi să-i spun :

— Bravo ! ai mieunat, eşti o pisicuță tare drăguță.

Cînd Ghedeon se afla acasă tăcea chitic. Dar într-o seară cu lună, tîrziu, pe cînd mîncam, după cosit, s-a plecat dintr-c dată şi m-a întrebat :

— Ai văzut ?

— Ce?

— A trecut pe lîngă uşă cineva într-o rochie albă.

Dar abia pe la mijlocul lui iulie, cînd erau nişte zile ca de cuptor, furtunoase şi tare întunecate, ciudățeniile care-l cuprinseseră pe Ghedeon s-au arătat a fi îngrijorătoare. Mă aşezasem jos în prag ca să iau puțin aer, căci spre seară venea o uşoară adiere dinspre lac. Scărmănăm lîna şi smocuri albe de lînă se prinseseră de rochia mea neagră, de ai fi zis că eram o coțofană, frunzele liliacului se în- muiaseră din cauza căldurii, iar iazul părea că era din plumb topit înconjurat de copaci mari ca şi cum ar fi fost tăiați în fier. De jur împrejurul iazului, nuferii păreau că se odihneau pe apa aceea grea, iar bobocii albi străluceau printre frunze. Păsările amuțiseră căci stăteau pitite din cauza căldurii prea mari, iar cele de apă se ațineau prin păpuriş. Barca nu mai lovea malul ca şi cum sosise ziua hotărîtă în care trebuia să vină călătorul, iar pînă la venirea lui nu mai era decît puțin. Din- tr-o dată am văzut pe Ghedeon alergînd pe după colțul casei, avea încă în mîini mănuşile pe care le poartă cei ce taie mărăeiniş şi cosorul, căci în- tre cosit şi secerat tundea tufele de mărăcini dintre

lanuri. Cînd m-a văzut s-a oprit, şi-a pus mîna la frunte şi apoi a izbucnit dintr-o dată :
— De ce te aşezi acolo şi te prefaci că eşti mama ?
— Dar nici nu mă gîndesc să o fac pe mama.
— *Mama* avea obiceiul să stea acolo şi să scarmene lîna.
— N-am încotro, dar de ce ai venit aşa într-un suflet ?
— Tocmai tăiam tufele cele mari de mărăcini şi iacă a trecut dintr-o dată pe deasupra, îmbrăcată ţoală în alb.
— Cine a trccut pe deasupra ? am întrebat eu plină de nerăbdare.
— Javcis, mi-a răspuns el ca şi cum ar fi fost ceva obişnuit, nu o întîmplare ciudată, de parc-ar fi spus că a văzut-o pe Tivvy sau pe Polly.
Fără să mai adauge un cuvînt s-a întors mai apoi la lucru, dar nu s-a mai dus acolo la tufele acelea. Nu stăruia să povestească cele văzute, pur şi simplu vestea că a văzut şi asta era tot. Altădată a fost pe cînd plivea lanul cel mare de grîu. M-am trezit cu el intrînd în casă cu săpăliga şi celelalte unelte în mînă, spuniiid că a văzut-o pe Jancis arînd cu cei doi boi albi, în ogorul cu orz, iar pe unul din boi stătea copilul.
— Ascultă, Ghedeon, i-am spus mai apoi, nu trebuie să te mai gîndeşti la Jancis căci, de nu, **o** să ajungi pradă demonilor şi cine e prada demonilor e gata-gata să înnebunească. Gîndeşte-te numai la munca ta şi la economiile care trebuie să le faci, ca de obicei, şi nu te mai gîndi de loc la Jancis şi la mama, pînă cînd o să te mai linişteşti.
— Păi eu nu mă gîndesc la Jancis, vine fără să mă gîndesc la ca.
— Gîndeşte-te la altceva, şi nu o să mai vină.
— La ce să mă gîndesc ?
— Să te îmbogăţeşti şi să cumperi casa.
— La ce bun astea ?
— Pentru aceeaşi ţintă pe care o visai şi altă a?.9 dată. Pentru că doreai să fii bogat şi să ai casă.
— Nu mai vreau.
— De ce ? Doar pentru asta ai otrăvit-o pe mama şi ai alungat-o pe Jancis, fără a mai pomeni de toate cele cîte le-ai făcut inainte. Se vede că tare mai doreai să te îmbogăţeşti de ai făptuit cîte ai făptuit.
— Ei bine, nu mai vreau. Cînd am văzut-o înecată cu copilul, ceva a murit în mine.

— Atunci gîndește-te la Tivvy, ei i-ar plăcea să meargă la Balul vînătorilor.
— Nu-mi trebuie Tivvy, mai curînd aș voi să fiu spînzurat.
— Atunci domnișoara Dorabella, știi doar că i-ai sucit capul. Ia-o și o să plătească ea cît va trebui ca să te scape de Tivvy.
— Dorabella e roșiatică, eu vreau **o** femeie bălaie și micuță cu ochi albaștri, o femeie ca măceșul și laptele.
— Ei bine, atunci gîndește-te la mine și vino din cînd în cînd să mai stăm împreună.
— Dar tu o să pleci.
— Nu înainte de a te liniști, băiatule, o să mai rămîn încă cîtva timp dacă mai capeți curaj și nu te încăpățînezi să te tot gîndești la vechile tale dureri.
Nu era nimic de făcut însă. Au trecut doar cîteva zile și iată-l venind din nou în goană și spunînd :
■— Iar e acolo. -
-— Unde, în ogorul de orz ?
— Si ogorul de orz e tot atît de golaș ca o li- șiță.
— Asta-i din cauza seminții proaste pe care ai semănat-o, Ghedeon. Pentru că ai cumpărat semințe, în loc să le semeni pe-ale noastre.
Dar îmi simțeam inima tare grea și mă tot întrebam cum aveau să se termine toate astea.
își făcuse un obicei să tot spună :
— Am văzut-o azi din nou în pădure. Sau altă dată îl auzeam spunînd : — Ia te uită, o vezi, vine pe drumul pietruit dinspre lac, e toată udă. A plecat acum.
în altă zi mi-a spus că a văzut-o în barcă și de acolo îi făcea semne. întotdeauna numai cînd era afară o vedea, așa că atunci cînd se afla în casă era la adăpost și de cîte ori era cuprins de frica asta ciudată, venea repede în casă. Eram mulțumită că cel puțin nu auzea zgomote. S-ar fi zis că zărind-o atunci înecată în apă, a fost atît de atins în adîn- cul inimii, încît nu mai știa ce vede, dar putea încă să înțeleagă ce auzea. Mai apoi, pe la începutul lui august, mi-a spus că a auzit-o cîntînd *Prundi&ul verde* pe malul celălalt al iazului.
— Se auzea pînă aici, așa că am închis fereastra.
— Mai bine ți-ai pune niște lînă în ureche, i-am spus, căci în adevăr era mare păcat să vezi un bărbat ca Ghedeon tremurînd la vederea unei pete albe prin măcieși, sau la un ecou venit de peste apă. Așa că și-a pus lînă în urechi și în prima parte a lunii august am dus-o destul de bine. Și apoi a venit vremea bîlciului

de la Sarn. În seara în care au fost așezate barăcile am cinat mal devreme, căci primisem o scrisoare de la domnișoara Dorabella, cu știri despre Beguildy, pe care o adusese unul din slujitorii lor. Așa că am deschis scrisoarea și i-am citit-o lui Ghedeon, care și-a scos lîna din urechi ca să audă. Scria că Beguildy fusese judecat cu blîndețe, căci se socotise că ceea ce se întîmplase fetei lui era îndeajuns.
Ghedeon a tras atunci o înjurătură. Ura lui se aprinse din nou cu o tărie și mai mare, auzind numai cele cîteva cuvinte. Am nădăjduit că asta îl va lecui de vedeniile pe care le avea, dar nu mult după aceea a căzut din nou în starea aceea a lui de mare întristare și într-o zi mi-a spus că a văzut-o pe mama în pădurea de stejar, acolo unde erau porcii.
— Ei, Doamne păzește, dar nu era nimeni în pădure decît Polly a morarului. E mare pentru vîrsta ei, iar mama era doar mititică !
— Nu, mi-a spus, era mama, nu-mi dau pace nici una nici alta, Prue.
— Binișor, binișor, i-am spus, bătîndu-l ușurel cu mîna pe umăr ca pe un copil, căci într-adevăr cînd vorbea de vedeniile lui, era tot atît de neputincios și speriat ca un copil pe întuneric. O să vezi că totul o să meargă bine, am continuat. Trebuie să ai curajul și să uiți. Altă dată îți plăcea atît de mult să te joci „De-a cuceritorii", trebuie să te joci acum cu propriile tale gînduri.
M-a privit cu un aer pierdut, ca și cum nu ar fi înțeles nimic, și mi-a spus :
— Ceea ce nu i-a plăcut a fost că am vorbit urît despre copil. Mamele sînt foarte supărăcioase cînd se vorbește urît despre copiii lor.
Am tăcut amîndoi cîteva clipe, apoi, dintr-o dată mi-a spus :
— Auzi, Jancis cîntă *Prundișul verde.*
A ascultat mai mult timp, deși eu nu au/.eam nimic. Apoi s-a aplecat înainte și a spus că o vede pe Jancis veninu pe drumul de piatră dinspre lac, spre casă.■[331]
Sudoarea îi curgea șiroaie ca și cum ar ii ¿ost cuprins de o frică de moarte. Dar de fapt zăduful și umezeala din aer erau îndeajuns ca să-l facă să asude. Atunci era vremea cea mai proasta ia Sarn, căci locul niciodată nu a avut prea mult aer, fiind într-o văgăună, și apropierea iazului făcea ca mereu să se simtă umezeaia. Pe o seară ca aceasta așa curgea apa pe pereți, încît pe varul alb se zăreau vrîste

strălucitoare, asemenea urmelor lăsate de melci. De pe iaz se ridica o negură ce forma dîre şi rotocoale albe ca lîna, îngroşinclu-se din ce în ce mai tare şi adunîndu-se spre mijlocul apei. Uneori un fel de coroană de negură asemenea unei marame se ridica, iar altă dată părea că negura aceea capătă forma unei femei. M-am gîn- dit că poate Ghedeon vedea una din aceste fantome de negură, căci mereu se tot ridicau şi coborau în jurul drumului pietruit, aşa după cum le purta adierea uşoară ce venea de pe apă. La Sarn, în luna august, nopţile erau întotdeuna acoperite de ceaţă, iar în ziua aceea ceaţa era mai uricioasă ca de obicei din cauza furtunii din noaptea dinainte, după care a urmat o zi foarte călduroasă. Am spus că era uricioasă, pentru că nu puteam să sufăr aceste neguri. Uneori ajungeau atît de dese, încît ferma, pădurea şi biserica dispăreau, ca şi cum lacul s-ar fi prefăcut în lapte, se umflase şi înghiţise totul.

— Ascultă, a spus Ghedeon, auzi *Prundişul verde ?*

Cugetul lui mă stăpînea într-atît şi atît de mare îi era puterea asupra mea, încît mi s-a părut şi mie că aud un cîntec plîngăreţ. Şi aşa cum stătea acolo în jilţ, chipul lui a căpătat o expresie fixă şi înflăcărată ca a unui om ce parcă fusese fermecat, cum cred că şi era, şi a început să cînte cînte- cul chiar el. A ridicat cu solemnitate mîna dreaptă în sus, de parcă ai fi zis că era preotul dînd o bine- cuvîntare, iar ochii i se îndreptară prin uşa deschisă, afară spre iaz, spre drumul pietruit, spre ceaţa care se tot aduna în mijlocul apei. Cînta ca şi cum era îmboldit de o putere lăuntrică. Se vedea că o forţă mai puternică decît el îl împingea să cînte, că nu era în stare să-i ţină piept. Ghedeon avea o voce frumoasă de bas şi deşi începuse să cînte încetişor, sunetele s-au făcut treptat mai tari, mai puternice, umplînd întreaga încăpere. Cînta acest cîntec copilăresc făcînd parcă să-răsune în el toată dragostea lui pentru Jancis, dorinţa lui să-i dea lucruri frumoase, să o ducă la bal ca pe o doamnă şi toată durerea şi înspăimîn- tarea în faţa sfîrşitului ei. After

După aceea păru mai liniştit şi mai împăcat cu sine. Tot privind pe uşă, l-am auzit strigînd :

, — Uite-o pe Jancis, udă leoarcă, ieşind din lac. ■ I-am răspuns că nu vedeam nimic.

— Ia priveşte-o, uite-o colo, uite cum curge apa din rochia ei, vezi, peste tot pe unde trece lasă apă. Oh, cît e de udă !

Mi-a arătat cu degetul podeaua, unde într-adevăr se vedea apă în găurile dintre dalele bucătăriei ca şi cum iazul ar fi găsit o cale să pătrundă pe acolo. Aşa că i-am spus că văd apa.

— Ascultă zgomotul mîlului din pantofii ei. Iazul c plin de mîl ! Uite-o cum vine, vezi cît de încet înaintează — tot aşa de încet, cum mergea cînd se ducea să toarcă cu roata cca mare de tors. Umblă aşa încet pentru că hainele de pe ea sînt grele de apă. Drumul e pieptiş, urcă greu, se înăbuşă, are de purtat şi pruncul.

Apoi a adăugat plin de necaz :

— Tare-mi pare rău că mi-am rîs de copil!

A trecut apoi un timp uitat. Nu se auzea nici un zgomot, tăcerea învăluise încăperca şi era mai îngrozitoare clocit în seara în care murise tata. Ai fi zis că întreaga viaţă de la Sarn, noi, animalele, copacii plini ele păsări, totul se scufundase şi ajunsese la satul din fundul iazului. începuscm să cred toate cele cîte mai spunea Ghedeon, la drept vorbind erau puţin deosebite de povestirile despre strigoi pe care le auzisem de atîtea ori.

— Priveşte acum, uite-o, se duce spre uşa lăp-tăriei. Ah ! a plecat. Acolo i-am spus *„nu"*, înainte de a se angaja la Grimble. Uite-o vine iar. Cum străluceşte capul ei bălai, îmi aminteşte de lumina rătăcitoare din „Casa Nouă"[1] de la Lullingford.

Stătea aplecat şi privea cu ochii aţintiţi coi'idorul întunecos ce ducea la lăptărie.

— Priveşte cît e de udă duşumeaua, parcă ar fi adus tot iazul cu ea. Nu credeam că o să vină şi în casă. O fortăreaţă este de neînvins atît timp cît nimeni nu o atacă, dar acum...

S-a uitat îndelung la dalele ude.

— Ah ! a plecat, a spus el din nou. Parcă ar fi fost o albină aurită care îşi ia zborul plutind apoi în aer. Ce frumoasă era !

A rămas aşa mai mult timp pierdut în visările lui. Mai apoi s-a ridicat şi mi-a spus că se duce să vadă dacă animalele sînt la locul lor, căci se lăsa noaptea. A vorbit ca de obicei, aşa încît am crezut că în sfîrşit groaza din mintea lui se risipise. Dar cînd a ieşit s-a întors şi, privindu-mă ca şi în seara în care Beguildy se dusese să caute cel de-al şaptelea copil, mi-a spus :

* — Dacă întîrzii, pune cheia pe uşa grajdului.

M-am gînclit că dacă întîrzie mai mult de o jumătate de oră o să mă duc după el. De fapt ar fi trebuit să mă

iau chiar atunci după el, ceva parcă mă împingea să mă ridic. Dar cum se ducea doar să vadă animatele, ar fi fost: ne la locul lui să mă țin de el. Așa că am rămas pe loc, căutînd în *Biblie* și în cartea lui Beguildy pe care o cumpărasem la licitație, să văd dacă pot găsi vreun mijloc să-l vindec de asemenea farmece. Dar nu am citit mai mult de vreo jumătate de oră, cred că se făcuse ceasul aproape nouă, deși ai ii crezut că era mai târziu din pricina ceții și a tăcerii care făceau ca noaptea să pară și mai întunecoasă, când deodată s-a auzit o bătaie în ușă și Tim al morarului, urmat de Polly, au dat buzna înăuntru :

- - Oh, Pruc, Prue, tocmai adusesem porcii, căci întîrziasem din cauza celui negru, care nu voia să iasă din păpuriș, și i-am vîrît încetișor în curte pentru ca Sarn să nu ne audă și să se mânie, vă- zându-ne venind așa de târziu, și căutam licurici prin tufele de la marginea livezii, cîncl pe cine vedem ieșind, chiar pe el. Atunci ne-am ascuns și l-am privit printre tufe cum stătea la malul apei, cu capul aplecai înainte ca și cum ar fi fost un cal prins de amețeli. Și i-am spus lui Polly ce l-am au/it o dată pe bunicul Callard zicînd I „Ah, Sarn ? a spus el, Sam e îndrăgostit nebun de o nălucă din fundul apei și nu o să mai fie niciodată cel care a fost"... Și tocmai cînd îi șop-v team astea lui Polly, Sarn a ridicat capul și părea că se uită de jur împrejur, cu toate că nu era nimic de văzut deoît, ceață, mai apoi s-a înturnat și a luat-o pe drumul spre lac, mergînd ca cineva în somn și s-a dus în jos pînă la barcă, a dezlegat-o, a intrat înăuntru, a Luat vîsiele și a început să vâslească repede, drept înainte, spre mijlocul lacului. Așa că am luat-o la fugă încercând să-l mai zărim, dar nu a fost chip din cauza ceței. Am tot auzit un timp zgomotul vîslelor și aș fi vrut să fiu și eu în barcă, mai apoi am fost tare mulțu-, mit că mă aflu pe pămînt uscat. Dar zgomotul vîslelor a încetat.

— Da, a spus și Polly, s-a oprit dintr-o dată,

— Ne țineam răsuflarea pentru a încerca să au- ■334
zim ceva.

Era așa cum ne citise preotul duminică. *„Și o mare tăcere se întinsese peste tot pummtul pînă în ceasul al nouălea."* Ah ! era îngrozitor !

•— Trebuia să veniți numaidecât să-mi spuneți. Hai, să mergem repede ! Și după aceea ?

— Nimic, a răspuns Tim, decît o scufunclătură puternică. Nu am mai auzit niciodată o asemenea

scufundătură, nici măcar cînd a căzut în lac viţelul cel bălţat.

— Doamne Dumnezeule, ce seu fundătură ' a adăugat Polly.

— Apoi s-a făcut linişte, ne-am ţinut răsuflarea, dar degeaba, nu auzeam absolut nimic, nimic. L-am strigat, însă nu a răspuns nimeni. Ni s-a făcut frică şi mie şi lux Polly şi atunci am luat-o la fugă ca să-ţi spunem.

Barca ! Trebuia să găsesc barca, mi-am spus în sinea mea. Am pornit-o în goană spre lac pe drumul pieti'uit, ridicindu-mi fusta. Dar nu a fos-t nevoie să înot căci barca tocmai venea cătx-e mal, împinsă de vîntul care sufla dinspre malul celălalt, mînind curentul înspre noi. Curenţii ăştia erau tare puternici la vremea txdburării apelor. Era înspăimîntător să vezi barca aceea goală, alu- nccînd încet, încet. Am prins-o şi am sărit în ea, luînd vîslele pe care Gliedeon le pusese înăun- tru, căci nici măcar în acea clipă Ghedeon nu putea face ceva de mîntuială sau fără grijă. Am început să vîslesc spre mijlocul lacului, strigînd copiilor să se ducă să-l cheme pe dascăl, el stînd cel mai aproape de noi. Bucuroşi să plece, au luat-o din loc repede. înaintam spre mijlocul lacului, căutînd cu vîslele ici şi colo pe sub apă, stri- gîndu-l pe Ghedeon, cu toate că ştiam că era prea tîrzi'u. Tot vîsleani şi-l strigam încă, cînd l-am auzit pe dascăl de pe mal.

— O să mă duc eu cu Sarn, stai şi te odihneşte oleacă. Dar nu o să-l găsim niciodată pe Sarn, lacul acolo e prea adînc, nu putem da de fundul apei. Nimeni din cei căzuţi în acel loc nu a fost găsit vreodată.

Au început să vîslească şi cînd au ajuns în mijlocul lacxdui i-arn auzit cîntînd, aţa cum cîntasem şi la moartea tatei cu mult înainte :

Faptele tale şi cele bune şi cele rele în faţa Domnului se vor întîlni, omule drag".

Dar nu au spus nimic despx*e brazdele de iarbă de la picioare şi cap, căci apa era doar mormîntul lui Ghedeon. Da, toată acea întindere de apă atît de mare, nu era parcă îndeajuns ca să-i fie mor- mini unui bărbat aşa de puternic. Iar ceaţa ce se întindea pe o distanţă de aproape doi kilometri nu-i era un giulgiu prea mare. Căci dacă Ghe- deon s-a înşelat, dacă a făcut rău şi cu firea-i prea năvalnică a rănit pe alţii, niciodată însă nu s-a dovedit a fi josnic,

nu a lucrat de mîntuială, niciodată nu a mințit. „Un munte de granit, de silex și de cuarț[1], mi-a spus o dată vorbind de tăria sa și e drept că așa și era. Nu putea să se supună tot așa după cum nici granitul nu poate să se fărâme ca gresia. Iară acum și-a jucat ultimul lui joc de-a „Cuceritorii", numai că de data asta nu l-a jucat cu ghiocuri din cele trandafirii și albe, ci cu propria lui viață.
Și de vreme ce celălalt jucător era unul dintre acei pe care nimeni nu poate nădăjdui să-l învingă vreodată, viața i-a fost într-o clipă prefăcută în țarină, și așa Ghedeon Sarn a pierdut ultima lui partidă.

Capitolul VI

TULBURAREA APELOR

Și a fost aceea o noapte de durere și groază pe care nimic în viață nu m-a putut face vreodată să o uit. După zadarnice căutări, dascălul și Sammy au plecat, am rămas singură învăluită de ceață în locul acela plin de strigoi. Am rostit o rugăciune pentru cei care trag să moară. Apoi am stat ceasuri la rînd la gura focului cufundată în nepăsarea ce te cuprinde întotdeauna după o mare durere sau după o mare spaimă. A fost cea mai ciudată priveghere din ajunul unei sărbători pe care am cunoscut-o vreodată și noaptea cea mai îngrozitoare clia toată viața mea. Mi-ara adus aminte cum Ghedeon mă oprise să intru în apă pentru a mă vindeca, așa cum făceau oamenii altădată. Și iată. acum el a fost cel care a intrat în apă ca să scape de propriu-i blestem ! Mai apoi m-am gîndit la Jancis cea bălaie, la pruncul ei, la maică-sa, la tata și la biata mama, toți morți acum. Cu adevărat moartea s-a dovedit a fi tare vrednică, secerind din plin printre noi. Da, amară a fost veghea asta pentru mine, care întotdeauna am dorit atît ca toți cei dragi să aibă o viață tihnită. Mă gîndeam că anul trecut pe vremea asta Jancis fusese aleasă pentru *„jocul ridicării scaunului"* la care era întotdeauna chemată fata cea frumoasă. Iat-o, parcă o văd în rochia ei albastră, cu o coroniță de flori de vară pe frunte și cu un buchet în m-înă. Doi flăcăi dintre cei mai voinici o ridicaseră sus cu scaunul, în timp ce toți ceilalți treceau unul după altul, așteptînd să vadă pe care-l va alege. Toți flăcăii din sat. erau acolo și numai o fată așa că puteți să vă închipuiți cît de nerăbdător era fiecare dintre aceștia.
Îi dăduseră un buchet, și unul dintre flăcăi ținea lîngă ea un vas cu apă, căci după ce avea să-și aleagă flăcăul, trebuia să moaie florile în apă și apoi să-i

stropească fața alesului. De la sine înțeles l-a ales pe Ghedeon, care a venit ultimul, lăsînd cu deosebire pe toți ceilalți înainte, căci îi făcea plăcere să vadă cum fiecare era trimis, la plimbare, în timp ce el știa sigur că va fi ales. Cînd Ghedeon a ajuns în fața ei l-a stropit tare drăgălaș cu buchetul, rîzînd cu rîsul ei cristalin, el a ridicat-o și a dat-o jos, așa cum cerea jocul, și a sărutat-o, ceea ce nu era în regula jocului*
M-am gîndit atunci mult la ciudățenia lucrurilor, Jancis l-a stropit eu apă pe față ca și cum parcă ar fi vrut să-i atragă mai dinainte luarea aminte că o să-l boteze în lac, trăgîndu-l la moarte, și-că acea sărbătoare avea să fie hotărîtoare pentru soarta-ei. Am suspinat, spunîndu-mi : „Nu .shi- tem toți -decît niște păpuși, iar El e cel care diri- guiește întreaga piesă".
Mi-am mai amintit cum Ghedeon a cîștigat~c guinee, pentru că fluierase și eîntase cel mai bine. Fluiera tare bine și știa întotdeauna să-și păstreze chipul serios în ciuda celor care se țineau de șotii și tot timpul rîdeau ca să-l facă și pe el să rîdă. Căci, așa era Ghedeon, de îndată ce ar fi fost vorba să cîștige ceva bani, se făcea așa serios încît nimic pe lume nu ar fi putut să-l facă să-și clintească măcar un mușchi de pe față. Și Beguildy fluiera bine, dar el de obicei lua premiu la concursul celor care căscau mai cu înfocare, urmat îndeaproape de către bunicul Callard. Beguildy venea și el la bîlci, și asta îl înfuria pe dascăl, care susținea că acea sărbătoare era a bisericii și nu o sărbătoare pentru vrăjitori și se prefăcea întotdeauna că-i prins de treburi și se amesteca în toate ca și cum ar fi fost el șeful.
Tot gîndindu-mă la acestea inima mea se frîn- ,gea, căci ce este oare mai dureros decît amintirea sărbătorilor vesele de altădată ? Îți spui : „Ah, cutare sau cutare era atunci printre noi". îți aduci aminte că bucuria ele a trăi era atît de mare încît te veseleai chiar de glumele ce se făceau pe socoteala lucrurilor serioase. îți amintești cum unul dintre noi spunea izbucnind în ris, „O gîscă umblă pe mormîntul meu" și apoi te gîndești că acela e de mult oale și ulcele. Așa eă amintirea bâlciului de anul trecut m-a făcut sa plîng mai mult decît înecarea lui Ghedeon. într-adevăr, moartea lui a fost tare neobișnuită, căci nu a murit nici în patul lui, nici de moarte năprasnică nu a murit, ci s-a pierdut în negură și s-a dus dintre noi prin propria-i voie. Cum nu am putut niciodată să-i

găsim trupul, socot că nici un alt sfirşit nu s-ar fi potrivit atît de bine unei vieţi cum a fost a lui Ghedeon, aşa de departe, prin propria-i voinţă, de toate plăcerile şi slăbiciunile omeneşti. Nu e îndoială că de eînd jertfise tocmai fiinţa care îi era cea mai apropiată, nu se mai simţea legat de nimeni. Legăturile mai puternice pe care le avea erau cu apa şi pămîntul din care îşi plămădea o viaţă după mintea lui. Stîncile, apa ce se învolbura, pămîntul dur, copacii gemînd sub furtună gata să se îndoaie, toate astea îi erau înrudite, deşi nu îi erau dragi. A pus stăpînire pe toate, le-a însemnat cu semnul lui, le-a făcut ale lui. Şi făcînd asta a căzut pe mîna unor tîlhari care, la rîndul lor, au pus stăpînire pe el şi l-au prefăcut în sclavul lor. Şi mi se părea că nici nu ar fi putut muri ca ceilalţi oameni şi nici nu ar fi putut să fie îngropat la eiţiva metri sub pămînt cu o piatră la căpătîi. Nu. El avea nevoie de un loc cît mai mare şi trebuia să fie liber, să se afle chiar în mijlocul propriei lui ferme şi a propriei păduri. Cum poţi să plîngi pentru un lucru ca acesta ? Poţi oare să plîngi cînd auzi un trăsnet sau cum se scutură un nor ? Nu, nu puteam să vărs lacrimi pentru Ghedeon, decît dacă îmi aminteam rarele clipe în care nu-l mai ţineau puterile, aşa cum a fost în noaptea incendiului, cînd şi-a acoperit faţa cu braţul şi a izbucnit în plîns. Toată noaptea aceea nu am încetat o clipă să mă gîndesc la el, iar bezna era plină de o spaimă ca de gheaţă şi groaza stăpînea întreg locul şi totul părea atît de singuratic ca şi cum nici nu ar fi făcut parte din astă lume. Am simţit că n-aş mai putea petrece nici o noapte la Saxn şi am început să mă tot întreb în sinea mea ce aveam să fac cu animalele, căci nimeni nu ar mai fi pus piciorul aici după asemenea nenorociri. Nu, sigur, nimeni n-ar fi vrut. Dascălul nici nu a vrut să audă şi era sigur că oricine ar fi făcut la fel. Nimeni n-ar fi cumpărat ferma noastră şi chiar dacă aş fi lăsat lanurile pe care le-am arat atît să se facă iarăşi pajişti şi păduri, animalele însă tre- 338 buiau îngrijite atît timp cît se găseau acolo. Totuşi eram hotărîtă să nu mai zăbovesc, ci să fug cît mai departe, aşa cum au fugit oamenii altădată din Sodoma şi Gomora, nu atît din pricina locului, căci locului nu puteam să-i găsesc vreo vină, ci din cauza a ceea ce Ghedeon făcuse din acest loc. Aş pleca şi mîine. Dar ce să fac. eu animalele ? Căci, chiar dacă aş ruga pe cineva să vină măcar să le dea de băut,

nimeni nu ar voi, toți ar spunea ; „Nu, nu, domniță, s-ar putea să vedem cine știe ce ciudățenii pe aici".
În fine, în cele din urmă au început să se zărească zorile cele binecuvîntate, iar ceața era ca un nor strălucitor care învăluia totul, dar pe măsură ce soarele se înălța puternic, plin de căldură și de neînvins, negura se ridica încet, pînă cînd au început să se zărească iazul pe care lișițele înotau încolo și încoace, cum zboară albinele între două stupuri. Mai apoi au început să iasă de sub ceață o parte din trunchiurile copacilor, încît pădurea părea acoperită cu zăpadă. Ceața s~a ridicat și tot ridicat și în cele din urmă s-a risipit printre nori în înaltul cerului. Mai apoi și norii s-au dus și nu a rămas decît cerul albastru, ca floarea de nu-mă-uita. De îndată ce negura s-a ridicat am văzut că poște noapte iazul se învolburase și că apele îi erau grele și tulburi, forfotind peste tot, așa încît nuferii se mișcau încolo și încoace. Cînd și-a făcut loc binecuvîntata strălucire a soarelui mi s-a luminat și mie mintea și mi-a venit un gînd. Era zi de tîrg și avea să vină multă lume prin locurile noastre. De ce nu aș duce animalele și le-aș așeza într-un țarc și aș ruga pe cineva să le vîndă ? Ar putea să se vîndă ieftin. Da, asta aveam de făcut. Așa că după ce le-am dat de mîncare și de băut și am muls vacile, le-am adunat în curte gata să le pornesc. Ani deretecat prin casă, am tras perdelele și m-am dus la dascăl să-l rog să-mi îngăduie să fac un țarc și să aduc acolo animalele mele, iar mai apoi negustorii ar fi putut să le vîndă la licitație, în același timp cu marfa lor. Asta nu i-a plăcut deloc dascălului, dar cum nu avea putere să zică nu, cu atît mai mult cu cît iarmarocul se ținea în pădurile noastre, nu a avut decît să primească propunerea mea. Tivvy s-a uitat urît la mine, căci tare ar fi voit să fie stăpînă la Sarn, fără a mai vorbi că-l iubea pe Ghedeon și parcă ar fi avut în gînd să spună că eu eram de vină de toate cele cîte se întîmplaseră. Dar nu aveam timp de pierdut, primele căruțe și începuseră să sosească. Se mai păstrase încă obiceiul prin fiecare sat să se împodobească cu flori și ramuri carele și căruțele care aduceau lumea la iarmaroc. Adesea tineretul venea pe jos, fetele pe o parte a drumului și flăcăii pe cealaltă, cîntînd, dar cînd se întorceau se prindeau doi cîte doi, fete și băieți. Cînd am trecut pe acolo, tocmai începuseră să deschidă barăcile și să așeze marfa : poloboacele cu bere aromată, păpuși de turtă dulce,

care îi plăceau atît lui Moli, turlele cu mentă, broşe cu pietricele, piepţeni din cei care stau drepţi în păr. O femeie aprinsese focul şi pusese la fiert un ceaun mare unde trebuia să pregătească o budincă pripită pentru întrecerea în care avea să cîştige acela care ar fi putut să mănincc mai repede budinca fierbinte. Zgomotul făcut de carele şi căruţele intrînd în pădure îmi aducea aminte de strîngerea recoltei noastre. Oamenii tot flecărcau de parcă ar fi fost un stol de gaiţe, pînă cînd au ajuns la locul unde se ţinea bîlciul, unde au aflat veştile despre Ghe- deon. Puteam să ştiu cînd aflau toţi cei dintr-un car, după tăcerea ce se făcea dintr-o dată. Mai apoi gîndesc că-şi ziceau că erau aproape de biserică, pe un loc sfinţit, iar locul blestemat era de cealaltă parte a iazului, aşa că prindeau curaj şi începeau iarăşi să trăncăneascâ. I-am zărit şi pe Huglet şi Grimble strîns uniţi ca cloi făptaşi de rele : cînd au trecut pe lîngă mine mi-au aruncat o privire plină de pizmă.

De-a lungul drumului se vedeau stoluri mari de libelule, lucitoare, taro mîndre, zburînd pe deasupra tufelor roşii de singer, adică muşcate din cele sălbatice. M-am gîndit atunci : „Iată, vîntul mişcă crengile, nuferii sînt în floare, libelulele au ieşit din linţoliul lor, Kester VVoodseaves însă rn-a uitat". Căci pînă acum ar fi trebuit să se fi întors. Dar la ce şi-ar fi amintit de o femeie blestemată, cu o buză de iepure, gata oricând să fie învinuită de vrăjitorie. Era desigur acum împreună cu acea fată despre care spunea că-i tot arunca ochiade.

De îndată ce am ajuns acasă am adunat toate animalele, oile şi porcii, vacile şi boii, şi încăle- cînd pe Bendigo, le-am mînat la tîrg. Din fericire, animalele mă iubeau şi mergeau oriunde le în- dreptam. După aceea m-am întors şi am închis toate păsările, curcanii, găinile, raţele, gîştele în Iădiţe şi coşuri şi le-am încărcat pe o roabă. Le-am ţinut închise ca să nu trebuiască să fug după ele. Toată lumea părea tare minunată văzîndu-mă tre- cînd aşa prin pădure, călare, mînînd înaintea mea animalele, făcînd mare zgomot, mugind, behăind, prin pădurea care nu le plăcea. Pe cînd treceam pe malul lacului le-am văzut imaginea oglindită în apa tulbure şi asta mi-a adus aminte de ziua în care l-am înmormîntat pe tata. în sfîrşit, staulele, grajdul, coteţul fiind _pustii, am pus pisicuţa într-un coş şi am încuiat uşa. Şi m-am gîndit că acum strigoii pot să pună stăpînire pe

casă, toţi dintre ei, începînd cu Tim cel care avea fulgerele în sînge. Eram dezlegată de legămîntul pe care-l făcusem lui Ghedeon. Nimic nu mă mai ţinea aici. La ce bun să mai stau, de vreme ce de azi înainte nu mai aveam pentru cine să muncesc. Nu-mi rămînea decît să o iau la drum. Dar nu ştiam pe care drum aveam să o ăpuc, ştiam însă că o să fie un drum pe care trebuia să-l străbat singură. Am împachetat cîteva lucruri ca să le las morarului să mi le aducă la Lullingford, în afară de acestea nu aveam decît rochia de pe mine, vechea *Biblie* şi caietul meu. Şi aşa părăseam ferma pe care neam de neamul Sarnilor o stăpîniseră din timpurile cele mai îndepărtate. îmi era tare greu să mă despart de ogoarele acelea pe care le muncisem atît de mult, dar şi mai greu îmi era să rămîn. Mă cutremuram la gîndul că în noaptea asta turla bisericii avea să se întindă peste apă deasupra acelui lac întunecos şi atît de adînc, unde zăcea Ghedeon, arătând spre casa bîntuită de duhuri necurate.

Cînd am ajuns la locul unde se ţinea iarmarocul, tocmai se vindeau la licitaţie bunurile mele, iar banii erau puşi într-un vas de cositor. Cum nil voiam să iau parte la veselia de acolo, m-am aşezat pe zidul cimitirului să aştept pînă cînd totul o să se termine şi o să pot pleca. Vînzarea mergea bine, căci animalele nu aveau asupra lor nici un blestem, cu toate că veneau dintr-un loc afurisit. Dascălul l-a cumpărat pe Bendigo, iar tatăl lui Moli ■— boii, pentru stăpînul său, Callard a luat unele dintre vaci, pisicuţa i-am dat-o Fclle- nei, căci gîndeam că are inimă bună, deşi se zicea că nu-i ea prea cum trebuie, sau poate tocmai de asta avea inimă bună.

— Mai ştii ceva despre ţesător, Prue ? m-a întrebat ea.

— Nu, i-am răspuns. Nu mai ştiu nimic de mult.

— E un om cum rareori se poate întîlni, un om fără pereche, a spus ea din nou. Parcă nici nu ar fi plămădit din acelaşi aluat cu noi, Ai zice că vine de tare departe. îţi mai aduci aminte cum am jucat noi două inima ţesătorului la „Culorile scumpe" ? Dar gîndcsc că în timpul ăsta i-a rănit inima vreo fată frumoasă de la oraş.

în timp ce-mi vorbea Fellena, ca şi mai înainte* pe cînd stăteam acolo singură pe marginea zidului cimitirului, am băgat de seamă că parcă mi se aruncau priviri pizmaşe şi pline de răutate, că unii şi

alţii tot şuşoteau cîte ceva, că ridicau din umeri, se dădeau mai la o parte cînd am trecut pe lîngă ei. Mă întrebam ce puteau însemna toate astea şi îmi spuneam că poveştile istorisite despre mine prin fermele îndepărtate s-au mai umflat, că uneori e destul să te lovească o nenorocire ca toată lumea să se îndepărteze de tine, ca şi cum ar fi crezut că-i mîna Domnului care vine să pedepsească un păcat; totuşi astea toate nu erau îndeajuns ea să îndreptăţească privirile ce mi se aruncau, care parcă-mi străpungeau inima, căci citeam ura în acele priviri. Întotdeauna mi-am iubit semenii, aşa cum am mai spus şi altă dată, eram ca una din acele făpturi care stau la răscrucea drumurilor cu un buchet de flori în mînă, pe care-l întindeam în clar celor ce treceau în goană pe lîngă mine. Dar cei ce treceau m-au răsturnat şi m-au călcat în picioare. Vai ! Vai ! În astă zi, în miez de august, la timpul tulburării apelor, mă simţeam tare strivită.

Mă tot gîndeam şi mă întrebam ce să fac, căci nădăjduiam să găsesc niscai fermieri care mergeau spre Bramton şi care ar fi voit să mă ia şi pe mine în căruţa lor, aşa puteam să ajung la jumătatea drumului spre Silverton. Dacă plecam chiar acum, nu găseam pe nimeni să- mă ducă şi apoi banii strînşi de la vînzarea animalelor nu puteau să fie număraţi şi să mi se dea decît la .sfîrşitul vînzării, pentru ca vînzătorul să-şi ia partea lui. Oricum ar fi fost, trebuia să rămîn încă acolo.

.. Morăriţa s-a apropiat încetişor de mine şi mi-a spus că de cînd era pe acolo tot. auzea vorbin- du-se o mulţime despre mine, iar şuşotelile porniseră de la Grimble şi Huglet care aruncaseră tot felul de minciuni ici şi colo, cu clipiri din ochi, cu clătinări din cap, cu cuvinte ca : „Păcat, o fată atît de cumsecade..." ! sau „Ceva trebuie făcut... preotul ar trebui să se ocupe de asta". Mi-a spus că loţi nu vorbeau decît de mine, de îndată ce s-au săturat să se mai ocupe de moartea 'ui Ghedeon. Copilandrilor li se istorisise cum noaptea cutreieram ţinutul luînd înfăţişarea unui iepure şi mă strecuram printr-o gaură prin zidul ţintirimului. Cuvintele rostite de domnişoara Do-rabella la han rămăseseră întipărite în minţile oa-menilor, iar incendiul făcuse să se creadă că asupra noastră căzuse un blestem. Deşi toată lumea ştia că Beguildy pusese focul, unii şi alţii spuneau că Domnul nu i-ar fi îngăduit să o facă, dacă gospodăria noastră

n-ar fi fost un loc blestemat. Mai apoi, înecul lui Jancis a înrăutățit și mai mult lucrurile, iar moartea lui G lied eon a pus capac la toate. -Era cu noi ceva ce oamenii nu puteau să înțeleagă. Singura cauză a tuturor nenorocirilor abătute asupra noastră nu putea fi pentru ei ciecit blestemul lui Dumnezeu. Se vede că pe vasul nostru se afla un lona \ își spuneau unii și alții. Și de vreme ce pe mama au iubit-o toți întotdeauna, iar pe Ghedeon îl priveau cu ochi buni, socotindu-l un om destoinic care avea să ajungă departe, ziccau că eu eram pricina tuturor relelor, eu atrăgeam blestemele. Toate astea au prins în ce l-în cot rădăcini în mintea oamenilor, așa cum se întîmplă la noi la țară, dar o dată lucrurile întipărite acolo, e greu să le mai clintești. Asta ora cauza tuturor acelor priviri pline de ură și răutate, a șușotelilor și a îndepărtării oamenilor de mine. Eu eram vrăjitoarea din Sarn, femeia blestemată, Însemnată de Dumnezeu cu buză de iepure. Eram prietena lui Beyuildy, acel păgîn, omul diavolului, căci rînced lîngă muced se adună. Iară mai rău ca orice era acum faptul

[1] lona (789—74!) i.e.n.) profel. evreu. Divinitatea îi poruncește să se ducă la Ninive pentru a vesti acestei cetăți că urmează să piară din cauza crimelor săvîrșite. Aceasta misiune îi displace și atunci se îmbarcă pe un vas ten ;cian. Izbucnind 6 furi ună care amenința ca vasul să se s< funde, este obligat să mărturisească că vasul se afla în primejdie din cauza refuzului său de a asculta porunca divinității. Atunci este aruncat, în apă și înghițit de un pește uriaș, de unde scapă peste trei zik\ că rămăsesem singură. Căci trebuie să știți, ori cum o fi prin alte locuri, că prin părțile noastre cei care rămm singuri sînt priviți chiondoriș. Asta' se vede că c din cauza acelor ferme îndepărtate, pierdute prin munți sau prin locurile mlăștinoase, acolo unde în iernile cele lungi vînturile urlă pe la colțurile caselor, de-ai crede că sînt haite de lupi. Pe acolo so istorisește că se întîmplau lucruri înspăimântătoare — oameni căzîncl morți în fața ușii, strigoi învîrtindu-se în jurul caselor, unde fuseseră stăpîni în timpul vieții, prin fața ferestrelor pe care acum nu le mai vedeau decît de dinafară ; îngrozitoarea muzică a cetelor de morți; urletele vrăjitoarelor, cele de o seamă cu mine, galopînd o dată cu frunzele uscate purtate de furtună ; amenințarea tîlharilor de la drumul mare, pîndind pe la răscruci — în astfel de împrejurări nimeni nu ar îndrăzni să fie singur și nimeni fără un temei serios nu ar fi condamnai pe cineva să rămînă singur, iar c-ind le vedea cineva stînd de o parte zicea că ești blestemat. Nici nu pot să vă mărturisesc cît de tare îmi sfîșiau inima toate astea. Căci pentru un suflet care poate simți dragostea sau ura celor din jur fără ca acestea să fie grăite prin cuvinte și care nu se poate deschide

decît atunci cînd e înconjurat de căldura altor inimi, chiar şi cel mai mic semn că n-ar fi pe plac ajunge pentru ca să vestejească toată bogăţia florilor sale.
— Da, a zis morărița, ştiu oleacă şi eu ce înseamnă toate astea, căci s-a spus şi despre bărbatul meu că e blestemat şi chiar aşa pare că este, dar tu nu ştii. l-am spus -. „Păzeşte-te ele Grim- ble !" Grimble e taro prefăcut. Huglet urlă şi răcneşte, dar cel puţin ştii ce-i poate pielea. Pe cînd cu Grimble nu ştii la ce să te aştepţi. El e dintre cei care aruncă un cuvînt ici, unul colo, -ca ■puful scaieţilor şi tu nici habar n-ai, dar, Doamne Dumnezeule, ce rod bogat de scaieţi! Şi sînl sigură că mai sînt scaieţi care o să înflorească.
Nici nu terminase bine morărița de spus astea, cînd iată o văd pe Tivvy fugind spre mine, îmbrăcată în negru din cap pînă în picioare, căci zieca ea că era logodnica lui Gbedeon şi am auzit-o vorbind :
•— M-ai pălmuit, Prue Sarn ! Ei bine, Iasă că-ţi arăt eu acum !
Spunînd aste cuvinte, s-a suit pe zid şi a început să strige cît o ţinea gura :
— Ascultaţi aici oameni buni, vreau să vă spun ceva, ca toată lumea să ştie. Sint o femeie înşelată. Azi s-au împlinit cinci luni de cînd Sarn îmi făgăduise că mă ia de nevastă. Iacă au trecut cinci luni de cînd trebuia să fiu cununată cu Sarn. Sarn mă iubea, dar *ea* l-a împiedicat. Da, Prue Sarn l-a împiedicat. M-a speriat atît încît nici nu am mai îndrăznit să pun picioarele pe acolo. Şi chiar m-a şi bătut. Mi-a fost frică de ea căci ştiam că-i vrăjitoare, nu voia ca fratele ei să se însoare cu mine ca să rămînă ea stăpîna fermei Sarn. Nu putea să sufere ca altcineva să aibă do spus un cuvînt în afară de ea. Iacă, vedeţi cum stau lucrurile, iacă, acum e singură stăpînă la Sarn, şi chiar a doua zi după moartea bietului meu Sarn, vedeţi, vinde totul şi pleacă. Da, e o făptură fără inimă. Nu pregetă să facă orice răutate. Dacă n-ar fi fost ea, aş fi fost de cinci luni nevasta lui Sarn. Are atîta putere, pentru că e vrăjitoare. ■350
Eram tare mirată de vocea ei aşa de plină de furie, dar mai apoi mi-am amintit că aştepta un copil din flori, ceea ce era încă de zece ori mai rău decît pentru oricine altcineva, căci ea era doar fata dascălului şi nici nu îndrăznesc să mă gîndesc la ceea ce o să facă dascălul cînd o să afle ; aşa că Tivvy trebuia şi de data asta să găsească pe cineva pe care să arunce vina. Dar nici nu a .terminal ea bine de vorbit, că iacă îl

văd pe Grimble că se ridică. Stătea acolo cu nasul acela al lui îndreptat în jos ca şi cum voia parcă să aleagă cele ce avea să spună.

— Oameni buni, a început el, azi e o zi de durere. Aici, în apa asta zace unul dintre cei mai buni fermieri. Un om care ar ti înfăptuit mari lucruri la Sarn. Priviţi la tot pămîntul pe care l-a deşţelenit şi l-a arat. Ar fi fost un om bogat. Era logodit eu o fată tînără, cinstită şi cumsecade, mai ales că fratele c-i poate oricind să spună pe de rost un verset din *Biblic,* aşa cum nu a mai putut nimeni vreodată, după cum ţine minte şi bunicul Callard.

— Da, asa-i, a strigat bătrânul, de acolo din căruţa în care se afla. Singur bătrânul *sqitirc* Camperdine ar fi putut să-I bată, adică cel pe care Beguildy l-a închis într-o sticlă. Da, era vestit de cîte putea să mai spună, mai ales după ce băuse uii păhărel. L-am auzit uneori dind drumul la atîtea şi alîtca, încît ar fi trebuit un cot să masori toate cîte mai spunea. Dar cînd era treaz amuţea, nu mai scotea un ouvînt. Cînd bea olecuţă mai mult, însă, ei bine, atunci, pe cinstea mea, era o adevărată minune.

— Aşa cum ziceam, a spus mai departe Grimble,- cu vocea lui potolită, fratele ei poate să recite versete întregi din *Biblic,* taică-său e dascăl, maică-şa e nevasta după lege a dascălului, aşa că nu-i urmă de îndoială că n-ar fi o fată bună.

Aţi auzit cu toţi ce a spus. Vă rep«>t, ce v-a spus e adevărat, e adevărul gol goluţ. Aseullaţi-mă, oameni buni. De la naşterea ei Prudcnee Sam a fost însemnată de Dumnezeu. Nici nu poate să se oprească să nu facă toate cele cate le face, căci e doar în puterea diavolului. De aceea cutreiera cîmpurile aşa cum ştim şi făcea eîrdăşie cu Be- guilcly şi a învăţat de la el toate relele şi toate vrăjile, căci doar rînced lîngă muced se adună. N-are decît să arunce o căutătură asupra unuia sau altuia, asupra unui copilaş sau a unui animali, să-şi îndrepte privirile asupra unui lan de grîu, şi pe dată totul se pârjoleşte, se strică şi piere. Tot aşa de bine poate chiar şi ucide cît ai clipi din ochi, cum a şi făcut cînd mi-a omorît cîinele la care ţineam atît. Ah 1 da, şi e îri stare să în- făptuiască lucruri şi mai negre încă, grozav de negre. De ce a murit maică-sa ? Ei bine, oameni buni, aflaţi că a murit pentru că a băut ceai de degetar. A fost otrăvită. Soţia dascălului îmi e martoră. De cine e

îngrijită o mamă bolnavă, nu-i aşa că numai de fiica ei doar ? Ei, oameni buni, ce spuneţi de ast a ?
S-a auzit un murmur în rinețurile mulțimii, şi o mişcare, oamenii au început să se împingă ca să mă vadă cum stăteam acolo pe zid, împietrită de uimire. Dar nimeni nu a scos nici un cuvînt. Oamenii de la ţară nu se grăbesc să condamne aşa de repede. Erau ca iasca, trebuia doar să se aducă amnarul ca să se aprindă, dar amnarul nu fusese încă pus.
— Şi lucruri şi mai rele încă, a spus Grimble. Dar mai întîi să vină aici Tivvyriah şi soția dascălului şi să spună de e sau nu adevărat. Aşa e sau nu.?
— Aşa e, au răspuns amîndouă dintr-o dată.
—• Şi de ce nenorocita aceea de Jancis Beguildy şi pruncul ei s-au înecat ? Cine era singură cu ei cînd s-a întîmplat ? Prudence Sarn ! De ce Jancis o stînjenea pe vrăjitoare, oare ? Căci ştia ea unele şi altele. Ştia toate blestemățiile pe care Beguildy le făcea împreună cu această fată blestemată şi cum Jancis nu avea bani a amenințat-o că va spune, dacă nu i se dau bani. Dar Prudence Sarn nu a vrut nici să audă, iar într-o zi cînd nu erau decît biata făptură atît de slabă cu pruncul ei şi Prue Sarn, care e voinică ca un bărbat, Jancis Beguildy a pierit în apă.
Din nou s-au auzit murmure, dar trebuia cóva mai mult deeît moartea fetei vrăjitorului, care nu era totuşi prea bine văzută, ca oamenii să se ridice.
—■. Şi sínt încă alte lucruri şi mai negre, a spus- mai departe Grimble. Cînd Sarn a început să o curteze pe Tivvyriah, sorei lui nu i-a plăcut. Dorea să rămînă ea stăpînă. Nu voia nici o altă femeie acolo. De asta a trimis-o şi pe maică-sa pe lumea cealaltă. Da, fraților, ar fi vrut mai bine să nu mai aibă frate decît să-l vadă însurat.
Un oftat a trecut în rîndul mulțimii şi trebuie să fi fost acolo vreo trei sute de oameni, căci iarmarocul acela era unul dintre cele mai de seamă.
— Ei. bine, ce credeți că a făcut ? a spus Grimble mai departe. Iar ura din ochii săi, cînd s-a uitat la min■352 era îngrozitoare. Ei, bine, cînd s-a lăsat întunericul şi s-a ridicat ceața, iar Sarn tocmai scotea apă pentru animale, l-a îmbrîncit în apă, şi apoi, ca să-l înşele pe dascăl, a luat barca şi a speriat atît de tare pe copiii morarului, încît nici aceştia nu mai îndrăznesc să spună adevărul.
A aşteptat puțin ca oamenii să priceapă mai bine despre ce era vorba, apoi a spus :

— Cu buza de iepure ! O vrăjitoare ! Cu trei morţi pe suflet!
Şi atunci Iíuglet a urlat:
— Nu lăsaţi să trăiască o vrăjitoare !
Acum amnarul era gata lîngă iască. Dintr-o dată au izbucnit strigăte puternice :
— Călcaţi-o în picioare !
■— Aruncaţi cu pietre în ea !
■— înecaţi-o !
Nu era nimeni acolo care să-mi ia apărarea, decît doar oameni pe care nimeni nu i-ar fi ascultat. Dascălul plecase acasă. El era un om cinstit şi sînt sigură că rn-ar fi apărat. Cei mai mulţi erau străini, nu erau de prin locurile noastre şi nu erau nici împotriva mea, nici pentru mine.
Fellena l-a împins atunci pe bărbatu-său înainte spunîndu-i să mă apere, dar toţi au început să strige :
— Baciule, tu singur eşti în primejdie să fii blestemat. Cum îţi plăteşti oare chiria ?
Mulţimea se îndrepta spre mine aşa cum cresc şi se umflă apele iarna, trimiseseră pe cineva la biserică ca să aducă scăunaşul învinuiţilor şi din nou a răsunat vocea lui Huglet :
— Nu trebuie să lăsăm să trăiască o vrăjitoare !
Cred că atunci am leşinat de spaimă, căci nu am mai ştiut nimic pînă cînd apa rece din lac m-a făcut să-mi vin în fire. Eram pe jumătate sufocată din cauza frînghiilor cu care mă lega- seră de scaunul învinuiţilor, iară urletele lui Huglet îmi răsunau în urechi ca şi cum ar fi fost vuietul îngrozitor al unui demon uriaş.

Capitolul Vil

„CĂTRE ZAREA NESFÂRŞITA LăKG DESCHISE PORŢI LĂSAŢI"

Mi-am venit în fire şi am deschis ochii, între- bîndu-mă ce era tropotul aceia care se auzea şi m-am gîndit că scăpase Bendigo. Mai apoi însă mi-am adus aminte că pe Bendigo îi luase doar dascălul, aşa că an căutat să văd -ce altceva putea fi, căci toţi caii de la căruţe fuseseră duşi pînă seara la ferma Plash. Am ridicat atunci ochii în sus şi am crezut că murisem şi că de astă dată mă aflam în rai.

în faţa mea, privindu-mă de pe calul lui, cu o privire strălucitoare şi plină de viaţă, o privire care dacă nu aş fi ştiut cum stau lucrurile aş fi putut eredc că era aceea a unui om îndrăgostit, stătea Kestcr Woodseaves. Părea ceva mai vârstnic acum, iară faţa lui se trăsese mai mult ca înainte, ca şi cum sufletul fusese prea ocupai să o cizeleze mai bine. Cît despre ochii săi, în ei se oglindea seninătatea cerului, fără a mai vorbi de surîsu-i care avea în el toată bunătatea omenească. M-a învăluit cu privirea din cap pînă în picioare. Şi dintr-o dată m-am simţit liniştită. **Ah !** legată la stîlpul acuzării, într-o stare atît de tristă, în care nici unei femei cinstite nu' i-ar fi plăcut să fie văzută de vreun bărbat, cu atît mai puţin de către bărbatul pe care-l iubea şi totuşi mă simţeam liniştită. Kester era aici. Kester luase lucrurile în mîini. Ce-ar mai fi putut să mă îngrijoreze acum ? Atît de mare era încrederea mea în el încât, deşi aproape trei sute de oameni erau împotriva mea şi numai Kester îmi ţinea partea, ştiam că mă aflam în siguranţă. Aş fi putut să închid ochii şi să adorm acolo pe scaunul acuzării şi să mi se pară că e tot alît de moale ca o saltea de puf, atît de liniştită mă simţeam în sinea mea,

— Ei bine, l-am auzit în sfîrşil spunînd, ei, bine, Prue, draga mea, vai, la ce ananghie eşti ! Şi mi-a zîmbit ca şi cum ar fi vrut să spună că nu aveam să stau aşa încă mult timp.

— Da., sînt la mare ananghie, Koster Wood-seaves, iar vocea îmi tremura de bucurie.

S-a uitat împrejur şi apoi i-a făcut semn Fcl- lenei. Ea a înaintat ca şi cum ar fi fost sclava lui.

— Desfă legăturile astea, i-a spus, arătînclu-i frânghiile. .

În timp ce dezlega am auzit-o şoptind :

—• Nici nu-mi pasă ce-o să-mi facă oamenii. Il ascult. E un om pentru care poţi să-ţi dai şi viaţa.
— Este pe aici cineva care să-mi fie prieten şi să-mi ţină oleacă calul ? a întrebat Kesteii
Callard a strigat :
— Da, şi cu toată dragostea.
înainte de a se da jos de pe ea], Kester a privit de jur împrejur şi apoi a grăit :
— Ei bine, trebuie să recunosc că petrecoţi grozav. Ultima dată a fost un biet tăuraş alb, acum e © femeie mai albă decît un crin. Ştiu foarte bine cine v-a aţiţat.
Unii au lăsat capetele în jos, dar cei mai mulţi erau necăjiţi că li se stricase petrecerea.
Kester s-a' îndreptat spre Grimble.
— Cu dumneata am mai avut eu de furcă şi mai înainte, Grimble, a spus el. Eşti prea mîrşav şi prea mare şarlatan ca să mă port aşa cum te porţi cu un om. Dacă lecţia pe care am să ţi-o dau nu o să-ţi placă, n-ai decît să te baţi cu mine oricând vei voi. Dar nu eşti bun decât să stârneşti rîsul. Nasul dumitale e prea lung, Grimble, şi ţi-l vîri prea mult în treburile altora.
Şi spunînd asta i-a dat un pumn în nas, iar Grimble a început să urle aşa de tare, căci era un mare laş, încît toată lumea nu s-a putut ţine să nu izbucnească în rîs.
Apoi Kester s-a dus la Huglet şi i-a spus :
— Dumneata joci cu cărţile pe faţă. Nu faci lucrurile pe ascuns. Nenorocitule, de la Plash te auzeam cum urlai. Vrei să ne batem ?
Dar Huglet, cu toate că era uriaş, nu prea ţinea să se lupte, căci cunoştea faima lui Kester ca luptător, aşa că tot pregeta ; totuşi, cum cei mai mulţi dintre oamenii de acolo nu-l cunoşteau pe Kester şi chiar dacă l-ar fi cunoscut voiau să petreacă, a trebuit să primească. De altfel pe asta se bizuia-şi Kester.
— O luptă ! O luptă ! au început să strige toţi, din nou bine dispuşi, cu toate că nimeni nu putea şti ce ■■■ aveau să se simtă mai tîrziu.
—• Una, strigă bătrînul Callard tare înflăcărat, iară copiii, văzîndu-l pe Kester şi adueindu-şi aminte de lecţia lor, încrucişîndu-şi braţele pe stomac, au început să strige : „Luptele cu taurii sînt un lucru rău".
Aş fi rîs dacă nu aş fi fost atît de îngrijorata pentru Kester.

— Un cerc, faceți un cerc !
— Ei, fraților, uite colo e teren neted, tare bun, zise Kester, arătînd un loc lîngă mal. așa că au făcut acolo un cerc pentru luptă. Kester și-a scos haina și jiletca. Huglet și-a scos și el haina dar nu-i prea era la îndemînă. S-au pus în grabă și cîteva rămășaguri. Apoi au început. Mă așteptam să-l văd pe Huglet sfărîmîndu-i toate oasele lui Kester. Dar nici gînd, Kester era puternic, ba mai mult chiar, era un luptător încercat. De fiecare dată cînd Huglet părea că e gata să-l răstoarne, îi aluneca printre brațe și trebuia să o ia de la început. De vreo două ori Huglet era gata, gata să-l trântească și să atingă pămîntul cu umerii, de fiecare dată Kester se elibera cu o mișcare bruscă și neașteptată și Huglet dădea doar o lovitură în gol, care nu însemna nimic. Eram tare speriată că Huglet fiind atît de mare să nu-i frîngă oasele lui Kester, și simțeam că tare i-ar mai fi plăcut așa ceva, căci ar fi fost gata să-i ierte orice numai faptul că l-a lipsit ele plăcerea lui de două ori, nu. Mă întrebam de ce oare Kester nu încerca printr-o prefăcătorie să-l trântească la părnînt, dar Fellena mi-a șoptit :
—• Țesătorul are un gînd, nu o lungește el așa de florile mărului.
Kester se apropia mereu din ce în ce mai mult de malul apei și tare mă miram, căci acolo pă- mîntul era alunecos. Dar, dintr-o dală, totul s-a terminat. Nici nu știu cum, Kester spunea că datorită unei lovituri noi pe care o învățase la Londra. Cît ai clipi din ochi Huglet nu a fost numai trîntit la părnînt ci aruncat drept în apă. Cînd a început să iasă din apă, ceea ce a făcut cu destulă greutate, căci căzuse cît era de lung în mîlul lipicios, au izbucni toți într-un hohot de rîs, iar el s-a făcut alb ca varul. Cu adevărat era tare caraghios la vedere. Morarul care era acolo în apro- piere, a zîmbit pentru prima oară, ca și cum ar fi zis : „încă o miță în apă".

Kester a rămas citcva clipe nemişcat, apoi a răsuflat din adincul rărunchilor de parcă ar fi vrut să-şi recapete respiraţia. Apoi a luat căpăstrul calului din mumie lui Callard, şi-a pus piciorul în scară şi a încălecat.

— Tare aş vrea să fiu acolo în şa în faţa ta, ţesătorule ! a spus Fellena.

Nu am văzut nici eînd atîta adorare pentru -o fiinţă, ca aceea care strălucea în ochii ei verzi. Dar Kester nu păru că o ia în seamă.

----- Prue, mi-a spus el.

M-am ridicat.

-—- Atunci, la Sarn, la Ziua Recoltei, ce am grăit ? - grăit-am oare că plec şi ne despărţim sau că o să mă întorc ?

-— Că o să te întorci, am murmurat eu.

-— Hai vino aici, Prue Woodseaves. M-a cuprins cu mîna şi m-a ridicat în şa. A fost întocmai ca în visul meu de altădată. Şi, întocmai ca în acel vis, Fellena privea spre el implorîndu-l, şi el nici nu o lua în seamă, iar zgomotul mulţimii începuse să se stingă încet, risetelc, înjurăturile lui Huglet şi Grimble, aplauzele copiilor Callard şi glasul piţigăiat al bunicului Callard, povestind despre o luptă ce avusese loc aproape acum o sută de ani. Toate zgomotele se pierdeau încet, în văzduhul liniştit. Numai adierea înserării ridica uşurel frunzele aşa cum un îndrăgostit ridică pletele iubitei.

Hai, calul meu, a spus Kester, şi am pornit 5n galop spre munţii purpurii şi albaştri.

— Dar nu, i-am spus. Trebuie să ne despărţim Kester, trebuie să te însori cu o fată frumoasă ca un crin. Vezi bine, eu am buză de iepure. Dar el nu mă asculta. Şi nici nu grăia nimic. Numai după ce am tot vorbit împotrivă-mi mai mult. **a** oprit brusc calul şi privindu-mă drept în ochi mi-a spus :

— Nu mai vreau să aud asemenea cuvinte triste. Mi-ani ales colţul meu de rai. Iată, e aici la pieptul tău, iubita mea logodnică.

Şi spunînd aceste cuvinte şi-a aplecat capul său frumos spre mine şi în-a sărutat din plin pe gură. Aici se termină povestirea Prudencei Sarn.

CUPRINS

Prefaţă

Tabel cronologic XXIII
CARTEA ÎNTÎI *Capitolul J.* lazul
S a r n . . . . I *Capitolul 11.* I.i s-a dat de veste .
albinelor..... G
Capitolul 111. Prue duce invitațiile . 20 *Capitolul IV.* Torțe și rozmarin . 25 *Capitolul* V. Cade prima brazdă de
iarbă 34
Capitolul VI. Inșeueazā-li visurile mai
înainte de a le călări..... 45
Capitolul VII. Reneie și pere văratice 55
CARTEA A DOUA
Capitolul I. Călare spre lîrg . . 63 *Capitolul II.* Hanul „La Cana cu
cidru" 79
Capitolul III. „...sau să mori căz-
nindu-te"..... 91
Capitolu■ IV. Vrăjitorul din P.Jash 99
Capitolul V. Claca nunții , . . 106
Capitolul VI. Jocul culorilor scumpe 114
Capitolul VII. „învățătorul e aici" . 128
Capitolul Vili. Apariția Venerei . . 135
Capitolul. IX. Jocul clc-a „Cuceritorii" 142
CARTEA A TREIA
Capitolul I. A n g a j a r e a 159
Capitolul 11. Lupta 172
Capitolul 111. Cea mai Inimoasă dintre scrieri 184
Capitolul IV. Fuga lui Jancis . . 201
Capitolul V. L i b v i l u l e 229
CARTEA A PATRA
Capitolul I Sl.rinsril bucatelor . , 242 *Capitolul 11.* Beguildy căuta un al
șaptelea copil.....265
Capitolul III. Otrava ucigătoare . .290 *Capitolul IV.* într-o dimineață de
mai.....304

Capitolul V- Ultimul joc de-a ..Cuceritorii" . .....
..... 326
Capitolul VI. Tulburarea apelor . . *Capitolul Vil.*
„Căi re zar.'a nesfirşită
larg deschise porti lăsati" . . . 356
Redactor : BIANCA SCHACHTER
Tehnoredactor : ION TU DOB
Apărut 1979. Hirtie ziar de 50 g/m². Format 700X 920 32. Coli ***ett. 17.11. Coli tipar i;.r.. A. nr. 10 2Z7HS69. C.Z.*** **pentru bibliotecile** ***mari şi mici*** S2—31=59.

K **Tiparul executat, sub comanda nr. 90 876**
la Combinatul JPoMsralic „Casa Scinteii", Piaţa Scintoli nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România

mary webb

Lei 5

editura minerva

Pe malul lacului Sarn, învăluit în ceețile din ținuturile celtice, bîntuit de umbra superstițiilor legendare, se profilează figurile ultimilor descendenți ai neamului Sarn, «cu fulgerul în sînge»: Ghedeon, «mîncătorul de păcate», Prue cea însemnată de natură, dar bună și inteligentă. Un tragic «etin» îșI desăvîrșește lucrarea în paginile cărții, cufundînd totul în moarte, singura supraviețuitoare fiind Prue, cea cu buza de iepure, răscumpărată prin iubire.